

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντί

Περίοδος Β'
Τεύχος 844
Παρασκευή
3 Ιουνίου 2005
Τιμή: 4 Ευρώ

Ο Μάης είναι μήνας γαλλικός

- Χαρίλαος Φλωράκης
- ΟΤΕ και κομματικός συνδικαλισμός
- Πλατυγιάλι: ένα ακόμη σκάνδαλο
- Η «ανταγωνιστικότητα» της Ευρώπης
- Τουρκικός στρατιωτικός εθνικισμός
- Συνέντευξη με τον Γιάννη Κεφαλογιάννη
- Διπλομισθίες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Απευθείας αναθέσεις στο Υπουργείο Άμυνας
- Μαρούσι: Ένα μοντέλο τσιμεντούπολης
- Επικίνδυνοι ιοί

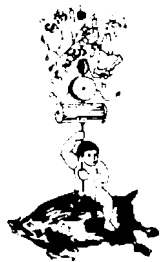
A. Katsaris
30.6.2005

ISSN 1108-9822

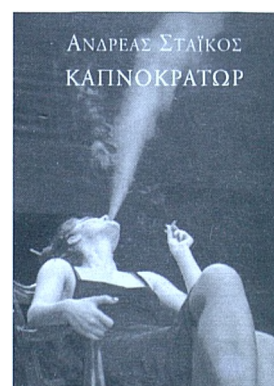
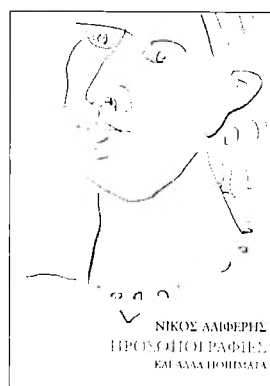
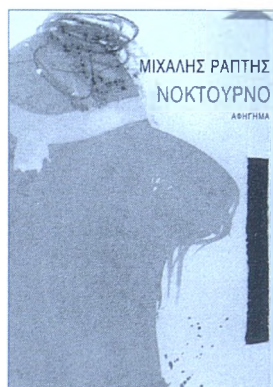
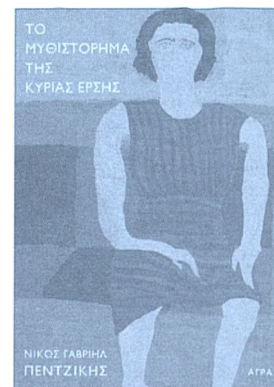
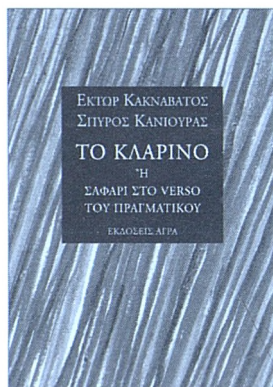
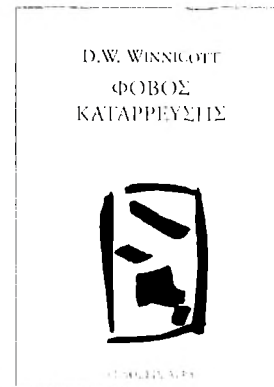
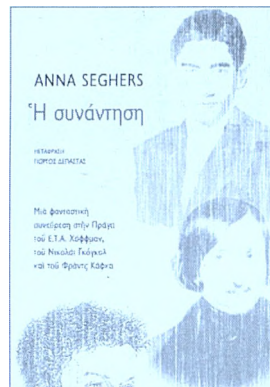
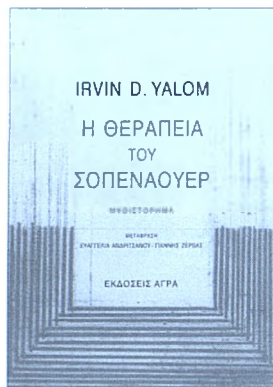
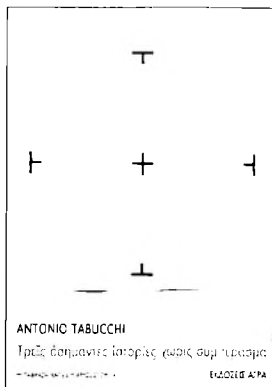
9 771108 982000

22>

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

<http://www.agra.gr>

Περίοδος Β' Έτος 320 • Τεύχος 844

Παρασκευή 3 Ιουνίου 2005

Τιμή τεύχους: 4 ευρώ

ΑΝΤΙ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Κωδικός εντύπου για τα ΕΛΤΑ: 1045

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

Τηλ. 210 7232713 - 210 7232819

Fax: 210 7226107

ANTI ON-LINE: <http://www.anti.gr>

e-mail: chrarou@otenet.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ: Χρήστος Γ. Παπουτσάκης

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Παναγιώτης Τσάρας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Νεφέλη Παπουτσάκη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ: Τασία Ρούμπου

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Λεύκης 134, Κρυονέρι, τηλ. 210 6297600

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Ετήσια συνδρομή: 26 τεύχη, **Εξάμηνη:** 13 τεύχη

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Εξάμ. 39 ευρώ, Ετήσια 78 ευρώ,

Οργανισμών, Τραπεζών, κ.λπ.: 200 ευρώ

Φοιτητική ετήσια: 70 ευρώ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ:

Εξάμ.: 74 ευρώ, Ετήσια: 148 ευρώ,

ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ:

Εξάμ. 80 δολ. ΗΠΑ, Ετήσια 160 δολ. ΗΠΑ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: 6 ευρώ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Για τα βιβλιοπωλεία

της Αθήνας: Περιοδικό ΑΝΤΙ,

για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:

Κέντρο του βιβλίου - Α. Πουλουκτσά και Σία Ε.Ε.

Λαοσάνη 3, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310 237463

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ: Ένας ακόμα γαλλικός Μάης	4
• Κώστας Κουφογιώργος: Γελοιογραφία	5
• ΑΝΤΗΝΩΡ: Ο Μπους, η «προπετής Γαλλία» και η ένταξη «φύλιων χωρών»...	6
• ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ	8
• Ειρήνη Λαγάνη: Στο Παρίσι του Μαΐου και της αμφισβήτησης	14
• Πάνος Καζάκος: «Εμπρός παιδιά της πατρίδος»	15
• Αυτόματος Τηλεφωνητής: ΟΤΕ και κομματικός συνδικαλισμός	16
• Αντώνης Καρκαγιάννης: Χαρίλαος Φλωράκης	18
• Γιάννης Κεφαλογιάννης: Συνέντευξη στο <i>Αντί</i>	20
• Στέφανος Προτεστάκης: Δεξιόι ή αδέξιοι;	22
• E-mail από τον Απόστολο Διαμαντή	23
• Βασίλης Ζήσης: Η προβοκάτσια του ΣΕΒ	24
• Μανόλης Καρέλλης: Διπλή μισθοδοσία για τους δημάρχους	26
• Δημήτρης Μανιώτης: Ένα απόστημα που δεν λείει να σπάσει	28
• Ρεπόρτερ: Νέα περίεργη απευθείας ανάθεση στο υπουργείο Άμυνας	30
• Όλγα Ι. Φωτακοπούλου: Η αισθητική του γυαλιού και του μετάλλου	32
• Ρεπόρτερ: Είναι συμμορία η Διοίκηση;	36
• Μύρνα Νικολαΐδου: Οι επικύνδινοι ιοί στον μεγεθυντικό φακό	42
• Βασίλης Φούσκας: Ο τουρκικός μιλιταριστικός εθνικισμός	44
• Νίκος Ράπτης: Bosch και Posada	46
• Νίκος Βαρσακέλης: Η «ανταγωνιστικότητα» της Ευρώπης	48
• Αρχίσαν τα ματς από τον Νίκο Πρωινό	51
• ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	52
• Κων. Παπαϊωάννου: Επαναχρησιμοποίηση παλαιών κτηρίων	54
• Δημήτρης Χαρίτος: Μάθημα ταξικής μνήμης	56
• Νίκος Βρατσάνος: Η έρημη χώρα	57
• Ειρήνη Μουντράκη: Χρυσοθήρες εν δράσει	58
• Γρηγόρης Ιωαννίδης: Το θεατρικό σύμπαν	59
• Κώστας Καραβίδας: Εκπαίδευση και Αγορά	60
• Δημήτρης Φιλιππίδης: Μπάργος - Μπαλάνος	62
• ΒΙΒΛΙΟ	63

Εξώφυλλο: Τάσος Αναστασίου

ΕΝΑΣ ΑΚΟΜΑ ΓΑΛΛΙΚΟΣ ΜΑΗΣ

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ του Γαλλικού Μάη, του 1968, ξαναζωντάνεψε, λες. Το πνεύμα του βεβαίως, διότι από τους πρωταγωνιστές του άλλοι δεσμεύθηκαν από θέσεις και απόψεις κομμάτων και πολιτικών χώρων στους οποίους εντάχθηκαν και άλλοι –οι περισσότεροι– απορροφήθηκαν από την καθημερινότητα. Εξακολουθεί να υπάρχει ωστόσο μια μεγάλη μερίδα γάλλων πολιτών που δεν παρασύρονται εύκολα και δεν ενδίδουν αβασάνιστα σε πιέσεις ή εκβιαστικά διλήμματα. Και το πνεύμα αυτό κυριάρχησε στο δημοψήφισμα της περασμένης Κυριακής για το περίφημο «ευρωσύνταγμα».

Ο ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ των Γάλλων, πριν και κατά την ψηφοφορία της Κυριακής, δεν περιοριζόταν φυσικά μόνο στο περιεχόμενο του «ευρωσυντάγματος». Εκτεινόταν και σε άλλες παραμέτρους, κυρίως της εσωτερικής πολιτικής κατάστασης της χώρας, αλλά και στην κατάσταση που έχει δημιουργηθεί ευρύτερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη διαβλεπόμενη επιδείνωση της οικονομικής ύφεσης, με αφορμή τόσο την πρόσφατη διεύρυνση όσο και εκείνη που αναμένεται ήδη ή πρόκειται να αρχίσει να συζητείται, ιδιαίτερα με προβληματικές χώρες, όπως είναι ορισμένες πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες και φυσικά η Τουρκία.

ΠΟΛΥΣΗΜΑΝΤΟ το δημοψήφισμα λοιπόν, καθώς οι Γάλλοι έπρεπε με ένα μοναδικό «ναι» ή «όχι» να απαντήσουν σε μια σειρά βασανιστικών ερωτημάτων. Και αποφάσισαν να απαντήσουν με ένα βροντερό «όχι». Το «όχι» που επέβαλαν οι αγωνίες και οι ευαισθησίες τους. Ένα «όχι» όμως που δεν είναι εναντίον της Ευρώπης, αλλά εναντίον των «ευρωκρατών» που επιμένουν να αποφασίζουν ερήμην των λαών της. Ένα «όχι» υπέρ μιας άλλης Ευρώπης, που θα έχει στο κέντρο της το ενδιαφέρον για τους πολίτες και όχι τα κέρδη των εταιρειών.

Η ΓΑΛΛΙΑ ωστόσο, με αυτό το δημοψήφισμα, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα, έδωσε και ένα ισχυρό μάθημα σε άλλες χώρες της Ευρώπης, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, στις οποίες οι πολιτικές ηγεσίες δείχνουν ότι δεν εμπιστεύονται –κυρίως φοβούνται– την κρίση των πολιτών τους. Ένα μάθημα που σωστά χαρακτηρίστηκε ως «γιορτή της δημοκρατίας» και το οποίο μεταφέρει ένα αισιόδοξο μήνυμα. Διότι το δημοψήφισμα έδωσε την ευκαιρία σε όλους τους γάλλους πολίτες να ενημερωθούν, να συζητήσουν, να προβληματισθούν και τελικά με πλήρη συνείδηση και ευθύνη να αποφασίσουν. Όπως ακριβώς πρέπει στη δημοκρατία.

ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ του γαλλικού δημοψηφίσματος έφερε φυσικά τις πολιτικές ηγεσίες της χώρας –κυρίως στην κυβερνητική παράταξη, αλλά και στο Σοσιαλιστικό Κόμμα– ενώπιον των δικών τους προβλημάτων, τα οποία τώρα καλούνται να λύσουν. Επίσης, είναι φανερό ότι προκάλεσε σοκ και αμηχανία στις Βρυξέλλες και μαζί σε όλους εκείνους τους πολιτικούς ηγέτες που, έχοντας ταυτισθεί με τα οργανωμένα πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα, θεωρούν ότι μπορούν να χειραγωγούν τους λαούς, να καλλιεργούν την αδιαφορία τους και να τους υποτάσσουν στις δικές τους επιλογές. Πέρα από αυτό όμως, είναι βέβαιο ότι δεν... γύρισε τον κόσμο ανάποδα, ότι δεν έφερε την καταστροφή που υπαινίσσονταν οι κινδυνολόγοι υποστηρικτές του «ναι».

Η ΕΥΡΩΠΗ, ως ένωση κρατών, θα συνεχίσει έτσι κι αλλιώς την πορεία της. Ίσως με περισσότερα σκαμπανεβάσματα. Αλλά και με περισσότερη σοφία. Μια σοφία που εκδηλώνεται ήδη με τη διαπίστωση ότι το γαλλικό δημοψήφισμα πρόσθεσε στα 25 κράτη μέλη της Ένωσης και ένα 26ο, που είναι οι λαοί της. Μια σοφία που φάνηκε επίσης στην πρώτη δήλωση του Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο, του προέδρου της Κομισιόν, ότι το αποτέλεσμα του γαλλικού δημοψηφίσματος ανοίγει το δρόμο για νέες διεργασίες, με στόχο μια Ευρώπη στην οποία οι λαοί της θα έχουν κυρίαρχη θέση.

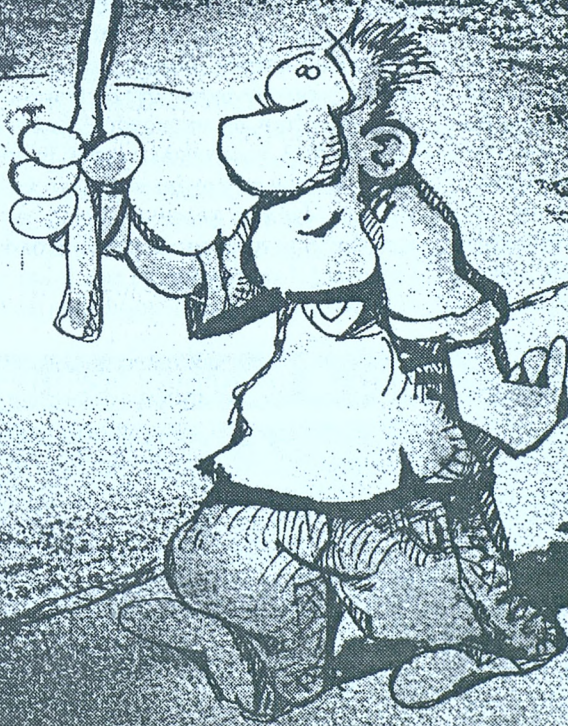
ΒΕΒΑΙΩΣ η δήλωση Μπαρόζο δεν προεξοφλεί ότι οι διεργασίες που υπαινίχθηκε θα είναι εύκολες στη διαδικασία τους, ούτε ότι το αποτέλεσμα τους μπορεί να είναι προκαθορισμένο. Το μόνο βέβαιο είναι ότι οι Γάλλοι, για άλλη μια φορά, έδωσαν στους ευρωπαϊκούς λαούς ένα μάθημα και ένα ζωντανό παράδειγμα. Και είναι στο χέρι των ευρωπαίων πολιτών να δουν τις πραγματικές διαστάσεις του και να το αξιοποιήσουν.

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ μάλιστα, παρά τον πανικό που προκλήθηκε στους «ευρωκράτες» των Βρυξελλών, είναι αισιόδοξη. Τη σκυτάλη πήραν οι Ολλανδοί, που ήδη είπαν «όχι» στο προχτεσινό δημοψήφισμά τους. Έπονται, οσονούπω, οι Λουξεμβούργιοι. Και θα ακολουθήσουν κι άλλοι. Στέλνοντας, στο όνομα κι εκείνων που δεν μπόρεσαν να εκδηλωθούν δημόσια, το ηχηρό μήνυμα ότι στη δημοκρατία δεν υπάρχουν αδιέξοδα και κυρίως ότι η ενοποίηση της Ευρώπης δεν μπορεί να αφίσταται των κοινωνικών καταβολών της, άρα δεν μπορεί να υλοποιηθεί χωρίς την ουσιαστική συμμετοχή των λαών της.

ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΜΕ
ΤΗΝ ΕΘΕΛΟΥΣΙΑ
ΕΞΟΔΟ...

ΟΧΙ

ΕΥΡΩΠΗ Α.Ε.

Κ.Κ.Φ.Τ. 19/05/09

Ο Μπους, η «προπετής Γαλλία» και η ένταξη «φίλιων χωρών»...

ΠΟΥ ΠΑΕΙ η Ευρώπη (η Ευρωπαϊκή Ένωση), μετά το «Όχι» του γαλλικού λαού; Κάποιοι ακραϊφνείς αντιευρωπαϊστές έσπευσαν να προεξοφλήσουν το τέλος της «ευρωενωσιακής βαρβαρότητας», ενώ άλλοι (όπως ο Σιράκ...) να διαβεβαιώσουν ότι όλα βαίνουν καλώς (tout va très bien) και ότι απλώς θα ζητηθεί από τους Γάλλους να ψηφίσουν σε ένα δεύτερο δημοψήφισμα! Πλην, ούτε τα αναθέματα, ούτε τα ευχολόγια σώζουν καταστάσεις. Το μόνο βέβαιο είναι ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση μπήκε σε μια περίοδο «σύγχυσης, αμφιβολίας και στασιμότητας» (κατά την χαρακτηριστική διατύπωση του πρώην ευρωβουλευτή του ΣΥΝ, Μιχ. Παπαγιαννάκη...) και ότι η διαδικασία προς την πολιτική ενοποίηση της Ευρώπης θα συναντήσει νέες δυσκολίες και εμπόδια.

ΚΑΙ ΩΣ προς τις επιπτώσεις του «Όχι» στην ίδια τη Γαλλία, είχαμε μια πρώτη αλλαγή φρουράς. Φυσικά, όπως αναμενόταν, ο ίδιος ο Σιράκ δεν είχε

την ευαισθησία να παραιτηθεί (κατά το προηγούμενο του «υσιπέτη» Ντεγκώλ...), ζήτησε, όμως, την παραίτηση του πρωθυπουργού Ζαν Πιερ Ραφαρέν, τον οποίο και αντικατέστησε με τον Ντομινίκ ντε Βιλπέν, διανοούμενο, υπερασπιστή του κοινωνικού κράτους και της ανεξάρτητης εξωτερικής πολιτικής της Γαλλίας.

Ο ΜΠΟΥΣ ΕΛΑΦΡΩΣ ΑΝΗΣΥΧΕΙ, ΕΝΩ ΟΙ ΒΡΕΤΑΝΟΙ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΚΤΟΥΝ...

Η ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ του Ντομινίκ ντε Βιλπέν ανησύχησε ελαφρώς τον Μπους και τους περί τον Μπους. Αριστοκράτης, ποιητής, μαραθωνοδρόμος, ο Βιλπέν έγινε γνωστός στη διεθνή κοινή γνώμη όταν, ως υπουργός Εξωτερικών, το 2003, κατήγγειλε, από το βήμα του ΟΗΕ, τον «επερχόμενο πόλεμο κατά του Ιράκ», γελοιοποιώντας τις «αποδείξεις» του ψευδολόγου Κόλιν Πάουελ. [Η ομιλία εκείνη του Βιλπέν είχε ξεσηκώσει –κατά παράβαση του

πρωτοκόλλου του ΟΗΕ– θύελλα επευφημιών και χειροκροτημάτων].

ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΛΛΑ, συγκλίνουσες πληροφορίες επιμένουν ότι ο Μπους και οι επιτελείς του ταλαντεύονταν ως προς το αν έπρεπε να ταχθούν υπέρ του «Ναι» ή του «Όχι», στο γαλλικό δημοψήφισμα της Κυριακής. Κατά μια εκδοχή, ο Μπους εκδηλωνόταν αναφανδόν υπέρ του «Όχι», με την έννοια ότι κάθε αρνητικό αποτέλεσμα εξασθενίζει την «προπετή Γαλλία»... Άλλοι, όμως, επιτελείς επανέρχονταν για να θυμίσουν ότι τυχόν επικράτηση του «Όχι» θα δυσχέραινε την εισδοχή στην Ε.Ε. «φίλιων χωρών» όπως είναι η Ουκρανία, η Ρουμανία, η Βουλγαρία και πρωτίστως η Τουρκία.

ΟΣΟ ΓΙΑ τη στάση του ίδιου του Μπλερ, ενδεικτικά είναι τα όσα υποβάλλει ο, κατά κανόνα, έγκυρος Γκάρντιαν: Η Βρετανία και άλλες χώρες της «νέας Ευρώπης» προτίθενται να ζητήσουν από τον γάλλο πρόεδρο να απο-

Γραφτείτε συνδρομητές στο Αντί

Το Αντί κυκλοφορεί από τη Μεταπολίτευση, συνεχίζοντας μιαν ιστορία που άρχισε μέσα στη δικτατορία. Στα τεύχη του καταγράφεται η πολιτική και πολιτιστική ζωή της χώρας.

Γραφτείτε συνδρομητές στο Αντί

για να εξασφαλίσετε τη συνεχή και αντικειμενική ενημέρωσή σας.

σαφηνίζει «αν το Ευρωσύνταγμα είναι ζωντανό ή νεκρό, μετά το δημοψήφισμα της Κυριακής». Αν απαντήσει θετικά (με την έννοια ότι προτίθεται η Γαλλία να επαναλάβει το δημοψήφισμα), έχει καλώς. Διαφορετικά, η Βρετανία, η Πολωνία και η Τσεχία θα ματαιώσουν τα δημοψηφίσματά τους, «διότι δεν είναι δυνατόν να υπεραμύνονται ενός κειμένου το οποίο είναι πιθανό να μην εφαρμοσθεί ποτέ»!

ΤΟ ΠΛΕΟΝ εκπληκτικό –κατά τις πληροφορίες του Γκάρντιαν πάντοτε– είναι ότι ο Τόνι Μπλερ αρνήθηκε το βράδυ της (περασμένης) Κυριακής να ματαιώσει το βρετανικό δημοψήφισμα «από σεβασμό προς το δημοψήφισμα της Ολλανδίας». Αλλά το ολλανδικό δημοψήφισμα «έλαβε ήδη χώρα», με επιστέγασμα ένα δεύτερο –ισχυρότατο– «Όχι». Τι θα κάνει ο Μπλερ; Θα σπείψει να συνταχθεί με αυτούς που θεωρούν δεδομένη τη «ληξιαρχική πράξη θανάτου του ευρωσυντάγματος»; Ορισμένοι αναλυτές πιστεύουν ότι ο Μπλερ δεν θα σπείσει. Και ότι θα αναμείνει, τουλάχιστον, το Συμβούλιο Κορυφής, στις 16 και 17 Ιουνίου, για τα περαιτέρω. Η προσδοκία αυτή «συνάδει», τουλάχιστον, με τη δήλωση του Μπλερ (αμέσως μετά το γαλλικό δημοψήφισμα) ότι «υπάρχει μια υποδόσκουσα ανησυχία στους λαούς της Ευρώπης για την οικονομία και τις προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου»... Το ερώτημα είναι: Πόσο Ευρωπαίος νιώθει ο Τόνι Μπλερ; Και πόσο θέλει να βοηθήσει την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση;

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΤΟΝ ΟΤΕ ΣΤΗ ΛΥΜΑΤΟΛΑΣΠΗ ΑΤΤΙΚΗΣ...

ΚΑΛΑ ΤΑ συντάγματα ή ευρωσυντάγματα, αλλά η ζωή έχει και άλλες πλευρές. Και μια από αυτές η πρόσφατη συμφωνία μεταξύ διοίκησης και εργαζομένων στον ΟΤΕ. Η συμφωνία προκάλεσε κραδασμούς στο εσωτερικό του ΠΑΣΟΚ, καθώς ο Γ.Α. Παπανδρέου αισθάνθηκε την ανάγκη να καταγγείλει «τοπικούς (κομματικούς) παράγοντες που νόμιζαν ότι το ΠΑΣΟΚ είναι του χεριού τους», ενώ η ηγεσία της ΠΑΣΚΕ απειλεί με διαγραφές στελέχη της... ΠΑΣΚΕ που ανήκουν στο συνδι-

κάτο του ΟΤΕ!

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ του ΠΑΣΟΚ δηλώνει ότι δεν είναι «κρατιστής» (ότι δεν υποστηρίζει το «βαθύ κράτος»), αλλά δεν μπορεί να δεχθεί τις επιλογές μιας κυβέρνησης, η οποία δεν στοχεύει στην εξυγίανση της ελληνικής οικονομίας, αλλά στην «κάλυψη των ελλειμμάτων που δημιουργήσαν η απογραφή και οι χειρισμοί στο οικονομικό πεδίο, κατά τους τελευταίους δεκαπέντε μήνες». Η κυβέρνηση απαντά ότι είναι αποφασισμένη να προχωρήσει στην ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας και ότι η συμφωνία στον ΟΤΕ αποτελεί την αρχή μιας σειράς αλλαγών και τομών, που έχουν προγραμματισθεί για το επόμενο τρίμηνο, όπως είναι η ρύθμιση του ασφαλιστικού των τραπεζών, η απελευθέρωση της εργασίας, η πώληση της Ολυμπιακής, η νέα γενιά των αποκρατικοποιήσεων και άλλα τινά.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ ορισμένοι εξακολουθούν ακόμα να διερωτώνται πού θα καταλήγει η λυματολάσπη της Αττικής, ο υπουργός ΠΕΧΩΔΕ Γ. Σουφλιάς δεν είχε πρόβλημα να διευκρινίσει ότι: α)

Η λυματολάσπη θα καταλήγει στον ΧΥΤΑ των Άνω Λιοσίων και β) στα λατομεία Μουσαμά θα καταλήγουν μόνο υλικά αναγκαία για την «εδαφοποίηση» της λάσπης.

ΟΧΙ ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΑΛΛΑ ΑΠΟ ΤΗ... ΣΛΟΒΕΝΙΑ!

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, αν δεν γνωρίζατε τι ακριβώς σημαίνει «στρατηγικός εταίρος», στο πλαίσιο των ελληνοαμερικανικών σχέσεων, ο εδώ αμερικανός πρόεδρος, Τσαρλς Ρις, φρόντισε να το καταστήσει απολύτως σαφές: «Στρατηγικός εταίρος είναι κάποιος την κρίση του οποίου εμπιστεύεσαι». Άρα πρόβλημα, στις ελληνοαμερικανικές σχέσεις, ουδέν! Οι Αμερικανοί μας εμπιστεύονται. Εξ ου και η χάρη που μας έκαναν: Τα εμπορικά ελληνικά πλοία που θα μεταφέρουν νατοϊκό (στρατιωτικό) υλικό στο Ιράκ, δεν θα ξεκινούν από τη Θεσσαλονίκη, αλλά από το... Κόπερ της Σλοβενίας! Κατά τα άλλα, κάποιοι μας δουλεύουν ντάλα μεσημέρι!

ANTHNOΡ

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Υπάρχουν και οι καλές ειδήσεις.
- Οι Γάλλοι ψήφισαν ΟΧΙ στο ευρωσύνταγμα.
- Μεγάλο ρόλο έπαιξε η παρουσία των Σημίτη και Giorgos σε εκδήλωση υπέρ του ΝΑΙ.
- Έξυπνος λαός οι Γάλλοι.
- Σκέφτηκαν ότι για να λένε αυτοί οι δυο ΝΑΙ, κάτι σοβαρό συμβαίνει.
- Οπότε οι αναποφάσιστοι ψήφισαν δαγκωτό ΟΧΙ.
- Και καλά έκαναν.
- Φωτιά στα μπατζάκια τους τώρα.
- Κι ο δικός μας Ναπολέοντας δήλωσε σκεπτικός και στεναχωρημένος.
- Ο Μπαϊρακτάρης να 'ναι καλά και θα του περάσει.
- Ο κιτρινοθαλιόπουλος προσπαθεί να τα μαζέψει για τη Μάτσα, αλλά μάλλον την πάτησε.
- Τα αντανάκλαστικά πολλών επιτέλους λειτούργησαν, κι αυτή τη φορά στα δικαστήρια δεν θα πρέπει να τη βγάλει καθαρή με μια συγγνώμη.
- Μια του κλέφτη, δυο του κλέφτη...
- Είναι σκανδαλώδες ένας εραστής της κλειδαρότρυπας μαζί με τον μαυρότρυπα να αποτελούν τους τιμητές του συστήματος.
- Το οποίο τους τρέφει ή μάλλον τους εκτρέφει και με το παραπάνω.
- Οι σεξουαλικές ιδιαιτερότητες των παπάδων και των δικαστικών δεν αφορούν κανέναν, παρά τους ίδιους.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ, Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΚΚΑΛΗ

Είναι καιρός να αντιληφθούν ορισμένοι αιθεροβάμονες αντιδιαλεκτικοί ότι άλλο πράγμα η ΝΔ ως αντιπολίτευση και άλλο πράγμα ως εξουσία. Εντελώς άλλο πράγμα. Λίγα μόνον εικοσιτετράωρα μετά την εκ νέου ανύψωση πολεμικών σημαιών εναντίον της διαπλοκής στο τρικυμισμένο Μαξίμου, η γενική συνέλευση του ΟΠΑΠ έκανε την Τρίτη δεκτή πρόταση του υφυπουργού Αθλητισμού Γ. Ορφανού και του διευθύνοντος συμβούλου του Οργανισμού Βασίλη Νειάδα για σταδιακή ένταξη των αγώνων του ελληνικού ποδοσφαίρου στο «Πάμε Στόιχημα» από τον Σεπτέμβριο, ύστερα από συζητήσεις με την εταιρεία που το διεξάγει, δηλαδή την «Ιντραλόντ». Η απόφαση δημιουργεί ένα ακόμα ηθικό ζήτημα για την κυβέρνηση, καθώς η ένταξη των ελληνικών ομάδων, παλαιό αίτημα της διαχειρίστριας εταιρείας «Ιντραλόντ» του Σ. Κόκκαλη, είχε το 2000 συγκεντρώσει τα πυρά της τότε αξιωματικής αντιπολίτευσης και του ίδιου του σημερινού πρωθυπουργού. Τότε το αίτημα της «Ιντραλόντ» είχε χαρακτηριστεί «ασυμβίβαστο», επειδή ο Σωκράτης Κόκκαλης ελέγχει και την «Ιντραλόντ» και τον Ολυμπιακό. Ύστερα από τις έντονες αντιδράσεις που προκάλεσε η απόφαση του ΟΠΑΠ, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος δήλωσε ότι «το θέμα βρίσκεται στο στάδιο της μελέτης, και δεν υπάρχει απόφαση». Ταυτόχρονα ο Γ. Αλογοσκούφης

αναγνώρισε το ασυμβίβαστο και παρέπεμψε για επίλυση του ζητήματος στο 2007, μετά τη λήξη της σύμβασης του ΟΠΑΠ με την «Ιντραλόντ», προσθέτοντας ότι θα υπάρξουν ρυθμίσεις ώστε η διαχείριση του «Στοιχήματος» να περάσει στον ΟΠΑΠ. Πολύ φοβούμεθα όμως ότι αυτό δεν θα γίνει, καθώς, όπως λέγεται, ασκούνται έντονες πιέσεις από επενδυτικούς κύκλους του εξωτερικού, που λένε ότι θα φύγουν από το Χρηματιστήριο αν φύγει και η «Ιντραλόντ» από τον ΟΠΑΠ.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Δεν είναι μόνο οι βουλευτές που βγήκαν κερδισμένοι από τα παιχνίδια του χρηματιστηρίου. Αρκετοί ήταν κι αυτοί που «τσουρουφλίστηκαν» και που πιθανώς να επιθυμούν να δημοσιοποιηθούν στοιχεία που αφορούν τη συγκεκριμένη δραστηριότητα πολλών συναδέλφων τους. Αλλά και των ιδίων. Ενώ όμως προ ημερών δόθηκε η εντύπωση ότι θα γίνει σύντομα η δημοσιοποίηση του πορίσματος, για την ώρα φαίνεται ότι η υπόθεση πάει στο αρχείο. Θα έχουμε και πάλι συγκάλυνση για όσους «θησαύρισαν» εκείνες τις ημέρες και που ανήκουν είτε στο ΠΑΣΟΚ είτε στη ΝΔ; Ποιος τον ακούει μετά τον Έβερετ;
Σως

ΜΑΣ ΠΑΝΕ ΑΔΙΑΒΑΣΤΟΥΣ

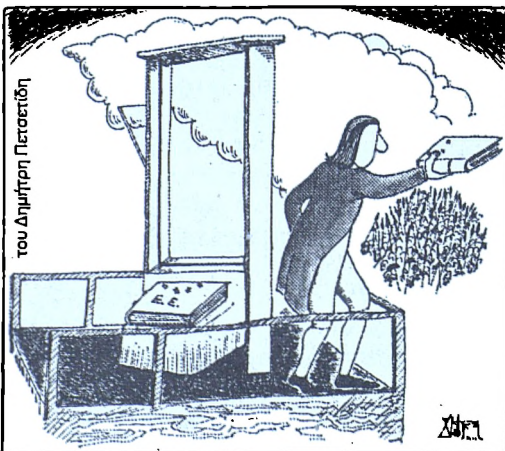
Ευτυχώς που έγινε το δημοψήφισμα στη Γαλλία για το περίφημο «ευρωσύνταγμα», για να αρχίσουν να βγαίνουν στο φως ορισμένες λεπτομέρειες που περιλαμβάνονται στο κρινόμενο κείμενο και το καθιστούν κατ'επταστό, αντίθετο με κάθε έννοια δημοκρατίας και ελευθερίας των ευρωπαίων πολιτών, αλλά και με κάθε

έννοια ανεξαρτησίας και κυριαρχίας των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ερώτημα πρώτο: Τα δυο μεγάλα ελληνικά κόμματα δεν υποστήριξαν με πάθος την επικύρωσή του και μάλιστα απ' ευθείας από τη Βουλή, αρνούμενα τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος; Δεν μιλάμε βεβαίως για τις φωνές του ΠΑΣΟΚ περί... κατόπιν εορτής διεξαγωγής δημοψηφίσματος: αυτό ήταν απλώς το αστείο της υπόθεσης, το οποίο, δυστυχώς, τα κόμματα της Αριστεράς πήραν στα σοβαρά.

Ερώτημα δεύτερο: Είναι βέβαιο ότι ο ελληνικός λαός έμεινε σκόπιμα ανενήμερος, οι πατέρες του έθνους όμως, όταν ψήφισαν «ναι» στη Βουλή, είχαν διαβάσει το κείμενο του «ευρωσυντάγματος»; Και αν ναι, τότε πώς στο διάβολο και βάσει ποιας λογικής το υπερψήφισαν, δένοντας έτσι τη χώρα και το λαό όχι μόνο στις επιταγές της αποκαλούμενης νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης και σ' ό,τι την συνοδεύει, αλλά και σε κάποιες ομολογημένες και ανομολόγητες βλέψεις του αμερικανοβρετανικού άξονα;

Τ.Κ.Δ.

ΣΟΦΙΑ ΣΙΡΑΚ;

Πρόσθετε αυτοίς κακά, Κύριε, τοις ενδόξοις της γης.
Εκκλησιαστής

Αλλο Σιράκ, άλλο Συρανό ντε Μπερζεράκ. Όπως άλλο πράγμα η Ευρώπη των λαών κι άλλο το εν πολλοίς ανεξέλεγκτο κονκλάβιο των Βρυξελλών με την γραφειοκρατική νομενκλατούρα του και την ιδιότυπη εμμονή στη θρησκεία της αγοράς. Μια σοφία Σιράκ εντελώς διαφορετική αλλά και περιέργα όμοια, ως προς τη μεταφυσική της διάσταση, με τη «Σοφία Σιράχ» της Παλαιάς Διαθήκης. Και παρακαλώ, όχι καταστροφολογίες. Στη δημοκρατία δεν υπάρχουν αδιέξοδα και οι λαοί δικαιούνται να διαφωνούν με τους στρατηγισμούς και τις μεθοδεύσεις των ηγετών τους. Τι σημαίνει όμως το «όχι» των Γάλλων;

Κατ' αρχάς τη βαθιά ανησυχία ενός λαού που έχει λειτουργήσει ως ραχοκοκκαλιά του ευρωπαϊκού οράματος ως προς τη βιωσιμότητα και το μέλλον του οράματος αυτού. Τη διαφωνία του επίσης ως προς τη διαφαινόμενη μετεξέλιξη της Ευρώπης σ' ένα κλαμπ πολυεθνικών συγκροτημάτων και έναν όμιλο κρατών δύο ταχυτήτων, μόνη έγνοια των οποίων θα είναι η διαφύλαξη των νεοφιλελεύθερων

όρων λειτουργίας της αγοράς και η πάταξη του όποιου κρατικού παρεμβατισμού. Μ' άλλα λόγια οι γάλλοι πολίτες διεκδικούν μια Ευρώπη περισσότερο κοινωνική και συλλογική και λιγότερο κοπερατιβίστικη και θασσερική.

Απ' την άλλη πλευρά, οι Γάλλοι, όπως και οι Ολλανδοί, είχαν τη μεγάλη ευκαιρία, λόγω του δημοψηφίσματος, να συζητήσουν δια μακρών τις προοπτικές και τα προβλήματα της προτεινόμενης ευρωχάρτας και να ενημερωθούν σχετικά μ' αυτό το βαρυσήμαντο και λίαν περίπλοκο κείμενο. Εμείς εδώ χάσαμε μια ιστορική δυνατότητα, μπερδεμένοι κάπου ανάμεσα σε fame story και eurovision, για ν' αποδειχθεί πάλι ότι δεν μας θεωρούν οι έταίροί μας πολίτες δεύτερης κατηγορίας αλλά πρωτίστως οι πολιτικές μας ηγεσίες. Μια αποθριωμένη και διαρκώς σαχαμαρίζουσα τηλεόραση έρχεται να παίξει τον ρόλο που άλλοτε έπαιζαν τα Μακρονήσια και οι φυλακές. Δηλαδή να κάμψει το φρόνημα, να εγκλωβίσει τον πληθυσμό στην φενάκη των ψευδοπροβλημάτων και να μας αποκλείσει από τη ζωή ευρύτερα, βάζοντάς μας στο «χρυσό» κλουβί της ηλιθιότητάς της. Σαραντά χρόνια διαχείρισης της κοινωνίας από τους σοσιαλδημοκράτες και τους κεντροδεξιούς σ' όλη την Ευρώπη δημιούργησαν δύο μείζονα γεγονότα: την δεσποτεία της αγοράς με συνακόλουθα την ανεργία και την ανατροπή των εργασιακών κεκτημένων τα οποία ίσχυαν από τον 19ο αι., και την εξάπλωση της τηλεοπτικής δημοκρατίας, δηλαδή ενός χαζοχαρούμενου πολτού που έχει άποψη μόνο για τους αποχωρήσαντες από τα ριάλιτι, ενώ εξισώνει την ψήφο του με το SMS.

Αυτή η νέα, αμείλικτη κοινωνική πραγματικότητα, αυτή η αμερικανοποίηση της Ευρώπης με βελούδινο τρόπο κι αυτή η de facto κατάργηση της ευρωπαϊκής ιδέας μέσα από την θεσμοποίηση μεθόδων και λογικών που μακροπρόθεσμα την υπονομεύουν, είναι το μεγάλο συμπέρασμα απ' την ενστικτώδη σοφία των Γάλλων. Εξάλλου το μένος και τα δάκρυα πολιτικών του μεγέθους ενός Σιράκ ή ενός Σρέντερ, εμένα, τον ακατατόπιστο και καχύποπτο βαλκάνιο, με πείθουν ακόμη περισσότερο για τη δυναμική του «όχι». Τι χρειάζεται αυτή τη στιγμή η Ευρώπη; Μεγαλύτερη δημοκρατία, περισσότερο διάλογο, έμφαση στα ιδεολογικά χαρακτηριστικά που ενώνουν τους επιμέρους λαούς και μεγαλύτερη πολιτική παρέμβαση στο παγκόσμιο γίγνεσθαι. Αυτοί είναι οι πιο βαρυσήμαντοι τρόποι για ν' αποφύγει την περαπτέρω δορυφοριοποίησή της στην υπερδύναμη που караδοκεί. Όλα τ' άλλα είναι προφάσεις. Εν αμαρτίαις.

Μάνος Στεφανίδης

ΜΠΑΜΠΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

Ο Μπάμπης Θεοδωρίδης ήταν ένας ξεχωριστός αγωνιστής. Έφυγε νέος, πριν δέκα μέρες, αλλά η ζωή του ήταν γεμάτη. Από μικρός στην παράνομη ΕΠΟΝ, στη Νεολαία της ΕΔΑ, στη συνέχεια στους Λαμπράκηδες, στο Ρήγα Φερραίο κατά τη διάρκεια της δικτατορίας.

Ίσως η τελευταία του πολιτική πράξη, η απόσυρσή του από την ενεργό δράση, ήταν η περισσότερο αξιοσημείωτη: Όταν διέκρινε ότι ο διάλογος με τους συντρόφους του δεν οδηγούσε εκεί που αυτός πίστευε, αποχώρησε από το κόμμα. Έμεινε όμως σταθερός στις πεποιθήσεις και τις αρχές του.

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Το απόλυτο στριπτίζ του «επαναστάτη» Πολυζωγόπουλου.
- Ήξερε τα πάντα για τον ΟΤΕ, και τώρα που έγινε χαμός με τα όσα υπέγραψαν τα συντρόφια του βγήκε και τους άδειασε.
- Ζήτησε, διαβάσαμε, τη διαγραφή τους!
- Μιλάμε για το ήθος!
- Απειλεί μάλιστα με απεργιακές κινητοποιήσεις.
- Και τόσα χρόνια που ξεπουλιόνταν οι δημόσιες επιχειρήσεις τι έπραττε ο τριαμέγιστος συνδικαλιστής;
- Εκτός κι αν η σοσιαλιστική εκποίηση είχε διαφορετική στόχευση, οπότε δικαιολογημένα ποιούσε τη νήσσα.
- Αλήθεια, κατάλαβε κανείς τη θέση του Giorgos για τον ΟΤΕ;
- Πιο σαφής είναι ο Ρουσόπουλος στις απαντήσεις που δίνει στους πολιτικούς συντάκτες.
- Βέβαια έχει τα ντέρτι του με την ανασυγκρότηση που δεν του προκύπτει και τη συνεχή μουνμούρα ότι δεν παράγεται πολιτική από τα όργανα που στήνει.
- Αλλά τι εννοούν οι δυσαρεστημένοι λέγοντας έλλειψη παραγωγής πολιτικής;
- Πότε υπήρχε;
- Μια ζωή τακτικισμοί και διαχείριση του συστήματος οι λεβέντες.
- Τώρα θυμήθηκαν την πολιτική;
- Τα γιουσουλφάκια τους στον τύπο, έντυπο και ηλεκτρονικό, κάνουν ό,τι μπορούν.

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Πόσο πειστικοί μπορεί να γίνουν μιλώντας για γαλάζια ρουσφέτια και αναξιοκρατία;
- Πρωταθλητές στο σπορ επί εικοσαετία ήταν, τώρα τους έπιασε ο πόνος;
- Εκτός κι αν ο θατσερικός Ανδριανόπουλος, ο πλειομυπλάκιος Μάνος και οι περιπλανώμενοι από κόμμα εις κόμμα Δαμανάκη, Ανδρουλάκης και Μπίστης τούς νομιμοποιούν...
- Και ηθοποιός στη Μικρή Επίδαυρο παρακαλώ ο Βέλτσος.
- Θα απαγγείλει στίχους του, αν κατάλαβα καλά, σε μια θεατρική παράσταση.
- Σπεύσατε για εισιτήρια.
- Δεν χάνονται με τίποτα τέτοιες παραστάσεις.
- Μόνο δεξιό δεν έβγαλαν το Βούλγαρη οι πασοκομεταλλαχθέντες αριστεροί.
- Η λέξη τσίπα τούς είναι παντελώς άγνωστη.
- Ο Νανόπουλος πήρε το βραβείο Αϊνστάιν κι εγώ θυμήθηκα ότι οι πράσινοι πανεπιστημιακοί στην Αθήνα δεν το εξέλεξαν καθηγητή.
- Σε αντίθεση με τη θυγατέρα του τ. καταλληλότερου στον Πειραιά.
- Για να μην ξεχνιόμαστε δηλαδή.
- Στη καταβόθρα των ΜΜΕ η Παπαρίζου και η σύζυγος του πρωθυπουργού.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΕΝ ΥΠΝΩΣΕΙ

Το υπουργείο Παιδείας ανακοίνωσε το σύστημα αξιολόγησης σε ΑΕΙ και ΤΕΙ. Από την άλλη κάνει πως δεν βλέπει την πραγματικότητα. Τα στοιχεία φανερώνουν ότι οι μαθητές νομών με υψηλότερη ανεργία και χαμηλότερο εισόδημα έχουν λιγότερες πιθανότητες πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ε λοιπόν, και τι έγινε; Συνεχίζουμε ως χώρα να δαπανούμε τα λιγότερα χρήματα για τις ανάγκες της παιδείας, οι μισθοί καθηγητών και εκπαιδευτικών είναι χρόνια καθηλωμένοι, οι σχολικές αίθουσες δεν καλύπτουν τις βασικές ανάγκες. Τι έκανε το υπουργείο για τη συγκέντρωση στοιχείων προς αυτή την κατεύθυνση και την περαιτέρω αξιοποίησή τους; Γιατί έμεινε αμέτοχο στη διεξαγωγή μιας παρόμοιας έρευνας; Δεν βαριέσαι! Όσοι μπορούν ας σπουδάσουν. Για τους άλλους δεν χάθηκαν οι δουλειές...

Σως

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Δεν φαίνεται να βαδίζουν με ομαλό τρόπο τα πράγματα στη δικαιοσύνη μετά και από τις αναταράξεις που ακολούθησαν τις αποκαλύψεις για τα παραδικαστικά κυκλώματα. Τίποτε θετικό δεν προμηνύει το πνεύμα που διακατέχει τις αποφάσεις του υπουργού Δικαιοσύνης. Επιχειρείται να δοθούν υπερεξουσίες στον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου και από την άλλη δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την ανεξέλεγκτη και άδικη μετακίνηση δικαστικών από τη μια στιγμή στην άλλη. Το όλο κλίμα αποβλέπει τελικά στο να ανοίξει ο δρόμος για την παντοδυναμία των δικαστών και τη δημιουργία κλίματος εκφοβισμού των πολιτών;

Σως

ΜΕΤΑΜΦΙΕΣΕΙΣ

Κάτι που δεν γνωρίζαμε είναι ότι η πλειοψηφία των ολλανδών πολιτών αποτελείται από... ομοφυλόφιλους και ναρκομανείς. Μας το έμαθε όμως η κρατική μας τηλεόραση σε ρεπορτάζ με το οποίο προσπάθησε να μας εξηγήσει από πού προήλθε το «όχι» στο προχθεσινό δημοψήφισμα. Αιδώς Αργείοι!

Τ.Κ.Δ.

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Οι πολεοδομίες ως γνωστόν είναι κράτος εν κράτει. Όσο κι αν τις καταγγέλλουν για διαφθορά ή κατάχρηση εξουσίας, κωλυσιεργία περί την υπηρεσία ή έλλειψη ζήλου για προφανώς αφανείς λόγους, εντούτοις οι εκάστοτε κυβερνήσεις συστηματικά παραμελούν ώστε να τις αναβαθμίσουν ουσιαστικά και να τις εξυγιάνουν θεσμικά.

Η έλλειψη εθνικού κτηματολογίου επισημοποιεί το απαράδεκτο καθεστώς ανομίας αφενός και πολυνομίας αφετέρου. Ιδού ένα παράδειγμα: Από τα 117 πολεοδομικά γραφεία της χώρας τα 62 έχουν το εξής πρόβλημα: Διαθέτουν έναν και μόνο προϊστάμενο επικεφαλής, ο οποίος, έστω κι αν καταγγέλλεται, δεν μπορεί ν' αλλαχθεί ή να μετατεθεί λόγω πασοκικού νόμου. Αν λοιπόν ελεγχθεί ο προϊστάμενος ή τεθεί σε αργία, αυτομάτως κλείνει η πολεοδομία. Τόσο καλά.

Η απαγόρευση μάλιστα της μετακίνησης σ' άλλη περιφέρεια διογκώνει το θράσος και διαιωνίζει την ατιμωρησία. Παράλληλα τα λαμόγια της αγοράς γης και της εργολαβικής αυθαιρεσίας караδοκούν. Με την καλή έννοια πάντοτε.

Συριανός ντε Μπερζεράκ

ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ

- ✧ Διαβάσαμε ότι ο ακτιβιστής-δημοσιογράφος που εδάρη από τον τηλεδικηγόρο η σύζυγος του οποίου αδυνατούσε να κατανοήσει πώς πληκτρολογούσε το 100, στο μαγαζί του Γιόργος κι αυτός, είχε πάρει δώσε με τη ΔΕΗ.
- ✧ Όπως και τόσοι άλλοι «δημοσιογράφοι», που μας καλούν μάλιστα κάποιοι, ως υποψήφιοι στις εκλογές του συνδικάτου, να τους εμπιστευτούμε...
- ✧ Τέτοια ξευτίλα.
- ✧ Έφαγαν τον απιθανοαπίθανο Ιεροσολύμων και τώρα μαλλιοτραβιούνται για τον επόμενο.
- ✧ Βίοι αγίων...
- ✧ Το ανέκδοτο του μήνα από το ταξίδι Καραμανλή στις ΗΠΑ:
- ✧ Στρατηγικό εταίρο θέλουν οι καουμπόηδες την Ελλάδα.
- ✧ Πλάκα έχει να το πίστεψαν κάποιοι!
- ✧ Και οι ζέστες δεν άρχισαν ακόμα...

Ν. Μολ.

ΤΣΙΜΕΝΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΙ

Ενα από τα συνθήματα της εξεγερμένης νεολαίας στο γαλλικό Μάη του '68 ήταν και το «κάτω απ' το πεζοδρόμιο βρίσκεται η παραλία». Με το να ξηλώνουν τα πλακάκια από τα πεζοδρόμια διαμαρτύρονταν όχι για τους καταπατητές της παραλίας, αλλά για τους εκπροσώπους του κατεστημένου, τους αστυνομικούς. Οι ελληνικές παραλίες τείνουν πλέον να μετατραπούν σε απαγορευμένους για τους κοινούς ανθρώπους χώρους, σε ιδιότυπης μορφής «γκέτο», με τη διαφορά ότι εκεί απολαμβάνουν το προνόμιο της «απομόνωσης» όσοι έχουν τα χρήματα να καταβάλλουν το ακριβό αντίτιμο που επιτρέπει την πρόσβαση σ' αυτές. Αθλητικές εγκαταστάσεις, καφετέριες, συρματοπλέγματα, κάγκελα και τσιμεντένιοι φράχτες τοποθετημένοι από ιδιώτες, συνθέτουν το εφιαλτικό και αποθαρρυντικό σκηνικό για κείνους που θα σκεφτούν να πλησιάσουν τις παραλίες της Αττικής. Στο εξής απαιτείται να έχει κανείς στρατιωτική εκπαίδευση για να σκαρφαλώνει πάνω από τεχνητά

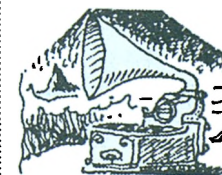
εμπόδια και απότομα βράχια. Τα πράγματα δεν είναι καθόλου αστεία, καθώς η κυβέρνηση δεν διστάζει να κάνει πράξη τα σχέδιά της για τη διαχείριση των παραλιακών ολυμπιακών εγκαταστάσεων σε συνεργασία με την εταιρεία Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα. Οι αιγιαλοί θυσιάζονται στα συμφέροντα των ιδιωτών μέσω μακροχρόνιων μισθώσεων οι οποίες εγκρίνονται από τα συναρμόδια υπουργεία Τουριστικής Ανάπτυξης και Οικονομικών. Από τα συνολικά 5.188 στρέμματα παραλιακού μετώπου ήδη στα 2.300 (ποσοστό 44%) η πρόσβαση στην παραλία είναι απαγορευτική. Τους επόμενους μήνες αναμένεται να δημοπρατηθούν και άλλα 1.862 στρέμματα. Τι μένει λοιπόν στους πολύπαθους κατοίκους της Αττικής; Πάνω-κάτω περίπου 1.000 στρέμματα, συμπεριλαμβανομένων και των βραχωδών εκτάσεων.

Κατά τα άλλα η κυβέρνηση νοιάζεται να μετατραπούν οι ολυμπιακές εγκαταστάσεις σε χώρους προσιτούς για το λαό...

ΣΩ.ΛΕ

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Κατά τα λοιπά ανήκουμε στον σκληρό πυρήνα της ΟΝΕ, που θα 'λεγε κι ο Κουλούρης.
- Αλήθεια, τι γίνεται αυτή η ψυχή;
- Οι τιμές στις λαϊκές ανεβαίνουν κι αυτός απουσιάζει...
- Ο Πάγκαλος ξαναχτύπησε.
- Αυτή τη φορά από την Κύπρο, όπου λίγο ως πολύ ζήτησε από τους Κύπριους να αποδεχθούν ως έχει το Σχέδιο Ανάν.
- Δεν μάθαμε αν στη δέσμη των προτάσεων του είναι να παραδοθεί στους Τούρκους κι ο Παπαδόπουλος, όπως ο Οτσαλάν...
- Την τεχνονωσία πάντως την κατέχει.
- Όπως τα κατεχόμενα οι Τούρκοι.
- Τα μεγάλα κανάλια εξακολουθούν να χτυπούν κάτω από τη ζώνη την κυβέρνηση.
- Τι κάνουν στο επιτελείο της ΝΔ;
- Κοιμούνται ύπνο βαθύ και εξακολουθούν να κάνουν τα στραβά μάτια στα χρέη των καναλαρχών-εργολάβων-προμηθευτών προς το δημόσιο και να τους παρέχουν με τη σέσουλα την κρατική διαφήμιση!
- Οι νταβατζήδες όπως φαίνεται θα κατατροπωθούν με κεμπάπ στου Μπαϊρακτάρη!

ΟΜΕΛΕΤΑ

Βαρυσήμαντες δηλώσεις από πλευράς Ευάγγελου Μείμαράκη: «Το καλοκαίρι η κυβέρνηση θα σπάσει αβγά!» Έτσι εξηγείται για ποιο λόγο έως σήμερα κινούνταν με χαμηλές ταχύτητες και προσεχτικά. Προκειμένου όμως να μην τους «πάρουν με τ' αβγά», αποφάσισαν να ανασκουμπωθούν. Καιρός ήταν, καθώς πλησιάζουν και οι δημοσκοπήσεις του Ιουνίου.

Σως

(ΓΑΡ)ΓΑΛΑΤΑ

■ αναχτύπησε ο Γιάννης Παπαθανασίου, υφυπουργός Εμπορίου, που διακρίνεται για τις ■ χιουμοριστικές του παρεμβάσεις. Σύμφωνα με τη δική του εξήγηση, το γάλα είναι ακριβό στην Ελλάδα διότι «οι δικές μας αγελάδες και πιο αδύνατες είναι και πιο λίγο χορταράκι βρίσκουν». Εμπρός να ξαναφέρουμε τη μικρή Ολλανδέζα!

Σως

ΕΤΕΡΟΦΩΤΟΙ

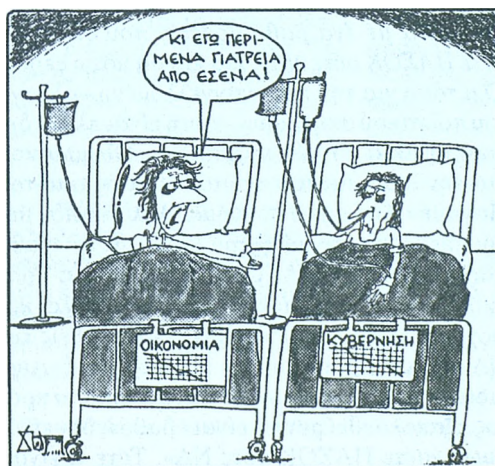
Οντως βρίσκονται σε δεινή θέση στην κυβέρνηση. Έχοντας την ανάγκη ενός έξωθεν θαύματος, σπεύδουν οι υπουργοί, όπως ο Ρουσόπουλος και ο Αβραμόπουλος, να φωτογραφηθούν μετά της αοιδού Έλενας Παπαρίζου, μπας κι αλλάξει η άτιμη η τύχη. Αντιλαμβάνονται ότι αποτελούν μια ηχηρή παραφωνία ή στ' αφτιά τους ηχεί η μελωδία του παλατιοκομματισμού;

Σως

ΣΥΜΠΤΩΣΕΙΣ

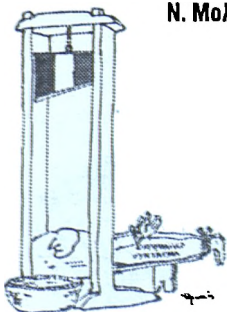
Τώρα που αρχίζουν και λέγονται πολλά για το παρσκήνιο των Ιεροσολύμων θυμήθηκα ότι πριν από λίγο καιρό, μεσούντων των αποκαλύψεων για τα σκάνδαλα της Εκκλησίας, ο πρώην δικηγόρος του Ανδρέα, ο Αντώνης Βγόντζας, υπήρξε επίσης συνήγορος του πάμπλουτου ρώσου «ολιγάρχη» Βλαντιμίρ Γκουσίνσκι. Ο Γκουσίνσκι είχε συλληφθεί προ διετίας στο Ελ. Βενιζέλος ύστερα από ένταλμα της Ιντερπόλ με την κατηγορία της υπεξαίρεσης τεράστιων χρηματικών ποσών στη Μόσχα. Σήμερα ο Γκουσίνσκι ζει στο Ισραήλ, παρουσιάζεται ως «Ρώσοεβραίος» και είναι μεγαλομέτοχος της υπερσυντηρητικής εφημερίδας *Μααρίβ*. Σύμπτωση: Η εφημερίδα αυτή δημοσίευσε τις αποκαλύψεις για τις πωλήσεις γης προς τους Ισραηλινούς.

Π.Π.

ΜΟΛΥΒΙΣ

- Η επίθεση σε βάρος του ελληνικού δημόσιου πανεπιστημίου συνεχίζεται με την πλήρη συναίνεση των δυο εταίρων του συστήματος (ΠΑΣΟΚ-ΝΔ) και με την ομπρέλα της ΕΕ.
 - Ευτυχώς μετά από χρόνια κάτι κινείται στα ιδρύματα.
 - Μόνο που οι αντιδράσεις πρέπει να ενταθούν κι ο κόσμος να καταλάβει αυτά που σχεδιάζονται.
 - Πριν να 'ναι αργά.
 - Δεν αρκούν οι πανεπιστημιακοί και μερίδα των φοιτητών.
 - Το πρόβλημα είναι σοβαρότερο και χρειάζεται πολλαπλή υποστήριξη και από άλλες κοινωνικές ομάδες και φορείς.
 - Πριν βρεθούμε μπροστά σε τετελεσμένα, με πρυτάνεις τύπου Χριστόδουλου ή του προέδρου του ΣΕΒ.
 - Διάβασα στο Παρόν ότι για την «αξιολόγηση» στα πανεπιστήμια η (αριστερή) Δαμανάκη λέει ναι, ο (πανεπιστημιακός) Λοβέρδος όχι, και η (δημοσιογράφος) Σουλβάνα ίσως.
 - Αν μένει άλλη εκδοχή, μπορεί να την εκφράσει ο Πάγκαλος.
- Ν. Μολ.**

ΝΤΟΜΑΤΟΣΑΛΑΤΑ ΛΑΠΑΣ ΜΕ ΛΥΜΑΤΟΛΑΣΠΗ ΨΥΤΤΑΛΕΙΑΣ

Οι ντομάτες «έπεσαν» βροχή από αγανακτισμένους κατοίκους της Πετρούπολης και της γύρω περιοχής σε εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης –τους ίδιους που ψήφισαν πριν από μερικά χρόνια– και οι δρόμοι προς τη χωματερή έκλεισαν (για πόσο κανείς δεν ξέρει). Και ήταν από τις πολύ σπάνιες περιπτώσεις που οι κάμερες των τηλεοράσεων ήταν εκεί.

Η «διαχείριση της λάσπης» βγήκε στην επιφάνεια ξαφνικά. Ο λόγος βέβαια για τη λάσπη της Ψυττάλειας, η οποία και εννοείται πως δεν «φύτρωσε» εξίσου ξαφνικά. Απλώς τώρα έτυχε να πάρει η μπόχα τους Πειραιώτες και τους πέριξ.

Η λάσπη της Ψυττάλειας κάπου θα «καταλή-

ξει», αυτό είναι σίγουρο. Το πού δεν το ξέρει κανείς, ούτε και το πώς. Σίγουρα δεν θα καταλήξει σε βόρειες συνοικίες, γιατί θα έπεφταν οι αξίες των ιδιοκτησιών. Εξάλλου αν κανείς κάνει τέτοιες νύξεις, είναι λαϊκιστής. Θα τον χαρακτηρίσουν όλοι εκείνοι οι εκλεγέντες πολιτικοί ταγοί, οι ίδιοι που «νωρίτερα» με ανακούφιση και ελαφρά τη καρδιά –όπως η υπερνομάρχης κ. Φώφη Γεννηματά– ψήφισαν «ναι» στη μεταφορά του προβλήματος στα Λιόσια, περιοχή εκτός της εκλογικής τους περιφέρειας.

Αυτή τη λάσπη στα μάτια των πολιτών πώς θα τη διαχειριστούμε;

Φλόγα

ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΠΕΘΑΙΝΕΙ

Ανεξάρτητα από το πώς κρίνει κανείς το περιεχόμενο της νέας κυριακάτικης εφημερίδας *Το Πρώτο Θέμα* (αν και τα τέσσερα αντικυβερνητικά θέματα της τελευταίας πρώτης σελίδας της μαζί με τα «απόκρυφα ενός μοναστηριού» δεν δυσκολεύουν τις κρίσεις), είναι γεγονός ότι τάραξε τα λιμνάζοντα ύδατα του Τύπου, με πρώτο θύμα την *Κυρια-*

κάτικη Ελευθεροτυπία. Οι αντιδράσεις των μεγαλοεκδοτών είναι προς το παρόν σπασμωδικές: αντιδρούν αυξάνοντας το βάρος και όχι την ποιότητα των εντύπων τους (νέα ένθετα περιοδικά, περισσότερα CD και DVD). Αποδεικνύουν έτσι ότι δεν έχουν ακόμα αντιληφθεί ποιο είναι το πρόβλημα και ότι ο κοσμάκης βαρέθηκε να τρώει κουτόχορτο και να

βλέπει τσόντες (είναι βέβαια μωχαλαρωτικές, αλλά στο τέλος τις βαριέσαι). Η επιτυχία της νέας εφημερίδας οφείλεται όχι μόνο στους τηλεοπτικούς αστέρες της και την καλή δικτύωσή της στο κύκλωμα της διαφήμισης, αλλά και στην ανάγκη για νέα έντυπα, στην κούραση του κόσμου από τα υπάρχοντα.

Π.Π.

ΠΟΛΥ ΠΑΣΟΚ ΜΕ ΟΛΙΓΗ ΝΔ

Την περασμένη Τετάρτη (25/5) άκουσα στο ραδιοφωνικό σταθμό ΣΚΑΪ ότι σε μια συνάντηση που είχε με βουλευτές του κόμματός του ο πρωθυπουργός δήλωσε μεταξύ άλλων ότι «είμαστε εδώ για την αλλαγή του πολιτικού σκηνικού της χώρας και θα συγκρουστούμε αμείλικτα με ένα βαθύ κράτος, που δεν είναι ούτε ΠΑΣΟΚ ούτε ΝΔ», και έπεσα κάτω ξερός. Όχι τόσο για την προαναγγελλόμενη «αλλαγή του πολιτικού σκηνικού» – αυτή είναι πλέον δεδομένη μετά το νέο νταμπλ του Ολυμπιακού και την απώλεια του πρωταθλήματος από τον Παναθηναϊκό πάνω στο νήμα. Αλλά επειδή μέχρι εκείνη τη στιγμή ήξερα μόνο για το «βαθύ παρακράτος του ΠΑΣΟΚ», που λέει κι ο Τράγκας, και πίστευα όπως και διάφοροι άλλοι κοψοχέρηδες στις προεκλογικές διακηρύξεις της ΝΔ για πάταξη αυτού του παρακράτους. Αιφνιδίως όμως πληροφορούμεθα ότι αυτό το κράτος εξακολουθεί μεν να είναι «βαθύ», δεν είναι όμως «ούτε ΠΑΣΟΚ ούτε ΝΔ». Τότε τι είναι;

Σε τι βάθος εκτείνεται; Και τι έγινε εκείνο το «σύστημα ΠΑΣΟΚ»; Συλλογίσθηκα πολύ τα ερωτήματα που θέτουν οι δηλώσεις αυτές του πρωθυπουργού και ύστερα από μια νυχθημερόν αναζήτηση στο διαδίκτυο κατέληξα στο συμπέρασμα ότι ο Κ. Καραμανλής έχει μάλλον δίκιο. Όντως αυτό το «βαθύ κράτος» δεν είναι ούτε ΠΑΣΟΚ ούτε ΝΔ, γιατί είναι «και ΠΑΣΟΚ και ΝΔ». Ή μάλλον, καλύτερα, «πολύ ΠΑΣΟΚ με ολίγη ΝΔ». Γεγονός που αποτελεί αδιαμφισβήτητη απόδειξη της επιτυχίας της πολιτικής συναίνεσης που εφάρμοσε η κυβέρνηση της ΝΔ από την πρώτη στιγμή της κατάκτησης της εξουσίας. Γεγονός πρωτοφανές, που πρέπει να καταγραφεί στο βιβλίο ρεκόρ Γκίνες, επειδή δεν υπάρχει στην ιστορία παράδειγμα άλλης κυβέρνησης που να κερδίζει με 6% διαφορά και να κάνει συναίνεση με τον βασικό της πολιτικό αντίπαλο, το «βαθύ κράτος του ΠΑΣΟΚ».

Π.Π.

ΘΗΛΥΠΡΕΠΕΙΑ ΚΑΙ ΤΙΒΙ

Με θλίβει όλο αυτό το κατιναριό της τηλεόρασης που διαμορφώνει υποσυνείδητα συμπεριφορές και ήθη και που προτείνει πειστικούς τύπους για τη νεολαία. Δεν μιλάω μόνο για το must της gay άποψης, έστω κι αν κατά βάθος συνεισφέρει στη γελοιοποίηση και της επιθυμίας και της διαφοράς. Ενίσταμαι κυρίως στ' αρσενικά που τσακώνονται και καθυβρίζονται συχνά για ένα πουνκάμισο αδειανό, για μια πάντα-βρακάκι. Μουσικάδες συζητάνε με Λιάνες, η ζωή των λαζόπουλων κινδυνεύει από Κούγιες ή μπετούγιες, Ελληναράδες τύπου Βορίδη κατακεραυνώνουν πάντα διαφωνούντα, και γενικά η αντρίκια στάση που ξέρει να σιωπά και να φθέγγεται λακωνικά εξέλιπε. Από τη μια κυριαρχεί η βενιζέλεια αδολεσχία κι απ' την άλλη ο ακκι-σμός του gay club που είδε φως και μπήκε. Πεθύμησα λίγη Καλομοίρα. Αν στα κοινά η επικοινωνία έχει πάρει τη θέση της πολιτικής, στην τηλεόραση η σαχλαμπούχλα και η γελοιότητα έχουν πάρει τη θέση της όποιας επικοινωνίας. Σας αφήνω τώρα. Πάω να δω τη συνέντευξη που παίρνει ο Χατζησαρόπουλος από την Καλομοίρα.

Τζιμ Μπούκης

ΥΓ.: Και το θλιβερότερο: Είδα τη συνταρακτική κηδεία του Χαριλάου, που μ' έστελνε σε άλλες εποχές, από το δορυφορικό της Κύπρου. Τα ελληνικά κανάλια, κρατικά και ιδιωτικά, είχαν μπλέξει την Παπαρίζου με την Παπαρήγα.

ΠΑΛΑΙΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

Στο δελτίο ειδήσεων του Star στις 7.45 το απόγευμα της 27ης Μαΐου ακούστηκε κι αυτό:

«Οι νέοι υπάλληλοι του ΟΤΕ θα αντικαταστήσουν ανθρώπους παλαιάς τεχνολογίας».

Έλεος!

Ν.Π.

Η ΧΥΤΡΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Αιχμές για την απόφαση του υφυπουργού Πολιτισμού Πέτρου Τατούλη να καταργήσει μια ολόκληρη Πολιτιστική Περιφέρεια και να τη μεταφέρει στην ιδιαίτερη πατρίδα του, διατυπώνει **Το Βήμα της Αιγιάλειας**:

«Στην κατάργηση της Πολιτιστικής Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος και στην ενσωμάτωσή της σ' αυτή της Πελοποννήσου με έδρα το Μερκοβούνι της Αρκαδίας των εκατό κατοίκων, προχωρά ολοταχώς ο υφυπουργός Πολιτισμού Πέτρος Τατούλης, αδιαφορώντας πλήρως για τις αντιδράσεις που είχαν ξεσηκωθεί από όλους τους άμεσα ή έμμεσα εμπλεκόμενους. Αυτό προκύπτει από την παρουσίαση του νέου Οργανισμού του Υπουργείου Πολιτισμού, που έγινε από τον Πέτρο Τατούλη στην Αθήνα όπου ο υφυπουργός υπογράμμισε πως «Οι Περιφερειακές Υπηρεσίες Πολιτισμού ορίζονται με πολιτισμικά, ιστορικά και γεωγραφικά κριτήρια...». Από τα κριτήρια του κ. Τατούλη απουσιάζει αυτό της διοικητικής διάρθρωσης της χώρας, αφού στην περίπτωση που ίσχυε, η έδρα της Περιφέρειας θα ανήκε δικαιωματικά στην Πάτρα».

Ένα... φρούτο από «Το περιβόλι μας έχει απ' όλα», στήλη στο **Φιστίκι** της Αίγινας:

«Ο Ποσαπαίρνης με το Θεσιθήρα»

Πιο κάτω από τα κανονικά μέλη του κόμματος, τα κομματόσκυλα και τους φασουλήδες της πολιτικής, είναι οι θεσιθήρες, αυτοί που βολεύονται με μια θεσούλα στο δημόσιο ή σε κάποιον οργανισμό και οι ποσαπαίρνηδες, όσοι λαδώνονται με κάποιο φακελάκι ή με κάποια αντιπαροχή. Σε σύγκριση με τους προηγούμενους είναι ψιλικατζήδες, αλλά τη βολεύουν μια χαρά. Άσε που είναι μέγα πλήθος και έτσι τα ποσά που εισπράττουν συνολικά είναι τεράστια. Ο Ποσαπαίρνης με τον Θεσιθήρα είναι τα πραγματικά στηρίγματα κάθε εξουσίας, η οποία φροντίζει όχι μόνο να βολεύονται, αλλά κάνει ό,τι μπορεί για να γίνει η διαφθορά και η διαπλοκή ανεκτές από την κοινωνία και τρόπος ζωής για πολλούς».

Παράξενο πράγμα η παγκοσμιοποι-

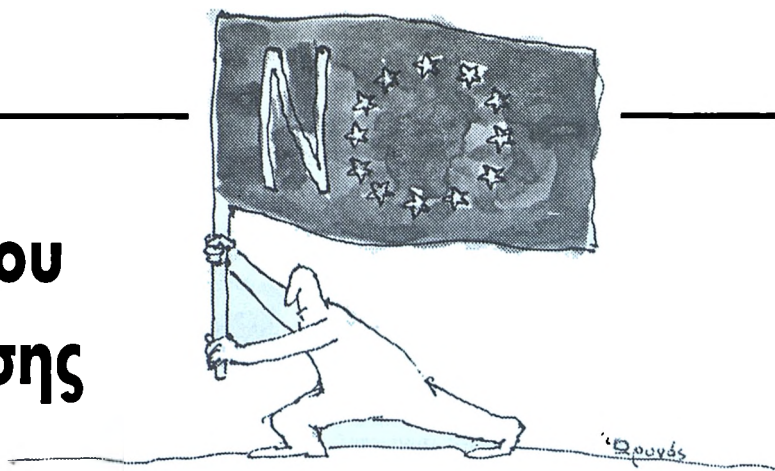
ηση. Μπορεί ένα «ελληνικό» προϊόν να μας επιστρέψει μέσω Κίνας. Από την εφημερίδα **Κρητικά Νέα** αντιγράφουμε:

«Στην μακρινή Κίνα, όπου το κόστος παραγωγής είναι ελάχιστο, σπεύδουν τώρα και Κρητικοί επιχειρηματίες... Ο μηνιαίος μισθός των εργατών δεν ξεπερνά τα 40 ευρώ, ενώ των ανωτέρων στελεχών και των μάντζερ κυμαίνεται από 300 έως 1.500 ευρώ... Ένα από τα πενήντα ελληνικά εργοστάσια που κατασκευάστηκαν στην Κίνα είναι αυτό των Πλαστικών Κρήτης. Η κρητική εταιρεία ξεκίνησε την παραγωγή των προϊόντων της στις αρχές του 2003 σε σύγχρονο εργοστάσιο που κατασκευάστηκε έξω από τη Σανγκάη και απασχολεί 70 εργαζόμενους, ενώ η συνολική επένδυση κόστισε 10 εκατομμύρια ευρώ».

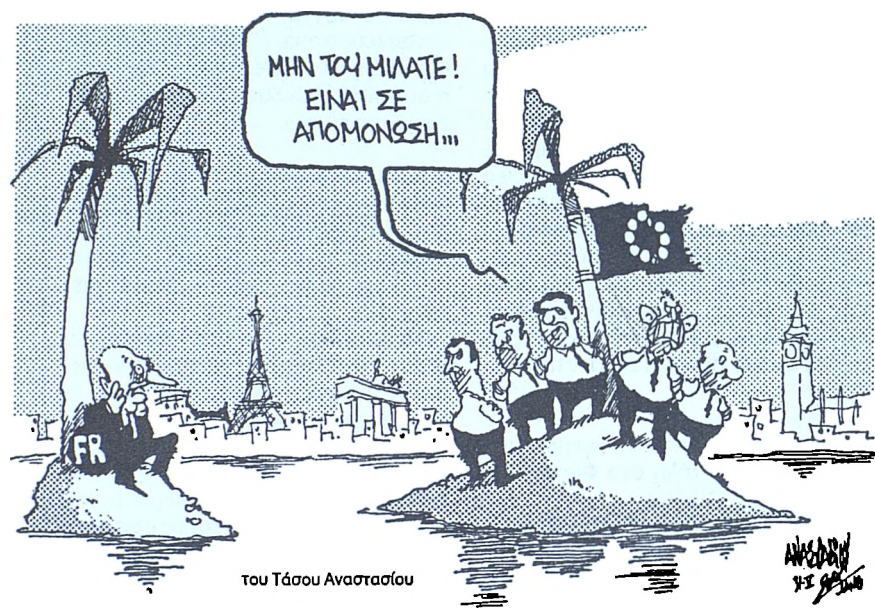
Παράλληλα, στο πρωτοσέλιδο κείμενο της ίδιας εφημερίδας διαβάζουμε: «Πολυεθνικές επελαύνουν στην αγορά της Κρήτης. Σαρώνουν τα πάντα στην τοπική αγορά». Πιο συγκεκριμένα:

«Τη μερίδα του λέοντος διεκδικούν πλέον στην Κρήτη μεγαθήρια της διεθνούς αγοράς λιανικού εμπορίου και της τουριστικής βιομηχανίας. Τα πολυκαταστήματα και τα συγκροτήματά τους «ξεφυτρώνουν» το ένα μετά το άλλο βάζοντας στο περιθώριο με τις ασυναγώνιστες τιμές και προσφορές τις ντόπιες εμπορικές και τουριστικές μονάδες. Η εισβολή αυτή που ξεκίνησε δειλά στα μέσα της περασμένης δεκαετίας παίρνει τώρα καταγιστικές διαστάσεις καθώς φτάνει μέχρι και την παρθένα γη του Λυβικού. Πώς παρακολουθούν αυτήν την εξέλιξη οι φορείς και οι κάτοικοι του νησιού μας; Άλλοι βλέπουν πίσω από αυτή την «εισβολή» νέες θέσεις εργασίας, αφορμές να προχωρήσουν έργα υποδομής, ευκολότερη πρόσβαση χαμηλών εισοδημάτων σε υπηρεσίες και αγαθά. Άλλοι διαισθάνονται κινδύνους, αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος, αφανισμό μικρομεσαίων επιχειρήσεων και υποταγή σε ξένα συμφέροντα. Ποια θα είναι η συνέχεια; Η απάντηση είναι δύσκολη καθώς καλούμαστε πλέον να αντιμετωπίσουμε μια εξέλιξη ως Επιμηθείς και όχι ως Προμηθείς».

Στο Παρίσι του Μαΐου και της αμφισβήτησης

Αφήνοντας την Αθήνα να γιορτάζει τη νίκη στη Γιουροβίζιον, φτάνω στο Παρίσι, όπου η νοσταλγία για μια νεότητα που χάθηκε ανεπιστρεπτί αναμινγύεται με το σήμερα. Ξαφνικά συνειδητοποιώ πόσο έχουν αλλάξει όλα. Ο Φρανσουά Μιτεράν πέρασε ήδη στην ιστορία και έδωσε το όνομά του σε μια γέφυρα της αριστερής όχθης, ενώ ο Ζωρζ Μπρασένς, ο αναρχικός τροβαδούρος της νιότης, πέρασε στην αθανασία και έγινε δρόμος.

Αφουγκράζομαι τι έχει αλλάξει σ' αυτή την πόλη πέρα από το φωτισμό και τα ποδήλατα που τη διατρέχουν. Μαζί με το θερμόμετρο που ανεβαίνει μια βδομάδα πριν το δημοψήφισμα, ανεβαίνει και το πάθος για ένα ΝΑΙ ή ένα ΟΧΙ. Παντού αφίσες υπέρ ή κατά του Ευρωπαϊκού Συντάγματος. Στις γειτονιές γύρω από την Πλας Μονζ και την Πλας ντ' Ιταλί τεράστιες αφίσες σε καλούν σε συγκεντρώσεις της Αριστεράς για το ΟΧΙ. Πηγαδάκια στήνονται κοντά στη Μιτιαλιτέ και η εσωτερική αυλή της Σορβόννης σφύζει από ζωή. Οι συζητήσεις γύρω από την Ευρώπη και το Σύνταγμα δίνουν και παίρνουν. Στις εξόδους του

Μετρό νεαροί μοιράζουν φυλλάδια. Υπερτερούν τα φυλλάδια του ΟΧΙ. Η αγωνία για την επερχόμενη ήττα του μετώπου του ΝΑΙ γίνεται όλο και πιο εμφανής κάθε βράδυ στην τηλεόραση κατά τη διάρκεια των συζητήσεων.

Αν και οι λόγοι για ένα ΝΑΙ είναι «προφανείς», όλοι διαισθάνονται ότι το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος θα είναι ΟΧΙ. Η τηλεοπτική εμφάνιση του Προέδρου Σιράκ, που σχεδόν εκλιπαρεί τους γάλλους ψηφοφόρους να ψηφίσουν ΝΑΙ, ενισχύει την παραπάνω αίσθηση. Ο «μπαμπούλας» της άκρας Δεξιάς –ενσάρκωση του Κακού– που κραδαίνει τη σημαία του εθνικισμού και της ξενοφοβίας και εναντιώνεται στην Ευρώπη, δε

θα τρομάξει αυτή τη φορά όσους συσπειρώνονται γύρω από το ΟΧΙ για εντελώς διαφορετικούς λόγους. Πέρα από τη μομφή και την καταδίκη της κυβέρνησης Σιράκ, που ας μη ξεχνάμε ότι εκλέχτηκε με ψήφους της Αριστεράς έναντι του Λεπέν και δεν τήρησε τις υποσχέσεις του, το στρατόπεδο του γαλλικού ΟΧΙ αμφισβητεί το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα για άκραιο φιλελευθερισμό. «Είναι βαθύτατα αντιδημοκρατικό να ορίζει το Σύνταγμα την οικονομική πολιτική», τονίζεται από τους οπαδούς του ΟΧΙ, που πιστεύουν ότι οι συντάκτες του Συντάγματος επιδιώκουν την οικοδόμηση μιας Ευρώπης στο πρότυπο των ΗΠΑ. Μια Ευρώπη καρικατούρα των ΗΠΑ, αγγλοσαξονικής έμπνευσης, που εντάσσεται απόλυτα στο σύστημα της παγκοσμιοποίησης, δεν είναι ό,τι καλύτερο για την Ευρώπη, διατείνονται υποστηρικτές του ΟΧΙ.

Έπεται η –όχι πάντα καμουφλαρισμένη– τουρκοφοβία. Αν εμείς ξεπεράσαμε (;) τους φόβους μας υποστηρίζοντας την ένταξη της γειτονικής χώρας, οι Γάλλοι αγωνιούν πάντα με την προοπτική αυτή. Απ' την άλλη, η ανεργία, η ακρίβεια, η απειλή των κοινωνικών κατακτήσεων και η έγνοια για τη διατήρηση του κοσμικού κράτους είναι θέματα κλειδιά που έσπρωξαν τους Γάλλους να κλείσουν την πόρτα στο προτεινόμενο ευρωπαϊκό σύνταγμα χωρίς όμως να γυρίσουν και την πλάτη τους στην Ευρώπη.

Ανεξάρτητα άλλωστε από το αποτέλεσμα, κερδισμένη του δημοψηφίσματος αναδείχτηκε η γαλλική Δημοκρατία, που επέτρεψε μέσα από την έκφραση έντονης αμφισβήτησης την πρόκληση πρωτοφανούς πολιτικού ενδιαφέροντος διαλόγου για το μέλλον της Ευρώπης. Για μια Ευρώπη πιο επιθυμητή, αντίξια των αγώνων και της ιστορίας της. Το Παρίσι του Μαΐου και της αμφισβήτησης παραμένει αναμφισβήτητο γοητευτικό.

ΕΙΡΗΝΗ ΛΑΓΑΝΗ

«Εμπρός παιδιά της πατρίδος»

Σκέψεις για τις ευρωπαϊκές εξελίξεις μετά το γαλλικό «όχι»

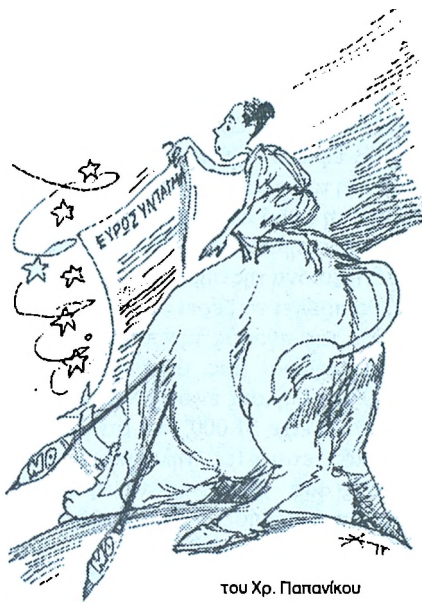
του Πάνου Καζάκου

Το γαλλικό «όχι» στο Σχέδιο Συνταγματικής Συνθήκης (ΣΣΣ) θέτει ανάμεσα σε άλλα και τα εξής δύο ερωτήματα: Τι συνέβη και μια ευνοϊκή κοινή γνώμη εστράφη μέσα σε λίγους μήνες εναντίον του ΣΣΣ; Ποιες θα είναι οι συνέπειες της απόρριψής του από τους γάλλους ψηφοφόρους;

Η συζήτηση για το πρώτο ανέδειξε μερικά χρήσιμα στοιχεία. Υπάρχει οικονομικός φόβος στην Ευρώπη. Ένα μεγάλο μέρος της κοινής γνώμης αποδίδει ευθύνες τόσο στις εθνικές κυβερνήσεις όσο και στους απόμακρους θεσμούς των Βρυξελλών για την αυξανόμενη ανεργία, τη συνεχή πίεση πάνω στο κοινωνικό κράτος, τις αυξανόμενες ανισότητες. Η κοινωνική συνοχή διαβρώθηκε και αυτό μεταφράσθηκε σε γενικευμένη αμφισβήτηση της πολιτικής και της ενοποίησης.

Γεγονός είναι ότι οι εξελίξεις που έχουν δρομολογηθεί από την περασμένη δεκαετία, μπορεί να είναι σύμφωνα με την κυρίαρχη άποψη αναγκαίες για την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας, αλλά σημαίνουν ανάκληση κεκτημένων και δικαιωμάτων (όπως του δικαιώματος συναπόφασης) και έχουν πολλούς που «χάνουν». Εκτός τούτου τα μεγάλα σχέδια όπως η «νομισματική ένωση» μάλλον έγιναν αντιληπτά ως μέσα για τη συμπίεση του επιπέδου ζωής («ακρίβεια»). Τέλος, τα σκάνδαλα που ξέσπασαν πρόσφατα στη Γαλλία, επηρέασαν τις μαζικές διαθέσεις.

Όσον αφορά τις συνέπειες του «όχι», σημειώνουμε κατ' αρχάς πως το επιχει-

του Χρ. Παπανίκου

ρημα ότι η απόρριψη της συνταγματικής Συνθήκης θα ήταν «καταστροφική» για την Ευρώπη και τη Γαλλία, που προβλήθηκε κατά κόρον από τους υποστηρικτές του «ναι», απλά δεν έπεισε και δεν ήταν ειλικρινές. Η ΕΕ που οικοδομήθηκε τις τελευταίες έξι δεκαετίες θα εξακολουθήσει να λειτουργεί – κατ' αρχάς στη βάση των ισχυουσών Συνθηκών. Θα υπάρξουν όμως εξελίξεις στις πολιτικές.

Το δημοψήφισμα επιβεβαίωσε τις εντάσεις ανάμεσα στις «εθνικές προτιμήσεις» και στις δεσμεύσεις σε επίπεδο Ένωσης. Η Ένωση εμφανίζεται υπό συνθήκες ετερογένειας ως «στενός κορσές» για την εθνική πολιτική. Έτσι εξηγείται η πρόσφατη κρίση γύρω από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, που το παραβίασαν η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, η Ελλάδα, η Πορτογαλία, και τελικά χρειάστηκε να

«ερμηνευθεί» εκ νέου. Το ισχύον μοντέλο ενοποίησης φαίνεται ότι προσέγγισε ανυπέρβλητα όρια. Μια Ευρώπη διαφορετικών «ταχυτήτων» ή «πυλώνων» εμφανίζεται τώρα περισσότερο πιθανή.

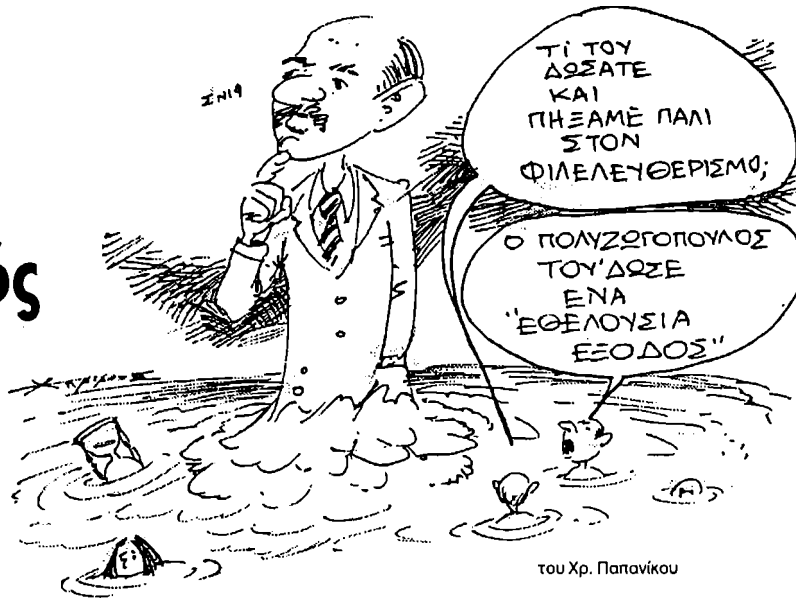
Σίγουρα όμως θα επανεξετασθούν ορισμένες πολιτικές ή θα ενδυναμωθούν οι ήδη υπαρκτές τάσεις για επανεξέτασή τους. Π.χ. θα δούμε σύντομα τι συνέπειες θα έχει το «όχι» για τον προϋπολογισμό της Ένωσης και για τα διαρθρωτικά ταμεία που μας αφορούν άμεσα. Η μάχη της αναδιανομής θα είναι σκληρή. Επίσης, θα γίνει δυσκολότερη η περαιτέρω διεύρυνση. Η προοπτική ένταξης της Τουρκίας μάλλον απομακρύνεται. Σημειώνω ότι τόσο στη Γαλλία όσο και στην Ολλανδία η προοπτική ένταξης της Τουρκίας ήταν βέλος στη φαρέτρα των απορριπτικών και αντανakλά τις γενικότερες διαθέσεις των ευρωπαϊκών λαών, ιδίως εκείνων που έχουν συμπαγείς και δυσπροσάρμοστες μουσουλμανικές ομάδες (γκέ-το!).

Η εξέλιξη αυτή φέρνει νέα προβλήματα για την ελληνική εξωτερική πολιτική, που είχε στηρίξει τις ελπίδες για εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων στην υποστήριξη της «ευρωπαϊκής προοπτικής» της γείτονος. Τώρα φαίνεται καθαρότερα ότι η επίσημη Ελλάδα δεν εκμεταλλεύθηκε την περίοδο 1999-2005 για να δρομολογήσει μη αντιστρέψιμες εξελίξεις στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Θα δούμε πώς θα επεξεργασθεί τα νέα δεδομένα. Ίσως, όπως εξελίχθηκαν τα πράγματα και με δεδομένη τη δομή του διεθνούς και του ευρωπαϊκού συστήματος, η «στρατηγική εταιρικότητα» με τις ΗΠΑ αποδειχθεί μονόδρομος.

Ο Πάνος Καζάκος είναι Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΟΤΕ και κομματικός συνδικαλισμός

Γράφει ο Αυτόματος Τηλεφωνητής

του Χρ. Παπανίκου

Τελικά φαίνεται ότι ο ιστορικός συμβιβασμός μεταξύ Νέας Δημοκρατίας και ΠΑΣΟΚ επετεύχθη στον ΟΤΕ, και όλοι αυτοί οι κλαυθμοί και οδυρμοί από τα στελέχη της αξιωματικής αντιπολίτευσης είναι για τα μάτια του κόσμου.

Αυτό που τελικά θα πρέπει να απαντηθεί είναι γιατί τα δύο μεγάλα κόμματα συμφώνησαν, ποιοι κερδίζουν και ποιοι χάνουν από τη συμφωνία αυτή, καθώς δεν έχει ξεκαθαριστεί απολύτως τίποτα για μια ιστορία που ξεκινά πολλά χρόνια πριν και στην οποία έχουν ευθύνη όλες οι παρατάξεις.

Η ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΤΩΝ ΗΜΕΤΕΡΩΝ

Ο ΟΤΕ, και όλες οι ΔΕΚΟ, μετά το τέλος του εμφυλίου πολέμου αλλά κυρίως μετά τη μεταπολίτευση ήταν η εταιρεία που χρησιμοποιήθηκε για τις πελατειακές σχέσεις των εκάστοτε κυβερνώντων και στην οποία βολεύονταν εύκολα και χωρίς διαμαρτυρίες «τα δικά μας παιδιά». Μία τακτική η οποία έφτασε στο αποκορύφωμά της κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης της χώρας από το ΠΑΣΟΚ. Η τακτική αυτή μπορεί να έδινε ψήφους, αλλά ταυτόχρονα τίνανε στα ύψη τα λειτουργικά έξοδα του Οργανισμού. Σε συνάρτηση μάλιστα με τις καθόλου επιτυχημένες επενδυτικές κινήσεις των διαφόρων διοικήσεων (Ρουμανία, Αρμενία κ.λπ.), στις οποίες έβαλε και το χεράκι του ο Κόκκαλης κερδίζοντας τεράστια ποσά, με τους τεράστιους μισθούς της

διοίκησης, με την απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών αλλά και με τον αποκλεισμό του από την κινητή τηλεφωνία –έργο κυβέρνησης Μητσοτάκη– ο ΟΤΕ έφτασε όχι μόνο να μηδενίσει τα κέρδη του αλλά να εμφανίζει πέρυσι για πρώτη φορά και τεράστιες ζημιές.

Για να σχηματίσει κάποιος ολοκληρωμένη εικόνα της σημερινής κατάστασης, θα πρέπει να ξέρει ότι ο ΟΤΕ έχει το 50% της αγοράς των τηλεπικοινωνιών της χώρας μας, ότι σήμερα έχει 16.000 υπαλλήλους ενώ πριν από μερικά χρόνια είχε 31.000, και ότι όλες οι ιδιωτικές εταιρείες τηλεπικοινωνιών (κινητής και σταθερής τηλεφωνίας) έχουν δημιουργήσει 5.000 χιλιάδες περίπου θέσεις εργασίας.

Η προηγούμενη κυβέρνηση, για να μπορέσει να καλύψει τα τεράστια ελλείμματα του κρατικού προϋπολογισμού, πούλησε το 66% του Οργανισμού σε ιδιώτες. Η ΝΔ σήμερα για τον ίδιο ακριβώς λόγο θέλει να πουλήσει και το υπόλοιπο ποσοστό. Δυστυχώς όμως γι' αυτήν, η συσσώρευση ζημιών αλλά και ο αριθμός των εργαζομένων στον ΟΤΕ καθιστά το εγχείρημα απαγορευτικό. Με τη λογική της μείωσης του λειτουργικού κόστους, ώστε να καταστεί για τους ιδιώτες γοητευτική η μετοχή, η λύση ήταν εύκολη: Πρόωρη συνταξιοδότηση με εθελούσια έξοδο 6.000 περίπου υπαλλήλων και μετακύλιση του κόστους στον κρατικό προϋπολογισμό. Με τον τρόπο αυτό και ο ΟΤΕ γίνεται φιλέτο για τους θεσμικούς επενδυτές και οι υπάλληλοι είναι ευχαριστημένοι, καθώς θα συνταξιοδοτηθούν πιο γρήγορα, με γενναία αποζημίωση σε μικρή και παραγωγική ηλικία, και θα κλείσουν κάποιες τρύπες του κρατικού

προϋπολογισμού.

Γιατί λοιπόν να διαφωνήσουν οι συνδικαλιστικές παρατάξεις των δύο μεγάλων κομμάτων;

Δεν είναι μάλιστα τυχαίο ότι η συμφωνία αυτή έγινε λίγο καιρό πριν ανοίξει εκ των πραγμάτων το μεγάλο κεφάλαιο του ασφαλιστικού. Για το ασφαλιστικό καμία λύση δεν έχει προταθεί από τα δύο μεγάλα κόμματα ώστε να εξασφαλίζεται η επιβίωση των ταμείων.

ΠΟΙΟΙ ΧΑΝΟΥΝ, ΠΟΙΟΙ ΚΕΡΔΙΖΟΥΝ

Αναλύοντας τη συμφωνία της εργοδοσίας με τις συνδικαλιστικές ηγεσίες του ΟΤΕ, θα πρέπει να εξετάσουμε ποιοι κερδίζουν και ποιοι χάνουν.

Κατ' αρχήν ποιοι κερδίζουν.

- Πρώτα και κύρια ο κ. Βουρλούμης, ο οποίος θα θεωρηθεί πολύ ικανός μάνατζερ, καθώς θα έχει «εξυγιάνει» και πουλήσει τον ΟΤΕ με τη σύμφωνη γνώμη της πλειοψηφίας των συνδικαλιστών. Ότι καλύτερο για τη μετέπειτα καριέρα του!

- Δεύτερον η κυβέρνηση, η οποία θα καυχηθεί ότι έκανε μια πολύ επιτυχημένη ιδιωτικοποίηση –που άλλωστε

ΤΑ ΜΑΧΑΙΡΟΠΗΡΟΥΝΑ

Τα «παλιά καλά χρόνια» της Δεξιάς υπήρχε η εκδοχή του κρατικού συνδικαλισμού την οποία εκπροσωπούσε ο περιώνυμος Μακρής, γνωστός γιατί είχε ιδιοποιηθεί και κάποια... μαχαιροπήρουνα σε δεξίωση όπου παραβρέθηκε. Στις μέρες μας οι συνδικαλιστές του ΟΤΕ βρήκαν την εθελουσία έξοδο και άλλα μαχαιροπήρουνα και τρώγουν και τρώγουν. Αυτά όλα βεβαίως στο όνομα της εργατικής τάξης κ.λπ., κ.λπ.

ήταν και στο πρόγραμμά της- και ότι έκλεισε τρύπες στον κρατικό προϋπολογισμό που της είχε αφήσει η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ.

- Τρίτον οι 6.000 χιλιάδες υπάλληλοι οι οποίοι θα συνταξιοδοτηθούν στην πιο παραγωγική τους ηλικία έχοντας πάρει ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσό. Και βέβαια πρέπει να θεωρήσουμε αστέιο τον ισχυρισμό κάποιων ότι φεύγουν με κατεβασμένο το κεφάλι. Δεν ξέρω κανέναν που να συνταξιοδοτείται τόσο μικρός, με τόσα χρήματα και να μη χαίρεται!

- Και τέταρτον, το πιθανό κέρδος για το κοινωνικό σύνολο, αφού ο ΟΤΕ θα δουλέψει πιο ανταγωνιστικά καθώς ως ιδιωτική εταιρεία θα πρέπει να κυνηγά την αγορά.

Ποιοι χάνουν όμως; Κόρια το κοινωνικό σύνολο, γιατί θα επωμισθεί το κόστος της αποχώρησης των 6.000, υψηλόμισθων ως επί το πλείστον, υπαλλήλων του ΟΤΕ, ανεξάρτητα αν το πληρώσει μέσω του προϋπολογισμού με τη μεταφορά του ΤΑΠ-ΟΤΕ στο ΙΚΑ έως το 2007, βάσει του νόμου Ρέππα, ή με αύξηση των τελών του Οργανισμού.

Οι συνδικαλιστικές παρατάξεις, στηριζόμενες στον κρατικοδίαιτο συνδικαλισμό, παίζουν τα παιγνίδια τους με την εκάστοτε εξουσία. Γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε τα τεράστια ποσά που διαχειρίζονται οι σύλλογοι χωρίς κανέναν ή με κάποιον επιφανειακό έλεγχο από τους δικούς τους ελεγκτές, καθώς και ότι κανένας συνδικαλιστής δεν προσφέρει πραγματική εργασία, αφού είναι αποσπασμένος στα γραφεία του συλλόγου του. Επίσης θα πρέπει να έχουμε υπόψη ότι απεργία στον ΟΤΕ έχει να γίνει από το 1993. Αν λέει κάτι αυτό!

Και βέβαια χαμένες και οι επόμενες γενεές εργαζομένων στον ΟΤΕ, αφού θα προσλαμβάνονται με ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια, δηλαδή με συμβάσεις αορίστου χρόνου και με δοκιμαστική περίοδο 7 μηνών, ενώ σήμερα το διάστημα αυτό είναι ένας χρόνος. Ουσιαστικά δηλαδή χάνουν τη μονιμότητα.

Και εδώ είναι το μεγάλο ζήτημα που

πρέπει να απασχολήσει όχι μόνο τις πολιτικές ηγεσίες αλλά όλη την ελληνική κοινωνία. Είναι τελικά το όνειρο όλων των Ελλήνων να γίνουν δημόσιοι υπάλληλοι; Γιατί όλες οι συζητήσεις και οι αντιπαραθέσεις καταλήγουν σε αυτό το συμπέρασμα. Ότι δηλαδή διαμαρτυρόμαστε για τη συμφωνία επειδή καταργείται η μονιμότητα. Εδώ έχει τεράστια ευθύνη και η Αριστερά. Γιατί ΝΔ και ΠΑΣΟΚ κινούνται στην ίδια

ουσιαστικά λογική, άσχετα αν το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης κατάλαβε ότι η συμπίεση με την κυβέρνηση του δημιουργεί προβλήματα με τον κόσμο του και αντέδρασε με καθυστέρηση και βέβαια με διόλου πειστικά επιχειρήματα, βγάζοντας ουσιαστικά «πρελούς» τους συνδικαλιστές της ΠΑΣΚΕ. Η Αριστερά όμως ποια θέση έχει; Εντάξει, το ΚΚΕ είναι προσκολλημένο στον κρατισμό και δεν μπορεί ν' αλλάξει, αν και κάτι ψελλίζουν τώρα κι εκεί για κρατικές επιχειρήσεις διαφορετικές από αυτές που ξέρουμε. Ο ΣΥΝ όμως; Δεν θέλω να πιστέψω ότι στηρίζει τους συνδικαλιστικούς αγώνες στη μονιμότητα των υπαλλήλων, γιατί αυτό θα είναι η ταφόπλακα του συνδικαλιστικού κινήματος στην Ελλάδα.

Φοβούμαι ότι η κυβέρνηση και οι συνδικαλιστικές ηγεσίες της ΝΔ και του ΠΑΣΟΚ άνοιξαν τους ασκούς του Αι-

όλου. Οι επιπτώσεις θα είναι πολύ μεγαλύτερες, όχι μόνο στα οικονομικά του κράτους αλλά και σ' ολόκληρη την ελληνική κοινωνία. Γιατί τώρα θα πέσουν οι μάσκες και θα αποκαλυφθεί ότι το οικοδόμημα της ελληνικής νοστοροπίας και δυστυχώς όλων των κομμάτων στηρίζεται στη σιγουριά της μονιμότητας και όχι στον προσωπικό αγώνα του καθενός να γίνει καλύτερος. Γι' αυτό το λόγο δεν διαβάζουμε εφημερίδες και βιβλία και βρισκόμαστε στην τελευταία θέση

στη χρήση νέων τεχνολογιών. Να δούμε τώρα πώς θα τα συμμαζέψουν! Γιατί τα δικά μας παιδιά караδοκούν, μαυρίζουν, και έρχονται κι εκλογές, όπως κραυγάζει και ο Ψωμιάδης στη Θεσσαλονίκη.

Και... όλο τούτο το σκηνικό που δημιουργείται μου θυμίζει τους στίχους του Ιάκωβου Καμπανέλλη από το θεατρικό του ο *Εχθρός Λαός*:

*Ήταν, πατριώτη, ένας λαός
Ένας μεγάλος τοπικός εχθρός*

*Θέλανε όλοι το σπιτάκι τους νάχουν
Καθημερινά το μεροκαματάκι τους
Νάχουν ακόμα*

*και άμα θα κακογεράσουν
Μια συνταξούλα για να μην πεινάσουν*

Καληνύχτα σας...

ΤΟ ΜΑΓΑΖΑΚΙ ΤΟΥ ΟΤΕ

Απίθανος αυτός ο ΟΤΕ! Επισκέφθηκα τα γραφεία του ΟΤΕ στο Παγκράτι (Εμπεδοκλέους 92) προκειμένου να διευκρινίσω γιατί οι λογαριασμοί μου ήταν υπερχρεωμένοι. Πήγα μέχρι τα γραφεία, επειδή ο «αρμόδιος» υπάλληλος δεν σήκωνε το τηλέφωνο. «Άστο να χτυπάει», θα λέει προφανώς ο κύριος αυτός. ΟΤΕ είναι αυτός, το «μαγαζί με τα τηλέφωνα», αλλά βεβαίως τα τηλέφωνα δεν είναι για να τα σηκώνουν οι υπάλληλοί του. Εξάλλου οι άνθρωποι ασχολούνται με άλλα: Πωλούν τα περίεργα τηλεφωνάκια της COSMOTE που διαφημίζονται στα κανάλια. Με το αζημίωτο βεβαίως, αφού παίρνουν και ποσοστά!

Χαρίλαος Φλωράκης

του Αντώνη Καρκαγιάννη

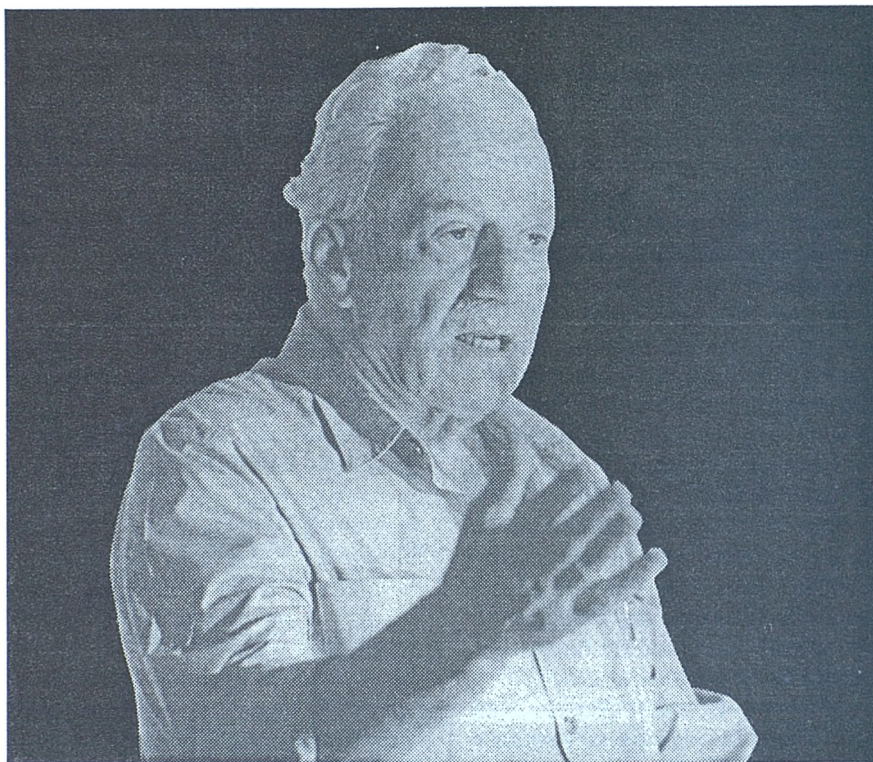
Ο Χαρίλαος Φλωράκης με το θάνατό του γνώρισε την γενική αποδοχή φίλων και αντιπάλων. Πολιτικό γεγονός δεν ήταν ο θάνατος ενός κομμουνιστή ηγέτη 91 ετών, που από χρόνια σοφά έκανε και έγκαιρα αποτραβήχθηκε από την ενεργό πολιτική. Πολιτικό γεγονός ήταν η γενική πολιτική αποδοχή του.

Νομίζω ότι αυτή η ευρύτερη ακτινοβολία της προσωπικότητάς του είναι και η σημαντικότερη πολιτική παρακαταθήκη που αφήνει στο κόμμα του, το ΚΚΕ. Πολιτική σημαίνει να αποδέχεσαι τους άλλους και να σε αποδέχονται και εκείνοι. Αλλά και σύσσωμος ο πολιτικός κόσμος που συγκεντρώθηκε στην κηδεία του είχε την ευκαιρία να σκεφθεί ότι η παλαιότερη αντίληψη, καλύτερα το πολιτικό δόγμα, που ήθελε την «Αριστερά στη γωνία» και ακόμη περισσότερο το πολιτικό σύστημα που με τον εκλογικό νόμο περιορίζει το ρόλο της Αριστεράς, οδηγούν σε κρίση και αδιέξοδο.

Τα κομμουνιστικά κόμματα είναι ταξικά και ασκούν ταξική πολιτική, αλλά για λογαριασμό του έθνους. Ο Χαρίλαος Φλωράκης δεν εγκατέλειψε ποτέ την ταξική του προσηλώνση. Άσκησε όμως πολιτική για λογαριασμό του έθνους.

Ο ορθότερος ίσως πολιτικός χαρακτηρισμός του Χαρίλαου Φλωράκη είναι ότι υπήρξε κομμουνιστής ηγέτης ταυτόχρονα συντηρητικός και ριζοσπάστης. Ποτέ δεν έθεσε σε αμφισβήτηση, ούτε καν σε συζήτηση, τον καθαρό ταξικό χαρακτήρα του ΚΚΕ και την αυστηρή λενινιστική δομή του, ως πειθαρχημένου «στρατού» με στρατηγικό στόχο την «επανάσταση».

Η προσηλώνσή του στο ταξικό επαναστατικό κόμμα τον συνέδεε με τις μονολιτικές και μονοδιάστατες δομές της

Σοβιετικής Ένωσης που, και όταν ακόμη τα γεγονότα τον διέψευδαν, ποτέ δεν αμφισβήτησε το ρόλο της, ως της κύριας και δυναμικής κινητήριας δύναμης του παγκόσμιου επαναστατικού και γενικότερα απελευθερωτικού κινήματος: Αντιμετώπιζε πάντοτε με βαθιά δυσπιστία τις συζητήσεις και τους προβληματισμούς που ήδη από τη δεκαετία του '60 άρχισαν να αναπτύσσονται στο κομμουνιστικό κίνημα της Δυτικής Ευρώπης και αφορούσαν το χαρακτήρα των κομμουνιστικών κομμάτων (όπως είχε οριστεί από τους «21 όρους» του Λένιν), το στρατηγικό στόχο της «επανάστασης» και της «δικτατορίας του προλεταριάτου», το χαρακτήρα και το ρόλο της Σοβιετικής Ένωσης.

Οι συζητήσεις αυτές και οι προβλημα-

τισμοί διαμόρφωσαν τελικά το μάλλον ασαφές ιδεολογικό πλαίσιο του «ευρωκομμουνισμού», προς το οποίο ο Χαρίλαος Φλωράκης ήταν πάντοτε ξένος και αρνητικός. Την ίδια δυσπιστία είχε και απέναντι σε αυθόρμητα λαϊκά ξεσπάσματα, όπως ήταν ο γαλλικός «Μάης του '68». Τέλος, θα μπορούσε να πει κανείς ότι και όταν ιδεολογικά βρισκόταν πλησιέστερα προς τις θέσεις του Μάο, ποτέ δεν αποδέχθηκε και δεν συμμερίστηκε την αντισοβιετική στάση του. Αφετηρία της πολιτικής του ήταν πάντοτε το κόμμα και η Σοβιετική Ένωση.

Για τους ίδιους λόγους θεωρούσε την ΕΔΑ και τις άλλες αριστερές δυνάμεις ως συμμαχικούς σχηματισμούς γύρω από το ΚΚΕ και ποτέ δεν το ταύτιζε μιά-

ζί τους. Πίσω από τη διάσπαση του ΚΚΕ το 1968, υπέβασκε η χρόνια αντίθεση με στελέχη που διαμόρφωσαν την πολιτική τους προσωπικότητα στη νόμιμη κοινοβουλευτική δράση της ΕΔΑ και την ήθελαν κύρια και μοναδική έκφραση του αριστερού κινήματος. Ο Χαρίλαος Φλωράκης, παρά τις αντίξοες συνθήκες της παρανομίας και με εξόριστη την ηγεσία του διεκδικούσε με πείσμα για το ΚΚΕ το ρόλο του επαναστατικού καθοδηγητή.

Σε όλες αυτές τις μορφές διαπάλης και μέσα από αυτές ο Χαρίλαος Φλωράκης και με τα αναμφισβήτητα ηγετικά του προσόντα συγκέντρωσε γύρω του τον πυρήνα των αφοσιωμένων στελεχών γύρω από τα οποία ανασυγκροτήθηκε το ΚΚΕ μετά το 1974, όταν πια και ο ίδιος από το 1972, εκλέχθηκε στη θέση του γενικού γραμματέα. Θα αποτολμήσω και μια άλλη εκτίμηση, λίγο παρακινδυνευμένη: ότι με αυτές τις αντιλήψεις και μέσα από αυτές τις διαδικασίες προετοίμασε το ΚΚΕ για να επιβιώσει, ιδεολογικά και πολιτικά, και μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και πιστεύω ότι η διάλυση του Συνασπισμού το 1991 ήταν ένα μέτρο περιχαράκωσης και άμυνας. Δεν προέβλεψε την κατάρρευση (λίγοι την προέβλεπαν και την περίμεναν) αλλά η κατάρρευση βρήκε το ΚΚΕ ικανό να επιβιώσει μόνο του. Λίγα είναι τα ανάλογα παραδείγματα στο παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα.

Δεν είναι βέβαιο τότε ο Χαρίλαος Φλωράκης άρχισε να διαμορφώνει το δικό του ηγετικό ρόλο. Το ύψος ανάγεται μάλλον στα χρόνια του εμφυλίου πολέμου, όταν, ως διοικητής μεγάλης μονάδας και σε συνθήκες αφάνταστα σκληρές διαμόρφωσε αυτό το ταλέντο επικοινωνίας με μέσα πολύ απλά και «λαϊκά».

Ως πρακτική, θα πρέπει να ανατρέξουμε στα χρόνια της φυλακής (1954-1966) και κυρίως στα χρόνια της φυλακής της Αίγινας (1960-66) και εντελώς ιδιαίτερα στα χρόνια της εξορίας στο στρατόπεδο του Παρθενίου Λέρου.

Στα χρόνια της Αίγινας και υπό την άμεση καθοδήγησή του διαμορφώθηκε ένας μηχανισμός που θα μπορούσαμε

να τον ονομάσουμε «υπηρεσία πληροφοριών». Σκοπός του ήταν η τακτική επαφή με την εκτός και εντός της Ελλάδας ηγεσία του κόμματος και η συγκέντρωση ειδήσεων και πληροφοριών με κάθε τρόπο.

Μετά το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου 1967, υπό την καθοδήγηση πάλι του Χαρίλαου Φλωράκη αυτή η «υπηρεσία» άρχισε να συγκροτείται ήδη από τις ημέρες του Ιπποδρόμου, ένα από τα σημεία συγκέντρωσης κρατουμένων. Με κύρια πηγή πληροφόρησης ένα παράνομο ραδιοφωνάκι, στον Ιπποδρόμο «εκδόθηκε» και κυκλοφόρησε από στόμα σε στόμα, το πρώτο «δελτίο ειδήσεων», σε συνθήκες έντονης τρομοκρατίας. Λίγες μέρες μετά στο στρατόπεδο της Γυάρου ολοκληρώθηκε. Σε συνθήκες πλήρους απομόνωσης (ούτε επισκέψεις, ούτε γράμματα) ο μηχανισμός αυτός εξασφάλισε τακτική επικοινωνία με τον έξω κόσμο και τακτική ροή ειδήσεων, κυρίως από ραδιοφωνικούς σταθμούς. Πλήρες «δελτίο ειδήσεων» συντασσόταν καθημερινά και, για λόγους ασφαλείας, κυκλοφορούσε από στόμα σε στόμα. Το ίδιο και αργότερα στο Παρθένι Λέρου, όπου το «δελτίο ειδήσεων» κυκλοφορούσε σε χειρόγραφα αντίτυπα.

Στο Παρθένι της Λέρου ο Χαρίλαος Φλωράκης, με συνεργάτη τον στενό του φίλο Κώστα Λουλέ, μετά τη διάσπαση του 1968, συστηματικά συγκροτούσαν κομματικούς πυρήνες από αφοσιωμένα στο κόμμα στελέχη, τα οποία, μετά τη διάλυση των στρατοπέδων (1970-71) στελέχωσαν τις παράνομες οργανώσεις στην Αθήνα και την υπόλοιπη Ελλάδα. Όταν, μετά το 1974, επισκέφθηκα τα γραφεία του ΚΚΕ πίσω από την πλατεία Κάνιγγος, όπου και η έδρα της κεντρικής επιτροπής, με τον Χαρίλαο Φλωράκη γενικό γραμματέα πλέον, συνάντησα πολλά από αυτά τα στελέχη της φυλακής και της εξορίας να είναι οι στενοί και άμεσοι συνεργάτες του νέου γραμματέα.

Ο Χαρίλαος Φλωράκης δεν ήταν «φυτεντός» γραμματέας του ΚΚΕ. Εξελέγη μεν από την εκτός των συνόρων κεντρική επιτροπή, αλλά ήταν φορέας αντιλήψεων και οργανώσεων του εσωτερικού, οι οποίες, σε μεγάλο βαθμό, ήταν δικό

του έργο. Από αυτές αναδείχθηκε και με αυτές, στην αρχή τουλάχιστον, διοίκησε το ΚΚΕ. Αργότερα ανέδειξε πλειάδα νέων στελεχών που δεν προέρχονταν από φυλακές και εξορίες. Πολλά από αυτά τα στελέχη μετά τη διάλυση του Συνασπισμού και την διάσπαση του ΚΚΕ το 1991, ακολούθησαν άλλη πορεία, εκτός ΚΚΕ. Αυτό δεν νομίζω ότι μειώνει την αγωνιστικότητά τους και την ποιότητα.

Είναι πραγματικά αξιοσημείωτο ότι ένας ηγέτης τόσο αυστηρά περιχαράκωμένος σε ταξικό κόμμα, που ο ίδιος πίστευε βαθύτατα στον ταξικό του χαρακτήρα, μπόρεσε να κατακτήσει τη γενική αποδοχή του πολιτικού κόσμου, του Τύπου και της κοινής γνώμης. Χρειάζεται σύνεση και θάρρος να το πετύχεις. Νομίζω ότι το κρίσιμο σημείο ήταν η «συγκυβέρνηση» του 1989, η οποία, παρ' όλο που δέχθηκε πολλές επικρίσεις και μέσα στο ΚΚΕ, έβγαλε το σύνολο της Αριστεράς από το κελυφός της και την απομόνωση και έδειξε ότι είναι σε θέση να αναλάβει ευρύτερες ευθύνες.

Η «ΔΙΑΘΗΚΗ» ΤΟΥ ΧΑΡΙΛΑΟΥ

«Δεν το ονοματίζω τούτο το χαρτί διαθήκη για το λόγο ότι δεν έχω τίποτα να διαθέσω.

Ό,τι βιος είχα το έχω δώσει στο Κόμμα, στο Κόμμα στο ΚΚΕ με τα γνωστά σύμβολά του, τη Μαρξιστική – Λενινιστική ιδεολογία του, το πρόγραμμά του και τις αρχές του. Πολιτικά δεν έχω επίσης τίποτα να αφήσω. Ό,τι είχα το έδωσα με τη συγκεκριμένη δράση μου. Να αφήσω πολιτικές ορμήνιες δεν το θεωρώ σοβαρό.

Θέλω να επιστρέψω, και να ταφώ στον τόπο που γεννήθηκα στο Παλιοζογλώπι και συγκεκριμένα στον Αηλιά για νάχω αγνάντιο.

Ο τάφος να είναι απλός, μόνο να φραχτεί για να μην με ξεχώσουν τα αγρίμια.

Δε θέλω λόγους και στεφάνια.

Αυτά να εκφραστούν με βοήθεια στο Κόμμα.

Γεια σας»

Όταν λες την αλήθεια στο λαό, σε ακολουθεί...

Η συνάντηση, αλλά και μια συνέντευξη, με έναν πολιτικό έχει πάντοτε το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της. Για τα όσα λέγονται όταν είναι ανοικτό το μαγνητόφωνο αλλά και πριν και μετά. Εμείς θελήσαμε να «προβοκάρουμε» τον Ανωγειανό πολιτικό, τέως υπουργό και «ιστορικό στέλεχος» της Νέας Δημοκρατίας. Αρχίσαμε λοιπόν...

• Κύριε υπουργέ, πολλοί σας αποκαλούν «βαρόνο».

Ακούγεται απαξιωτικά αυτή η λέξη...

— Στην Ελλάδα δεν έχουμε τίτλους ευγενείας. Πρόκειται για έναν όρο που δημιουργήθηκε «δημοσιογραφική αδεία». Αν πάντως ο τίτλος αυτός θέλει να υποδηλώσει την μακρόχρονη συνειδητή ενασχόλησή μου με την πολιτική, τον αποδέχομαι με ευχαρίστηση.

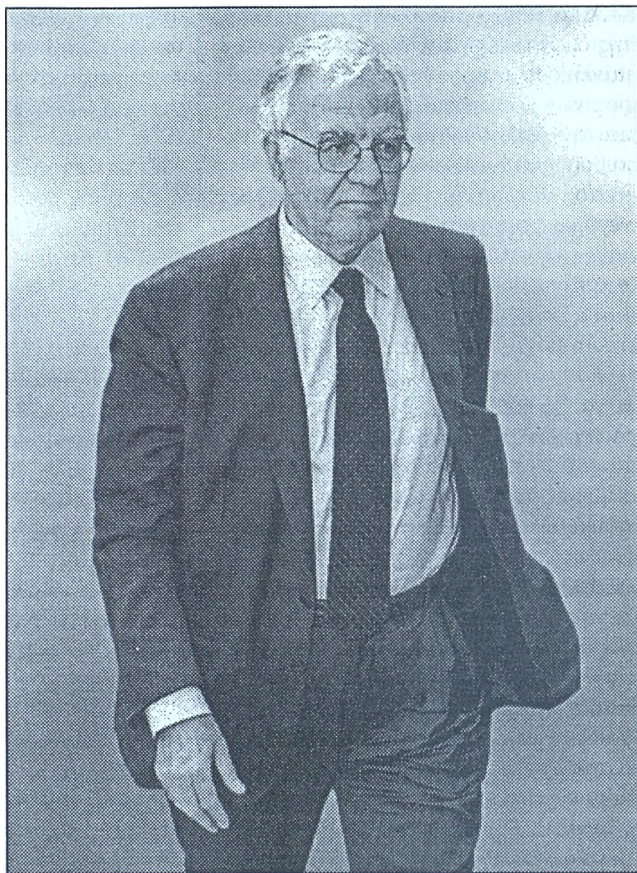
• Αναφέρονται ο Βαρβιτσιώτης, ο Έβερτ και εσείς...

— Νομίζω ότι όσον με αφορά έδωσα την απάντηση. Προσθέτω ότι η μακρά ενασχόληση με ένα αντικείμενο σημαίνει εμπειρία, η οποία για την πολιτική είναι ιδιαίτερα σημαντική.

• Στο ΠΑΣΟΚ υπάρχουν «βαρόνοι»; Εκεί υπήρχε ένας «βαρόνος», ο Κ. Σημίτης, ο οποίος διόρισε τον Γ.

Παπανδρέου. Και τώρα δεν υπάρχει πέραν αυτού ουδείς. Διορίζει γραμματείς, κεντρικές επιτροπές, τα πάντα. Δεν είναι ένα περιέργο κόμμα; Στην Αριστερά πάλι, αναφέρονται σε «ιστορικά στελέχη». Μάλιστα στο Συνασπισμό αυτές οι ομάδες των ιστορικών στελεχών έχουν συγκροτήσει και τάσεις αναγνωρισμένες από το καταστατικό του κόμματος. Τι σημαίνουν αυτά για την πολιτική ζωή του τόπου;

— Κατ' αρχήν πιστεύω ότι το ΠΑΣΟΚ περνά μια πολύ μεγάλη ιδεολογική κρίση. Στο κόμμα αυτό ακόμα ισχύει —διότι ούτε την αποκήρυξαν, ούτε την ανανέωσαν— η Διακήρυξη της 3ης του Σεπτεμβρίου, που μιλάει για σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας, για διαφορετικό εξωτερικό προσανατολισμό της χώρας, έξω από τα πλαίσια του ΝΑΤΟ και της ΕΟΚ. Αυτά εξακολουθούν και υπάρχουν. Όμως στην πρακτική άσκηση της εξουσίας από το ΠΑΣΟΚ, αυτά τα οποία ισχύουν στο καταστατικό τους, δεν εφαρμόζονται. Μετά τον ιδρυτή του, τον Ανδρέα Παπανδρέου, επεκράτησε μια νέα τάση, οι «εκσυγχρονιστές», οι οποίοι εφάρμοσαν μια πολιτική από την οποία έχει οδνηρή εμπειρία ο ελληνικός λαός. Μια πολιτική η οποία ήθελε να αντιγράψει την δική μας πολιτική, κυρίως στον τομέα της οικονομίας. Αλλά νομί-

ζω ότι οι υπερβάσεις τις οποίες έκανε ο κύριος Σημίτης, ήταν και πέραν των ορίων της οικονομίας...

• Δεν ήταν μόνο οι υπερβάσεις, ήταν και η διαχείριση...

— Ακριβώς. Κυρίως η διαχείριση για την οποία ο ελληνικός λαός έχει πάρα πολλά να θυμηθεί και να πει. Αλλά εκείνο που εμένα με έχει προβληματίσει, είναι το λάθος που έκανε ο κύριος Σημίτης να παραχωρήσει εξουσία στα οικονομικά συμφέροντα, που δεν εδικαιούτο. Δεν είχε πάρει την εξουσιοδότηση ούτε του κόμματός του, ούτε της Βουλής, αλλά κυρίως του ελληνικού λαού. Τα οικονομικά συμφέροντα. Τα οποία οικονομικά συμφέροντα έλεγξαν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και ενεκλώβισαν το πολιτικό σύστημα στην Ελλάδα. Το ανέφερα και πρόσφατα σε συζήτηση Επιτροπής στη Βουλή, ότι σήμερα με την ισχύ την οποία διαθέτουν τα ΜΜΕ δεν έχουμε ελεύθερο πολιτικό βίο. Με τη διαπλοκή με την πολιτική ζωή της χώρας έχουμε κατευθυνόμενο κοινοβουλευτισμό. Αυτό είναι επικίνδυνο για τη Δημοκρατία, για την ποιότητα της Δημοκρατίας.

• Και τι κάνει η ΝΔ γι' αυτό; Είδαμε προχθές τον πρωθυπουργό ενώ μιλούσε στον ΣΕΒ —και ήταν κάπως συμβολική η φωτογραφία— να φιγουράρει έχοντας στο φόντο το σήμα της Ιντρακόμ...

— Ακριβώς... Αυτό συμβολίζει εκείνη η εικόνα: τη δύναμη της διαπλοκής. Θα πρέπει να πούμε για τον Κώστα Καραμανλή ότι είναι ο μοναδικός πολιτικός ο οποίος είχε το θάρρος να πει «κηρύσσω τον πόλεμο εναντίον της διαφθοράς και της διαπλοκής και δεν συμβιβάζομαι». Γι' αυτό τώρα η κυβέρνηση αντιμετωπίζει όλες τις πολυποίκιλες μορφές της αντίδρασης από πλευράς της διαπλοκής. Η προσπάθεια συνεχίζεται και χρειάζεται να ολοκληρωθεί.

• *Εσείς ήσασταν από εκείνους που πρότειναν τον Κώστα Καραμανλή για πρόεδρο του κόμματος. Γιατί; Για το όνομα πρώτα;*

— Το ιστορικό έχει ως εξής: Ο Έβερτ με είχε καλέσει στο σπίτι του μαζί με τον Μάνο, τον Βαρβιτσιώτη και τον Σουφλιά για να συζητήσουμε το θέμα της ηγεσίας της Νέας Δημοκρατίας. Εγώ πρότεινα τον Κώστα Καραμανλή ως διάδοχο του Έβερτ στο κόμμα. Για λόγους ιστορικούς πρέπει να σημειώσουμε την έντονη αντίδραση του Μάνου, την ηπιότερη του Σουφλιά και την εφεκτικότητα του Έβερτ και του Βαρβιτσιώτη στην πρότασή μου. Κατεβαίνοντας, μετά από πολλές ώρες, αντιμετωπίσα τα Μέσα Ενημέρωσης στα οποία εδήλωσα ότι «οριστική λύση στο πρόβλημα της ΝΔ είναι ο Κώστας Καραμανλής και αυτό θα γίνει». Η πεποίθησή μου αυτή προέκυπτε από το γεγονός ότι γνώριζα καλά τον Κώστα Καραμανλή, είχα δε προσωπική αντίληψη για τις ικανότητές του. Ο Κώστας Καραμανλής ήταν επίσης η μόνη λύση για να απαλλαγεί το κόμμα από την εσωστρέφεια που του αποστερούσε τη δυνατότητα να διεκδικήσει την εξουσία. Ακόμη, υπήρχε το δεδομένο ότι μεταξύ των ηγετικών στελεχών δεν υπήρχε περίπτωση καθολικής αναγνώρισης και επιβολής του ενός από εμάς.

• *Εξακολουθείτε να το πιστεύετε αυτό και σήμερα;*

— Πιστεύω ακράδαντα ότι οι εξελίξεις δικαίωσαν αυτή την επιλογή μου.

• *Υπάρχουν αποφάσεις του πρωθυπουργού που τις κρίνετε με επιφύλαξη;*

— Είναι παραδεκτό ότι κανένας δεν είναι αλάνθαστος, πολύ δε περισσότερο οι άνθρωποι της πολιτικής δράσης. Ήδη από μακρού και ιδιαίτερα πριν από τις τελευταίες εκλογές είχα δημόσια και κατ' επανάληψη τονίσει ότι ο συνδυασμός πείρας και νεότητας σε μια κυβέρνηση θα είχε ένα ιδανικό αποτέλεσμα.

• *Όταν λέτε «πείρα», εννοείτε τον εαυτό σας;*

— Εννοώ όλα εκείνα τα στελέχη που είναι στην παράταξη —και είναι αρκετά— τα οποία έχουν ασκήσει εξουσία στο παρελθόν και τα οποία έχουν μια πολιτική και κοινοβουλευτική εμπειρία. Μια εμπειρία άσκησης εξουσίας. Αυτά τα στελέχη δεν μπορεί να είναι εκτός κυβέρνησης. Για μένα αυτός ο αποκλεισμός είναι μια απίστευτα ρατσιστική αντίληψη. Και εξακολουθώ να το πιστεύω, γιατί η αντίληψη αυτή δεν στηρίζεται ούτε στην απλή λογική ούτε από την ιστορική εξέλιξη αποδεικνύεται η ορθότητα μιας τέτοιας αντίληψης. Απόδει-

ξη αυτού είναι ότι τόσο στην κυβέρνηση, όσο κυρίως και στην Διοίκηση χρησιμοποιήθηκαν στελέχη με μεγάλη πείρα. Και πολύ ορθώς!

• *Να σας αναφέρω μιαν αντίρρηση; Ας πάρουμε τον πρεσβύτερο των ελλήνων πολιτικών, τον κύριο Μητσοτάκη. Έχω την εντύπωση ότι εδώ δεν ισχύουν αυτές οι θεωρίες σας. Εγώ τον βλέπω να έχει ένα γεροντικό πείσμα, να θέλει να προβάλλει την κόρη του και να αναλύει τα πάντα σε σχέση με αυτό.*

— Η περίπτωση του κυρίου Μητσοτάκη είναι η εξαίρεση που επιβεβαιώνει τον κανόνα.

• *Τη λέξη «εξαίρεση» δεν τη αναφέρετε με θετικό χρώμα...*

— Η κάθε εξαίρεση έχει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.

• *Να σας κάνω μια ερώτηση: Μήπως αυτός ο ηλικιακός ρατσισμός προήλθε από το ΠΑΣΟΚ; Ο Γ. Παπανδρέου, προκειμένου να παραμερίσει τον Τσοχατζόπουλο και τους όμοιους του, είπε: «βαδίζω με νέους ανθρώπους». Μήπως από εκεί το εμπνεύστηκε και ο Καραμανλής και έβαλε στην άκρη τα παλιά στελέχη;*

— Όχι, όχι βέβαια.

• *Παρακολουθούμε τις ημέρες αυτές τα συμβαίνοντα με την εθελουσία έξοδο στον ΟΤΕ. Ποια είναι η δική σας άποψη;*

— Η λύση που δόθηκε στον ΟΤΕ είναι λύση αναγκαιότητας για την επιβίωση του Οργανισμού και την εξασφάλιση των εργαζομένων του. Το κατόντημα της Ολυμπιακής Αεροπορίας αποτελεί δίδαγμα για τους πολιτικούς, τους συνδικαλιστές και τον ίδιο τον ελληνικό λαό.

• *Βέβαια τον βλέπετε τον Καραμανλή. Αλλά κλείνοντας θα ήθελα να σας ρωτήσω ανοιχτά ποια θα ήταν η συμβουλή που θα του δίνατε; Ή ποιο είναι για σας το βασικό του πρόβλημα; Ένα, συγκεκριμένο, το οποίο υπάρχει και ο τρόπος να δρομολογηθεί;*

— Θα επανελάμβανα ότι η διακυβέρνηση μιας χώρας είναι μια συλλογική προσπάθεια. Και ο έχων την ευθύνη για το συντονισμό αυτής της συλλογικής προσπάθειας δεν είναι άλλος από τον πρωθυπουργό. Θα πρέπει με κριτήρια αξιοκρατικά να επιλεγούν τα στελέχη εκείνα τα οποία θα αποτελέσουν την κυβέρνηση που θα διαχειριστεί την άσκηση της εξουσίας, δηλαδή την αντιμετώπιση των προβλημάτων της χώρας. Και, όπως έχει συνηθίσει ο πρωθυπουργός, να λέει πάντοτε την αλήθεια στο λαό. Πιστεύω ότι ο ελληνικός λαός —που εγώ τουλάχιστον τον θαυμάζω για ό,τι έχει δημιουργήσει, από παλαιά μέχρι τις σημερινές ημέρες— είναι ένας λαός υπεύθυνος, που εάν του πεις την αλήθεια, την εκτιμά. Αλλά πρέπει να τον κοιτάξεις στα μάτια και να του λες αυτό το οποίο είναι αληθινό, αυτό το οποίο πιστεύεις ότι πρέπει να γίνει. Γνωρίζω ότι ο λαός πείθεται και ακολουθεί, γιατί όταν ο ηγέτης μπορεί να πείσει το λαό, ότι «εγώ προσπαθώ και αγωνίζομαι για σένα», ο λαός ακολουθεί.

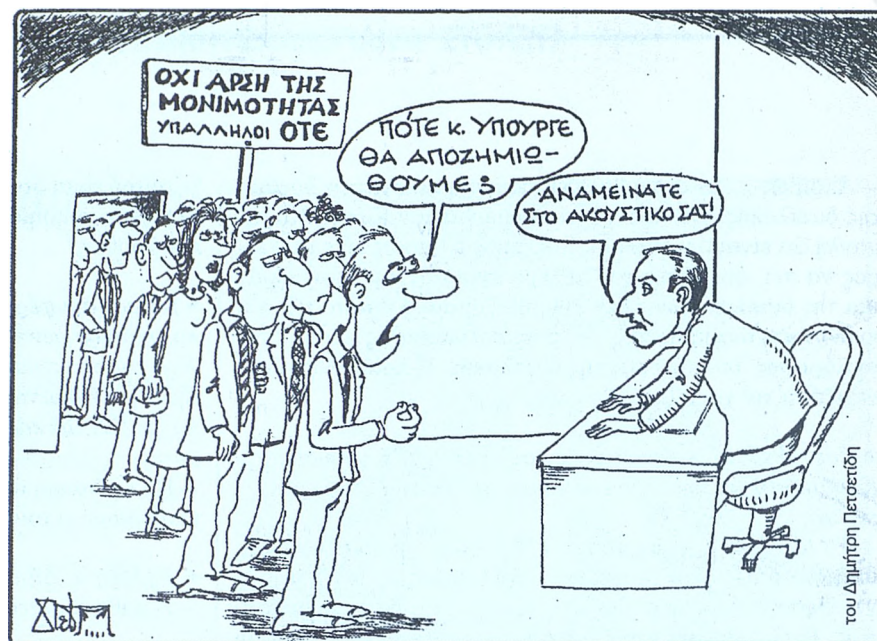
Δεξιοί ή αδέξιοι;

Στον καθένα σύμφωνα με τις ανάγκες του.
Θείος Κάρολος

Η κυβέρνηση τα πάει πολύ καλά, ομολογουμένως, από πλευράς φραστικών εξαγγελιών και λεκτικών πυροτεχνημάτων. Από την εποχή του μακαριστού Ανδρέα και του πρώτου, του επαναστατικού ΠΑΣΟΚ είχαμε ν' ακούσουμε τόσο χορταστικά, τόσο εύγευστα συνθήματα. Ο κ. Καραμανλής ως σεφ πολιτικών καρυκευμάτων για ευρεία κατανάλωση, μας ξετρέλανε. Κάτι οι «νταβατζήδες», κάτι η «επανίδρυση του κράτους», κάτι ο «πόλεμος εναντίον της διαπλοκής», κάτι «ο βασικός μέτοχος», κάτι η «αξιοκρατία εδώ και τώρα», δηλώναμε αναφανδόν αριστεροί καραμανλικοί και ήμασταν έτοιμοι να γραφτούμε στην ΚΟΒΑ της Ρηγίλλης. Στην πράξη βέβαια λίγα πράγματα υλοποιούνταν, διάφοροι μαθητευόμενοι μάγοι κόπιαν τις τακτικές του συστήματος ΠΑΣΟΚ κατά κεραία, αντιφάσεις και ανακολουθίες σημειώνονταν –εδώ ο πασοκικός όρος είναι «πισωγυρίσματα»–, και παράλληλα οι ευρωσφαλιάρες επέτρεπαν στα εντόπια θρασίμια ν' αναβαρρύνουν.

Τι τινικάδε αφίζει οι Κρίτνυ; Πού πορευόμαστε σύντροφοι; Χωράνε στην ίδια αμασχάλη και το κοινωνικό κράτος και το δίκιο του εργάτη και το δικαίωμα του ΣΕΒ; Απ' την άλλη πλευρά, μόνο τυφλοί, και ασφαλώς η ακαδημοποιημένη Αριστερά, δεν βλέπουν τα χει-ρο-πια-στά αδιέξοδα που αντιμετωπίζει ο τόπος και πως ολόκληρο το οικονομικό μας σύστημα και η παραγωγική διαδικασία βρίσκονται κυ-ρι-ο-λε-κτι-κά επί ξυρού ακμής. Τίποτε δεν είναι εξασφαλισμένο για το μέλλον μας ευρύτερα, ούτε καν για τις συντάξεις του μέλλοντός τους, ή ακόμη και για τα προνομιούχα ρετιρέ των ΟΤΕδων, οι οποίοι αφού διασφάλισαν –νομίζουν– την πάρτη τους άφησαν τ' ασφαλιστικά ταμεία, δηλαδή το ΙΚΑ, στο έλεος της θεάς Πενίας αλλά και τους λοιπούς εργαζόμενους στα μαύρα πανιά. Ωραία διευθέτηση. Και έπονται και οι λοιπές ΔΕΚΟ. Δέκα με τόνο στην κυβέρνηση!

Η οποία πάντως τόλμησε ν' ανακινήσει, όπως το ανακίνησε, το ζήτημα με τις καυτές πατάτες. Εξ ου και η μουγκαμάρα του Γιωργάκη και η «λιτή» δήλωση Βενιζέλαρου. Ο οποίος για πρώτη φορά στη ζωή του υπήρξε αληθινά ασκητικός ως προς τον λόγο. Είχε, βλέπετε, λόγο! Εγώ πάλι, τι φταίω να

βλέπω αρειμάνιους συνδικαλιστάδες του ΠΑΣΟΚ να φιλάνε το χέρι του Αλογοσκούφη; Πώς θα το γλυτώσω το εγκεφαλικό; Ποιος συνδικαλιστής Μανώλης να με παρηγορήσει και να μου εξηγήσει;

Το θέμα πάντως είναι ένα. Η κυβέρνηση πιεσμένη και από την ΕΕ αλλά και από τα εγχώρια δυσβάσταχτα προβλήματα, δηλαδή το δημόσιο χρέος που καλπάζει, αποφάσισε να πάρει μέτρα που να βοηθήσουν παραγωγικότητα, επενδύσεις και άνοιγμα των αγορών, μήπως και ανοίξουν οι θέσεις εργασίας. Οι αλήθειες είναι πικρές πλην αλήθειες. Ο ευρύτερος δημόσιος τομέας στενάζει από τα ασυμμάζευτα λειτουργικά έξοδα, το κόστος παραγωγής, τους υπεράριθμους υπαλλήλους, τον κομματικό εναγκαλισμό και την απίστευτη σπατάλη. Γνώμη μας είναι ότι ο Καραμανλής βολιδοσκοπώντας το εργασιακό περιβάλλον και προσμετρώντας συνδικαλιστικές αντιδράσεις έχασε πολύτιμο χρόνο ως προς τη λήψη αποφάσεων που συχνά είναι πλέον μονόδρομος. Γιατί πάνω απ' τα συντεχνιακά αιτήματα και το βόλεμα των ήδη βολεμένων προέχουν ο τόπος και οι γενιές που έρχονται. Τη λυπητερή την ξέρετε: 18.000 ευρώ χρωστάει κάθε Έλληνας, ακόμη και τα βρέφη.

Όσοι εγκαλούσαν την ΝΔ επειδή δεν κυβερνά, ως την αφήσουν τώρα να λάβει τις οδυνηρές πρωτοβουλίες κριτικάροντάς την μόνο όταν φέρεται υπεράνω δεξιά ή αδέξια. Όταν ξεχνάει δηλαδή ότι δεν έχει μόνο ο ΣΕΒ άποψη για την πορεία της χώρας αλλά και ο τελευταίος εργαζόμενος στην ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη Περάματος. Ιδίως μάλιστα αυτός.

Όλοι αναγνωρίζουμε επιπλέον τις τεράστιες ευθύνες του ΠΑΣΟΚ από την εποχή ακόμη του «Τσοβόλα δώστα όλα» ως τις δημιουργικές αλχημείες των σημαντικών προϋπολογισμών. Όμως η ΝΔ δεν μπορεί πλέον

να επικαλείται το παρελθόν. Αλλιώς ας αφήσει το ΠΑΣΟΚ να βγάλει το φίδι απ' την τρύπα. Το σώμα των ψηφοφόρων την επιτεύεται ακόμη, καθώς επίσης προσδοκά απ' την ίδια να πολιτευθεί όπως υποσχέθηκε υπορρήτως: επιδέξια και αντιδεξιά. Ο πρωθυπουργός δείχνει να κερδίζει κατά κράτος στο επικοινωνιακό παιχνίδι έναντι του θεσμικού του αντιπάλου. Δεν φτάνει όμως μόνο αυτό. Ο ίδιος ελέγχεται για ανίκανους ή ελλειπείς συνεργάτες, οι οποίοι πρωτίστως ενδιαφέρονται να του είναι αρεστοί παρά να του είναι χρήσιμοι. Όσοι ορθοτομούν τον λόγο της πρωθυπουργικής, αποκλειστικά, αλήθειας, παρέχουν αρνητικές υπηρεσίες στον τόπο. Σήμερα το ζήτημα δεν είναι το κόμμα αλλά η χώρα. Επίσης, την εντολή εξουσίας ο κάθε Έλληνας κυβερνήτης την λαμβάνει από τη λαϊκή ψήφο κι όχι απ' την Ουάσιγκτον. Που θα πει καλή η αμερικανική ευλογία αλλά και... επικίνδυνη.

Ο κ. Καραμανλής για να περάσει τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις χρειάζεται την ανοχή της Αριστεράς· τουλάχιστον εκείνου του τμήματός της που διαλέγεται. Ας μην το υποτιμήσει λοιπόν.

Ένας μεσαίωνας χτυπάει την πόρτα μας και χρειαζόμαστε περισσότερα δυνάμειν για να τον αντιμετωπίσουμε – δυνάμειν πολιτικών, κοινωνικών, πνευματικών. Κυρίως δικαιούμεστε ένα όραμα που την κοινή του βάση θα υπηρετήσουμε όλοι, ασχέτως κομματικής κονγκάρδας. Ο τόπος διψάει για ένα μίνιμουμ συναίνεσης και εργασιακή ειρήνη για ν' ανασκουμπωθεί στη δουλειά. Χορτάσαμε πια πολιτικάντες και λαϊκιστές. Ας μιλήσει κάποιος έντιμα και για υποχρεώσεις. Όχι μόνο για δικαιώματα. Κι ας δείξει επιτέλους και η κυβέρνηση ότι αντιστρατεύεται τα οργανωμένα συμφέροντα και με πράξεις· όχι μόνο με ωραία συνθήματα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΡΟΤΕΣΤΑΚΙΣ

ΒΟΥΙ

Με σερ κομπατριότ, που λέει και ο Σιράκ. Φινίτο. Πάει κι η Ευρώπη. Διελύθη εις τα εξών συνετέθη. Δηλαδή εις τα κράτη που την ίδρυσαν.

ΣΩΒΡΑΚΑ

Όσοι παρακολουθείτε τα λεγόμενά μου θα ήσασταν προετοιμασμένοι. Η Ενωμένη Ευρώπη είναι μία υπόθεση του κεφαλαίου. Του τραπεζιτικού κυρίως. Το οποίο θέλει ενιαία ελεύθερη αγορά, χωρίς εθνικούς φραγμούς, ώστε να αυξάνει τα κέρδη του. Κράτη και συνδικάτα εμποδίζουν, με συντάγματα και νόμους, το ελεύθερο εμπόριο. Κι έτσι έγινε το Μάαστριχτ και γέμισε η Ευρώπη Κινέζους με σώβρακα του ενός ευρώ.

ΜΕΤΑΞΑΣ

Όμως ο Γάλλος τι όφελος έχει; Κανένα. Και είπε «όχι». Οι φτωχοί ψήφισαν «όχι» και οι πλούσιοι με τους διανοούμενους που τα 'κονομάνε ψήφισαν «ναι». Τα «ναι» εμε-

τρήθησαν, που έλεγε κι ο Μεταξάς, και ευρέθησαν ολιγότερα του «όχι». Λογικό δεν είναι;

ΡΑΤΣΕΣ

Έβλεπα γαλλική τηλεόραση και γελούσα με τους πράσινους. Φοβεροί γλίτσηδες. Σαν διασταύρωση Βαλιανάτου και Μπίστη. Τελικώς είτε Γάλλος, είτε Έλληνας, ο σαχλαμάρας είναι ένα και το αυτό.

ΚΒΑΝΤΑ

Το επιχείρημα των οπαδών του «ναι» ήταν το εξής: Το «όχι» είναι ετερόκλητο! Μα αν είναι το «όχι» ετερόκλητο, δηλαδή απαρτίζεται από ψηφοφόρους διαφόρων κομμάτων, τότε συνάγεται, ότι και το «ναι» είναι ετερόκλητο. Δηλαδή πώς γίνεται οι μισοί ψηφοφόροι να είναι ετερόκλητοι και οι άλλοι μισοί να μην είναι; Εκτός και καταργήσουμε τα συμβατικά μαθηματικά και πάμε στον χώρο των κβάντα.

ΝΕΥΤΩΝ

Έτσι, μάλιστα. Στην κβαντική φυσική κέρδισε το «ναι»: η Ενωμένη Ευρώπη. Στη νευτώνεια όμως κέρδισε το «όχι». Οπότε ξαναγυρνάμε και πάλι στα κράτη-έθνη, που λέει και ο μοντέρνος ιστορικός του Βήματος.

ΘΕΩΡΙΑ

Αλλά πώς είναι δυνατόν σε μια κοινωνία καπιταλιστική, ανταγωνιστική, να καταργηθούν τα κράτη; Δεν γίνεται. Αυτό γίνεται

μόνον στον κομμουνισμό. Μέχρι όμως να φτάσουμε στην κομμουνιστική κοινωνία, οι αντιφάσεις του καπιταλισμού θα παίρνουν χαρακτήρα εθνικών συγκρούσεων. Σκίζω!, έτσι;

ΑΙΣΧΟΣ

Τρομερό! Ξαφνικά η οθόνη της γαλλικής τηλεόρασης μαύρισε, μετά γέμισε ολόκληρη με τη γαλλική σημαία και ακούστηκε η Μασσαλιώτιδα, ο γαλλικός εθνικός ύμνος. Και πάνω στον ύμνο και τη σημαία αναγγέλθηκε ότι θα μιλήσει ο Πρόεδρος! Και μετά αναρωτιέστε γιατί οι Γάλλοι ψήφισαν «όχι»;

ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ

Σκέφτεστε αυτό να γινόταν στην ΕΡΤ; Να έβγαине δηλαδή ο Παπούλιας, να γέμιζε η οθόνη ελληνική σημαία και μετά να ακούγονταν ο εθνικός ύμνος! Θα νομίζαμε ότι έγινε πραξικόπημα! Αλλά σε μας δεν γίνονται αυτά. Εμείς είμαστε χώρα δημοκρατική, χωρίς σημαίες και βλακειές.

ΣΟΥΤ

Για να μην πολυλογούμε. Τι τα θέλετε, βρε παιδιά. Οι Γάλλοι είναι πρωτοπόροι στην πολιτική. Τόχουν στο αίμα τους. Άμα τους τη δώσει, τ' ανατρέπουν τα πράγματα. Παίρνουν την υπόθεση στα χέρια τους. Σου λέει ο Γάλλος, εγώ κύριε έφτιαξα τα ντρούα ντελόμ, εγώ θα τα υπερασπίσω από την οικουμενικότητα και την παγκόσμια ισοπέδωση.

Εδώ χύθηκαν ποταμοί αίματος για την ανεξαρτησία την εθνική, τώρα θα έρθει ο κάθε απίθανος πορτογάλος επίτροπος ή πολωνός ή τούρκος, να μου πει τι θα κάνω; Και τους έδωσε μία και τους έστειλε από κει που ήρθαν.

ΤΑΣΣΟΣ

Εδώ ένας Τάσσος, με ένα ζευγάρι γυαλιά και 100 παλαβούς Κύπριους και τάπωσε ολόκληρο ΟΗΕ και ολόκληρη Αμερική και θα φοβηθεί ο Γάλλος; Δεν γίνονται αυτά. Οι Κύπριοι έδειξαν το δρόμο εν τέλει. Κατάλαβε ο κόσμος, όλος, ότι υπάρχει τρόπος να αντιδράσεις. Αρκεί να έχεις τσίπα που λέμε.

ΔΑΝΙΚΑΣ

Αυτά με τη Γαλλία. Τι άλλα νέα; Μ' αρέσει αυτός ο Δανίκας που έβριζε χυδαία την Έλενα Παπαρίζου με σεξιστικά λόγια. Επιβεβαιώνει τη φύση. Άμα είσαι σαν τον Δανίκα και βλέπεις την Παπαρίζου, να μην εκνευριστείς; Υπάρχει αδικία στη φύση.

ΒΕΝΕΤΣΑΝΟΥ

Εγώ, όπως ξέρετε, είμαι του ποιοτικού. Ας υποθέσουμε θεωρητικώς ότι περπατάω στην Ιερά Οδό και βλέπω απέναντι δύο κέντρα. Στο ένα γράφει Βενετσάνου και στο άλλο Παπαρίζου. Σε ποιο θα πάω να πιω το ούισκι μου; Το βρήκατε. Στη Βενετσάνου.

Η «προβοκάτσια» του ΣΕΒ

και άλλα φαιδρά επεισόδια του πολέμου κατά της διαπλοκής

του Βασίλη Ζήση

Μέχρι την Πέμπτη το βράδυ αντιμετώπιζα ένα φοβερό δίλημμα. Δεν ήξερα τι να κάνω με τον πολυδιαφημισμένο πόλεμο της κυβέρνησης εναντίον της διαπλοκής. Να συνεχίσω να κτυπάω το κεφάλι μου στον τοίχο, ή να αρχίσω να γελάω. Όταν όμως είδα τον πρωθυπουργό να καταφέρεται από το βήμα του ΣΕΒ εναντίον της διαπλοκής, με φόντο τα τεράστια λογότυπα εταιρειών που υποτίθεται ότι αποτέλεσαν τον κεντρικό επιχειρησιακό στόχο του «πολέμου» κατά της διαπλοκής, αποφάσισα ότι μάλλον πρέπει να αρχίσω να το διασκεδάζω, για να μην πάθω και κανένα εγκεφαλικό στην ηλικία που είμαι.

Αντιθέτως η ναυαρχίδα της κυβερνητικής παράταξης, η Καθημερινή, φαίνεται ότι πήρε το πράγμα πολύ σοβαρότερα και έγραψε στο φύλλο του περασμένου Σαββάτου: «Η εικόνα του πρωθυπουργού να ομιλεί στη Γενική Συνέλευση του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών με φόντο το λογότυπο της εταιρείας INTRAKOM ήταν σημειολογικά τόσο έντονη, που υπονόμωσε στα μάτια της κοινής γνώμης τη ρητορική του εναντίον της διαπλοκής. Προφανώς, ο Κώστας Καραμανλής δεν το επέλεξε. Αυτό, όμως, έχει μικρή σημασία. Για να παραφράσουμε την γνωστή κινεζική παροιμία, μία εικόνα δημιουργεί ισχυρότερες εντυπώσεις από χίλιες λέξεις».

Την ίδια μέρα, ανώνυμοι «κυβερνητικοί κύκλοι» σχολίαζαν την... «πρόκληση του ΣΕΒ» κάνοντας λόγο για «απόλυτη εξάρτηση της διοίκησής του από πρωταγωνιστές της διαπλοκής». Σιγά την ανακάλυψη. Με ποιους ήθελαν δηλαδή να συγχρωτίζεται η διοίκηση του ΣΕΒ. Με το... Αντί; Όταν όμως το θέμα έγινε πιο σοβαρό και έφτασε στα κανάλια, ορισμένοι κυβερνητικοί κύκλοι άρχισαν να επικρίνουν το «επικοινωνιακό

επιτελείο» του πρωθυπουργού για «βαριά αμέλεια», επειδή υποτίθεται ότι «δεν ασχολήθηκε εγκαίρως με το θέμα».

Εάν επρόκειτο μόνον περί «βαριάς αμέλειας», μικρό το κακό. Εδώ ξεχάσαμε τη σύζυγο του κυβερνητικού εκπρόσωπου στο κεντρικό δελτίο ειδήσεων του Μπόμπολα, εκεί θα κολλήσουμε τώρα; Στην πραγματικότητα πρόκειται για πλήρη έλλειψη αντανάκλαστικών του επικοινωνιακού επιτελείου της κυβέρνησης απέναντι στη διαπλοκή. Γι' αυτό και δεν έδωσαν σημασία, ή δεν «πρόσεξαν», τα συνθήματα πίσω από τον πρωθυπουργό. Γι' αυτούς, ο πόλεμος που έχει κηρύξει ο πρωθυπουργός εναντίον της διαπλοκής δεν αποτελεί την ουσία της κυβερνητικής πολιτικής, αλλά μόνο ένα ακόμα επικοινωνιακό εργαλείο, ένα ακόμα προεκλογικό σύνθημα, που μπορούν να αλλάξουν ανά πάσα στιγμή, ανάλογα με το περιβάλλον. Αυτό δεν κάνουν και οι χαμαιλέοντες για να επιβιώσουν;

Ποιος από τους στυλοβάτες σήμερα της επικοινωνιακής πολιτικής της κυβέρνησης έδωσε ποτέ έστω και μια μάχη με τη διαπλοκή, για να διαθέτει και τα κατάλληλα αντανάκλαστικά; Ποιος

δημοσίευσε ποτέ έστω και μια αποκάλυψη για ένα σκάνδαλο, μικρό ή μεγάλο, όταν ήταν δημοσιογράφος; Ποιος έκανε έστω και μια ρήξη με το σύστημα στη δημοσιογραφική του καριέρα; Αυτό που ξέρουν να κάνουν καλά είναι να διαχειρίζονται ειδήσεις, επικοινωνίες, διαμεσολαβήσεις και σχέσεις με κανάλια και μεγαλοεκδότες.

Δεν λέω, οι ελιγμοί και οι προσαρμογές, τα στρογγυλέματα και οι υποκλίσεις προϋποθέτουν ικανότητες και προσόντα. Αλλά το θέμα δεν είναι αυτό. Είναι ότι το εκλογικό σώμα εξέλεξε την κυβέρνηση Καραμανλή όχι για να διαχειριστεί το σύστημα καλύτερα από το ΠΑΣΟΚ, αλλά για να συγκρουστεί μαζί του και να κάνει ρήξεις. Προς το παρόν βλέπει όχι μόνο να μην έχει ανοίξει ούτε ρουθούνι, αλλά αντιθέτως να παραμένουν στις θέσεις τους και να επιβραβεύονται μάλιστα οι στυλοβάτες του προηγούμενου καθεστώτος. Αυτή η πολιτική αποκαλέστηκε «συναίνεση», «ήπια προσαρμογή», «άνοιγμα στο μεσαίο χώρο» και άλλα διάφορα και παράξενα, τα αποτελέσματά των οποίων τα βλέπουμε τώρα καθημερινά: Πλήρης επικράτηση της αντιπολιτευόμενης διαπλοκής στα ΜΜΕ και εξουδετέρωση, σχεδόν, της κυβερνητικής ενημέρωσης. Αυτό δηλαδή που ο ίδιος ο Καραμανλής χαρακτήρισε πρόσφατα «γκριζα προπαγάνδα ισοπέδωσης».

Για να είμαστε δίκαιοι, ασφαλώς και δεν ευθύνεται μόνο η κυβερνητική ενημέρωση για τη ραγδαία πτώση της κυβερνητικής δημοτικότητας. Δεν φταίει για όλα ο Θ. Ρουσόπουλος· διότι το έργο του κυβερνητικού εκπροσώπου είναι εξ ορισμού δύσκολο. Η «γκριζα προπαγάνδα ισοπέδωσης» ήταν όμως δεδομένη και αναμενόμενη. Αυτό που

δεν ήταν αναμενόμενο ήταν η πολιτική και ιδεολογική ανεπάρκεια της κυβέρνησης απέναντι στην απειλή. Επειδή δεν πρόκειται γι' αυτό που υποστηρίζουν όλοι, για έλλειψη δηλαδή συντονισμού και για λάθος τοποθετήσεις μερικών σε κρίσιμα υπουργεία. Πρόκειται για κάτι πολύ σοβαρότερο.

Με τι μοιάζει η σημερινή κυβέρνηση; Πήγα και είδα από τους πρώτους το *Kingdom of the Heaven* του Ρίντλεϊ Σκοτ, που τον παρακολουθώ ανελλιπώς από την εποχή του *Blade Runner*. Μια από τις σκηνές δείχνει τον στρατό του Γκυ ντε Λουζινιάν να πορεύεται εναντίον του Σαλαντίν μέσα στην έρημο, με τον ήλιο να πυρώνει τις πανοπλίες, τη δύση να ρημάζει την αντοχή των πολεμιστών, την πείνα να τους θερίζει. Έκανε δηλαδή ο Γκυ το μεγάλο λάθος να πάει να πολεμήσει μακριά από την Ιερουσαλήμ, αποκομμένος από τη βάση του και τις πηγές ανεφοδιασμού του. Και φυσικά ο Σαλαντίν τον τσάκισε.

Δεν θυμίζει αυτή η εικόνα τη σημερινή κατάσταση της κυβέρνησης της ΝΔ; Μιας κυβέρνησης δηλαδή που αποκόβεται από τις βασικές προεκλογικές διακηρύξεις της και τις απόψεις της εκλογικής πλειοψηφίας που την έφερε στην εξουσία. Στο επικοινωνιακό επιτελείο του Μαξίμου ορισμένοι κρίνουν προφανώς ότι δεν χρειάζονται πλέον την εκλογική βάση, ούτε καν το κόμμα. Ο πρωθυπουργικός σύμβουλος κ. Λούλης δεν ήταν εκείνος που είχε πει τις προάλλες το εξής καταπληκτικό; «Εμείς δεν χρειαζόμαστε ούτε κόμματα, ούτε μηχανισμούς. Αρκεί που έχουμε έναν επικοινωνιακό αρχηγό και αρκεί να διενεργούμε δημοσκοπήσεις και *focus group*, να του μεταφέρουμε τι θέλει να ακούσει ο κόσμος και αυτός να το μετατρέψει σε επικοινωνιακή επικράτηση. Με τον τρόπο αυτό θα μείνουμε στην εξουσία για πολλά χρόνια».

Τα τραγικά αποτελέσματα αυτής της αντίληψης τα βλέπουμε καθημερινά. Πού βρίσκεται η διαφορά με το ΠΑΣΟΚ στις δημοσκοπήσεις; Ποια ήταν η κατάληξη του νομοσχεδίου για το «βασικό μέτοχο»; Σε ποιους συνεχι-

ζει να δίνει πιστοποιητικά διαφάνειας το ΕΣΡ; Πώς κατανέμεται η διαφημιστική δαπάνη του δημοσίου; Ποια γκάφα έχει σειρά μετά το ΛΑΦΚΑ και την αργία της Πρωτομαγιάς; Ποιος θα είναι ο επόμενος στενός συνεργάτης υπουργού που θα πιαστεί με το χέρι στο μέλι; Πού είναι οι «βαθιές τομές» και η «επανάδρωση του κράτους»; Πού είναι το «όραμα και η προοπτική»;

Στις δημόσιες παρεμβάσεις του της περασμένης εβδομάδας ο πρωθυπου-

του Δημήτρη Πετσετίδη

γός δήλωσε για ακόμη μια φορά ότι είναι αποφασισμένος να συγκρουστεί αδυσώπητα με τη διαπλοκή και το «βαθύ κράτος». Τόνισε επίσης ότι «ξεκάθαρη και αδιαπραγμάτευτη θέση της κυβέρνησης είναι η μηδενική ανοχή στη διαφθορά και τη συναλλαγή». Το ερώτημα είναι αν μπορεί να τον ακολουθήσει στη σύγκρουση αυτή μια κυβέρνηση που για ένα απλό διαδικαστικό θέμα όπως είναι η μεταφορά μιας αργίας, κόντεψε να προκαλέσει γενική απεργία. Φανταστείτε δηλαδή τι έχει να γίνει με το ασφαλιστικό, το εργασιακό και τις προαναγγελθείσες αποκρατικοποιήσεις. Θα πέσει φωτιά να μας κάψει εκεί που μόλις γλυτώσαμε από την οργή του Θεού για όσα έγιναν εναντίον του εκπρόσωπού του.

Όλοι λοιπόν περιμένουν τον πολυπόθητο ανασχηματισμό, ο οποίος καλείται να επιλύσει τα οξυμμένα ενδοκυβερνητικά και ενδοκομματικά προβλήματα της ΝΔ. Αλλά μάλλον θα απογοητευτούν. Διότι η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί δεν οφείλεται τόσο σε έλλειψη συντονισμού και αλληλεγγύης. Οι διυπουργικές συγκρούσεις και διενέξεις, τα μαχαρώματα και τα αλληλοκαρφώματα δεν προκαλούνται μόνο από προσωπικές φιλοδοξίες. Δεν είναι καν θέμα «ηλίκιακού ρατσισμού» στη σύνθεση της κυβέρνησης αν θα φύγουν τρεις υπουργοί και πολύ περισσότεροι υφυπουργοί και αν θα μπει ή όχι η Ντόρα στην κυβέρνηση.

Η απερίγραπτη κατάσταση που αντιμετωπίζει σήμερα ο Κώστας Καραμανλής μέσα στην κυβέρνηση είναι κυρίως το αποτέλεσμα της βαθιάς και πολιτικής κρίσης που διατρέχει ένα κόμμα το οποίο ξαναήρθε στην εξουσία τριάντα χρόνια μετά την ίδρυσή του. Και είναι, μπορεί να πει κανείς, «φυσιολογικό» να εκδηλώνονται παρόμοιες συγκρούσεις σ' ένα κόμμα που ιδρύθηκε σε εντελώς διαφορετικές συνθήκες και για εντελώς διαφορετικούς σκοπούς.

Ας το πούμε ποιο καθαρά: Η Ντόρα δεν μπορεί να συνυπάρξει με τον Καραμανλή στο ίδιο

κόμμα – όχι μόνο γιατί θα γεράσει μέχρι να γίνει πρωθυπουργός, αλλά και επειδή η στάση τους απέναντι στη διαπλοκή έχει σχέση όσο και η μέρα με τη νύκτα. Όπως δεν μπορεί να συνυπάρξει για τους ίδιους ακριβώς λόγους και ο Βενιζέλος με τον Γιωργάκη στο ΠΑΣΟΚ. Και αυτό που δεν μπορεί να γίνει με κανένα Θεό είναι να κερδίσει τον πόλεμο εναντίον της διαφθοράς και της διαπλοκής ένα κόμμα που κυριαρχείται από διάφορους βαρόνους, βαρονέτους και επίτιμους που το έκαναν στο παρελθόν όχημα της διαπλοκής. Και ίσως όλα αυτά να είχε κατά νου ο Καραμανλής όταν έλεγε την περασμένη Τετάρτη σε μερικούς βουλευτές του κόμματός του ότι «βρισκόμαστε εδώ για αλλαγή του πολιτικού σκηνικού της χώρας».

Διπλή μισθοδοσία για τους δημάρχους

του Μανόλη Καρέλλη

Για ένα αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα και πιο συγκεκριμένα από το 1995 που θεσπίστηκε ότι στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορούν να εκλέγονται και άτομα που προέρχονται από το δημόσιο ή από φορείς του δημοσίου, όπως αυτοί έχουν οριοθετηθεί με το άρθρο 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982, οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι και οι προβλεπόμενοι πρόεδροι των κοινοτήτων εισέπρατταν από δύο πηγές:

- Από τον δήμο ή την κοινότητά των, από την οποία ελάμβαναν τα έξοδα παραστάσεων, που είναι ανάλογα με τα τακτικά έξοδα που πραγματοποιούν οι δήμοι και οι κοινότητες και που ορίζονται με απόφαση του υπουργού (Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης) ύστερα από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ).

- Από την υπηρεσία από την οποία προήρχοντο (Δημόσιο, ΔΕΗ, ΟΤΕ, Τράπεζα της Ελλάδας, Εθνική Τράπεζα κ.λπ.).

Είχε οριστεί επίσης ότι κατά το διάστημα της θητείας των στην πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση δεν έχαναν τα δικαιώματά των που απορρέουν από την υπαλληλική εργασιακή και ασφαλιστική των σχέση.

- Το άτομο της μισθοδότησης ελλήνων πολιτών από δύο πηγές, που έρχεται σε πλήρη αντίθεση με το άρθρο περί ισότητας των Ελλήνων του ελληνικού Συντάγματος αλλά και με τις αντιλήψεις «περί χρηστότητας», θέλησε να άρει η τότε υπουργός Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Βάσω Παπανδρέου με το νόμο 2738/1999 (άρθρο 35).

Όριξε ο νόμος 2738/1999 μεταξύ άλλων και τα παρακάτω:

«Οι Δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι και οι πρόεδροι των κοινοτήτων της παρ. 7 του άρθρου 298 του παρόντος υποχρεούνται να επιλέξουν τις αποδοχές της θέσης από την οποία προέρχονται ή τα έξοδα παράστασης της θέσης στην οποία υπηρετούν. Η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται (και) για τους δημάρχους, τους αντιδημάρχους και τους προέδρους των κοινοτήτων που θα εκλεγούν κατά τις επόμενες δημοτικές και κοινοτικές εκλογές...».

Η τόσο σωστή και δημοκρατική ρύθμιση για την υποχρέωση των δημάρχων, αντιδημάρχων και προέδρων κοινοτήτων που προέρχονται από το δημόσιο ή από φορείς του δημοσίου να επιλέξουν μια πηγή χρηματοδότησής των, δεν εφαρμόστηκε ποτέ, εξακολουθεί δε η αντιδημοκρατική και –γιατί όχι;– φαύλη διπλή χρηματοδότησή των.

Οι δήμαρχοι κ.λπ. που τους αφορούσε η διακομματική ή, έστω, δικομματική σύνθεση, είχαν επιτύχει να συντάξουν μια τροπολογία που θα περνούσε από τη Βουλή την εποχή που πέρασε και η διαβόητη τροπολογία Πάχτα.

Η κατάρρευση της τροπολογίας Πάχτα όμως συμπαρέσυρε και την τροπολογία των δημάρχων του δημοσίου κ.λπ. για τη διατήρηση της μισθοδότησής των από δύο πηγές.

Δεν αποθαρρύνθηκαν όμως οι δήμαρχοι κ.λπ. που έδειχναν το ενδιαφέρον των για τη μισθοδότησή των από δύο πηγές.

Πέτυχαν έτσι να ακυρώσουν την υποχρέωσή των που προέκυπτε από το νόμο της κ. Βάσως Παπανδρέου και δεν δήλωσαν την προτίμησή των για τη μισθοδότησή των από τον δήμο ή την κοινότητά των (έξοδα παράστασης) ή από το Δημόσιο, τη ΔΕΗ, τον ΟΤΕ, την Εθνική Τράπεζα, από την οποία προέρχονται.

Πέραν τούτου:

Πέτυχαν να διαπλακούν και με τη νέα ηγεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (προϊστάμενος ο κ. Προκόπης Παυλόπουλος) και να διατη-

64ο τεύχος

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΕΠΙ ΤΟΝ ΤΥΠΟΝ: Τ. Χριστοδουλοπούλου, Δ. Μπελαντίς, Μ. Σπυριδάκης, Ε. Μπισσάκης, Θ. Βουρεκάς, Γ. Σαγκριώτης. **ΜΕΛΕΤΕΣ:** J. D'Hondt: Ο καλύτερος των κόσμων του Μαρξ - Μ. Löwy: Βέμπερ και Μαρξ. Προτεσταντισμός και Καπιταλισμός - Α. Munster: Ερνστ Μπλοχ - Η Α.Δ.Γ. και η συγκεκριμένη ουτοπία - Ν. Ταμπάκης: Το Πρόβλημα της Αυτό-αναφοράς: Λογικο-ψυχικές και Ψυχολογικές Θεωρήσεις του - Κ. Αντωνόπουλος: Ώρα Μηδέν - Ι.Ν. Μαρκόπουλος: Η ιδέα της προόδου. Μια φιλοσοφική και κοινωνικοϊστορική προσέγγιση - C. Viggiani: Η τεχνική χρειάζεται την επιστήμη; - Ν. Μπαρμπόπουλος, Δ. Μηλάκης: Ο κοινωνικός μύθος του ΙΧ και η ουτοπία της πόλης χωρίς αυτοκίνητο - Χρ. Χρήστον: Πάνος Σαραφινός. **ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΚΑΝΤ:** Ε. Μπισσάκης: Καντ: Όρια της νόησης, ή όρια της καντιανής γνωσιοθεωρίας; - Γ.Ι. Μανιάτης: Γιατί ο Καντ;

ΠΟΙΗΣΗ: Α. Παγουλάτος: Ο πολυπρόσωπος και πολύτροπος ποιητής Fernando Pessoa. **ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ:** Γ. Πανούσης: Ο πραγματικός «νόμος» των Ολυμπιακών Αγώνων - Δ. Πατέλης: Στοχασμοί για τις προοπτικές της αριστεράς. **ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ. ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ. ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ:** Έργα του Πάνου Σαραφινού.

Κεντρική διάθεση: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ζωοδ. Πηγής και Τζαβέλλα 1 • Αθήνα • Τηλ.: 33.02.003

ρήσουν την υπέρ αυτών αντισυνταγματική, αντιδημοκρατική και κατ' εξοχήν φαύλη διπλή μισθοδοσία των.

Η διαπλοκή αυτή εμφανίζεται στο Ν. 3242/2004 (παράγραφος 1 του άρθρου 20) που ορίζει ότι «οι ανωτέρω αιρετοί λαμβάνουν τις αποδοχές της θέσης τους από την οποία προέρχονται και τα έξοδα παράστασης της θέσης στην οποία υπηρετούν, μέχρι τις 31.12.2004. Μετά την ανωτέρω ημερομηνία θα επιλέγουν πλέον ή τις αποδοχές της θέσης τους ή τα έξοδα παράστασης».

Εκείνο που θα περίμενε κάποιος θα ήταν ότι με το 2004 θα τελείωνε επιτέλους και η απληστία των αιρετών και η διαπλοκή των με την ηγεσία του Υπουργείου των Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του προϊστάμενου του.

Κάτι τέτοιο όμως δεν συνέβη. Με νέα διάταξη που ψηφίστηκε από τη Βουλή (με τη σύμπραξη, αλίμονο, όλων των κομμάτων, ας σημειωθεί), και πιο συγκεκριμένα με την παρ. 8 του άρθρου 18 του νόμου 3220/2005 με θέμα «ρυθμίσεις θεμάτων για το προσωπικό του Δημοσίου και των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και για τους Ο.Τ.Α.», ανανεώθηκε η παράταση της προθεσμίας της παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 3242/2004 (ΦΕΚ 102 Α'), όσον αφορά στο χρονικό σημείο έναρξης της υποχρέωσης επιλογής των αποδοχών της θέσης στην οποία υπηρετούν ή των εξόδων παράστασης των αιρετών της παρ. 7 του άρθρου 173 του π.δ. 410/1995, που είναι δημόσιοι υπάλληλοι και δικαιούνται την ειδική άδεια, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 298 του π.δ. 410/1995, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 29 του ν. 3274/2004.

Συγκεκριμένα αφορά τις κάτωθι κατηγορίες αιρετών:

- τους δημάρχους όλων των δήμων
- τους προέδρους των κοινοτήτων άνω των δύο (2.000) χιλιάδων κατοίκων
- τους αντιδημάρχους δήμων που είναι πρωτεύουσες νομών ή έχουν πληθυσμό άνω των πενήντα (50.000) χιλιάδων κατοίκων.

Και η αποθήκη της εξόφθαλμης συναλλαγής, όπως την ορίζει η εγκύκλιος υπ' αρ. 13 της 21-3-2005 του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Αθ. Βεζυργιάννη με θέμα: «Παράταση της προθεσμίας της παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 3242/2004 σχετικά με τη χορήγηση εξόδων παράστασης και αποδοχών σε αιρετούς τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού που είναι υπάλληλοι του δημόσιου τομέα»:

«Κατόπιν των ανωτέρω, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 18 του ν. 3220/2005, οι ανωτέρω αιρετοί λαμβάνουν τις αποδοχές της θέσης από την οποία προέρχονται και τα έξοδα παράστασης της θέσης στην οποία υπηρετούν, μέχρι τις 31.12.2005.

Οι περιφέρειες της χώρας, παρακαλούνται όπως ενημερώσουν για τα ανωτέρω τους Δήμους και τις Κοινότητες της περιφέρειάς τους».

Τι να πει κανένας για την ελαφρότητα με την οποία αντιμετωπίζουν το χρήμα του ελληνικού λαού σε τελευταία ανάλυση, ο υπουργός των Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και

Αποκέντρωσης που προτείνει τη φαύλη ρύθμιση στη Βουλή, οι δήμαρχοι κ.λπ. που πιέζουν για τη ρύθμιση και οι βουλευτές όλων των κομμάτων που την ψηφίζουν;

Πώς θα την εξηγήσουν στους Έλληνες πολίτες που δεν βρίσκουν ούτε καν μία εργασία από την οποία να χρηματοδοτούνται για την εξασφάλιση του επιουσίου των, και την ίδια ώρα εξασφαλίζονται για τους διαπλεκόμενους αιρετούς δύο προνομιακές πηγές χρηματοδότησης;

Για να γίνει αντιληπτό τι εννοώ θα πρέπει να αναφέρω ότι ένας δήμαρχος ενός μεγάλου ελληνικού δήμου αποζημιώνεται με περίπου 4.000 ευρώ το μήνα (μικτές αποδοχές) από το δήμο του για τα έξοδα παράστασης, ενώ από τη ΔΕΗ από την οποία ενδεχομένως προέρχεται και στην οποία με διάφορες άλλες ευνοϊκές ρυθμίσεις έχει αναρριχθεί στις βαθμολογικές και μισθολογικές κορυφές παίρνει θηριώδεις μισθούς των χιλιάδων περίπου ευρώ κάθε μήνα.

Θα μου επιτρέψετε να καταλήξω με μια πρόταση:

Οι δήμαρχοι κ.λπ. που πληρώθηκαν από δύο πηγές χωρίς να προσφέρουν σε μια από τις δύο τις υπηρεσίες των θα πρέπει να επιλέξουν ποια από τις δύο θα επιστρέψουν, μια και απ' αυτήν επλούτισαν αδικαιολογητά.

Και με μια «ρομαντική» αναφορά.

Αν κάποιος δήμαρχος έθετε το θέμα, σε κάποιο Διοικητικό Συμβούλιο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ) των μετά την πτώση της χούντας περιόδων για απλή μισθοδοσία του ίδιου και των συναδέλφων του, θα τον αντιμετωπίζαμε όλοι ως ένα ψυχοπαθολογικό φαινόμενο και ως ένα κακό αστεϊσμό την πρότασή του.

Αν όμως επέμενε, θα του δείχναμε όλοι, ευγενικά ή με σκαίο τρόπο, την έξοδο.

Ακόμα: μου είναι δύσκολο να φαντασθώ κάποιον παλιότερο προϊστάμενο του Υπουργείου Εσωτερικών, τον αείμνηστο Γιώργο Γεννηματά λόγου χάρη, κ.λπ. που θα εδέχετο να διαπραγματευθεί και πολύ περισσότερο να προωθήσει ένα τέτοιο αναιδές και θρασύ αίτημα.

Ο Μανώλης Καρέλλης έχει υπηρετήσει ως Δήμαρχος Ηρακλείου και ως Ευρωβουλευτής. Διετέλεσε επίσης για πολλά χρόνια μέλος του ΔΣ της ΚΕΔΚΕ και α' αντιπρόεδρός της.

ANTEIA ΦΡΑΝΤΖΗ

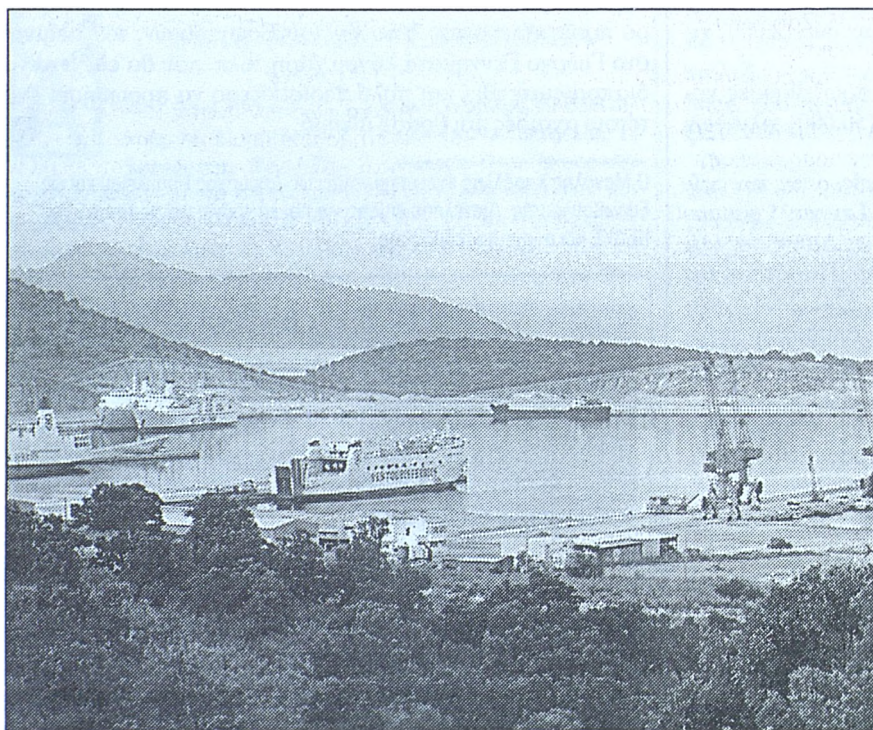
«Έμενε ποίημα»

Μια περιδιάβαση
στο ποιητικό «Δάσος»
της Ελένης Βακαλό

**Εκδόσεις Νεφέλη,
Αθήνα 2005**

Ένα απόστημα που δεν λέει να σπάσει

Ένα μεγάλο σκάνδαλο πλανάται πάνω από το Πλατυγιάλι Αιτωλοακαρνανίας. Η ιστορία άρχισε στην ευδαίμονα Ελλάδα της πασοκικής περιόδου. Αλλά σήμερα, αν και υπάρχουν, όπως προκύπτει από το κείμενο που ακολουθεί, σειρά από τεκμηριωμένες καταγγελίες, τα εμπλεκόμενα υπουργεία Ανάπτυξης, Εθνικής Οικονομίας και Εμπορικής Ναυτιλίας κρατούν μια περίεργη σιωπή. Για μας η σιωπή δεν είναι διόλου περίεργη. Τα κυκλώματα υπάρχουν και διαπλέκονται υπερκομματικά. Στη συνέχεια, αναδημοσιεύουμε από τη Μεσολογγίτικη εφημερίδα *Αιχμή* της Πέμπτης 21 Απριλίου 2005 το άρθρο «*Να σπάσει το απόστημα στο Πλατυγιάλι*» του κ. Δημήτριου Ν. Μανιώτη, πρώην Ειδικού Συμβούλου του υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και Διευθυντή του ΟΛΠ, όπου ο συντάκτης εκθέτει τεκμηριωμένα τα στοιχεία για το σκάνδαλο του Πλατυγιάλιού. Εμείς αναμένουμε τις απαντήσεις των αρμοδίων υπουργείων. Ακολουθεί το άρθρο του κ. Δ.Ν. Μανιώτη.

Στις 10 Νοεμβρίου 2004 υπέβαλλα στο υπουργείο Ανάπτυξης - γενική γραμματεία βιομηχανίας (αριθ. πρωτ. γραφείο υπουργού 7458/10-11-2004) αναφορά με θέμα: «Αξιοποίηση λιμανιού Πλατυγιάλιού Αιτωλίας», στηριζόμενη στο δικαίωμα που μου παρέχει το άρθρο 10 του ισχύοντος Συντάγματος, και επειδή το περιεχόμενο της αφορά και αναφέρεται σε πράξεις και παραλείψεις δημόσιας αρχής και οργάνων της Δημόσιας Διοίκησης, κατά τη χρήση και διαχείριση δημόσιας περιουσίας και δημόσιου χρήματος, **ζήτησα** τις κατά νομόν οφειλόμενες ενέργειες.

Εν τούτοις, μέχρι τούδε, απάντηση σύμφωνα με το άρθρο 4 του υπ' αριθμ. 796/1971 Ν.Δ. που υποχρεώνει την αρχή να αποφανθεί για την αναφορά μόλις την λάβει και να απαντήσει γραπτά και αιτιολογημένα στον αναφερόμενο μέσα σε 30 το πολύ ημέρες, προθεσμία που μπορεί να παραταθεί για άλλες 30 ημέρες, αν πρόκειται για υπόθεση κοινής αρμοδιότητας περισσότερων υπηρεσιών ή που απαιτεί ιδιαίτερη μελέτη ή συγκέντρωση στοιχείων, δεν μου δόθηκε.

Όπως δε πληροφορούμαι, οι αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες του υπουργείου Ανάπτυξης διερωτώνται πού τάχα στηρίζεται ο ισχυρισμός που διέτυψα στο από 1ης Δεκεμβρίου 2004 υπόμνημα που υπέβαλα στον υπουργό Ανάπτυξης κ. Δημ. Σιούφα με θέμα: «Οι ελεύθερες εμπορικές, διαμετακομιστικές και αποταμιευτικές ζώνες στην Ελλάδα», ότι η πολιτική και οι πράξεις των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ για το Πλατυγιάλι Αιτωλοακαρνανίας αποτελούν μεγάλο πολιτικο-οικονομικό σκάνδαλο.

Για να πληροφορηθούν λοιπόν οι ανωτέρω παράγοντες του ΥΠ.ΑΝ. τα στηρίγματα του ισχυρισμού μου, γράφω τις συνιστώσες στην απόδειξη του πολιτικο-οικονομικού σκανδάλου στο Πλατυγιάλι Αιτωλίας, που έχουν αφετηρία μετά την αριθμ. 05175 από 30 Ιουνίου 1994 επιστολή που μου έστειλε η ΕΤΒΑ και δημοσιεύτηκε στην *Καθημερινή* την 2/10/2004, οπότε η ΕΤΒΑ, καθώς μου έγραψε, οι ενέργειες της Τραπέζης της κατευθύνθηκαν προς την εξεύρεση ενδιαφερομένων για την αξιοποίηση καθ' οιονδήποτε τρόπο

πο (βιομηχανικό, διαμετακομιστικό κ.λπ.) του συνόλου ή μέρους της ΝΑΒΙΠΕ.

Έτσι η ΕΤΒΑ Α.Ε. και το ΥΠ.ΑΝ. ακολούθησαν και εκτέλεσαν για το λιμάνι στο Πλατυγιάλι πολιτική ασύμβατη με τη λογική και τη νομική τάξη, προκειμένου να υλοποιηθούν οι ηθελημένα λαθεμένοι προσανατολισμοί της ΕΤΒΑ για να απαξιωθεί αντί να αναπτυχθεί το λιμάνι του Πλατυγιαλίου.

Για αρχή της επιτυχίας της ανωτέρω πολιτικής η ΕΤΒΑ προκήρυξε και έγινε στις 7 Οκτωβρίου 1998 παράξενος διεθνής πλειοδοτικός διαγωνισμός στον οποίο... αναδείχθηκε πλειοδότης ο όμιλος επιχειρήσεων ΜΕΤΩΝ-ΑΕΓΕΚ, που μόνος του έλαβε μέρος... στον διεθνή αυτόν διαγωνισμό, αντί τιμήματος πέντε δισ. δραχμών, όταν για την εκτέλεση των λιμενικών έργων στο Πλατυγιάλι είχαν διατεθεί από τις δημόσιες επενδύσεις τουλάχιστον **δεκατρία** δισ. δρχ. και τα έργα αυτά είχαν δημιουργήσει ένα σπουδαίο λιμάνι και υπεραξία στο χώρο τουλάχιστον στο πενταπλάσιο.

Μετά την ανάδειξη του πλειοδότη θα έπρεπε κατά την λογική και νομική τάξη να καταρτισθεί και υπογραφεί μεταξύ της ΕΤΒΑ και του πλειοδότη Ομίλου σχετική σύμβαση. Όμως τέτοια σύμβαση δεν υπογράφηκε και η ΕΤΒΑ και το ΥΠ.ΑΝ. μηχανεύτηκαν και πραγματοποίησαν την ακόλουθη διαπλοκή που έχει όλες τις συνιστώσες που αποδεικνύουν το πολιτικο-οικονομικό σκάνδαλο στο Πλατυγιάλι Αιτωλοακαρνανίας. Έτσι:

1. Ο υφυπουργός Ανάπτυξης εξέδωσε την αριθμ. 24619/1140/26.07.1999 απόφαση που επειδή είναι παράνομη δεν την κοινοποίησε ποθενά. Το διατακτικό της απόφασης αυτής έχει ως ακολούθως:

«Εγκρίνουμε την ανάληψη υποχρέωσης από την ΕΤΒΑ με την υπογραφή σχετικής σύμβασης με την ΑΣΤΑΚΟΣ - ΤΕΡΜΙΝΑΛ Α.Ε., για την παραχώρηση του δικαιώματος οργάνωσης και εκμετάλλευσης της Ναυτιλιακής Βιομηχανικής περιοχής Αστακού (ΝΑΒΙΠΕ) Αιτωλ/νίας στην ΑΣΤΑΚΟΣ ΤΕΡΜΙΝΑΛ Α.Ε.

Οι ειδικότεροι όροι της παραχώρησης θα καθορισθούν με τη σύμβαση που θα καταρτισθεί γι' αυτό το σκοπό μεταξύ ΕΤΒΑ και ΑΣΤΑΚΟΣ ΤΕΡΜΙΝΑΛ Α.Ε.».

Η παράνομη αυτή απόφαση του υφυπουργού Ανάπτυξης αποτελεί την πρώτη συνιστώσα στην απόδειξη του πολιτικο-οικονομικού σκανδάλου στο Πλατυγιάλι.

2. Ακολούθως η ΕΤΒΑ Α.Ε. υπέγραψε την 27/7/1999 σύμβαση με την Ανώνυμη Εταιρεία Διεθνούς Εμπορίου ΑΣΤΑΚΟΣ ΤΕΡΜΙΝΑΛ Α.Ε. που ιδρύθηκε με την

αριθμ. 488/26.07.1999 πράξη της συμβολαιογράφου Αθηνών Αναστασίας Ρόντου-Μονδέλου και τροποποιήθηκε με την 503/1.9.1999 πράξη της ίδιας συμβολαιογράφου (ΦΕΚ 7503/20-9-1999 τ. Α.Ε. και ΕΠΕ).

Με τη σύμβαση αυτή, σύμφωνα με την εισήγηση της προέδρου του Ν.Σ.Κ. επί της οποίας... στηρίχθηκε η αριθμ. 610/2004 γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ., παραχωρήθηκε από την ΕΤΒΑ στην ΑΣΤΑΚΟΣ ΤΕΡΜΙΝΑΛ Α.Ε. το δικαίωμα οργάνωσης και εκμετάλλευσης επί της ΝΑΒΙΠΕ Πλατυγιαλίου και εκχωρήθηκαν, πωλήθηκαν, μεταβιβάστηκαν και παραδόθηκαν οι μετοχές της ΝΑΒΙΠΕ Α.Ε., καθώς επίσης πωλήθηκε και μεταβιβάστηκε στην ΑΣΤΑΚΟΣ ΤΕΡΜΙΝΑΛ Α.Ε. το λιμάνι του Πλατυγιαλίου και έκταση 1.511 στρεμ.

Η σύμβαση αυτή έχει τόσα και τέτοια νομικά ελαττώματα και σφάλματα που την καθιστούν άκυρη. Γι' αυτό οι συμβαλλόμενοι, στρουθοκαμηλίζοντας και με την προφανή συγκατάνευση του υπουργείου Ανάπτυξης, έθεσαν στη σύμβαση αυτή τα άρθρα 18 και 19 με όρους άκρας εμπιστευτικότητας.

Έτσι οι υπηρεσιακοί και πολιτικοί παράγοντες του υπουργείου Ανάπτυξης, αντί να αφορίσουν την παράνομη και αμαρτωλή σύμβαση, έσπευσαν να την εγκρίνουν με την αριθ. 29850/1430/30-9-1999 απόφαση του υφυπουργού Ανάπτυξης Γιάννη Γ. Ζαφειρόπουλου με το ακόλουθο διατακτικό:

«Εγκρίνουμε την από 27 Ιουλίου 1999 συνημμένη σύμβαση μεταξύ ΕΤΒΑ και της Α.Ε. ΑΣΤΑΚΟΣ ΤΕΡΜΙΝΑΛ με αντικείμενο την παραχώρηση του δικαιώματος οργάνωσης και ανάπτυξης της ΝΑΒΙΠΕ στο Πλατυγιάλι Αστακού Αιτωλ/νίας και με τους όρους που περιλαμβάνονται σ' αυτή».

Αυτή η απόφαση αποτελεί τη δεύτερη συνιστώσα των αποδείξεων του πολιτικο-οικονομικού σκανδάλου στο Πλατυγιάλι.

3. Τρίτη συνιστώσα αποτελεί η υπ' αριθμ. 37611/1863/24-12-99 απόφαση του υφυπουργού Ανάπτυξης Γιάννη Γ. Ζαφειρόπουλου, που εκδόθηκε έπειτα από την από 16.12.97 εισήγηση της Δ/νσης Βιομηχανικής Χωροθεσίας και Περιβάλλοντος (ΦΕΚ 2216/Β/99) με την οποία εγκρίθηκε επένδυση για συμπληρωματικά και βελτιωτικά έργα της Ναυτιλιακής Βιομηχανικής περιοχής Πλατυγιαλίου Αστακού (ΝΑΒΙΠΕ) σύμφωνα, δήθεν, με τις διατάξεις του νόμου 2545/97 περί Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Περιοχών, ύψους 43.099 δισ. δραχμών, με

χρηματοδότηση των κοινοτικών ταμείων και με (δία συμμετοχή του φορέα που δεν μπορεί να είναι κατώτερη του 25% για να προσφερθούν... βιομηχανικά οικόπεδα.

Η ως άνω απόφαση εκδόθηκε προκειμένου να γίνει κάρπωση του λαθεμένου ηθελημένου προγραμματισμού της ΕΤΒΑ για να μην γίνει στο λιμάνι του Πλατυγιαλίου ελεύθερη εμπορική, διαμετακομιστική και αποταμιευτική ζώνη, σύμφωνα με τους κανονισμούς της ΕΕ και έτσι να αχρηστευτούν τα υφιστάμενα εκεί λιμενικά έργα που εκτελέστηκαν με χρήματα από τις δημόσιες επενδύσεις και τα αναπτυξιακά προγράμματα της ΕΕ ώστε με **αναδιαμετακατασκευή** των υφισταμένων λιμενικών έργων να κατασκευασθούν συμπληρωματικά και βελτιωτικά έργα στην περιοχή του Πλατυγιαλίου, για να προσφερθούν... βιομηχανικά οικόπεδα.

Το αξιοθαύμαστο εν προκειμένω είναι ότι την εκτέλεση των έργων αναδιαμετακατασκευής του λιμανιού στο Πλατυγιάλι Αιτωλοακαρνανίας ανέλαβαν οι διασυνδεδεμένες επιχειρήσεις ΑΕΓΕΚ και ΜΕΤΩΝ Α.Ε., οι οποίες αφενός μεν συνέστησαν κοινοπραξία για να συμμετάσχουν στο διεθνή διαγωνισμό και να πετύχουν την παραχώρηση, αφετέρου δε οι εταιρείες αυτές με απευθείας συμφωνία με την ΑΣΤΑΚΟΣ ΤΕΡΜΙΝΑΛ Α.Ε. εκτελούν τα συμπληρωματικά και βελτιωτικά έργα της αμαρτωλής 37611/11/1863/24-12-1999 απόφασης του υφυπουργού Ανάπτυξης Γιάννη Γ. Ζαφειρόπουλου!

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Υπό το φως των ανωτέρω στοιχείων το απόστημα που δημιουργήθηκε στο Πλατυγιάλι Αιτωλ/νίας πρέπει να σπάσει και να γίνει κατανοητό ότι το σπουδαιότερο αυτό για την Εθνική Οικονομία **λιμάνι** θα αναπτυχθεί και θα γίνει πόλος μεγάλων ναυτιλιακών επενδύσεων ώστε θα εκατονταπλασιαστεί η σημερινή οικονομική του αξία μόνο εάν και εφόσον καταργηθεί ή τροποποιηθεί το 133/1990 Π.Δ. και ιδρυθεί εκεί η τέταρτη ελεύθερη εμπορική, διαμετακομιστική και αποταμιευτική ζώνη της Ελλάδας σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς της ΕΕ.

Και τώρα αρχίζει η ευθύνη των υπουργών Ανάπτυξης, Εθνικής Οικονομίας και Εμπορικής Ναυτιλίας για την πραγματοποίηση των υποσχέσεων και δεσμεύσεων του κ. Κώστα Καραμανλή για την πάταξη της διαφθοράς στο δημόσιο βίο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν. ΜΑΝΙΩΤΗΣ
Πρώην Ειδικός Σύμβουλος Υ.Ε.Ν.
και Διευθυντής Ο.Λ.Π.

Νέα περίεργη απευθείας ανάθεση στο υπουργείο Άμυνας

του Ρεπόρτερ

Νέο κρούσμα προμήθειας δισεκατομμυρίων χωρίς διαγωνισμό στο υπουργείο Εθνικής Άμυνας. Ο κ. Σπηλιωτόπουλος συνεχίζει τις αδιαφανείς αναθέσεις και μετά το σάλο που προκάλεσε η περίπτωση Γερμανού. Ευτυχώς όμως που υπάρχει το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Η διακοπή της επικοινωνίας του Σπήλιου Σπηλιωτόπουλου με τον Τύπο (ως γνωστόν έχει απαγορεύσει στους στρατιωτικούς συντάκτες την πρόσβαση στο υπουργείο Άμυνας) δημιουργεί και άλλα προβλήματα εκτός από εκείνα στην ελευθερία της πληροφόρησης. Για παράδειγμα, ο κ. Σπηλιωτόπουλος δεν φαίνεται να πληροφορείται εγκαίρως τις επανειλημμένες διακηρύξεις του πρωθυπουργού για την αποκατάσταση κανόνων διαφάνειας στις προμήθειες του δημοσίου και συνεχίζει τις απευθείας αναθέσεις στα «οργανωμένα συμφέροντα», που κατά τα άλλα καταπολεμά η κυβέρνηση του.

Το μόνο που διδάχθηκε από εκείνη την ιστορία ήταν να ενεργεί με περισσότερη μυστικότητα και να αποφεύγει τους σκοπέλους του Τύπου. Προχώρησε έτσι εν κρυπτώ στην ανάθεση μιας προμήθειας 55 ρυμουλκούμενων αρματοφόρων τύπου NK 1000-76, στον επιχειρηματία Νικ. Κιολεΐδη, αντί 13.723.782,91 ευρώ, ή 4.574.154.026,5825 παλαιών καλών δραχμών ακριβώς. Η

απευθείας ανάθεση έγινε με το αιτιολογικό ότι ο η βιομηχανία «Νικ. Κιολεΐδης ΑΕΒΕ» είναι, υποτίθεται, ο «μοναδικός κατασκευαστής» αρματοφορέων στην Ελλάδα.

Δεν γνωρίζουμε αν ο κ. Κιολεΐδης είναι όντως «μοναδικός κατασκευαστής» αρματοφορέων στην Ελλάδα και πόσοι άλλοι έλληνες κατασκευαστές θα προέκυπταν αν προηγείτο μειοδοτικός διαγωνισμός, ως όφειλε να πράξει ο κ. υπουργός. Είναι όμως βέβαιο ότι ο κ. Κιολεΐδης δεν είναι σε καμία περίπτωση «μοναδικός κατασκευαστής» αρματοφορέων στην Ευρώπη, γεγονός που οδήγησε στην ακύρωση της προμήθειας από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Το δο τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου έκρινε άκυρη την προμήθεια των αρματοφορέων με την 38/2005 απόφασή του, της 8/4/2005, επειδή σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα 370/1995 για να γίνει απευθείας ανάθεση ο κατασκευαστής πρέπει να είναι «μοναδικός» και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Να λοιπόν τι συμβαίνει όταν ένας υπουργός δεν επικοινωνεί με τους δημοσιογράφους: μπορεί να μην πάρει χαμπάρι και τους κανόνες περί υγιούς ανταγωνισμού που ισχύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΓΑΛΑΖΟΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

Η περίπτωση Κιολεΐδη είναι χαρακτηριστική του τρόπου με τον οποίο αντιλαμβάνεται τον πόλεμο κατά της διαπλοκής ο κ. Σπηλιωτόπουλος και δυστυχώς και ορισμένοι άλλοι συνάδελφοί του. Την αντιλαμβάνονται μόνο ως «αποκατάσταση των γαλάζιων παιδιών» που στην περίπτωση των προμηθειών του δημοσίου δεν υπάρχουν. Είναι όλα καταπράσινα και στην καλύτερη περι-

πτωση γαλαζοπράσινα. Γι' αυτό το λόγο φαίνεται ο Κ. Καραμανλής δήλωσε τις προάλλες ότι θα συγκρουστεί αμείλικτα «με το βαθύ κράτος, που δεν είναι ούτε ΠΑΣΟΚ ούτε ΝΔ».

Ο κ. Κιολεΐδης είναι επίσης φίλος της «Νέας Δημοκρατίας», έτσι τουλάχιστον παρουσιάζει ο ίδιος τον εαυτόν του. Τελικά όλοι πείστηκαν ότι ο άνθρωπος αδικήθηκε από το επάρατο ΠΑΣΟΚ και έσπευσαν να του αναθέσουν τους αρματοφορείς μαζί με κάτι άλλα «ψιλά» που αναφέρουμε παρακάτω. Η αλήθεια είναι ότι ο κ. Κιολεΐδης δεν δικαιούται να έχει κανένα παράπονο από το ΠΑΣΟΚ και ιδιαίτερα τον κ. Τσοχατζόπουλο και τους πάλοι ποτέ «προεδρικούς». Και κάποια δανειάκια του εξυπηρέτησαν επί ΠΑΣΟΚ και άλλες πολλές χάρες του έκαναν. Όπως εκείνα τα 24 οχήματα μεταφοράς πυρομαχικών αξίας 3.870.000 ευρώ, τα υπόστεγα των πυροβόλων αξίας 1.100.000. Άλλο παράδειγμα, η σύμβαση 07/01 της 5/7/2001 (Τσοχατζόπουλος) για τα αντισταθμιστικά οφέλη από τη σύμβαση με την ΚΜW του Λιακουνάκου για 24 Α/Κ Πυροβόλα ΡΖΗ2000 (βλ. σχετικό πίνακα).

Πρόσφατα (3/2/2005) ο κ. Κιολεΐδης μοιράστηκε με έναν άλλο «αδικημένο» του ΠΑΣΟΚ και ευνοούμενο σήμερα της ΝΔ, τον Ευάγγελο Μυτιληναίο, τα πρώτα υποκατασκευαστικά έργα του προγράμματος που έχει αναλάβει η εταιρεία SAGEM για τα τηλεκατευθυνόμενα αεροσκάφη UAV. Ήταν τόση η βιασύνη ορισμένων να δικαιώσουν τους «αδικημένους» από το ΠΑΣΟΚ επιχειρηματίες που ενώ το συνολικό υποκατασκευαστικό έργο για τα UAV προβλέπει 19 συνολικά έργα δόθηκαν

Σύμβαση Α.Ο. 17/02 με SAGEM S.A. από προμήθεια UAV'S – 3/2/2005		
Προγράμματα Α. Ω.	Εμπλεκόμενες Ελληνικές Εταιρείες	Ονομαστική Αξία (Euro)
Υποκατασκευαστικό έργο για φορητά	ΕΛΒΟ (Μυτιληναίος)	1.344.800
Κατασκευή κλωβών	ΚΙΟΛΕΪΔΗΣ	1.440.000
Κατασκευή εμπορευματοκιβωτίων για αεροσκάφη	ΚΙΟΛΕΪΔΗΣ	488.000
Κτηριακές Υποδομές	ΚΙΟΛΕΪΔΗΣ	2.000.000
Διάφορα υποκατασκευαστικά έργα	ΚΙΟΛΕΪΔΗΣ	2.000.000

Σύμβαση Α. Ω. 07/01 με ΚΜW για 24 Α/Κ Πυροβόλα ΡΖΗ2000 – 5/7/2001		
Προγράμματα Α. Ω.	Εμπλεκόμενες Ελληνικές Εταιρείες	Ονομαστική Αξία (Euro)
Κατασκευή 72 Σ/Α TRC 9300B TRC9200	ΙΝΤΡΑΚΟΜ	2.707.980
Κατασκευή 4 ανυψωτικών μηχανημάτων	ΚΙΟΛΕΪΔΗΣ	102.000
Υποσυγκροτήματα πυροβόλων	ΜΕΤΚΑ (Μυτιληναίος) ΚΙΟΛΕΪΔΗΣ κ.ά..	8.526.303
24 Οχήματα Μεταφοράς Πυρομαχικών	ΚΙΟΛΕΪΔΗΣ	3.870.000

μόνο τέσσερα, τρία στον Κιολεΐδη αξίας 6.000.000 ευρώ και ένα στην ΕΛΒΟ του Ευ. Μυτιληναίου, κόστους 5.928.000 και 1.344.800 ευρώ αντίστοιχα, όπως αποδεικνύεται από τον πίνακα που δημοσιεύουμε.

Υπενθυμίζουμε ότι το προηγούμενο επεισόδιο στο σίριαλ των γαλαξοπράσινων επιχειρηματιών άρχισε με την περίφημη διωπουργική σόσκεψη των κ. Αλογοσκούφη, Σιούφα και Σπηλιωτόπουλου της 11ης Μαρτίου, στην οποία συζητήθηκαν οι απευθείας αναθέσεις στρατιωτικών προμηθειών στους κ.κ. Μυτιληναίο και Γερμανό (βλ. τχ. 839 και 840). Η απευθείας ανάθεση στον τελευταίο της κατασκευής τορπιλών για το ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό προκάλεσε τότε δημοσιογραφικό θόρυβο, τον οποίο φαίνεται ότι δεν άκουσε ο κ. Σπηλιωτόπουλος λόγω της γνωστής αδυναμίας του να επικοινωνήσει με τους δημοσιογράφους.

Με την περίπτωση Κιολεΐδη ο υπουργός Άμυνας μπαίνει και σε άλλα, πολύ επικίνδυνα χωράφια, καθώς η μεγαλύτερη εφημερίδα της παράταξής του, ο *Ελεύθερος Τύπος*, τον είχε εμπλέξει

παλαιότερα σε λαθρεμπόριο ανατολικογερμανικών όπλων προς τη Μέση Ανατολή. Μια υπόθεση που προκάλεσε τότε σάλο αλλά κατά πολύ περιέργο τρόπο δεν διερευνήθηκε ποτέ δικαστικά παρ' όλο που είναι πολύ γνωστή και σε συγκεκριμένους δικαστικούς και στο υπουργείο Δημόσιας Τάξης.

Για να είμαστε δίκαιοι, σε ό,τι αφορά το στρατιωτικό σκέλος των καθηκόντων του ο κ. Σπηλιωτόπουλος είναι ένας πολύ καλός υπουργός Άμυνας. Εκεί που τα μετρεδένει, εξαιτίας κακών συμβούλων, είναι στα θέματα των προμηθειών που και πολύπλοκα είναι και επικίνδυνα για όσους δεν τα γνωρίζουν καλά. Είναι γνωστή επίσης η συνεχιζόμενη κόντρα του με τον Γενικό Γραμματέα Εξοπλισμών Γιώργο Ζορμπά. Μια κόντρα που δεν θα υπήρχε, κατά τη γνώμη μας, αν δεν μεσολαβούσαν κάποιοι αφανείς και φανεροί μυστικοσύμβουλοι του κ. Σπηλιωτόπουλου. Τι έχουν άραγε να πουν επ' αυτού οι κ.κ. Βράϊλας και Κυριακόπουλος. Ή μήπως πρέπει να ρωτήσουμε κάποιον παλιό γενικό διευθυντή της ΝΔ, στενό συνεργάτη του επίτιμου και της Ντόρας;

ΚΑΤΙ ΤΟ ΩΡΑΙΟΝ

Λεύκωμα με άρθρα, μελέτες και πάνω από χίλιες τετράχρωμες φωτογραφίες, που αποτυπώνει τη σύγχρονη νεοελληνική κακογουστιά. Αναλύει το κιτς, αναζητά τις ρίζες του και σχολιάζει με χιούμορ τις χιλιάδες περιπτώσεις του φαινομένου.

Κεντρική διάθεση, τηλ.: 210-72.32.819

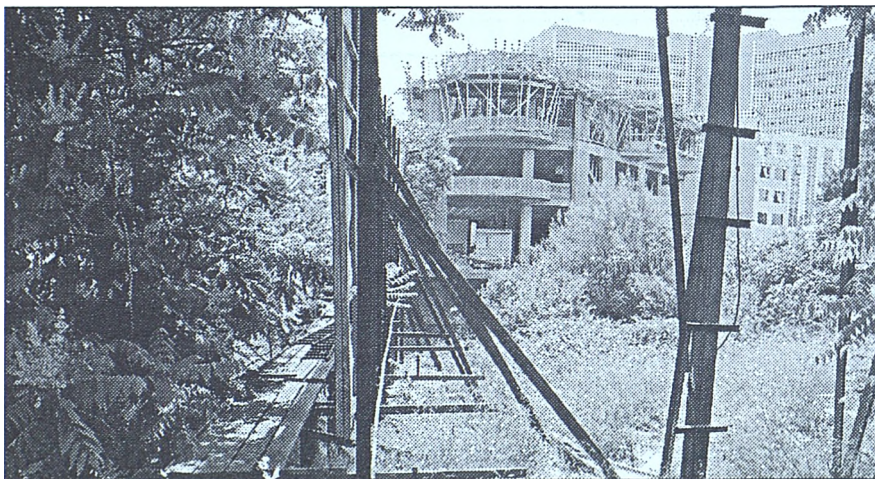
Η αισθητική του γυαλιού και του μετάλλου

Το Μαρούσι ως «πρότυπο» της νέας αστικής οικιστικής ανάπτυξης

Ρεπορτάζ Όλγα Ι. Φωτακοπούλου, φωτογραφίες Σεμίρα Μανωλάκη

Την Κυριακή 5 Ιουνίου είναι η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος. Γνωστό· όπως είναι γνωστό και το ύφος και περίπου το περιεχόμενο των επίσης... γνωστών δηλώσεων πολιτικών κυρίως προσώπων, πολλοί εκ των οποίων θέλουν να «διαφημίσουν», στο πλαίσιο της τηλεοπτικής δημοκρατίας, τις σύγχρονες... «πεφωτισμένες» και ενίοτε «δεσποτικές» θέσεις τους για το περιβάλλον. Διανθισμένες με... «happenings» τύπου «συμβολικών» δεντροφυτεύσεων, ή διαφόρων... «γύρων» ανά την πόλη, τη συνδρομή χορηγών...

Το Αντί θα επιχειρήσει να περιγράψει το μοντέλο της πόλης που φαίνεται να κυριαρχεί ως πολιτικό «όραμα» διαφόρων τοπικών αρχοντοδημάρχων στις μέρες μας.

Μέσα ακριβώς στο ρέμα. Μαντέψτε το όνομα του κατασκευαστή.

Δεν νοείται μάντζερ-δήμαρχος χωρίς ιδιωτικό «πανεπιστήμιο». Μελλοντικά ίσως. Είναι να θαυμάζει κανείς την ευρηματικότητα του δημάρχου.

Αντί έχει ασχοληθεί και στο πρόσφατο παρελθόν.

Η αισθητική στην Κυψέλη ήταν η αισθητική του μπετόν. Η αισθητική στο Μαρούσι είναι η αισθητική του γυαλιού και του μετάλλου. Το είδος «ανάπτυξης» του Αμαρουσίου «φωτογραφίζεται» ικανοποιητικά ακολουθώντας ένα ρέμα της περιοχής, το Βαθύρεμα ή «Ρέμα της Σαπφούς», το οποίο καταλήγει στον γνωστό από τις πλημμύρες Ποδονόφτη. Ο παραλληλισμός ήταν εμφανής από την αρχή περίπου της περιδιάβασής μας, μαζί με τη φωτογράφο Σεμίρα Μανωλάκη, στο Μαρούσι. Οι περισσότερες «καρμπινάτες» περιβαλλοντικές παραβάσεις σχετίζονται μ' αυτό το ρέμα, το οποίο διασχίζει όλο το Μαρούσι. Το... καημένο το ρέμα αγκομαχώντας και μόλις με το ζόρι «ξετρυπώνει» ανάμεσα από κτήρια διαφόρων ειδών και μεγεθών. Το

Τις δεκαετίες του '50 και του '60 ήταν chic να αποκτήσει μια οικογένεια διαμέρισμα στην Κυψέλη. Αν κανείς τούς περιέγραφε τη σημερινή εικόνα που παρουσιάζει η Κυψέλη, το πιθανότερο να θεωρούσαν ότι κάτι δεν πάει καλά μ' αυτόν. Όμως σε τριάντα χρόνια το «μοντέλο Κυψέλη» –για όλα τα αστικά κέντρα της χώρας– έχει την κατάληξη που όλοι βλέπουμε και οι κάτοικοι βιώνουν.

Ποιος είναι ο νέος τύπος αστικού κέντρου που προβάλλεται για τις επόμενες

δεκαετίες; Θα πάρουμε σαν παράδειγμα και αντικείμενο μικρής δημοσιογραφικής μελέτης το Μαρούσι, το «πρότυπο» του νέου αστικού κέντρου. Το Μαρούσι αναπτύσσεται ραγδαία τα τελευταία δέκα-δεκαπέντε χρόνια. Το Μαρούσι έγινε γενικώς γνωστό και ως «Βωβόπολη». Η «Βωβόπολη» έχει συνδέσει αυτή της την «ανάπτυξη» και με το «πρότυπο μάντζερ δημάρχου» (για το προηγούμενο κόμμα που κυβερνούσε, το οποίο και καμάρωνε για το στέλεχός του), τον κ. Τζανικό. Με τη δράση του κ. Τζανικού το

Βαθύρεμα το συναντήσαμε και κοντά στο ΟΑΚΑ και στην Κηφισιάς, αλλά και σε όλο το ανατολικό Μαρούσι.

Πλούσια βλάστηση, καλάμια, αγριοφισικιές, μουριές, θάμνοι, κάπου άκουγες και κελαηδίσματα και λίγο νεράκι να τρέχει. Βγαίνοντας από το Βαθύρεμα συνειδητοποιούσες ότι βρισκόσουν στα 500 μέτρα ευθεία από το «Ιασώ». Ή 50 μόλις μέτρα από το πάρκινγκ της «Ιντεραμέρικαν» και παραδίπλα στο νέο κτήριο του κυρίου Βωβού, τα οποία εμφανώς «πατούν» στο ρέμα. Όλοι έχουν «αλέψει» ή «πατήσει» μέσα στο ρέμα: από τους μεγαλοκατασκευαστές με τις μεγαλοκαταπατήσεις, μέχρι τους μικρούς αυθαιρετούχους που «έβαλαν ένα κεραμίδι πάνω από το κεφάλι τους», μέσα όμως στο ρέμα. Ακόμα και το κτήριο του ΟΤΕ έχει «φάει» από το ρέμα. Τούτο το σκαπσέζικο ντους στις εικόνες της πόλης δίνεται εξαιρετικά με την εικόνα του μικρού και κυριολεκτικά ταπεινού «Αϊ-Γιώργη του Χωματιανού», μιας βυζαντινής εκκλησούλας που είχε χτίσει η ομώνυμη οικογένεια, με λίγα δεντράκια γύρω της που «ξεφυτρώνουν» δίπλα ακριβώς από το απειλητικό «Ατρίνα», το πλέον αναγνωρίσιμο γυάλινο κτήριο του Αμαρουσίου, κατασκευής Μ. Βωβού. Πολύ γνωστές είναι οι προσπάθειες κατοίκων της περιοχής για να διασωθεί από τη μανία της «αξιοποίησης» η ιδιωτική εκκλησία και κυρίως ο χώρος γύρω της.

Ο όρος «αξιοποίηση», κακώς εννοούμενος βεβαίως, είναι συνυφασμένος με τη δραστήρια προς αυτή την κατεύθυνση δημοτική αρχή και απειλεί όλους τους ελεύθερους χώρους του Αμαρουσίου. Δεν είναι τυχαίο ότι ο βραβευθείς από τους προσκόπους δήμαρχος επέλεξε να χτίσει αυθαίρετα κτίσματα μέσα σε ήδη διαμορφωμένες πλατείες, με το αιτιολογικό ότι τα αυθαίρετα αυτά θα αποδοθούν σε «φορείς» (π.χ. τους προσκόπους)! Γι' αυτές τις περιπτώσεις εκκρεμούν δικαστικές αποφάσεις.

Παραπάνω συναντήσαμε το «Κτήμα Μιμικοπούλου», 50 στρέμματα πευκοδάσους, του οποίου η τύχη κρίνεται στα δικαστήρια, αφού ο δήμαρχος «οραματίστηκε» εκεί πάρκινγκ, αλλά οι γύρω κάτοικοι είχαν άλλη άποψη. Ωστόσο ήδη εκεί λειτουργεί ένα «άτυπο» πάρκινγκ, μέσα στα μονοπάτια του δάσους.

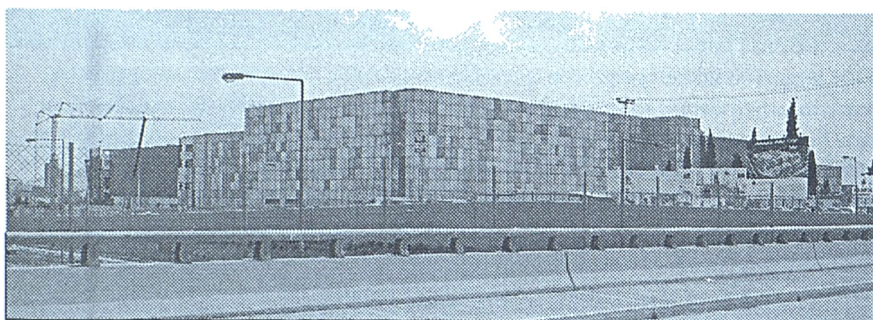
Πώς μπορεί να καταστραφεί ένα εμπορικό κέντρο μιας πόλης και να μεταφερθεί η καταναλωτική κίνηση «αλλού»; Μα, κατασκευάζοντας με κακοτεχνίες πεζόδρομους που δεν περπατιούνται, και σχεδιάζοντας κυκλοφοριακές ρυθμίσεις που βοηθούν ταμποτιλιάρισματα (Κάτοικος: *Αν δεν πας αντίθετα στο Μαρούσι, κινδυνεύεις να μην φτάσεις ποτέ*). Δεν χρειάζεται και τίποτ' άλλο για να σιχτηρίσει ο καταναλωτής...

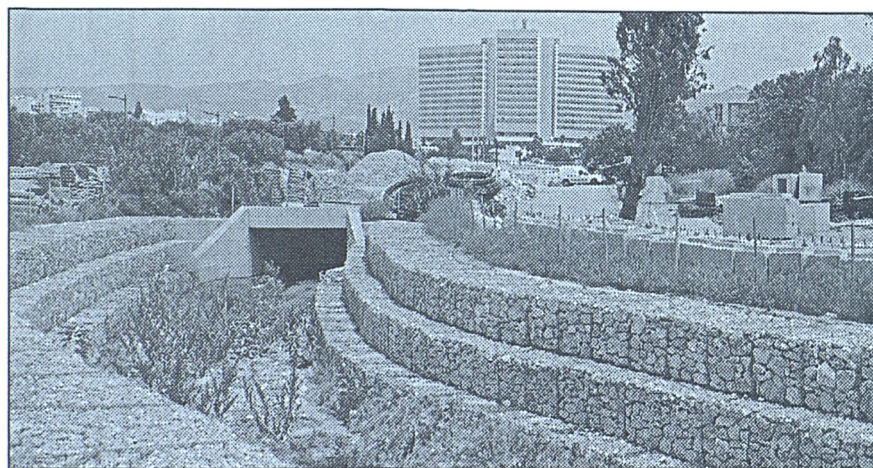
Η πορεία του δημάρχου συμπίπτει χρονικά με του κ. Μ. Βωβού. Οι δυο πορείες «συναντήθηκαν» όταν ο κ. Βωβός κατασκεύασε δωρεάν το νέο Δημαρχείο. Ωστόσο τα σχετικά έγγραφα της δωρεάς είναι περίπου επτασφράγιστο μυστικό. Πολλοί κακεντρεχείς ψάχνουν δρόμους που θα ενώνουν όλα αυτά με το ρέμα, το Αμαλιείο και την ΗΒΗ. Προφανώς είναι καχύποπτοι.

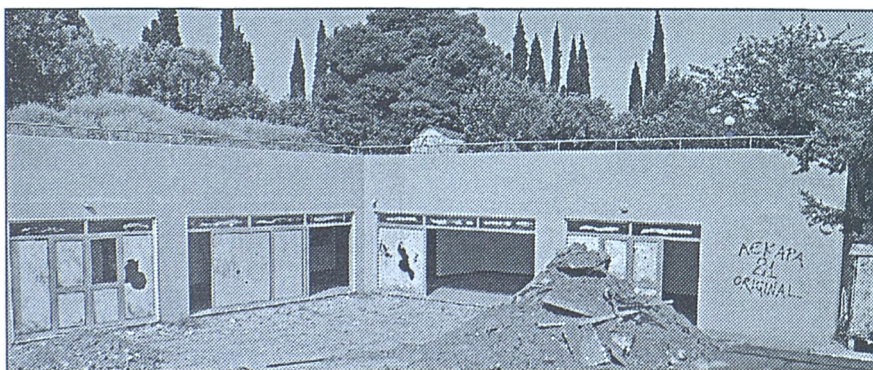
Υπαίθρια δημοτική αποθήκη λίθων για τις περιφημες πεζοδρομήσεις, καταμεσής στο μπάζωμένο ρέμα.

Δίπλα από τη συνοικία Ψαλίδι, η οποία δεν έχει καν αποχέτευση, υψώνονται περήφανα τα κτήρια του νέου εμπορικού κέντρου (εκ των ολυμπιακών κτηρίων) «Λάμδα Ολυμπρία Village» συμφερόντων Λάτση. 75.000 τ.μ. εμπορικό κέντρο σε 45 στρέμματα οικόπεδο. Κάντε τους σχετικούς υπολογισμούς!

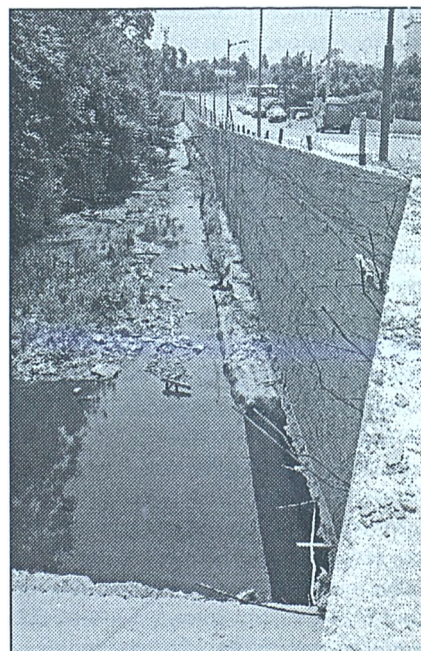
Η «καλή» εκδοχή περιορισμού και εγκλιβωτισμού της κοίτης του ρέματος...

Το 1993 απαιτήθηκαν 98 εκ. δρχ. για να διαμορφωθεί η Πλατεία Πολυδρόσου - Αγίας Ελεούσης. Αφού αυτό έγινε, πήγε κατόπιν ο δήμος και έχτισε μέσα ένα αυθαίρετο! Καταστρέφοντας τη διαμόρφωση που ο ίδιος είχε πληρώσει!

Το αυθαίρετο μέσα στην πλατεία (υπάρχουν κι άλλα δύο σε παρόμοιες πλατείες) κατασκευάστηκε για να καλύψει τις ανάγκες του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων, οι οποίοι όμως έχουν ιδιόκτητο κτήριο στην ευρύτερη περιοχή.

Στο Μαρούσι, εκτός από τις μικρές αλλά εξίσου σημαντικές περιβαλλοντικές «μάχες», δίνονται και δυο μεγαλύτερες: Αφορούν το μέλλον των 1.000 περύτου στρεμμάτων του «Δάσους Συγγρού» και το μέλλον των 50 στρεμμάτων του «Κτήματος Καρέλα» που γειτνιάζει. Και για τα δύο αυτά αξιόλογα κομμάτια πρασίνου υπάρχουν σχέδια «αξιοποίησης». Προσक्रούουν στην αποφασιστικότητα των κατοίκων και των συλλόγων που τους εκπροσωπούν. Δεν τους πτόησε ούτε η εμπλοκή του WWF –συμβούλου του κ. Τζανίκου– καθώς θεωρούν ότι υπερένω όλων είναι ο νόμος και εν προκειμένω η εφαρμογή των όρων του κληροδοτήματος που καθορίζει ακριβώς τη χρήση του «Δάσους Συγγρού» είτε ως δασική, είτε ως εκπαιδευτική (γεωργοί και κηπουροί). Ο κ. Τζανίκος βέβαια επιθυμεί τη δημιουργία «θεματικού πάρκου» – άλλο μεγάλο... θέμα. Αξίζει να σημειωθεί ότι με τα σχέδια του κ. δημάρχου συναινεί

...υπάρχει και η κακίστη.

ένθερμα και ο νεαρός βουλευτής κ. Κυριάκος Μητσοτάκης, ο οποίος αφιέρωσε την τρίτη ερώτηση της κοινοβουλευτικής του καριέρας για να εγκαλέσει στην τάξη το αρμόδιο για το κληροδοτήμα Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης σχετικά με τον «στρατηγικό σχεδιασμό για την προστασία και την αξιοποίηση του Κτήματος», διερωτώμενος «σε ποιο σημείο βρίσκεται ο διάλογος με τους ενδιαφερόμενους φορείς [σ.σ. τον δήμαρχο] και με ποιο τρόπο θα αξιοποιηθούν προτάσεις οικολογικών οργανώσεων».

Ο δήμος Αμαρουσίου κατά καιρούς διοργανώνει ακριβές εκδηλώσεις προβολής (sic), κι έχει αγοράσει χώρους και ακίνητα χωρίς όμως να τα μετατρέπει σε ελεύθερους χώρους. Προφανώς θεωρεί ότι η δημιουργία χώρων πρασίνου δεν συνιστά αξιοποίηση όπως ο ίδιος την εννοεί. Όμως ο δήμος Αμαρουσίου χρωστάει και πολλά σε χρήμα. Από κείμενο αξιολόγησης μιας ξένης εταιρείας, της Fitch, βλέπουμε ότι το χρέος του δήμου ανερχόταν τον Οκτώβριο του 2004 στα 75 εκ. ευρώ. Με αυτά τα οικονομικά ο δήμος ξόδεψε 13,5 εκ. ευρώ για την ανάπλαση του κέντρου, η οποία βρίσκεται σοβαρότατων και εμφανέστατων κακοτεχνιών.

«Τι έχετε με το δήμαρχο;», ρωτήσαμε έναν κάτοικο. «Είναι εχθρός του περιβάλλοντος και δεν σέβεται τις δημοκρατικές διαδικασίες. Ουδείς γνωρίζει βασικά από τα πεπραγμένα του δήμου, ούτε καν το δημοτικό συμβούλιο», μας απαντά.

«— Και πώς εξηγείται ότι ψηφίζεται επί τόσα χρόνια;

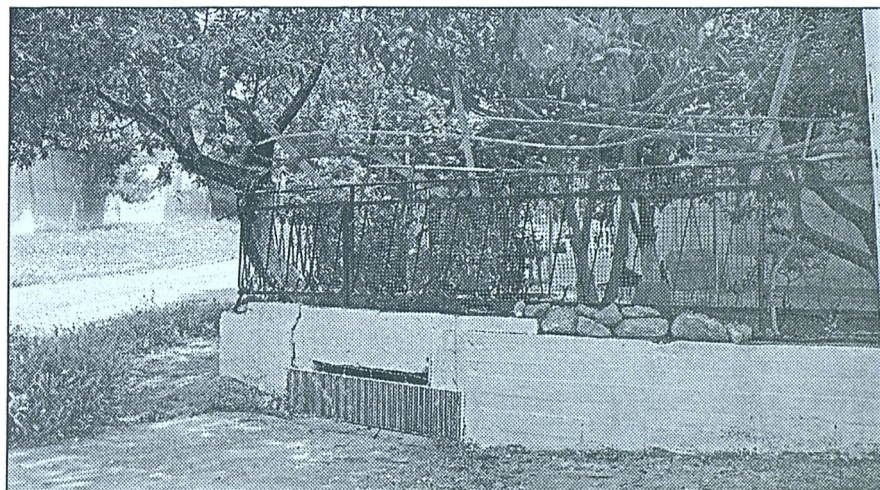
— Από τους 100.000 κατοίκους του Αμαρουσίου μόνο οι 38.000 είναι εγγεγραμμένοι στους καταλόγους και ψηφίζουν. Οι υπόλοιποι έχουν αλλού τα εκλογικά τους δικαιώματα. Με 38.000 ψηφοφόρους λαϊκίζει κανείς ευκολότερα.

— Και με το Βωβό τι έχετε;

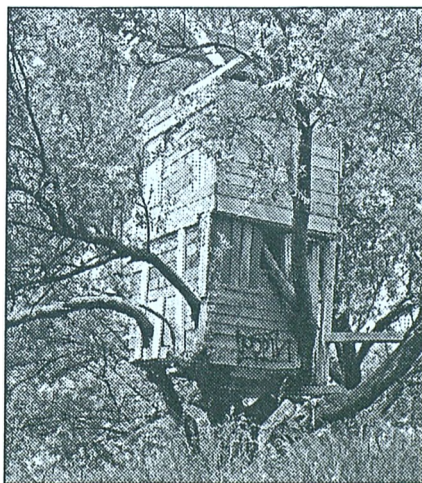
— Απολύτως τίποτα. Αυτός καλά κάνει. Προωθεί τα συμφέροντά του και φτιάχνει γερά κτήρια. Αυτό ας του το αναγνωρίσουμε. Όμως σε αρκετές περιπτώσεις παρανομεί και το επιτρέπει αυτό ο δήμος, που δεν κάνει καλά τη δουλειά του». Ότι περίπου συμβαίνει σε γενικές γραμμές με τη σχέση κατασκευαστών και μεγάλων δήμων σε όλη τη χώρα δηλαδή.

Κτήριο π. Ματθαϊάκη. Το «πολιτιστικό κέντρο» (!) που έχει υποσχεθεί ο κ. δήμαρχος στους κατοίκους της Κοκκινιάς. Για την ακρίβεια, το οικοπέδο που **θα** αγοράσει.

Όλοι βάζουν το λιθαράκι τους στην καταπάτηση του ρέματος. Τηρουμένων των αναλογιών βεβαίως.

Λίγες εκατοντάδες μέτρα από το Λάτσιο εμπορικό κέντρο «Λάμδα», στη συνοικία Ψαλίδι, μπορεί να μην έχουν αποχέτευση, αλλά κατασκευάζουν ακόμα ξύλινα σπιτάκια στα δέντρα του ελαιώνα. Το Μαρούσι έχει ακόμα ελπίδες... Όμως η αισιοδοξία και τα χαμόγελα κόβονται στη δέα της κεραίας του ΟΤΕ (δεξιά φωτογραφία). Οι κάτοικοι προσπαθούν να την απομακρύνουν από την περιοχή τους.

Είναι συμμορία η Διοίκηση;

του Ρεπόρτερ

«Το κτήριο έχει χαρακτηριστεί επικίνδυνο, είναι παγίδα θανάτου για τα παιδιά, τα παιδιά κάνουν μάθημα τώρα στις σκοτεινές αίθουσες γεμάτες υγρασία (του Ορφανοτροφείου κ.λπ.)... το πρόβλημα το δημιουργούν οι δύο γνωστοί ξένοι στον τόπο μας, ο Κατσουρός και ο Αδαμόπουλος, που παρασύρουν και παραπλανούν το ΤΕΕ που ποτέ δεν ήλθε να δει ιδίους όμμασι το κτήριο... σπέρνοντας ταυτόχρονα μιάσματα ενάντια σε κείνους που δεν συμφωνούν μαζι τους..., είναι εχθροί των παιδιών και ταυτίζονται με τους εχθρούς της Ερμούπολης... είναι τροχοπέδη στην ανάπτυξη, διαμαρτύρονται με τα έγγραφά τους γιατί το ΥΠΠΟ θεωρεί την Αυτοδιοίκηση αναξιόπιστη και ζητούν να αρθεί η απόφαση της Δ/σης ΝΣΑΚ...»

Με τέτοιες δραματικές διατυπώσεις, μεταξύ άλλων, ο Δήμαρχος Ερμούπολης κ. Ι. Δεκαβάλλας και ο Νομάρχης Κυκλάδων κ. Δ. Μπάιλας σε δύο παρόμοιες επιστολές τους προς τον υφυπουργό Πολιτισμού, αναφέρουν τις ενστάσεις τους για τη ματαίωση κατεδάφισης του 3ου Δημοτικού Σχολείου Σύρου. Οι λόγοι αυτοί, άσχετοι με την ουσία του θέματος, είναι πάντως του συρμού και υπερκαλύπτουν τη σειρά των παρανομιών που διαπράχθηκαν με ασαφή συνεργασία τοπικής αυτοδιοίκησης και πολεοδομίας.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα με τη σειρά και ας περιηγηθούμε τις πολυδαίδαλες παρανομίες που σχετίζονται με τον χαρακτηρισμό του 3ου Δημοτικού Σχολείου Σύρου ως διατηρητέου μνημείου, την αποκατάσταση και επισκευή του.

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

Στις 29.11.2004 εκδόθηκαν από την Πολεοδομία Σύρου η 598 οικοδομική

άδεια κατεδάφισης του 3ου Δημοτικού Σχολείου Σύρου και η 599 οικοδομική άδεια ανέγερσης νέου σχολείου.

Οι οικοδομικές αυτές άδειες, προκλητικά παράνομες, αποτελούν το αποκορύφωμα σειράς ενεργειών και μεθοδεύσεων καταστρατήγησης πολλαπλών διοικητικών και πολεοδομικών διατάξεων και αποδεικνύουν τη βαθιά διαφθορά και σήψη που υπάρχει στα πολεοδομικά γραφεία και την αυτοδιοίκηση.

Αφορούν μία μόνο περίπτωση και είναι ένα μόνο δείγμα παράνομης έκδοσης οικοδομικών αδειών από τις οκτακόσιες (800) και πλέον παράνομες οικοδομικές άδειες που εξέδωσε η Πολεοδομία Σύρου τα τελευταία τρία χρόνια.

Ο Δήμος της Ερμούπολης και η Νομαρχία Κυκλάδων με σημαία την «ανάπτυξη» προγραμματίσαν την υλοποίηση της κατεδάφισης του 3ου Δημοτικού Σχολείου Ερμούπολης και την ανέγερση νέου κτηρίου.

Σειρά εγγράφων και δημοσιευμάτων αμφισβήτησαν τη χρησιμότητα της κατεδάφισης και ανέγερσης νέου σχολικού κτηρίου αντί της επισκευής και αποκατάστασης του υπάρχοντος και τη νομιμότητα των πράξεων για τη μελέτη και την κατασκευή του. Η παράνομη έκδοση αυτών των οικοδομικών αδειών αποτελεί μέρος των παραβάσεων που αρχίζουν, φαινομενικά τουλάχιστον, με την ανάθεση της μελέτης του έργου στο γραφείο του Συριανού αρχιτέκτονα Αν. Μπάμπαρα.

Οι παραβάσεις και καταστρατήγησης διαδικασιών συνεχίζονται και πολλαπλασιάζονται σήμερα. Οι ενστάσεις του αρχιτέκτονα Μάριου Κατσουρού στην Επιτροπή του άρθρου 177 του Ν. 2839/2000, στο Δήμο Ερμούπολης και το ΥΠΠΟ, οι επιστολές του πολιτι-

κού μηχανικού Γιώργου Αδαμόπουλου στον Δήμαρχο Ερμούπολης και το Δημοτικό Συμβούλιο, οι προσπάθειες που έγιναν και γίνονται από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Σύλλογο Αρχιτεκτόνων, την Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων, την Ένωση Πολιτών Σύρου και εκατοντάδες αρχιτέκτονες και πολιτικούς μηχανικούς προς το ΥΠΠΟ για τον χαρακτηρισμό του 3ου Δημοτικού ως διατηρητέου μνημείου αγνοούνται συστηματικά και προωθείται η καταστροφή ενός αξιόλογου αρχιτεκτονικού έργου.

Στις 18.12.2001 υπογράφεται σύμβαση μεταξύ του Δήμου Ερμούπολης, τον οποίο εκπροσωπεί ο Δήμαρχος κ. Ι. Δεκαβάλλας, δικηγόρος, και της μελετητικής ομάδας, την οποία εκπροσωπεί ο αρχιτέκτονας κ. Α. Μπάμπαρας, για την εκπόνηση μελέτης του έργου «Ανέγερση 3ου Δημοτικού σχολείου Ερμούπολης».

Σύμφωνα με το άρθρο 3 §2 της σύμβασης, οι μελετητές έχουν την ευθύνη να κάνουν όλες τις ενέργειες ώστε να ληφθούν οι απαιτούμενες γνωμοδοτήσεις και αδειοδοτήσεις των συναρμόδιων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης οικοδομικής αδείας.

ΣΟΒΑΡΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Στις 23.5.2003 με τίτλο ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ επί της υποβληθείσας «προμελέτης ανέγερσης 3ου Δημοτικού Σχολείου» συντάσσεται έκθεση από τον προϊστάμενο του τμήματος μελετών και επιβλέψεων του Δήμου Ερμούπολης κ. Γ. Αδαμόπουλο.

Οι ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ διατυπώνονται σε τρία μέρη.

Στο πρώτο μέρος γίνεται αναφορά στην ιστορία του κτηρίου, στην κατασκευή του στα πλαίσια του προγράμμα-

τος σχολικών κτηρίων του 1930 και στον αρχιτέκτονα του σχολείου Πάτρο- κλο Καραντινό. Περιγράφεται επίσης το ιστορικό της εκκένωσης του σχολεί- ου το 1997 μετά από παρέμβαση του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων και της έκθεσης αυτοψίας της ΚΕΔΕ του ΥΠΕΧΩΔΕ, όπου διαπιστώνονται φθορές και ενανθράκωση του σκυρο- δέματος χωρίς όμως να συνταχθεί και μελέτη στατικής επάρκειας του κτηρίου ή να προκύπτει επικινδυνότητα του κτηρίου και χωρίς αναφορά στη δυνα- τότητα ή μη επισκευής του κτηρίου.

Μετά από αυτά αποφασίζεται το σχο- λείο να στεγαστεί στο κτήριο που στε- γαζόταν το Γυμνάσιο, ιδιοκτησία του Ορφανοτροφείου Αρρένων, αφού το Γυμνάσιο μεταφερόταν σε νέο κτήριο στο Μάνα Σύρου.

Στο δεύτερο μέρος διαπιστώνονται οι ελλείψεις και η ακαταλληλότητα της προμελέτης.

Η μελετητική ομάδα δεν έλαβε υπόψη της τα ιστορικά στοιχεία, δεν εξηγεί το «ασύμφορο της συντήρησης του υπάρχοντος τσιμέντου» έναντι της κατεδά- φισής του και της αντικατάστασής του εκ θεμελίων με νέα κατασκευή· επίσης δεν τεκμηριώνεται το κτηριολογικό πρόγραμμα και δεν υπάρχει απόσπα- σμα εγκεκριμένου ρυμοτομικού όπου να αποδεικνύεται ότι το οικοπέδο βρί- σκεται στην εντός σχεδίου περιοχή και ότι έχουν ισχύ οι αναφερόμενοι όροι δόμησης.

Η αρχιτεκτονική πρόταση σχεδιάστη- κε βάσει διτλάσιου αριθμού μαθητών από τους σημερινούς χωρίς να προκύ- πτει τέτοια πιθανότητα αύξησης. Η λει- τουργικότητα και η προτεινομένη μορ- φή του κτηρίου υστερεί σαφώς αυτής του υφισταμένου (κυκλοφορία, φωτι- σμός, αερισμός, ογκοπλαστική διάτα- ξη).

Το έργο προκηρύχτηκε με πρόβλεψη δαπάνης 400.000.000 δρχ. και προκύ- πτουσα αμοιβή μελέτης 35.000.000 δρχ. Οι μελετητές όμως προϋπολογίζουν το κόστος σε 885.950.000 δρχ. και με προ- κύπτουσα αμοιβή 56.000.000 δρχ., ενώ σύμφωνα με τις τιμές του Οργανισμού Σχολικών Κτηρίων ένα αντίστοιχο κτή- ριο θα έπρεπε να προϋπολογιστεί στις 264.000.000 δρχ.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗΣ
δεν επιτρέπεται η πώληση

ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
ΠΕΜΠΤΗ 24 ΜΑΡΤΙΟΥ 2005 Αριθμός φύλλου 1688 • Έτος 22ο • Τμή φύλλου 6.104

Νέα «τρικλοποδιά» στην ανακατασκευή του 3ου Δημοτικού Σχολείου Ερμούπολης

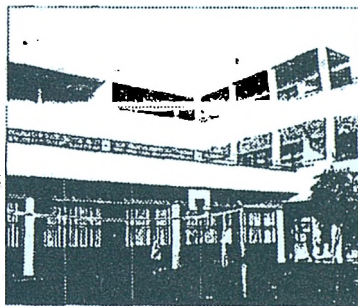
ΑΤΕΛΕΙΩΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ

«Δράστης» ο αρχιτέκτων Μάριος Κατσουρός, που κατέθεσε προσφορά στο ΣτΕ

Ο αρχιτέκτονας, φυσικής της κατασκευής, του 3ου Δημοτικού Σχολείου, επιμελήθηκε την κατασκευή του κτηρίου, που κατατέθηκε εντός του ΣτΕ (Συμφωνία της Επικρατείας) ως μέρος των εργασιών που υλοποιήθηκαν ως μέρος για την ανακατασκευή της πόλης. Σε υλοποίηση της κατασκευής ο Δήμος Ερμούπολης, αφού λί- γες ημέρες πριν αναβεί το Μέγαρο των ΠΕΠ Ν. Λα- γυών για την έγκληση του έργου, το οποίο θα μοιραστεί με τους εκπαιδευτές. Στις 17:00, ημερίδα για την αίτηση ο Σχολικός Γενικός του 3ου Δημοτικού, ο οποίος είναι ένας από τους εκπαιδευτές, ημερίδα που θα διεξαχθεί σε θεματικές ενότητες.

Σελ. 11

ΑΤΕΛΕΙΩΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ τιτλοφορεί η εφημερίδα Κοινή Γνώμη το πολεμικό κείμενο εναντίον του αρχιτέκτονα Μάριου Κατσουρού που τόλμησε να αμφισβητήσει τη νομιμότητα των πράξεων της Διοίκησης.

Στο τρίτο μέρος διατυπώνονται οι προτάσεις:

- Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα αξιό- λογο ιστορικό κτήριο που ανήκει στην εθνική αρχιτεκτονική κληρονομιά.
- Το υφιστάμενο κτήριο υπερκαλύ- πτει τις ανάγκες στέγασης του υπάρχο- ντος μαθητικού πληθυσμού.
- Δεν υπάρχει κατάσταση ετοιμορρο- πίας και δεν έχει τεκμηριωθεί η ανάγκη κατεδάφισης λόγω ανεπάρκειας του φέροντος οργανισμού.
- Το κόστος της δημόσιας δαπάνης είναι υπέρογκο.
- Η υποβληθείσα μελέτη δεν πρέπει να γίνει δεκτή.
- Η υφισταμένη σύμβαση θα πρέπει να αξιοποιηθεί ώστε να μελετηθεί η αποκατάσταση του υφισταμένου κτηρί- ου με όποιο τεχνικό έργο συνεπάγεται.

Σε απάντηση ο δήμαρχος κ. Γ. Δεκα- βάλλας απαλλάσσει τον κ. Γ. Αδαμό- πουλο των καθηκόντων του, στέλνει στο αρχείο το έγγραφο του προϋπολογισμού

του τμήματος μελετών και παραλαμβά- νει τη μελέτη.

Στη συνέχεια, στις 4.9.2002 ο Δήμος Ερμούπολης ζητά από την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου την ένταξη του έργου στο ΠΕΠ.

Η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου όμως απορρίπτει την ένταξη του λόγω σειράς παραλείψεων, θεωρεί παράνομη την ανάθεση της μελέτης και ζητά τη διακο- πή της σύμβασης. Μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει διακοπή σύμβασης και είναι απορίας άξιον αν ένα τόσο πολλαπλά παράνομο έργο επιτρέπεται να εντα- χθεί σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

ΕΠΟΝΤΑΙ ΟΙ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ

Με σειρά ενστάσεων προς τους αρμό- διους φορείς, καθώς και με σειρά άρ- θρων στον τοπικό τύπο ο αρχιτέκτων Μάριος Κατσουρός αμφισβητεί και κα- ταγγέλλει το θεσμικό πλαίσιο σύνταξης της μελέτης ήδη πριν εκδοθούν οι οικο- δομικές άδειες, για δύο κυρίως λόγους:

Το Τρίτο Δημοτικό Σχολείο της Σύρου.

• Ο πρώτος λόγος αφορά τις διατάξεις δόμησης, δηλαδή το ποσοστό κάλυψης του οικοπέδου και το συντελεστή δόμησης.

Σύμφωνα με την 84/2001 απόφαση του Ε' Τμήματος του ΣτΕ που συζητήθηκε στις 15.12.2000 και την 2526/2003 ομόφωνη απόφαση της ολομέλειας του ΣτΕ που συζητήθηκε στις 13.6.2003, όλες οι διατάξεις δόμησης που χρησιμοποιούνται από τη Νομαρχία Κυκλάδων και την Πολεοδομία Σύρου για την έκδοση των οικοδομικών αδειών στην Ερμούπολη είναι ή αντισυνταγματικές ή ανύπαρκτες. Σύμφωνα με τις αποφάσεις του ΣτΕ, οι όροι δόμησης που ισχύουν στην Ερμούπολη είναι αυτοί που καθορίζονται με το Διάταγμα του 1989 (ΦΕΚ 594 Δ').

Δηλαδή, στη συγκεκριμένη περίπτωση της ανέγερσης του 3ου Δημοτικού Σχολείου Σύρου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις δόμησης δίνεται η δυνατότητα να καλυφθούν 720 τ.μ. του οικοπέδου και να δομηθούν συνολικά 800 τ.μ. σε δύο ορόφους, ενώ το ύψος να μην ξεπερνά τα 8,50 μ.

Όμως η μελετητική ομάδα, χρησιμοποιώντας ανύπαρκτες και μη ισχύουσες διατάξεις, εκπόνησε μελέτη σύμφωνα με την οποία καλύπτονται 800 τ.μ. του οικοπέδου και δομούνται 1650 τ.μ. σε τρεις ορόφους που φτάνουν τα 11 μ. ύψος!

• Ο δεύτερος λόγος που αμφισβητεί

το σύννομο της μελέτης, αφορά στις πολεοδομικές διατάξεις και το πολεοδομικό καθεστώς της περιοχής όπου είναι κτισμένο το 3ο Δημοτικό Σχολείο Σύρου. Αυτό το στοιχείο είναι χαρακτηριστικό και δείχνει πώς οι διάφορες κατασκευές που γίνονται σήμερα στα αιγαιοπελαγίτικα νησιά καταστρέφουν οικιστικά σύνολα και βιάζουν το τοπίο.

Το οικοπέδο του σχολείου βρίσκεται σε οικισμό προϋπάρχοντα του 1923, όρια ρυμοτόμησης είναι τα όρια του οικοπέδου και σαν τέτοιο μελετήθηκε και κτίστηκε από τον Πάτροκλο Καραντινό και τον Οργανισμό Σχολικών Κτηρίων το 1939.

ΠΛΗΘΟΣ ΟΙ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ

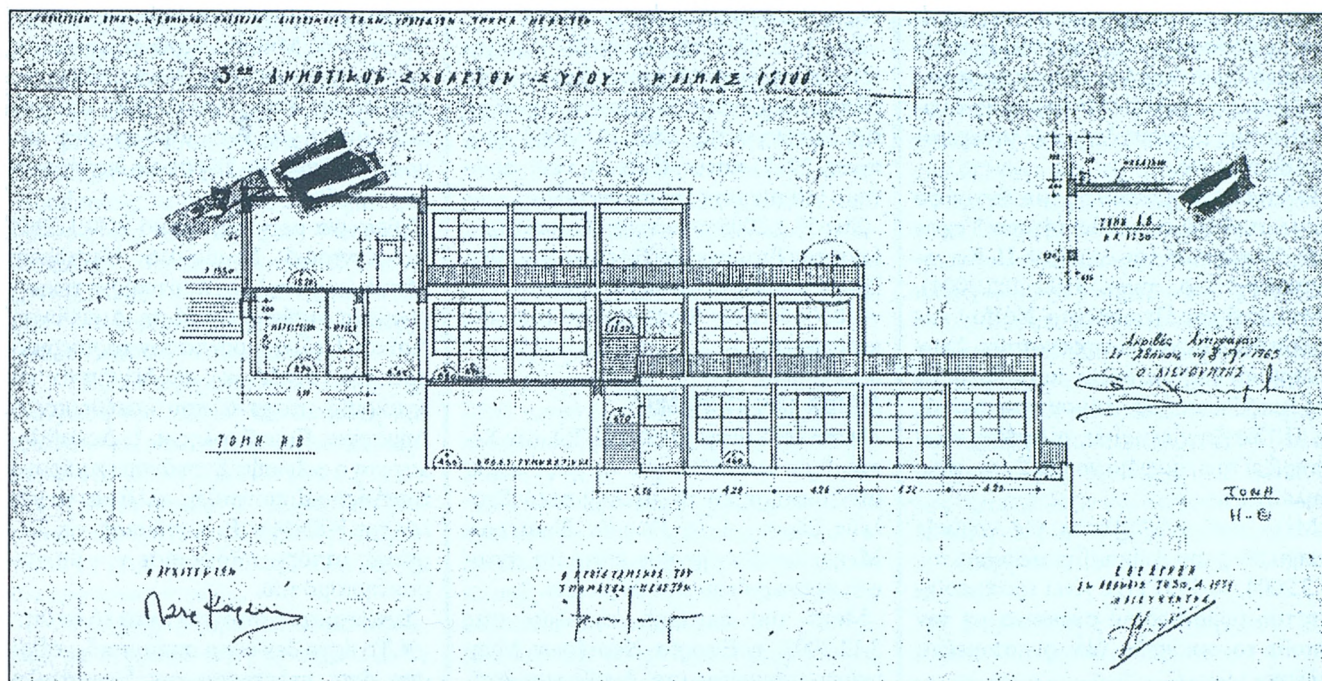
Ο Δήμος Ερμούπολης, ο Δήμαρχος κ. Ι. Δεκαβάλλας, ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Ερμούπολης και σύσσωμο το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου, ο Διευθυντής των Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου κ. Π. Καρακατσάνης, ο μηχανικός του Δήμου, υπεύθυνος του έργου, κ. Π. Χατζηγηγοργίου, η Νομαρχία Κυκλάδων, ο Νομάρχης Κυκλάδων κ. Δ. Μπαίλας, σύσσωμο το Νομαρχιακό Συμβούλιο Κυκλάδων, η Πολεοδομία Σύρου, η μέχρι πρότινος προϊσταμένη κ. Καλλιόπη Καρδαμίτση και ο σημερινός προϊστάμενος κ. Δ. Μπουντούρης, ο Περιφερειάρχης Νοτίου Αιγαίου ως εντολέας, ο πρόεδρος του ΣΧΟΠ κ. Εμ. Καλαβρός, ο μελετητής κ. Α. Μπά-

μπαρης, η δικηγόρος βουλευτής Κυκλάδων κ. Άρια Μπινιπούλου, όσοι δηλαδή εμπλέκονται έμμεσα ή άμεσα στην παράνομη έκδοση των οικοδομικών αδειών καταδάφησης του 3ου Δημοτικού και ανέγερσης νέου κτηρίου, υποστηρίζουν ότι το οικοπέδο του 3ου Δημοτικού βρίσκεται εντός εγκεκριμένου και ισχύοντος σχεδίου πόλεως.

Όλοι οι προαναφερόμενοι ισχυρίζονται ότι ένα σκαρίφημα με τίτλο «ΡΥΜΟΤΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ 1928», το οποίο έχει χρησιμοποιήσει και χρησιμοποιεί η τοπική κοινωνία της Ερμούπολης ως εργαλείο για τη «βιομηχανική» παραγωγή χορήγησης παράνομων οικοδομικών αδειών και σύνταξης συμβολαίων, έχει ισχύ Διατάγματος. Αυτό είναι το σκαρίφημα που χρησιμοποιήθηκε και για την εκπόνηση της μελέτης ανέγερσης του 3ου Δημοτικού Σχολείου.

Σε σχετικό ερώτημα που έγινε στο ΥΠΕΧΩΔΕ για το συγκεκριμένο διάγραμμα, η Γενική Διεύθυνση Πολεοδομίας και η Διεύθυνση Τοπογραφικών Εφαρμογών του ΥΠΕΧΩΔΕ με έγγραφό της προς τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κυκλάδων αναφέρει:

«Μετά από έρευνα στο αρχείο της Διεύθυνσης Τοπογραφικών Εφαρμογών το τοπογραφικό διάγραμμα που χρησιμοποιεί η Πολεοδομία Σύρου για την έκδοση των οικοδομικών αδειών δεν φαίνεται ότι συνοδεύει κάποιο διάταγ-

Πρωτότυπο σχέδιο τομής του 1939, υπογραμμένο από τον Πάτροκλο Καραντινό, σύμφωνα με το οποίο οικοδομήθηκε το 3ο Δημοτικό Σχολείο Σύρου. Ο δήμαρχος της Ερμούπολης κ. Γ. Δεκαβάλλας και οι αρχιτέκτονες Ι. Στεφάνου και Β. Χαντακάς ισχυρίζονται ότι ο 3ος όροφος δεν υπήρχε και κτίστηκε πρόσφατα αυθαίρετα.

μα ή απόφαση Υπουργού».

Σύμφωνα με την εγκύκλιο 55/88 δεν υπάρχουν τα απαιτούμενα στοιχεία στο «θεωρημένο» διάγραμμα από τη Διεύθυνση Πολεοδομίας Σύρου.

Όμως αυτό το σκαρίφημα, το οποίο Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και Δήμος Ερμούπολης θεωρούν, τάχα, σαν εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο σε ισχύ, εμφανίζει το οικοπέδο του 3ου Δημοτικού Σχολείου να ρυμοτομείται από πέντε οδούς, εκ των οποίων μία διαπερνά αξονικά το κέντρο του οικοπέδου, και το ήμισυ της επιφάνειάς του βρίσκεται επί ανοικτού Οικοδομικού Τετραγώνου.

Στη συνεδρίαση της 29.12.2003 του Δημοτικού Συμβουλίου Ερμούπολης, η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου (Π. Καρακατσάνης, Π. Χατζηγεωργίου) εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο να παραλάβει τη μελέτη.

Στο Δ.Σ. του Δήμου Ερμούπολης συμμετέχουν οι: Ι. Ρούσσος, Π. Μώτος, Ν. Ροσσολάτος, Μ. Αληφραγκής, Δ. Γρυπάρης, Σ. Μηλιώτη, Δ. Λεονταρίτης, Α. Μαρκουλής, Κ. Χαλαβατζής, Μ. Τζώρτζη Μίλλερ, Α. Ζαφειράκης, Π. Γιαμα-

λάκης, Ε. Κεραμιώτης, Κ. Δαφνάς, Μ. Φρέρης, Ε. Χαλκιάς. Όλοι μαζί εγκρίνουν ομόφωνα, με την 334 απόφασή τους, τη μελέτη του 3ου Δημοτικού Σχολείου όπως η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου εισηγείται.

ΟΙ ΑΚΑΡΠΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Με δεδομένη την πρόθεση και απόφαση του Δήμου Ερμούπολης και της Νομαρχίας Κυκλάδων να κατεδαφίσουν το 3ο Δημοτικό και να καλύψουν τις παρανομίες, έγιναν από τον αρχιτέκτονα Μάριο Κατσουρό οι παρακάτω ενέργειες:

Α. Ένσταση στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου για ακύρωση της απόφασης του Δήμου Ερμούπολης.

Β. Καταγγελία στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Σύρου κατά παντός υπευθύνου για την υπογραφείσα σύμβαση.

Γ. Αίτηση στο ΥΠΠΟ για να χαρακτηριστεί διατηρητέο το 3ο Δημοτικό.

Έχει ενδιαφέρον να παρακολουθήσουμε την τύχη και εξέλιξη αυτών των ενεργειών.

Με την ένσταση ζητείται να ακυρω-

θούν οι σχετικές αποφάσεις του Δήμου Ερμούπολης για τους ακόλουθους λόγους:

- Έγινε ανάθεση για την ανέγερση κτηρίου θεωρώντας ότι το οικοπέδο βρίσκεται εντός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, ενώ δεν υπάρχει εγκεκριμένο σχέδιο στην περιοχή. Αλλά και αυτό το οποίο θεωρεί ο Δήμος Ερμούπολης ως εγκεκριμένο εμφανίζει το οικοπέδο εν μέρει ρυμοτομούμενο και εν μέρει εκτός σχεδίου πόλεως· επομένως προτού τροποποιηθεί το υποτιθέμενο ρυμοτομικό σχέδιο το οικοπέδο δεν μπορεί να οικοδομηθεί.

- Ο επιτρεπόμενος συντελεστής δόμησης είναι 800 τ.μ. και όχι 2.500 τ.μ. όπως αναφέρεται στη Σύμβαση.

- Δεν πρέπει να εγκριθεί η πληρωμή της αμοιβής μελέτης διότι δεν εκπονήθηκε σύμφωνα με την ισχύουσα πολεοδομική νομοθεσία. Εάν έγινε μετά από υποδείξεις και εντολές της Τεχνικής Υπηρεσίας, του Δημάρχου και του Δημοτικού Συμβουλίου σύμφωνα με εσωτερική αλληλογραφία, τότε όσοι εμπλέκονται σ' αυτή την απόφαση οφείλουν να καταβάλουν την αμοιβή στον μελε-

τητή εφόσον την διεκδικήσει, σύμφωνα και με πρόσφατη απόφαση του Εφετείου Θεσσαλονίκης και να μην το χρεωθεί, όπως μεθοδεύει το Δημοτικό Συμβούλιο της Ερμούπολης, ο έλληνας φορολογούμενος.

Ο Δήμος Ερμούπολης, με έγγραφο που καταθέτει ο Διευθυντής των Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου κ. Π. Καρακατσάνης (αρ. πρωτ. 3303/10.5.2004), ζητεί από την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου να απορρίψει την ένσταση. Στην εκδίκαση της ένστασης παραβρέθηκε ως εκπρόσωπος του Δήμου ο μηχανικός κ. Π. Χατζηγηγορίου, ο οποίος υποστηρίζει το περιεχόμενο του εγγράφου, δηλαδή ότι:

Μετά από γνωμάτευση της νομικής υπηρεσίας του Δήμου Ερμούπολης της 3.3.2004, το 1937 είχε γίνει τροποποίηση του ρυμοτομικού σύμφωνα με την οποία το οικοπέδο δεν ρυμοτομείται πλέον.

Βέβαια αίτημα για τροποποίηση του ρυμοτομικού δεν υπήρξε ποτέ και πολύ περισσότερο ποτέ δεν θεσμοθετήθηκε. Όμως με τον ισχυρισμό αυτόν ο κ. Π. Χατζηγηγορίου ομολογεί ότι η σύμβαση της 18.12.2001 για την ανάθεση της εκπόνησης της μελέτης του 3ου Δημοτικού σχολείου ήταν παράνομη.

Τέσσερις μήνες μετά τη συζήτηση (στις 13.9.2004) κοινοποιείται η απόφαση της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου η οποία αναφέρει:

Η τριμελής επιτροπή αποτελούμενη από τους:

1. Βασίλειο Καραγεώργο, Πάρεδρο του ΝΣΚ,

2. Βασίλη Κόκοτα, Δήμαρχο Νάξου,

3. Σ. Πλιάτσικα, Διευθυντή Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης,

αποφασίζει αναιτιολόγητα ότι δεν έχει αρμοδιότητα επί των προσφυγών του Μ. Κατσουρού και ομόφωνα απορρίπτει τις προσφυγές, δίνοντας μ' αυτό τον τρόπο το δικαίωμα στον Δήμο Ερμούπολης να παραλάβει και να πληρώσει την αμοιβή μιας παράνομα εκπονηθείσας μελέτης.

Στις 26.3.2003 (αρ. πρωτ. 624) κατατίθεται στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Σύρου καταγγελία κατά παντός υπευθύνου για τη σύμβαση του 3ου Δη-

μοτικού Σχολείου.

Στις 4.12.2003 (αρ. πρωτ. 2844) κατατέθηκε ερώτημα στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Σύρου για την τύχη της καταγγελίας. Στις 14.9.2004 (αρ. πρωτ. 1917) κατατέθηκε εκ νέου ερώτημα για την τύχη της καταγγελίας.

Στις 13.1.2005 με αίτηση-διαμαρτυρία προς τον Εισαγγελέα Εφετών στη Σύρο ζητείται η παρεμβασή του προκειμένου να δοθούν εξηγήσεις για την τύχη της καταγγελίας.

ΑΙΤΗΜΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ

Μετά από αίτηση στο ΥΠΠΟ, τον Σεπτέμβριο του 2002, για να χαρακτηριστεί διατηρητέο το 3ο Δημοτικό Σχολείο Σύρου, η 1η Εφορία Νεοτέρων Μνημείων διενήργησε επιτόπια αυτοψία προκειμένου να αποφανθεί.

Μετά την επιτόπια αυτοψία στις 3.12.2002, η Εφορία Νεοτέρων Μνημείων εισηγείται στη Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού του ΥΠΠΟ τον χαρακτηρισμό του 3ου Δημοτικού Σχολείου Σύρου ως διατηρητέου μνημείου για τους παρακάτω λόγους:

1. Αποτελεί σπουδαίο δείγμα του προγράμματος σχολικών κτηρίων του 1930.

2. Είναι δείγμα επώνυμης αρχιτεκτονικής του μοντέρνου κινήματος του Μεσοπολέμου.

3. Είναι σημαντικό για τη μελέτη της ιστορίας της αρχιτεκτονικής του Μεσοπολέμου στην Ελλάδα.

4. Είναι έργο δημοσιευμένο, αξιολογημένο και αποτελεί βιβλιογραφική αναφορά.

Με το από 24.12.2002 έγγραφό της η Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού (Τμήμα Νεοτέρων Μνημείων), επικαλούμενη τα στοιχεία που παραθέτει η 1η Εφορία Νεοτέρων Μνημείων, εισηγείται στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων του ΥΠΠΟ τον χαρακτηρισμό ως διατηρητέου μνημείου του 3ου Δημοτικού Σχολείου Σύρου.

Το ΚΣΝΜ του ΥΠΠΟ στη συνεδρίαση της 30.1.2003 στην οποία παρευρέθηκαν οι: Λίνα Μενδώνη, Αγγελική Καστανά, Νίκη Ζαμενοπούλου, Μαρία Δανιά, Γεώργιος Λάββας, Παναγιώτης Καρύδης, Γρηγόρης Ριζόπουλος, Βασίλειος Χανδακάς, Δημοσθένης Ζιρώ, Αμαλία Ηλιοπούλου, Ελπίδα Μακρή,

Νικόλαος Ζίας, Ισίδωρος Κακούρης, Εμμανουήλ Μπίρης, κατά πλειοψηφία, μειοψηφούντων των Νίκης Ζαμενοπούλου και Γεωργίου Λάββα, αποφασίζει τον μη χαρακτηρισμό του 3ου Δημοτικού Σχολείου Σύρου ως διατηρητέου μνημείου.

Σύμφωνα με το πρακτικό 2/30.1.2003 το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων, παρ' όλο που υπήρχε τεκμηριωμένη εισήγηση από τη Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού για τον χαρακτηρισμό του σχολείου, αποδεχόμενο τα ανακριβή στοιχεία που κατέθεσαν ο Δήμαρχος Ερμούπολης κ. Ι. Δεκαβάλλας και ο κ. Ιωσήφ Στεφάνου εκ μέρους του Δήμου Ερμούπολης αλλά και το μέλος του ΚΣΝΜ κ. Β. Χανδακάς—ως Συριανός αυτός—, αποφάσισε τον μη χαρακτηρισμό του.

Συνοπτικά τα στοιχεία αυτά είναι ότι:

- Το έργο δεν είναι σημαντικό, καθόσον όσοι μελέτησαν την Ερμούπολη δεν ασχολήθηκαν και δεν αναφέρονται στο 3ο Δημοτικό Σχολείο (Μελέτη Πανεπιστημίου Βιέννης υπό τον καθηγητή κ. Μανίκα. Μελέτη Δημήτρη και Σουζάνας Αντωνακάκη. Μελέτη Ι. Τραυλού. Μελέτη Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης).

- Δεν υπήρξαν δημοσιεύσεις που να αποδεικνύουν τη σημασία του κτηρίου.

- Το κτήριο έχει υποστεί μεγάλες παραμορφώσεις. Ο όροφος είναι προσθήκη και υπάρχει και προσθήκη κατ' επέκταση.

ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ

Μετά την απορριπτική απόφαση του ΚΣΝΜ υποβάλλεται αίτηση επανεξέτασης.

Η αίτηση επανεξέτασης, συνοδευόμενη από έγγραφα, φωτογραφίες του κτηρίου, φωτογραφίες μακέτας του σχολείου όπου παρουσιάζεται πώς ήταν αρχικά και πώς είναι σήμερα το κτήριο, και επεξηγηματικό κείμενο, αποδεικνύει, χωρίς περιθώριο αμφισβήτησης, ότι τα παραπάνω στοιχεία δεν ισχύουν, είναι κατά φαντασίαν και αναληθή.

Παράλληλες παρεμβάσεις γίνονται από τον Σύλλογο Αρχιτεκτόνων, την Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος και το ΕΜΠ με ανακοινώσεις για την προστα-

σία της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ο ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ, με απόφασή του στις 6.6.2003, ζητεί την επανεξέταση του θέματος του χαρακτηρισμού του 3ου Δημοτικού Σχολείου Σύρου, υποστηρίζοντας τα στοιχεία και τις διαπιστώσεις της 1ης Εφορίας Νεότερων Μνημείων, συμπληρώνοντας και τονίζοντας ότι το 3ο Δημοτικό Σχολείο Σύρου είναι ένα από τα πιο σημαντικά έργα του Πάτροκλου Καραντινού.

Το ΤΕΕ με έγγραφό του θεωρεί την απόφαση του ΚΣΝΜ λανθασμένη και απαξιωτική, που στηρίζεται σε ανύπαρκτα στοιχεία και ζητεί την επανεξέταση του θέματος αναθέτει μάλιστα στη Μόνιμη Επιτροπή Περιβάλλοντος να ερευνήσει εκ νέου το θέμα και να διενεργήσει επιτόπια αυτοψία.

Ο Νομάρχης Κυκλάδων κ. Δ. Μπαίλας, με έγγραφό του (αρ. πρωτ. 2589/12.6.2003), κατηγορεί τον ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ και το ΤΕΕ ότι έχουν παρασυρθεί, είναι θύματα παραπληροφόρησης, και τους καλεί να διενεργήσουν επιτόπια αυτοψία «για να διαπιστώσουν ιδίως όμμασι του λόγου το αληθές». Ταυτόχρονα ζητεί από το ΥΠΠΟ να απορρίψει το αίτημά τους.

Ο ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ απαντά στο Νομάρχη Κυκλάδων κ. Δ. Μπαίλα ότι δεν πρόκειται να απαντήσει στην επιστολή του γιατί εκτός των θεμάτων ευγένειας υφίστανται και θέματα δεοντολογίας. Επαναλαμβάνει την ιδιαίτερη σημασία του κτηρίου για τη σύγχρονη ελληνική αρχιτεκτονική και υποστηρίζει την ανάγκη χαρακτηρισμού του ως διατηρητέου.

Μετά τη διενεργηθείσα επιτόπια αυτοψία της Μόνιμης Επιτροπής Περιβάλλοντος, το ΤΕΕ επανέρχεται στο αίτημα επανεξέτασης του θέματος χαρακτηρισμού του 3ου Δημοτικού Σχολείου Σύρου: με έγγραφό του προς τον υφυπουργό Πολιτισμού κ. Πέτρο Τατούλη ζητεί επιτακτικά την επανεξέταση του θέματος του 3ου Δημοτικού.

Το ΥΠΠΟ (Διεύθυνση Νεότερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς), διατάσσει αναστολή των οικοδομικών εργασιών έως ότου εξεταστεί από το ΥΠΠΟ εάν συντρέχουν λόγοι επανεξέτασης του θέματος.

Το ΥΠΠΟ (Γενική Διεύθυνση Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων, Διεύθυνση Νεότερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς), εντός τριών ημερών από την ημέρα έκδοσης της απόφασης αναστολής, με νεότερο έγγραφό του (υπογράφεται από τον Γενικό Διευθυντή Βασίλειο Χανδακά), γνωστοποιεί λακωνικά την άρση της αναστολής των οικοδομικών εργασιών και αναφέρει:

Από την μελέτη των στοιχείων του Φακέλου, προκύπτει ότι δεν συντρέχουν λόγοι επανεξέτασης του θέματος χαρακτηρισμού του 3ου Δημοτικού Σχολείου Σύρου.

Σκεπτικό και αιτιολογικό, τυπικά και ουσιαστικά, της απόφασης δεν κοινοποιείται. Απόφαση συγκρότησης επιτροπής για να εξετάσουν τον Φάκελο και ποιοι την απαρτίζουν δεν γνωστοποιείται. Με τι κριτήρια, ποιος ή ποιοι, εξέτασαν τον Φάκελο και αποφάνθηκαν ότι δεν συντρέχει λόγος επανεξέτασης, δεν προκύπτει.

Η «ΜΕΛΕΤΗ» ΤΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

Όσοι γνωρίζουν τον τρόπο λειτουργίας των υπηρεσιών μας και ειδικά του ΥΠΠΟ, ξέρουν ότι μια τέτοια απόφαση δεν θα μπορούσε να συνταχθεί νωρίτερα από τρεις μήνες – αν όχι από ένα χρόνο. Εύλογα λοιπόν δημιουργούνται αρκετά ερωτηματικά.

Από δημοσίευμα στη Συριανή εφημερίδα *Κοινή Γνώμη* (24.1.2005) προκύπτει, εμμέσως πλην σαφώς, ότι η σχετική απόφαση – πως δεν συντρέχει λόγος επανεξέτασης – πάρθηκε μετά από παρέμβαση της βουλευτού Κυκλάδων κυρίας Α. Μπινοπούλου σε συνεννόηση με τον κ. Β. Χανδακά.

Η κυρία Α. Μπινοπούλου, μεταξύ των άλλων θριαμβολογίων για την άρση της αναστολής των οικοδομικών εργασιών, δηλώνει στην τοπική εφημερίδα: «*Παρουσία του Γενικού Διευθυντή κ. Β. Χαντακά [πώς και πού βρέθηκαν μαζί δεν αναφέρει], τηλεφώνησα στον Υφυπουργό Πολιτισμού κ. Π. Τατούλη και απαίτησα την άρση της αναστολής των οικοδομικών εργασιών. Ο Υφυπουργός με παίρνει αμέσως μετά και μου ανακοινώνει την άρση*».

Προφανώς έτσι μελετήθηκε ο Φάκελος.

Όμως οι λεπτομέρειες της έγκρισης της αρχιτεκτονικής μελέτης για την ανέγερση του 3ου Δημοτικού Σχολείου από το ΣΧΟΠ Σύρου είναι μια άλλη πονεμένη ιστορία, στην οποία δεν χρειάζεται αυτή τη στιγμή να επιμείνουμε. Θα περιμένουμε τις εξελξεις, γιατί δεν είναι δυνατόν ωμά και κοφτά να εκδοθεί μια οικοδομική άδεια. Αυτό βεβαίως το γνωρίζει και η Πολεοδομία Σύρου. Κάποιος εισαγγελέας ή ο Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης θα πρέπει να ενσκήψει στην υπόθεση. Δεν είναι μόνον το Δημοτικό Συμβούλιο της Ερμούπολης αλλά και το Πολεοδομικό Γραφείο Σύρου, οι δικαστικές αρχές Σύρου και κάποιοι από τους υπαλλήλους του ΥΠΠΟ που θα πρέπει να ελεγχθούν. Αυτή είναι η Ελλάδα, κύριοι!

Η επιχείρηση κατεδάφισης του 3ου Δημοτικού Σχολείου Σύρου και η ανέγερση νέου συνοψίζει όλη την παρακαμακή εικόνα της διοίκησης. Η όλη υπόθεση πρέπει να εξιχνιαστεί όχι μόνον προκειμένου να διατηρηθεί ένα αρχιτεκτονικό έργο της νεότερης Ελλάδας, για να αποκατασταθεί και να επισκευαστεί νόμιμα και να λειτουργήσει το γρηγορότερο αλλά και για να πληροφορηθούν κάποιοι ότι η διοίκηση δεν είναι συμμορία και οι νόμοι δεν επιτρέπεται να τσαλαπατούνται με τόση ευκολία και τόση ευχέρεια.

ΤΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΠΛΙΑΤΣΙΚΟ ΣΤΗ ΣΥΡΟ

Ο κ. Γιάννης Δεκαβάλλας, Δήμαρχος της Ερμούπολης Σύρου, μας έστειλε επιστολή που αναφέρεται σε όσα είχαμε καταγγείλει στο τχ. 840 της 8ης Απριλίου 2005. Στο επόμενο τεύχος θα δημοσιεύσει η επιστολή του κ. Δεκαβάλλα και η απάντησή της Σύνταξης.

Οι επικίνδυνοι ιοί στον μεγεδυντικό φακό

της Μύρνας Νικολαΐδου

Όλο και πληθαίνουν τις ημέρες αυτές τα δημοσιεύματα και οι αναφορές τόσο για την απειλή πανδημίας από τη νόσο των πουλερικών όσο και για την ενδεχόμενη επανεμφάνιση του γνωστού ιού «κοξάκι». Ωστόσο, προτού κανείς προβεί σε βιαστικά συμπεράσματα, καλό θα ήταν να εξετάσει τις δύο αυτές περιπτώσεις βασιζόμενος σε επιστημονικά δεδομένα και στοιχεία, μακριά από τις συνήθεις εκρήξεις πανικού και έντονης κινδυνολογίας.

Πρόσφατα οι αρχές της Κίνας προχώρησαν στον εμβολιασμό εκατομμυρίων πτηνών κατά του θανατηφόρου ιού H5N1 της γρίπης των πτηνών, μετά το θάνατο περίπου 180 πουλιών από τη συγκεκριμένη νόσο. Στο πλαίσιο αυτό, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) προειδοποίησε ότι η διάδοση του θανατηφόρου ιού H5N1 είναι δυνατόν να προκαλέσει πανδημία, με απολογισμό εκατομμύρια νεκρούς ανά τον κόσμο. Σύμφωνα με τον ΠΟΥ, μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα από την έκρηξη της πανδημίας, 30 εκατομμύρια άνθρωποι θα χρειαστεί να νοσηλευτούν, ενώ υπολογίζεται ότι η νόσος μπορεί να αποβεί θανατηφόρα για το ένα τέταρτο από αυτούς.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τον προηγούμενο αιώνα σημειώθηκαν τρεις πανδημίες γρίπης, οι οποίες θεωρείται ότι προέρχονταν από τα πτηνά. Η χειρότερη ήταν η ισπανική γρίπη που εκδηλώθηκε το 1918-1919 και σκότωσε 20-40 εκατομμύρια ανθρώπους σε ολόκληρο τον κόσμο. Η ασιατική γρίπη του 1957-58 ήταν υπεύθυνη για περίπου ένα εκατομμύριο νεκρούς παγκοσμίως, ενώ από ένα έως τέσσερα εκατομμύρια άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους από τη γρίπη του 1968-69 που εμφανίσθηκε στο Χονγκ Κονγκ.

Σήμερα, από τους 15 τύπους ιού γρίπης που προσβάλλουν τα πτηνά, ο

H5N1 χρίζει ιδιαίτερης προσοχής. Ο επικίνδυνος αυτός ιός πρωτοεμφανίστηκε πριν από οκτώ χρόνια στο Χονγκ Κονγκ και την Κίνα και έχει προσβάλλει τα πουλερικά οκτώ χωρών, τρεις από τις οποίες –το Βιετνάμ, η Ταϊλάνδη και η Καμπότζη– έχουν αναφέρει 79 μολύνσεις σε ανθρώπους, εκ των οποίων οι 46 ήταν μοιραίες.

Σύμφωνα με τους επιστήμονες οι περιπτώσεις που ο θανατηφόρος ιός μπορεί να μεταδοθεί στους ανθρώπους είναι σπάνιες και προϋποθέτει την άμεση επαφή των ανθρώπων με τα πουλερικά. Επίσης, άγνωστο παραμένει το κατά πόσον ο συγκεκριμένος ιός μπορεί να μεταδοθεί από άνθρωπο σε άνθρωπο. Το γεγονός όμως ότι δεν έχει ακόμη εξακριβωθεί η μεταδοτική του ικανότητα δεν μεταφράζεται και σε ταυτόχρονη απομάκρυνση από έναν μελλοντικό κίνδυνο μετάλλαξης του ιού.

Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΔΗΜΗΤΙΚΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ

Ο υπεύθυνος Δημόσιας Υγείας του Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ, στο οποίο εδρεύει το Κέντρο Αναφοράς Γρίπης της Νοτίου Ελλάδος, Δρ. Ανδρέας Μεντής ανέφερε ότι σε περίπτωση που ένα άτομο έχει μολυνθεί ταυτόχρονα με ιό γρίπης πουλερικών και ανθρώπινο ιό γρίπης, υπάρχει κίνδυνος ο ιός των πουλερικών «να ανταλλάξει» γονίδια με τον ανθρώπινο ιό και

να προκύψει ένα νέο στέλεχος γρίπης που να μεταδίδεται εύκολα από άνθρωπο σε άνθρωπο. Ο πληθυσμός σ' αυτή την περίπτωση δεν θα έχει ανοσία στο στέλεχος αυτό και κατ' επέκταση το ενδεχόμενο έναρξης πανδημίας δεν μπορεί να αποκλειστεί.

Ο κ. Μεντής θεωρεί ότι παρ' όλο που το σενάριο πανδημίας δεν είναι προϊόν της ανθρώπινης φαντασίας, υπάρχουν πολλές δυνατότητες να αποτραπεί. Ένας τρόπος πρόληψης της νόσου είναι η λήψη σειράς σχετικών μέτρων, τα οποία ήδη εφαρμόζονται από τις υγειονομικές αρχές των χωρών όπου εμφανίζεται η επικίνδυνη γρίπη, σε συνεργασία με τον ΠΟΥ. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν τη συστηματική επιδημιολογική μελέτη του φαινομένου, τη θανάτωση των προσβληθέντων και τον εμβολιασμό των υγιών πουλερικών ώστε να περιορισθεί η εξάπλωση του ιού, καθώς και την κατάλληλη προφύλαξη των εργαζομένων που έρχονται σε επαφή με πουλερικά και τον ταυτόχρονο εμβολιασμό τους για να περιορισθεί η δυνατότητα διπλής μόλυνσης από δύο ιούς.

Ο κ. Μεντής ωστόσο υπογράμμισε ότι αν και τα μέτρα θανάτωσης ή εμβολιασμού των προσβεβλημένων πτηνών συμβάλλουν καθοριστικά στον περιορισμό της διασποράς της νόσου στα πτηνά και επομένως απομακρύνεται και η πιθανότητα μετάδοσής της στον άνθρωπο, «είναι πρακτικά αδύνατον να ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα για τα αποδημητικά πτηνά που επίσης μπορούν να νοσούν».

Σχετικά με τον κίνδυνο που διατρέχει η Ελλάδα από τον θανατηφόρο ιό, ο κ. Μεντής εμφανίζεται καθησυχαστικός, επισημαίνοντας ότι το υπουργείο Υγείας σε συνεργασία με το Κέντρο Ελέγ-

χου Ειδικών Λοιμώξεων και τα εθνικά κέντρα αναφοράς γρίπης παρακολουθούν στενά το ζήτημα. Παράλληλα, έχει εκπονηθεί εθνικό πρόγραμμα αντιμετώπισης πανδημίας γρίπης, σύμφωνα με τις απαιτήσεις και οδηγίες του ΠΟΥ.

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ «ΚΟΞΑΚΙ»

Ένα άλλο θέμα που απασχολεί τον τελευταίο καιρό την ελληνική κοινή γνώμη είναι αν τελικά αληθεύει η επανεμφάνιση του ιού «κοξάκι», που έσπειρε τον πανικό προ τριετίας στην χώρα μας. Πρόσφατα ο υπουργός Υγείας κ. Νικήτας Κακλαμάνης έδωσε εντολή για τη διενέργεια έρευνας από το Κέντρο Ελέγχου Ειδικών Λοιμώξεων σχετικά με οκτώ περιστατικά αιφνίδιου θανάτου που σημειώθηκαν στην περιοχή της Θεσσαλίας από τον Σεπτέμβριο του 2004 έως τον Μάρτιο του 2005. Η έρευνα αυτή αποσκοπεί στην εξακρίβωση, μεταξύ άλλων, τυχόν εμπλοκής του εντεροϊού «κοξάκι» σ' αυτούς τους θανάτους.

Στο σημείο αυτό αξίζει να διευκρινιστεί ότι ο εντεροϊός «κοξάκι» διακρίνεται σε δύο τύπους: Coxsaki A και Coxsaki B. Αρκετά συχνή είναι η εμφάνιση λοιμώξεων από το Coxsaki B, όμως στη συντριπτική πλειοψηφία τους δεν εκδηλώνουν κάποιο σύμπτωμα ή περιορίζονται μόνο στην εκδήλωση πυρετού και μυϊκών πόνων, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις εμφανίζονται και εξανθήματα. Τα συμπτώματα αυτά απαντώνται και σε άλλες ιογενείς νόσους, με αποτέλεσμα γιατροί και ασθενείς να μην τους δίνουν ιδιαίτερη σημασία.

Σε καμία όμως περίπτωση τα συμπτώ-

ματα αυτά δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν επικίνδυνα εκ των προτέρων. Ενδεικτικά, ο κ. Μεντής επισημαίνει ότι αρκούν μόλις λίγες ημέρες για την υποχώρηση του συμπτώματος, χωρίς μάλιστα να προκαλέσει κανένα απολύτως πρόβλημα στον παθόντα. Μόνο σε εξαιρετικά σπάνιες περιπτώσεις μπορεί να υπάρχουν συμπτώματα από τον εγκέφαλο με παραλυτικές τάσεις ή από την καρδιά, όπως μυοκαρδίτιδα και περικαρδίτιδα (φλεγμονή των μεμβράνων που περιβάλλουν και προστατεύουν την καρδιά).

Όσον αφορά στα μέτρα πρόληψης για αποφυγή ενδεχόμενης μόλυνσης, οι επιστήμονες συστήνουν την τήρηση των κανόνων ατομικής υγιεινής και το συχνό πλύσιμο των χεριών. Σχετικά με το μείζον θέμα της θεραπείας της λοιμώξεως, ο κ. Μεντής αναφέρει ότι σε πολλές περιπτώσεις η πάθηση περνάει από μόνη της, ενώ η θεραπεία στους ελάχιστους ασθενείς που υποφέρουν από βαριά μορφή περιλαμβάνει νοσηλεία για την αντιμετώπιση της καρδιακής ανεπάρκειας και των αρρυθμιών.

Εύλογα λοιπόν κανείς καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ενημέρωση, συνοδευόμενη και από την κατάλληλη πρόληψη αποτελούν την «ασπίδα» προστασίας από κάθε νόσο και ιό. Η καλλιέργεια πανικού και η διοχέτευση ακραίων σεναρίων στην κοινή γνώμη δυσχεραίνουν το σχεδιασμό μιας αποτελεσματικής στρατηγικής για την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Και προς Θεού, ένας πυρετός δεν έφερε και τη συντέλεια του κόσμου.

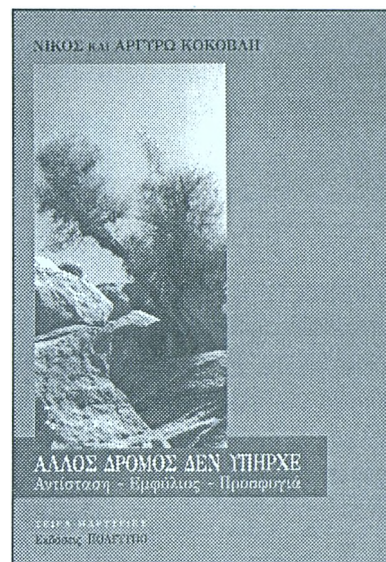

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Νίκος και Αργυρώ Κοκοβλή:

ΑΛΛΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ

Αντίσταση - Εμφύλιος - Προσφυγιά

Η ιστορία του Νίκου και της Αργυρώς Κοκοβλή όπως την ζωντανεύουν οι ίδιοι. Ξεκινά από την προσφυγιά της Μικράς Ασίας και συνεχίζει στα χρόνια της Κατοχής και της Αντίστασης στην Κρήτη. Αρχίζουν οι διώξεις, ο Εμφύλιος, το κυνηγητό των διαλυμένων τμημάτων του Δ.Σ. με τη δεκαεξάχρονη παρανομία σε σπηλιές και κρύπτες στα βουνά των Λευκών Ορέων, η δραματική απόδραση στην Ιταλία. Το περιπετειώδες ταξίδι μέσω Ελβετίας, Αυστρίας και Ουγγαρίας μέχρι την ΕΣΣΔ. Η άφιξη στην Τασκένδη. Η αποκάλυψη της σοβιετικής πραγματικότητας. Οι περιορισμοί. Επιστροφή στην πατρίδα ύστερα από 14 χρόνια.

Μια απίστευτη σε δραματικά γεγονότα ανθρώπινη ιστορία που πρέπει να γνωρίζει κάθε πολίτης.

Ένα μάθημα εγκαρτέρησης και ανθρωπιάς.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Δημοχάρους 60, Αθήνα 115 21

τηλ: 210-7232819,

φαξ: 210-7226107

e-mail: chparou@otenet.gr

Ο τουρκικός милитарιστικός εθνικισμός ξανά στο προσκήνιο

του Βασίλη Κ. Φούσκα

Όλα άρχισαν τον περασμένο Μάρτη. Κατά τη διάρκεια των εορτασμών της κουρδικής πρωτοχρονιάς το Μάρτιο στην πόλη Μερσίνη, ομάδα κούρδων εφήβων έκαψε μια τουρκική σημαία. Το επεισόδιο δεν βρήκε υποστήριξη από τον τοπικό κουρδικό πληθυσμό, ενώ όλοι οι κούρδοι πολιτικοί το καταδίκασαν αμέσως ως ανώριμη εφηβική εκδήλωση. Οι «γκρίζοι λύκοι» όμως, καθώς και ηγετική μερίδα στο στρατό, είχαν διαφορετική γνώμη.

Οι στρατηγοί ανάγκασαν τον Πρόεδρο Σεξέρ να κάνει δήλωση που καταδίκασε το «νέο αντιτουρκικό μένος των Κούρδων», καλώντας τους τούρκους πολίτες σε επαγρύπνηση. Την ίδια στιγμή η χώρα πνιγόταν στις τουρκικές σημαίες και ο γνωστός συγγραφέας Ορχάν Παμούκ, που ανέγειρε το θέμα της γενοκτονίας των Αρμενίων, τέθηκε υπό περιορισμό. Ομάδες «γκρίζων λύκων» άρχισαν να τρομοκρατούν τον πληθυσμό σε όλες τις μεγάλες πόλεις. Τουλάχιστον ένα άτομο, ο Εσάτ Ατμακά, μέλος της κοινότητας των Αλεβιτών, σκοτώθηκε στα υποκινούμενα από τους «γκρίζους λύκους» επεισόδια. Η εθνικιστική εκστρατεία κορυφώθηκε με την ομιλία του στρατηγού Χιλμί Οζκιόκ, αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Στρατού, στην Ακαδημία Πολέμου της Κωνσταντινούπολης στις 20 του περασμένου Απριλίου.

Η Τουρκία ποτέ δεν ήταν ισλαμικό

κράτος –τόνισε ξανά και ξανά ο Οζκιόκ στην ομιλία του– και προειδοποίησε το λαό ότι κάθε προσπάθεια να γίνει τέτοιο, θα αποτραπεί με βία. Ο Οζκιόκ αποποιήθηκε κάθε κατηγορία περί γενοκτονίας των Αρμενίων και αναφέρθηκε στο τουρκικό Σύνταγμα, το οποίο θεωρεί όλους τους τούρκους πολίτες ίσους, αλλά χωρίς αναφορά σε μειονότητες και δικαιώματα μειονοτήτων. Καμία παραχώρηση δεν θα πρέπει να γίνει στην Ελλάδα στο ζήτημα του Αιγαίου και στο Κυπριακό, συνέχισε ο τούρκος επιτελάρχης, και τόνισε ξεκάθαρα πόσο καίριας στρατηγικής σημασίας είναι και οι δύο αυτές ζώνες της ανατολικής Μεσογείου για τα τουρκικά συμφέροντα ασφάλειας. Ακόμα, ο Οζκιόκ ζήτησε από τους Αμερικανούς να κινηθούν ενάντια στο ΡΚΚ στο βόρειο Ιράκ, καθώς η δράση του υπονομεύει τη συνοχή της Τουρκίας. Η μη είσοδος της Τουρκίας στην ΕΕ, επέμενε ο Οζκιόκ, «δεν θάναί και το τέλος του κόσμου».

Οι αμερικανικές και ισραηλινές πιέσεις προς την Τουρκία έχουν ενταθεί τόσο πολύ τελευταία, ώστε τα ρήγματα μεταξύ της κυβέρνησης του Ερντογάν και του στρατού είναι πλέον ορατά με γυμνό μάτι. Αλλά δεν είναι η πολιτική της «επαναπροσέγγισης» που δημιουρ-

γεί αυτά τα ρήγματα στο τουρκικό κατεστημένο, όπως καυχούνται στελέχη του υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας. Είναι κάτι πολύ πιο βαθύ. Είναι η σύγκρουση μεταξύ της ευρωπαϊκής και της νατοϊκής προοπτικής της Τουρκίας που δημιουργεί και αναπαράγει αυτές τις εντάσεις και τα ρήγματα. Η αστική τάξη και το κεμαλικό κατεστημένο της Τουρκίας διαπερνούνται απ' άκρη σ' άκρη από αυτή ακριβώς την αντίθεση.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα με τη σειρά: Από το Μάρτιο του 2003 και μετά, όταν η Τουρκία αρνήθηκε την παροχή υπηρεσιών στους Αμερικανούς ώστε ν' ανοίξουν ένα βόρειο μέτωπο ενάντια στο Ιράκ του Σαντάμ, οι ΗΠΑ και το Ισραήλ δεν άφησαν την Τουρκία ούτε λεπτό σε ησυχία. Πιο πρόσφατα, οι στρατηγοί εξέφρασαν ανοιχτά την ανησυχία τους για το αποτέλεσμα των εκλογών στο Ιράκ και τις μετέπειτα πολιτικές διαδικασίες, οι οποίες και έδωσαν αυξημένη επιρροή στους Κούρδους και τους Σίιτες. Οι Κούρδοι εξακολουθούν να μεταφέρουν πληθυσμό στο Κιρκούκ, ισχυριζόμενοι ότι επαναπατρίζουν τους Κούρδους που εκτόπισε ο Σαντάμ στους διωγμούς του 1988. Οι Τούρκοι ισχυρίζονται ότι αυτό γίνεται για να μειωθεί η εθνική και πολιτική σημασία των Τουρκομάνων στην περιοχή και στο Κιρκούκ. Κανένας από τους δύο ισχυρισμούς δεν μπορεί να επαληθευτεί.

Από την άλλη μεριά, η ΕΕ, σύμφωνα πάντα με τους στρατηγούς, εμμένει στην υποστήριξη των δικαιωμάτων των Κούρδων μέσα στην Τουρκία και το κοινοβούλιο της Γαλλίας ψήφισε μια τροποποίηση σύμφωνα με την οποία

Ο Βασίλης Κ. Φούσκα είναι αναπληρωτής καθηγητής Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Στέρλινγκ της Βρετανίας. Το τελευταίο του βιβλίο, «Ο νέος αμερικανικός ιμπεριαλισμός», γραμμένο από κοινού με τον Μπουλέντ Γκιόκ, θα κυκλοφορήσει τον Οκτώβριο από τον αμερικανικό εκδοτικό οίκο Praeger.

οποιαδήποτε μελλοντική διεύρυνση της ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίζεται με τη θετική ψήφο του γαλλικού λαού έπειτα από δημοψήφισμα. Η άποψη αυτή βρίσκει θετική ανταπόκριση στις εκσυγχρονιστικές μερίδες της τουρκικής αστικής τάξης, οι οποίες είναι προσανατολισμένες στο εξαγωγικό εμπόριο και στην ΕΕ. Αλλά η ηγεσία του τουρκικού στρατού, μαζί με τα κρατικοδίαιτα αστικά στρώματα της χώρας, διέπονται από έναν διαφορετικού τύπου ρεαλισμό. Ο στρατός τραβήχτηκε περισσότερο στην αγκαλιά του Ισραήλ και της Αμερικής, κάτι που επιβεβαιώνουν οι πρόσφατες επισκέψεις τούρκων αξιωματούχων στο Ισραήλ, μεταξύ των οποίων και ο Ερντογάν. Όσο για τα κρατικοδίαιτα αστικά στρώματα, θα μπορούν να επαναπαύονται, τουλάχιστον προσωρινά, στις ενέσεις του ΔΝΤ και σε διάφορες μορφές αμερικανικής οικονομικής βοήθειας.

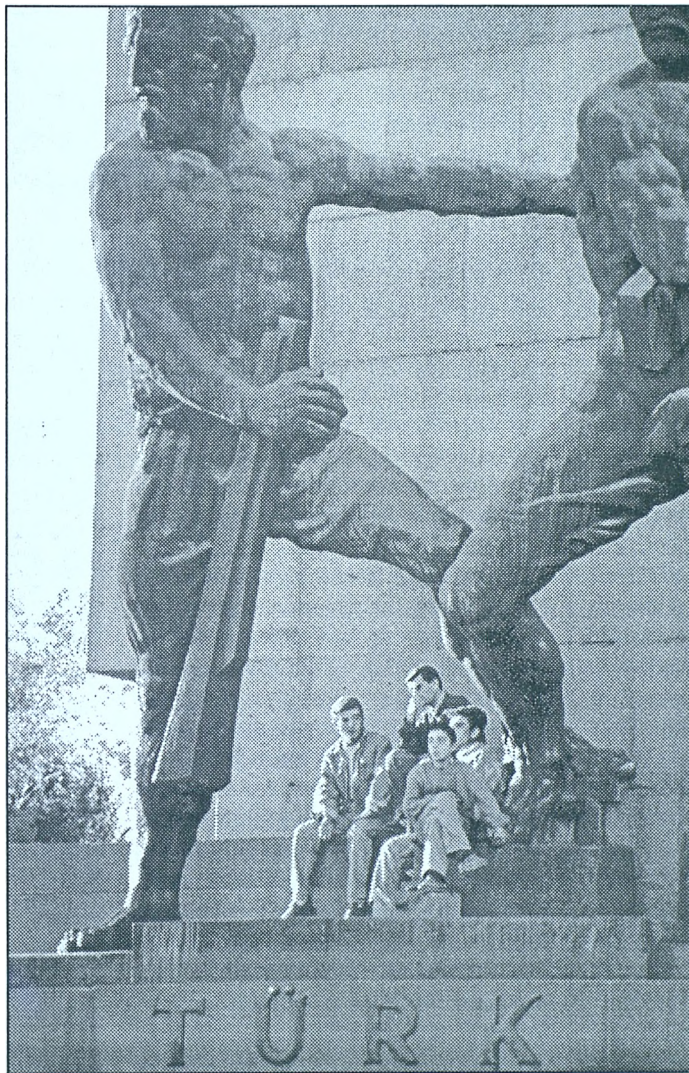
Η Άγκυρα και το Τελ Αβίβ συνέσφιξαν τη συνεργασία τους στον τομέα των μυστικών υπηρεσιών. Μία συμφωνία ύψους 500 εκ. δολαρίων υπογράφηκε μεταξύ των δύο χωρών που ως βασικό σκοπό έχει τον εκσυγχρονισμό της τουρκικής αεροπορίας. Πολύ πιο πρόσφατα η Τουρκία υπέγραψε συμβόλαιο ύψους 1,1 δισ. δολ. με τις ΗΠΑ για αγορά και αναβάθμιση 117 μαχητικών αεροσκαφών. Νέα συνθήκη επίσης υπεγράφη μεταξύ των δύο χωρών για την ανανέωση των αμερικανικών δικαιωμάτων στην αεροπορική βάση του Ιντζιρλίχ. Αξίζει να σημειωθεί ότι τον περασμένο Φεβρουάριο ο Ρόμπερτ Πόλοκ της *Wall Street Journal* δημοσίευσε άρθρο στο οποίο έλεγε κατηγορηματικά ότι οι ΗΠΑ θα απευθυνθούν στους Κούρδους του βορείου Ιράκ για παρο-

χή στρατιωτικών ευκολιών, από τη στιγμή που η Τουρκία του Ερντογάν αδυνατεί να τους διευκολύνει. Ο Πόλοκ δεν είναι τυχαίος. Είναι ένας από τους νεοσυντηρητικούς-κλειδιά στο περιβάλλον του προέδρου Μπους.

Ο Ερντογάν, κάτω από την τριπλή πίε-

σπάσουν την κεμαλική παράδοση και πρακτική δεκαετιών και να ξεριζώσουν το λεγόμενο «βαθύ κράτος». Η τουρκική πολιτεία, σήμερα όσο ποτέ άλλοτε, διέπεται από μια «ασταθή ισορροπία συμβιβασμών» μεταξύ εκσυγχρονιστών/ευρωπαϊστών και λαϊκιστών/κεμαλισμού, η οποία και ρυθμίζεται σε όφελος των τελευταίων με τη βοήθεια και τη στήριξη του αμερικανικού παράγοντα. Ως πληγωμένο ζώο είναι πάρα πολύ επικίνδυνη, γιατί, με την ανοχή ή/και παρότρυνση των Αμερικανών, μπορεί να ξεσπάσει είτε πάνω στην Κύπρο είτε στο Αιγαίο.

Δεν είναι ωστόσο η σαχλή γραμμή της «επαναπροσέγγισης» που δημιουργεί τις εντάσεις στο τουρκικό κράτος και στα διάφορα τμήματά του, αλλά ο ανταγωνισμός μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ για τον μελλοντικό προσανατολισμό της Τουρκίας: θα είναι φιλοευρωπαϊκός ή φιλοαμερικανικός/νατοϊκός; Εδώ παίζονται πάρα πολλά ζητήματα, διότι η Τουρκία είναι κράτος-κλειδί στους συσχετισμούς δύναμης της Μέσης Ανατολής, καθώς και στη γεω-οικονομία της περιοχής. Μια φιλοευρωπαϊκή Τουρκία, προσανατολισμένη στον γαλλογερμανικό άξονα, μπορεί να τινάξει στον αέρα τη συμμαχία Ισραήλ-ΗΠΑ-Βρετανίας. Αλλά ο Ερντογάν

ση του στρατού, των ΗΠΑ και του Ισραήλ, γίνεται ολοένα και περισσότερο υποχείριο του τουρκικού εθνικισμού –ας θυμηθούμε και τα πρόσφατα επεισόδια στο Αιγαίο– παρά μια ριζοσπαστική δύναμη αλλαγής στην τουρκική πολιτική. Τα εκσυγχρονιστικά αστικά στρώματα της Τουρκίας δεν έχουν ούτε τα μέσα ούτε την υποστήριξη που χρειάζονται από τους Ευρωπαίους για να

έδειξε ότι δεν μπορεί να αντέξει στις πιέσεις και τελικά υποκύπτει όλο και περισσότερο στα κελεύσματα του τουρκικού στρατιωτικού εθνικισμού και των συμμάχων του, δηλαδή πρώτα και κύρια του Ισραήλ και των Αμερικανών. Οι ελπίδες για συμμαχία μεταξύ μιας δημοκρατικής Τουρκίας και ΕΕ φαίνεται πως παραμένουν φρούδες, τουλάχιστον για το ορατό μέλλον.

Bosch και Posada

Δυο δολοφόνοι στην υπηρεσία των (χριστιανών) προέδρων

του Νίκου Ράπη

Πριν από δυο δεκαετίες και κάτι ο γράφων έδωσε ένα άρθρο για δημοσίευση σε διάφορα ελληνικά έντυπα. Θέμα του άρθρου ο Bosch και ο Posada, δυο από τους μεγαλύτερους τρομοκράτες του εικοστού αιώνα. Το άρθρο αγνοήθηκε (ίσως γιατί ήταν πολυσέλιδο).

Τα κύρια στοιχεία του άρθρου εκείνου ήταν περίπου τα εξής:

Ο Orlando Bosch ήταν από τα πρωτοπαλλήκαρα του Κένεντυ (του «Λευκού Ιππότη») και της CIA στη βρομερή υπόθεση του «Κόλπου των Χοίρων» για εισβολή στην Κούβα του Κάστρο από τις ΗΠΑ. Μετά την αποτυχία της επιχείρησης ο Bosch έγινε πληρωμένος δολοφόνος της CIA, της βάρβαρης DINA (Υπηρεσίας Ασφάλειας του Πινοσέτ της Χιλής), και της BOSS (Υπηρεσίας Ασφαλείας του ρατσιστικού καθεστώτος) της Νότιας Αφρικής.

Ο Bosch οργάνωσε και συμμετείχε στις εξής πράξεις:

- Τη δολοφονία του χιλιανού στρατηγού Carlos Prats και της γυναίκας του, το 1974.

- Την απόπειρα δολοφονίας του εξόριστου χιλιανού πολιτικού Bernardo Leighton και της γυναίκας του, το 1975.

- Τη δολοφονία του χιλιανού Orlando Letelier (πρώην υπουργού του Αλιέντε) και της αμερικανίδας ακτιβίστριας Ronni Moffit, μέσα στην ίδια την Ουάσιγκτον, το 1976.

- Τη δολοφονία του νοτιοαφρικανού οικονομολόγου Robert Smit και της γυναίκας του, το 1977.

- Τη δολοφονία του πορτορικανού ακτιβιστή Carlos Muniz Yarela και του Eulalio J. Negrin (Κουβανού κατοίκου του Νιου Τζέρσι των ΗΠΑ, ο οποίος προωθούσε λύση του Κουβανικού με διάλογο), το 1979.

- Τη δολοφονία του Felix Garcia

Rodriguez (αξιωματούχου της Κουβανικής Αποστολής στον ΟΗΕ) στη Νέα Υόρκη, το 1980.

- Την οργάνωση και εκτέλεση 85 (κατ' άλλους 150) βομβιστικών επιθέσεων.

Όμως το επιστέγασμα της δολοφονικής δράσης του Bosch μέχρι το 1980 ήταν η ανατίναξη στον αέρα, το 1976, ενός αεροπλάνου της Cubana Airlines με αποτέλεσμα το θάνατο 73 ανθρώπων (όλων των επιβατών και του πληρώματος).

[Σημείωση: όλα τα παραπάνω στοιχεία προέρχονται από το *Covert Action Information Bulletin* No. 11, του Δεκεμβρίου 1980].

Ο Luis Posada συμμετείχε στο σχεδιασμό και στην οργάνωση της ανανδρης και αποτροπιαστικής πράξης της ανατίναξης του αεροπλάνου της Cubana μαζί με τον Bosch.

Ο Bosch ήταν ο κεντρικός διαχειριστής (αρχηγός) για χάρη των ΗΠΑ μιας ομάδας ακροδεξιών δολοφονικών οργανώσεων που είχαν τη βάση τους στη Φλώριδα. Τα (ελληνοπρεπή) ονόματά τους: Ωμέγα 7, Άλφα 66, Brigade 2506, κ.λπ. Το ότι η CIA, το FBI κ.λπ. πατρωνάζαν τους δολοφόνους είναι σύνηθες· αυτό που σοκάρει είναι ότι πολλές από τις δολοφονίες γίνονταν μέσα στην Αμερική από («επίτιμους») ντόπιους τρομοκράτες. Αυτά, 30 χρόνια πριν από τους «πύργους» της Νέας Υόρκης.

Θεωρούμε ότι μια από τις σημαντικότερες πληροφορίες που προέκυψε από την υπόθεση της ανατίναξης του αεροπλάνου είναι ότι ο Bosch σε ένα γράμμα προς τα τσιράκια του τα παρότρυνε να μελετήσουν το βιβλίο *Mein Kampf* («Ο Αγών μου») του Αδόλφου Χίτλερ, όπως μας λέει η βενεζουελανή δημοσιογράφος Alicia Herrera που ασχολήθηκε με την υπόθεση.

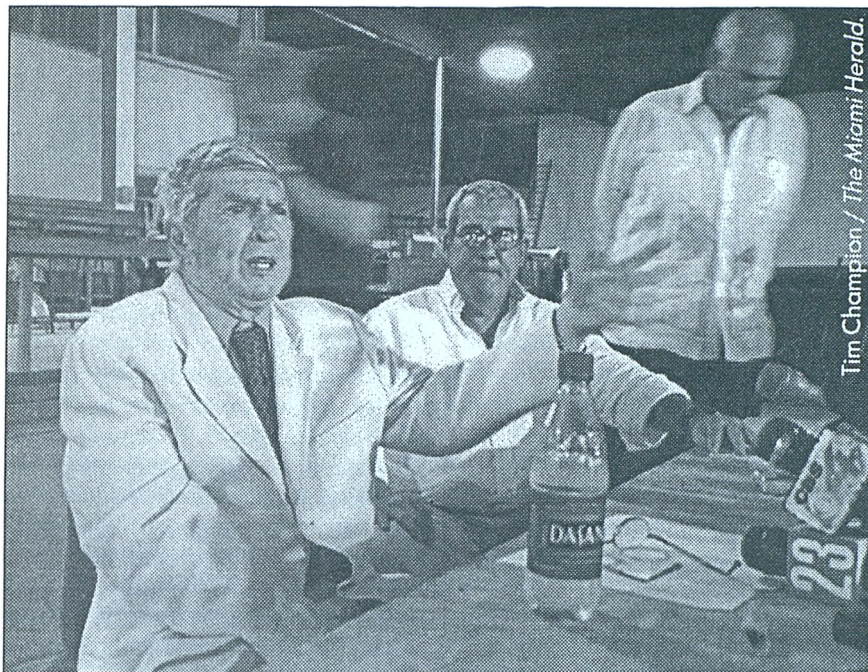

Orlando Bosch. Η φωτογραφία (ακριβώς) όπως ήταν στο άρθρο του 1980 στο *Covert Action Information Bulletin*.

Ο Luis Posada το 1980

Αυτά έγιναν μέχρι το 1980. Από τότε η «αγαθοεργός» ομάδα των Bosch και Posada συνέχισε το «θεάρεστο» (κυριολεκτικά) έργο της υπό τη χριστιανική καθοδήγηση των ΗΠΑ.

Ο Luis Posada, μια ώρα πριν από τη σύλληψή του, δίνοντας συνέντευξη στο CBS, κ.λπ.

Και ήλθεν η άγια ημέρα της ενάτης Μαΐου του έτους 2005 (10 ημέρες πριν από τη στιγμή που γράφονται οι γραμμές αυτές) όταν η *New York Times* δημοσίευσε τα εξής για τους Bosch και Posada:

Το 1985 ο Posada πήγε στο Ελ Σαλβαδόρ, όπου έγινε «διαχειριστής υλικού» που προμήθευε στους Κόντρας κατά της Νικαράγουας η CIA και ο διαβόητος Oliver North. Το 1986, μετά το ξεσκέπασμα της υπόθεσης North, ο Posada μεταπήδησε στη Γουατεμάλα όπου δούλεψε ως αξιωματούχος πληροφοριών για την (υπό αμερικανική επιτήρηση) κυβέρνηση της χώρας. Το 1990 ένας κάτοικος της Γουατεμάλας πυροβόλησε τον Posada κατευθείαν στο πρόσωπο. Επέζησε και μετά από μακρά ανάρρωση διηύθυνε, σύμφωνα με την ομολογία του, «μια αλυσίδα από ειδικούς σε μια σειρά αποστολών για ανατίναξη ανθρώπων και τόπων στην Κούβα» (Tim Weiner, *New York Times*, 9/5/05). Πράγματι το 1997 με μια σειρά βομβιστικών ενεργειών στην Αβάνα σκότωσε έναν ιταλό επιχειρηματία που είχε επισκεφτεί την Κούβα. Πριν από επτά χρόνια ο Posada είχε μιλήσει στην *New York Times* καυχόμενος για το κα-

τόρθωμά με τον Ιταλό!

Το 2000 ο Posada πήγε στον Παναμά όπου συνελήφθη με 15 κιλά πλαστικό εκρηκτικό C-4 έτοιμος να ανατινάξει τον Κάστρο που είχε επισκεφτεί τη χώρα. Του δόθηκε αμνηστία από την απερχόμενη Πρόεδρο του Παναμά, την Mireya Moscoso, μια εβδομάδα πριν την αποχώρησή της. Από τον Παναμά ο Posada πήγε στην Ονδούρα από όπου το έσκασε γιατί είδε ότι είχαν αγγιφέρει τα πράγματα.

Όλες οι χώρες αυτές της Κεντρικής Αμερικής που πέρασε ο Posada είναι από τις πιο αιματοβαμμένες περιοχές της Γης από τη δράση των ΗΠΑ. Τώρα έρχεται από κοντά το Ιράκ. Δυστυχώς στην Ελλάδα όπως και στην Ευρώπη αυτή η ιστορία έχει μείνει σχεδόν άγνωστη.

Από την Ονδούρα ο Posada πήγε στο Μεξικό και τέλος έφτασε πριν από μερικές εβδομάδες στο «υπηρεσιακό» του καταφύγιο, το Μαϊάμι της Φλώριδας, όπου διάβαζε Κονφούκιο και ζωγράφιζε κουβανέζικα τοπία!

Τώρα όμως αρχίζει το γλέντι για τον αιμοσταγή Posada. Στις 17 Μαΐου 2005, ο γιος της Μπάμπαρα, γνωστός και ως Μπους ο 2ος, συνέλαβε τον Posada! (Ή

καλύτερα, αναγκάστηκε να συλλάβει τον Posada μετά από διαδήλωση ενός εκατομμυρίου ανθρώπων στην Κούβα με επικεφαλής τον Κάστρο).

Αυτοί που «χειρίζονται» τον Μπους έχουν ένα ακόμη παλούκι πέρα από το Ιράκ, Αφγανιστάν, κ.λπ. Υπάρχουν τρεις λύσεις: 1. Να δώσουν άσυλο στον Posada (οπότε θα γίνει χαμός παγκοσμίως), 2. Να τον φυλακίσουν για παράνομη είσοδο στις ΗΠΑ (οπότε θα είναι νίκη για τον Κάστρο και οργή για τους ακροδεξιούς Κουβανέζους της Φλώριδας που εξέλεξαν και χρηματοδότησαν τον Μπους και τον αδελφό του) και 3. Να τον εκδώσουν στη Βενεζουέλα για την ανατίναξη του αεροπλάνου με τους 13 νεκρούς (οπότε ο Μπους θα τρέχει και δεν θα φτάνει, ενώ ο Τσάβεθ θα έχει νικήσει κατά κράτος).

Ακόμη, έχουμε τη γνώμη ότι ο Μπους ίσως προσπαθήσει να εφαρμόσει την τελευταία μέθοδο «εξαγωγής» καταδίκου σε τρίτες χώρες, εκδίδοντας τον Posada στην Ιταλία του Μπερλουσκόνι. Λύση που δεν είναι «ελεγχόμενη» από τις ΗΠΑ.

Θα δούμε!

Τέλος, η τύχη του Posada θα είναι ένα μάθημα για τους απανταχού χαφιέδες της CIA. (Ας ρώταγε τους δικούς μας Παπαδόπουλο, Ιωαννίδη, κ.λπ.)

Και να μην ξεχνάμε ότι η δράση των Bosch και Posada εκτείνεται στις θητείες των προέδρων: Κένεντυ ('60-'63), Νίξον ('73-'74), Φορντ ('74-'77), Κάρτερ ('77-'81), Ρέιγκαν ('81-'89), Μπους, πατέρα ('89-'93), Κλίντον ('93-'01). Όλοι τους βαθιά θρησκευόμενοι χριστιανοί!

Μάιος 2005

ΥΓ.: Εύλογα ο αναγνώστης θα απορεί για την τύχη του Bosch. Το 1989 παρ'όλίγο να απελαθεί από τις ΗΠΑ ως τρομοκράτης ο οποίος «δεν δίνει σημασία για την ταυτότητα των θυμάτων του», όπως έλεγε ο αναπληρωτής υπουργός Δικαιοσύνης των ΗΠΑ Joe D. Whitely. Όμως ο πατέρας Μπους ακύρωσε την απέλαση!

Σήμερα ο Bosch βγαίνει στις αμερικανικές τηλεοράσεις της Φλώριδας και δίνει συνεντεύξεις.

N.P.

Η «ανταγωνιστικότητα» της Ευρώπης: μια «ορθόδοξη» απάντηση στην πανουργία

του Νίκου Χ. Βαρσακέλη

Στη δεκαετία που διανύουμε η συζήτηση για την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις. Με αφορμή τη στρατηγική της Λισαβόνας έχουν τεθεί στο τραπέζι των συζητήσεων αρκετά θέματα, μεταξύ των οποίων η ευελιξία στην αγορά εργασίας και η ύπαρξη του ίδιου του κοινωνικού κράτους. Αρκετοί επιχειρηματίες, στελέχη επιχειρήσεων, πολιτικοί και δημοσιογράφοι διατυπώνουν την άποψη ότι τόσο η ύπαρξη του κοινωνικού κράτους όσο και οι ακαμψίες στην αγορά εργασίας εμποδίζουν την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Τα ευρωπαϊκά συνδικάτα απαντούν στις απόψεις αυτές χρησιμοποιώντας συνήθως «αριστερή» φρασεολογία, με αποτέλεσμα να μη γίνονται αποδεκτές οι προτάσεις τους. Έτσι, μέσω μιας «πανούργας» λογικής ότι αφού τα συνδικάτα είναι «αριστερά», άρα δεν ενδιαφέρονται για την ανταγωνιστικότητα, αλλά και ότι η κριτική που συνήθως γίνεται από επιστήμονες στηρίζεται σε διαφορετική προσέγγιση (π.χ. Μαρξιστές κ.λπ.), οι υπέρμαχοι της ευελιξίας και της κατάργησης του κοινωνικού κράτους απαντούν ότι στη σύγχρονη εποχή της παγκοσμιοποίησης η μείωση του κόστους εργασίας αποτελεί μονόδρομο, προκειμένου η Ευρώπη να καταστεί ανταγωνιστική οικονομία.

Σε τούτο το άρθρο, χρησιμοποιώντας την «ορθόδοξη» οικονομική θεωρία, θα προσπαθήσω να δείξω γιατί αυτή η «συμμαχία» επιχειρηματιών-πολιτικών (με συνταυρουγία δημοσιογράφων) χρησιμοποιεί την «πανουργία» για να καλύψει τα δικά της λάθη και να μεταφέρει το κόστος της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας στους εργαζόμενους.

Καταρχήν να ορίσουμε τι εννοούμε με τους όρους *ακαμψία* και *ευκαμψία* στην αγορά εργασίας. Σύμφωνα με την «ορθόδοξη» μακροοικονομική θεωρία *ευκαμψία* στην αγορά εργασίας υπάρχει όταν ο πραγματικός μισθός διακυμαίνεται ελεύθερα προκειμένου η προ-

σφορά να ισορροπήσει με τη ζήτηση εργασίας, να «καθαρίσει», όπως λέγεται, η αγορά. Στην Ευρώπη όμως υπάρχει υπερπροσφορά εργασίας λόγω του «υψηλού», όπως θεωρούν, επιπέδου του πραγματικού μισθού. Αυτό συμβαίνει διότι αυτοί που είναι διατεθειμένοι να εργασθούν στο τρέχον ύψος του πραγματικού μισθού είναι περισσότεροι από τις θέσεις εργασίας. Θα πρέπει λοιπόν να υπάρξει μείωση του πραγματικού μισθού έτσι ώστε να εξλειφθεί η υπερπροσφορά εργασίας. Συνεπώς, θα ισορροπήσει η αγορά σε ένα χαμηλότερο επίπεδο μισθού, που θα εξισώνει την προσφορά με τη ζήτηση εργασίας^{1,2}.

Όσον αφορά το κοινωνικό κράτος, σύμφωνα με τους επικριτές του, έχει πλέον υψηλό κόστος και οι επιχειρήσεις δεν δύνανται να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους διότι χάνουν σε

ανταγωνιστικότητα από επιχειρήσεις που προέρχονται από χώρες με λιγότερο κοινωνικό κράτος. Όπως θα δείξουμε παρακάτω, χρησιμοποιώντας την «ορθόδοξη» οικονομική θεωρία, αυτή η άποψη/προσέγγιση είναι βραχυχρόνιου ορίζοντα και λανθασμένη.

Ποια λοιπόν επιχειρήματα θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν, μεταξύ άλλων, οι εργαζόμενοι (τα οποία να στηρίζονται στην «ορθόδοξη» οικονομική θεωρία) προκειμένου να απαντήσουν με το ίδιο νόμισμα στην επικρατούσα πολιτική άποψη;

Πρώτον, η έννοια της ανταγωνιστικότητας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για χώρες ή περιοχές. Στο εμπόριο δεν ανταγωνίζονται χώρες αλλά επιχειρήσεις. Συνεπώς, υπάρχουν ανταγωνιστικές και μη ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και όχι ανταγωνιστικές και μη ανταγωνιστικές οικονομίες-χώρες. Πατέρας της έκφρασης «ανταγωνιστική οικονομία», σύμφωνα με τον Ρ. Κrugman, είναι ο τέως πρόεδρος των ΗΠΑ Μπιλ Κλίντον, ο οποίος, επικοινωνιακά χαρισματικός, χρειάστηκε μια έκφραση που να σηματοδοτεί ένα «όραμα» για να κερδίσει τις εκλογές. Σήμερα, σύμφωνα με ευρωπαϊούς πολιτικούς και εφημερίδες, οι ΗΠΑ θεωρούνται μια «ανταγωνιστική οικονομία». Εάν όμως η αμερικανική οικονομία είναι ανταγωνιστική, ποια η ανάγκη προστασίας ορισμένων κλάδων, όπως π.χ. η χαλυβουργία, με δασμούς, φόρους, ποσοτώσεις; Εάν η οικονομία ήταν ανταγωνιστική, δεν θα έπρεπε η χαλυβουργία να χάνει αγορές. Άρα η έννοια της ανταγωνιστικότητας αναφέρεται μόνο σε επίπεδο επιχείρησης και η χρήση της σε επίπεδο χώρας κινδυνεύει ν' αποτελέσει εργαλείο κακής πολιτικής.

Ο Νίκος Χ. Βαρσακέλης είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Δεύτερον, σήμερα που μιλάμε για πρόβλημα ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης υπάρχουν χιλιάδες μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις που ανταγωνίζονται με θαυμαστό τρόπο στις παγκόσμιες αγορές, αποκομίζουν σημαντικά κέρδη και δημιουργούν χιλιάδες θέσεις εργασίας. Αυτές οι επιχειρήσεις λειτουργούν υπό το ίδιο καθεστώς όπως και οι επιχειρήσεις των επιχειρηματιών-στελεχών που διαμαρτύρονται για το κοινωνικό κράτος και την αγορά εργασίας. Συνεπώς, η ύπαρξη του κοινωνικού κράτους και η «ακαμψία» στην αγορά εργασίας δεν φαίνεται να οδηγούν σε μείωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων γενικά.

Τρίτον, ακόμη και εάν δεχθούμε την υπόθεση ότι υπάρχει ανταγωνιστική χώρα, τότε πώς στον κατάλογο των πλέον ανταγωνιστικών χωρών που δημοσιεύουν διάφοροι οργανισμοί, όπως το World Economic Forum και το IMD της Ελβετίας, οι σκανδιναβικές χώρες, φημισμένες για το μέγεθος και την ποιότητα του κοινωνικού κράτους, βρίσκονται στις πρώτες θέσεις επί σειρά ετών. Ασφαλώς τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί σ' αυτές τις χώρες μεταβολές, οι οποίες όμως έχουν στόχο την αποτελεσματική λειτουργία του κοινωνικού κράτους και όχι τη συρρίκνωση ή την κατάργησή του.

Τέταρτον, εάν λοιπόν η έννοια της ανταγωνιστικότητας αναφέρεται στην επιχείρηση και όχι στη χώρα και εάν στο δεδομένο αυτό περιβάλλον υπάρχουν επιχειρήσεις οι οποίες είναι ανταγωνιστικές και άλλες οι οποίες δεν είναι, τότε καθίσταται εμφανές ότι η λεγόμενη υποχώρηση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων οφείλεται, στο μεγαλύτερο βαθμό, στον ρόλο που παίζουν οι επιχειρηματίες και οι μάνατζερ των μεγάλων ιδίως επιχειρήσεων στις οποίες εμφανίζεται το πρόβλημα. Καθώς η παραγωγικότητα καθορίζει την ανταγωνιστικότητα μιας επιχείρησης, για να θεμελιώσουμε την παραπάνω άποψη θα πρέπει πρώτα να ορίσουμε την παραγωγικότητα και να εξετάσουμε τους παράγοντες που την επηρεάζουν. Υπάρχουν αρκετοί τρόποι να ορίσουμε την παραγωγικότητα,

όπως πχ. παραγωγικότητα της εργασίας, του κεφαλαίου, παραγωγικότητα όλων των παραγωγικών συντελεστών ή ολική παραγωγικότητα. Συνήθως χρησιμοποιούμε την παραγωγικότητα της εργασίας, δηλαδή, τον λόγο της συνολικής παραγωγής προς το σύνολο των εργαζόμενων ή των εργατωρών σε μια χρονική περίοδο. Η παραγωγικότητα της εργασίας αυξάνει, είτε αυξάνοντας τη συνολική παραγωγή και διατηρώντας σταθερή την εργασία, είτε μειώνοντας την εργασία και διατηρώντας σταθερή την παραγωγή, είτε αυξάνοντας την παραγωγή περισσότερο από την αύξηση της εργασίας. Η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας σημαίνει ότι στη μονάδα του χρόνου παράγεται περισσότερο προϊόν, και διατηρώντας σταθερό το κόστος εργασίας, το κόστος μιας μονάδας προϊόντος μειώνεται και συνεπώς το προϊόν της επιχείρησης γίνεται πιο ανταγωνιστικό. Η αυξημένη ανταγωνιστικότητα οδηγεί σε αύξηση των πωλήσεων και των κερδών.

Η πολιτική των μάνατζερ αρκετών μεγάλων επιχειρήσεων κατά τη δεκαετία του '90 και στο πρώτο μισό της δεκαετίας μας, για να απαντήσει στις ανταγωνιστικές προκλήσεις τόσο του διεθνούς όσο και του εγχώριου ανταγωνισμού, αποσκοπούσε στην αύξηση της παραγωγικότητας μέσω της μείωσης του παρονομαστή, δηλαδή της μείωσης του εργατικού δυναμικού. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι μάνατζερ επιτύχαναν την βραχυπρόθεσμη αύξηση της παραγωγικότητας¹ με τη συνεπακόλουθη αύξηση των κερδών. Σε μια εποχή χρηματιστηριακής άνθησης η αύξηση των κερδών μεταφραζόταν σε αυξημένες τιμές των μετοχών και συνεπώς οι μέτοχοι των επιχειρήσεων απολάμβαναν υψηλά μερίσματα και υψηλά κεφαλαιακά κέρδη. Η ανταμοιβή των μάνατζερ ήταν αυξημένες αποδοχές δεκάδων εκατομμυρίων δολαρίων, μόνον, μετοχές και στην καλύτερη περίπτωση μια πολύ καλή μεταγραφή σε άλλη επιχείρηση με ένα καλύτερο από πριν συμβόλαιο. Έτσι παρατηρήθηκε το φαινόμενο, μόλις μια επιχείρηση ανακοίνωνε απολύσεις δεκάδων χιλιάδων εργαζόμενων, η τιμή της μετοχής σκαρφάλωνε σε υψηλότερα επίπεδα

με τις χρηματιστηριακές αγορές να πανηγυρίζουν. Επειδή όμως η προσέγγιση αυτή ήταν βραχυχρόνια, μετά από δυο ή τρία χρόνια, και ίσως λιγότερα, η επιχείρηση έπρεπε, προκειμένου να διατηρήσει την ανταγωνιστικότητά της, να μειώσει περαιτέρω την εργασία¹. Έφτασαν λοιπόν στο σημείο, επιχειρήσεις οι οποίες τα προηγούμενα χρόνια απασχολούσαν εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενους, σήμερα να απασχολούν μόλις είκοσι-τριάντα χιλιάδες και να οδεύουν με μαθηματική ακρίβεια προς τη χρεοκοπία.

Αντίθετα, οι επιχειρήσεις που βελτίωσαν την ανταγωνιστικότητά τους μέσω της αύξησης του αριθμητή, δηλαδή της συνολικής παραγωγής, γνωρίζουν άνθηση και εξασφαλίζουν αυξημένα εισοδήματα, μισθούς και κέρδη, μακροχρόνια. Τι σημαίνει όμως αύξηση της συνολικής παραγωγής;

Η παραγωγή εξαρτάται από ορισμένους βασικούς παράγοντες: α) τους διαθέσιμους παραγωγικούς συντελεστές, σε ποσότητα και ποιότητα, πχ. ειδικευμένη και ανειδίκευτη εργασία, κεφάλαιο, β) την εφαρμοζόμενη τεχνολογία και γ) το σύστημα οργάνωσης και διοίκησης της επιχείρησης. Ο μάνατζερ είναι αυτός που θα επιλέξει και τους τρεις παράγοντες. Ο μάνατζερ είναι αυτός που θα επιλέξει την κατάλληλη τεχνολογία, θα εφαρμόσει αποτελεσματικά και αποδοτικά συστήματα οργάνωσης και διοίκησης. Ο μάνατζερ είναι που θα επιλέξει τον τύπο των παραγωγικών συντελεστών. Τέλος, ο μάνατζερ είναι που θα επιλέξει το πεδίο του ανταγωνισμού με τις άλλες επιχειρήσεις. Εάν λοιπόν ο μάνατζερ μιας επιχείρησης δεν δύναται να οργανώσει και διοικήσει σωστά την επιχείρηση, τότε μακροπρόθεσμα η παραγωγικότητα μειώνεται, με αποτέλεσμα η επιχείρηση να κινδυνεύει με χρεοκοπία. Η μείωση του αριθμού των εργαζομένων λειτουργεί ως ασπιρίνη ή καλύτερα ως ηρωίνη που δεν αφήνει την επιχείρηση να αντιληφθεί ποιο είναι ακριβώς το πραγματικό πρόβλημα και τι συμβαίνει στον έξω κόσμο, στον ανταγωνισμό. Είναι εμφανές ότι κατά την τελευταία δεκαετία ολόκληρη και μεγαλύτερος αριθμός μάνατζερ μεγάλων (και μι-

κρών) επιχειρήσεων πάσχει από μακροπρόθεσμη «μυωπία». Βλέπουν κοντά και δεν μπορούν να δουν μακριά.

Πού οφείλεται αυτή η μακροπρόθεσμη «μυωπία»; Πολλοί λόγοι συντελούν σ' αυτή. Θα αναφέρω ενδεικτικά μερικούς χωρίς αξιολογική σειρά: α) Η εκπαίδευση των μάνατζερ στα γνωστά επιχειρηματικά σχολεία (business schools) δίνει έμφαση στη μελέτη περιπτώσεων, στην ανεκδοτολογία, ενώ έχει σχεδόν εξοβελιστεί η επιστημονική αναλυτική σκέψη· β) το προσωπικό συμφέρον του μάνατζερ δεν του επιτρέπει να παραδεχθεί το λάθος στις επιλογές του, διότι θα απολέσει σημαντικά οικονομικά κίνητρα και φήμη, με αποτέλεσμα να προσφεύγει στην εύκολη και αναγνωρίσιμη κίνηση της μείωσης του εργατικού δυναμικού· γ) η «πνευματική τεμπελιά» αποτελεί επίσης έναν σημαντικό παράγοντα. Η αναδιοργάνωση, η εφαρμογή νέων μεθόδων, η διέξοδος σε νέες αγορές και νέα προϊόντα και η προσέγγιση του μέλλοντος προϋποθέτουν σκέψη, ανάλυση και επιχειρηματολογία, διαφωνία και ομαδική εργασία. Αντίθετα, η πεπατημένη οδός της μείωσης της εργασίας αποτελεί την εύκολη λύση βραχυχρόνια.

Έχοντας λοιπόν εξαντλήσει οι μάνατζερ, κυρίως μεγάλων επιχειρήσεων, το οπλοστάσιό τους για τη βελτίωση της παραγωγικότητας μέσω της μείωσης της εργασίας, στρέφονται τώρα προς την ευρωπαϊκή πολιτεία για να καλύ-

ψουν όσο μπορούν τα δικά τους λάθη. Η προσέγγιση των πολιτικών, μέσω της διαδικασίας του λόμπι σε ορισμένες χώρες (όπως Γερμανία, Γαλλία), φαίνεται να είναι αρκετά αποτελεσματική, και η συζήτηση για τη μείωση του κοινωνικού κράτους και την ευελιξία στην αγορά εργασίας τείνει να μετατραπεί σε «ορθοδοξία» στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το πρόβλημα διογκώνεται από πολιτικούς και δημοσιογράφους, καθώς οι κακές επιχειρήσεις είναι μεγάλες και απασχολούν δεκάδες χιλιάδες εργαζόμενους, με αποτέλεσμα ο εκβιασμός να καθίσταται έντονος.

Για όλους τους παραπάνω λόγους χρησιμοποιήσα στην αρχή του άρθρου τον όρο «πανουργία». Με τις χρησιμότητες γι' αυτούς δημοσιογραφικές γραφίδες έχει σχεδόν επικρατήσει η άποψη ότι το πρόβλημα της «ανταγωνιστικής» Ευρώπης είναι η αγορά εργασίας και το κοινωνικό κράτος. Το ερώτημα βέβαια που ανακύπτει σ' αυτή την περίπτωση είναι εάν υπάρχουν εμπειρικές επιστημονικές μελέτες σε επίπεδο επιχείρησης που να στηρίζουν αυτή την άποψη. Δηλαδή να ελεγχθεί η επίδραση της αγοράς εργασίας και του κοινωνικού κράτους στην παραγωγικότητα των επιχειρήσεων, αφού έχει ληφθεί πρώτα υπόψη η ποιότητα της διοίκησης-μάνατζμεντ. Αντίθετα, στη διεθνή βιβλιογραφία του μάνατζμεντ όλο και περισσότερες μελέτες δημοσιεύονται και στηρίζουν την άποψη που διατυπώθηκε παραπάνω, ότι το πρόβλημα είναι των ίδιων των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, δηλαδή είναι πρόβλημα διοίκησης.

Τέλος, κλείνοντας αυτό το άρθρο να σημειώσουμε ότι σύμφωνα με τη θεωρία της οικονομικής μεγέθυνσης-ανάπτυξης, αλλά και εμπειρικές μελέτες που έχουν δημοσιευθεί, τόσο η ποιότητα του συστήματος υγείας και εκπαίδευσης όσο και το αίσθημα ασφαλείας που προσφέρει το κοινωνικό κράτος συσχετίζονται θετικά με το ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας και ανάπτυξης μιας οικονομίας. Επιπλέον ειδικές θεωρίες στηρίζουν τη θετική συσχέτιση μεταξύ πραγματικού μισθού και παραγωγικότητας εργασίας. Γι' αυτά τα θέματα όμως μια άλλη φορά.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει σε οποιοδήποτε σύγχρονο εισαγωγικό εγχειρίδιο οικονομικών για να διαπιστώσει ότι η μείωση του πραγματικού μισθού μειώνει την ανεργία που ήταν «αθέλητη», δηλαδή στο ύψος του πραγματικού μισθού που επικρατούσε δεν εργαζόντουσαν όσοι ήταν διατεθειμένοι να εργασθούν για τον μισθό εκείνο. Καθώς ο πραγματικός μισθός μειώνεται, ένα μέρος των «αθέλητα» ανέργων βρίσκει εργασία, έστω και με μικρότερο μισθό, διότι οι επιχειρήσεις αυξάνουν τη ζήτηση για εργασία λόγω του χαμηλότερου μισθού (αν και αυτό δεν είναι δεδομένο). Το υπόλοιπο μέρος όμως όχι μόνο δεν βρίσκει θέση εργασίας, αλλά λόγω της μείωσης του πραγματικού μισθού μετατρέπεται σε «ηθελήμενα» άνεργο, διότι δεν επιθυμεί να εργασθεί με χαμηλό μισθό. Επειδή όμως είναι «ηθελήμενα» άνεργο, δεν χρειάζεται η πολιτεία να ασχοληθεί μαζί του και να λάβει μέτρα πολιτικής. Τέλος, κάθε θεωρία καταλήγει σε συμπεράσματα τα οποία βασίζονται στις υποθέσεις της. Στη συγκεκριμένη θεωρία η τέλεια κινητικότητα στην αγορά εργασίας, κλαδική ή και χωρική, αποτελεί βασική υπόθεση. Για παράδειγμα, ένας εργαζόμενος στην κλωστοϋφαντουργία χάνοντας τη θέση του μπορεί να εργασθεί ως χρηματοοικονομικό στέλεχος, διότι στον κλάδο αυτό δημιουργούνται θέσεις.
2. Να σημειώσουμε ότι η ζήτηση εργασίας εκ μέρους των επιχειρήσεων είναι παράγωγη ζήτηση, δηλαδή οφείλεται στην πρωτογενή ζήτηση που αφορά το προϊόν ή την υπηρεσία που παράγει η επιχείρηση. Εάν λοιπόν μειώνεται η ζήτηση για τα προϊόντα της επιχείρησης θα μειωθεί και η ζήτηση για εργασία. Σ' αυτό το θέμα ίσως επανέλθουμε στο μέλλον με μια ολοκληρωμένη ανάλυση.
3. Να σημειώσουμε ότι σε αρκετούς κλάδους και ειδικότερα σε κλάδους παροχής υπηρεσιών η παραγωγικότητα της εργασίας αυξήθηκε πολύ περισσότερο από την αύξηση που θα δικαιολογούσε η μείωση της εργασίας. Αυτό συνέβη διότι αυξήθηκαν οι ώρες απασχόλησης εκτός ωραρίου με την παραμονή των εργαζόμενων για περισσότερες ώρες στο χώρο εργασίας ή με την χρήση της άτυπης εργασίας στο σπίτι με τα προσφερόμενα φορητά PC και το διαδίκτυο.
4. Στον *Economist* της 7/5/05, δημοσιεύθηκε ανάλυση της γερμανικής οικονομίας, στην οποία παρουσιάζεται διάγραμμα με τις επενδύσεις και τα κέρδη κατά την περίοδο 1999-2005. Είναι ενδεικτικό ότι μετά το 2000, ενώ τα κέρδη αυξάνουν με πολύ γρήγορο ρυθμό, οι επενδύσεις ακολουθούν φθίνονσα πορεία.

βιβλιοθήκη του ναυτίλου

Χαρ. Τρικούπη 28, 106 79 Αθήνα
Τηλ.: 210 36 16 204
Fax: 210 36 16 369
nafbooks@otenet.gr

Η μετριοότητα, η προβλεψιμότητα και η αναξιοπιστία του ελληνικού ποδοσφαίρου

του Νίκου Πρωινού

☞ Πριν από δέκα μέρες, όταν οι διαιτητές σφύριζαν τη λήξη των αγώνων, ο Ολυμπιακός πανηγύριζε άλλον έναν τίτλο.

☞ Η αλήθεια είναι ότι, θεωρητικά, ο τίτλος κρέθηκε την τελευταία αγωνιστική.

☞ Μετά από τη δυναστεία του ΠΑΣΟΚ, η Παράγκα, αποδυναμωμένη –αλλά όχι πλήρως ανενεργή–, δεν έδωσε τον τίτλο από την πρώτη αγωνιστική, ή καλύτερα δεν μπόρεσε να τον δώσει, στον επίσημο αγαπημένο (και εργοδότη) της.

☞ Ίσως γι' αυτό και τα συχνά ταξίδια του στο εξωτερικό.

☞ Κάτι είναι κι αυτό...

☞ Όχι πως δεν υπήρξαν φαλτσοσφυρίγματα και καραμπινάτες αδικίες.

☞ Όπως λ.χ. η αθώωση του μαγαζιού του κ. Κρόκο στα επεισόδια με τον Πανιώνιο στη Νέα Σμύρνη, ύστερα από την παρέμβαση του Μεγάλου Αλεξάνδρου της ΕΠΑΕ, σε αντίθεση με την (ορθή) καταδίκη του Άρη στον αγώνα με τον Ηρακλή.

☞ Όχι πως δεν υπήρξαν και «περίεργα» αποτελέσματα, όπως λ.χ. η «ήττα» του ΠΑΟΚ με την Καλαμαριά μια αγωνιστική πριν από το τέλος.

☞ Όσο για τα συνηθή επεισόδια σε πάρα πολλούς αγώνες δεν το συζητάμε. Αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της ελληνικής ποδοσφαιρικής πραγματικότητας.

☞ Θα εξακολουθούν να ταλαιπωρούν το άθλημα όσο κανείς «αρμόδιος» δεν αποφασίζει να ασχοληθεί σοβαρά με το ζήτημα, απαλλαγμένος από το σύνδρομο «πολιτικό κόστος».

☞ Αλλά τα παραπάνω δεν ήταν οι αιτίες που έσπευσαν τον πρωταθλητή.

☞ Μπορεί να τον προμοδότησαν με κάποια μόρια, όπως αυτά που έδιναν οι αλησμονήτοι μνήμης «εκσυγχρονιστές» στα δικά τους παιδιά, για να μπάζουν τους μπιστικούς τους στο δημόσιο, αλλά οι συνδικαλιστές του τίτλου δεν έδειξαν κάτι ξεχωριστό.

☞ Το ελληνικό πρωτάθλημα, από ποιοτική άποψη, είναι το χειρότερο της Ευρώπης.

☞ Ένας Ριβάλντο και πέντε έξι ακόμα ποδοσφαιριστές δεν μπορούν να του προσδώσουν τη χαμένη του αίγλη.

☞ Της πλάκας είναι, όπως θα 'λεγε κι ο αποδυτηριάκις του Φιλαθλου, κι έτσι θα παραμένει όσο οι διοικούντες κουβαλούν τα κεφάλια που έχουν.

☞ Ουδεμία σχέση με το κατά Μορέν «καλοφτιαγμένο κεφάλι».

☞ Αν σκεφτούμε ότι ο κ. Κρόκο μέχρι αυτή τη στιγμή που γράφεται το σημείωμα «σκέπτεται» αν θα κρατήσει τον Μπάγιεβιτς ή θα τον ξαποστείλει ως ατυχημένο, όταν με την ομάδα ΚΑΠΗ που του παρέδωσε πήρε νταμπλ!

☞ Στο αντίπαλο στρατόπεδο ο Παναθηναϊκός εξακολουθεί να πορεύεται χωρίς όραμα προσπαθώντας να κατακτήσει τρόπαια βασιζόμενος περισσότερο στις θεωρίες του χάους «περί τυχαιότητας», παρά σε μια συγκεκριμένη στρατηγική.

☞ Επιμένει σε «παλτά» εισαγόμενα, σε αντίθεση με τις παλιές καλές εποχές, όπου τα αστέρια που έφερνε έκαναν τη διαφορά.

☞ Δικαίωμα στην επιλογή, θα πει κάποιος και θα έχει απόλυτο δίκιο.

☞ Μόνο που οι ομάδες δεν ανήκουν στους κατόχους των μεταχικών πακέτων, ούτε μπορούν να πρωταγωνιστήσουν χωρίς φιλάθλους.

☞ Εκτός κι αν το όραμα της οικογένειας είναι να τον κάνουν Χαλκηδόνα.

☞ Μπασινάς, Μινχ και ίσως οι Κωνσταντίνου και Μορίς μάλλον θα φύγουν.

☞ Δηλαδή οι καλύτεροι παίκτες του τριφυλλιού.

☞ Όπως έγινε με τους Καραγκούνη, Φύσα, Σεϊταρίδη, Χαλκιά κ.ά.

☞ Η ΑΕΚ, με πρόεδρο το σύζυγο της γνωστής αοιδού, αφού απαλλάχθηκε σκανδαλωδώς από χρέη πολλών εκατομμυρίων ευρώ (όπως έγινε στο παρελθόν και με άλλες ομάδες από τον τότε χουβαρντά Βενιζέλο), χωρίς μεγάλο μπάτζετ προσπάθησε για το ακατόρθωτο.

☞ Και επειδή θαύματα δεν γίνονται, έμεινε εκτός τσάμπιονς λιγκ.

☞ Μάζεψε όμως πολλούς φιλάθλους στο Ολυμπιακό Στάδιο, κάνοντας ρεκόρ εισιτηρίων, οι «θερμόαιμοι» οπαδοί τέθηκαν στο περιθώριο και μ' έναν καλό τεχνικό χτίζει μια ομάδα που στο μέλλον μπορεί να κάνει τη διαφορά.

☞ Για τις ομάδες της Θεσσαλονίκης τι να πούμε;

☞ Ίδια γεύση.

☞ Μετρώς μέτριες. Με προέδρους αμφιλεγόμενους και οπαδούς που δι' ασήμαντον αφορμήν τα κάνουν λαμπόγυαλο μ' όλες τις συνέπειες.

☞ Κατά τα λοιπά, Κέρκυρα, Άρης και Εργοτέλης αποχαιρέτησαν την Α' Εθνική.

☞ Κρίμα για τον Άρη, μια ιστορική ομάδα, και πιο κρίμα για τον Εργοτέλη που δίδαξε τι σημαίνει ευπρέπεια. Μια χαμένη αξία γενικώς...

☞ Χαλκηδόνα, Αιγάλεω, Ιωνικός και Πανιώνιος πολύ κατώτερες από το προηγούμενο πρωτάθλημα, και μόνη ευχάριστη έκπληξη η Καλλιθέα.

☞ Λάρισα, Λεβαδειακός και Ακράτητος και πάλι στα σαλόνια της πρώτης κατηγορίας.

☞ Πόσο όμως μπορούν να αλλάξουν με την παρουσία τους το βορβορώδες ποδοσφαιρικό τοπίο;

☞ Κι ο τελευταίος φιλάθλος θα απαντούσε με ευκολία: Καθόλου.

☞ Οπότε;

☞ Καλά μπάνια· και για τους αναποφάσιστους των διακοπών, μην ξεχνάτε ότι υπάρχει η Λέσβος, με τον ονειρικό Μόλυβο, τη φανταστική Ερεσό και το γραφικό Σίγρι.

επισημαίνουμε

Φεστ...ιβάλ Αθηνών

Φέτος πρέπει να θεωρούμαστε πολύ τυχεροί. Το Φεστιβάλ Αθηνών γιορτάζει τα 50 χρόνια από την ίδρυσή του. Θυμίζουμε ότι και το Φ.Α. και τα Επιδαύρια υπήρξαν πολύ γόνιμες πρωτοβουλίες του αείμνηστου Κωνσταντίνου Καραμανλή και συνετέλεσαν τα μάλα στην πολιτιστική άνοξη του '60, αφού μέσα από αυτούς τους δύο θεσμούς πρώτον βρήκε διέξοδο η ασφυκτιώσα τότε ελληνική δημιουργία –αριστερή και δεξιά– αλλά και επικοινωνήσε το κοινό μας με το διεθνές καλλιτεχνικό γίνεσθαι. Τα Επιδαύρια και το Φ.Α. επέβαλαν παγκόσμια την ελληνική άποψη για την ερμηνεία του αρχαίου δράματος συσπειρώνοντας γύρω απ' αυτή την προσπάθεια ό,τι καλύτερο διέθετε τότε ο τόπος. Θυμίζουμε ονόματα ανάκατα: Παξινού, Μινωτής, Ροντήρης, Κουν, Κωτσόπουλος, Συνοδινού, Μανωλίδου, Νικολούδη, Χατζιδάκις, Τσάτσου-Συμεωνίδου, Τσαρούχης, Κλώνης, Εγγονόπουλος, Γκίκας, Χρήστου, Μάνου, Ξενάκης, Χειμωνάς, Τάκις, Κακογιάννης, Θεοδωράκης, Αντωνίου, Κουρουπός, Β. Φωτόπουλος, Χατζηαργύρη, Κουνάδης, Κ.Χ. Μύρης, Νέζερ, Αρώνη, Βόκοβιτς αλλά και Μητρόπουλος, Κάλας, Μπαχάουερ και τόσοι άλλοι ων ουκ έστιν αριθμός. Παράλληλα από την Αθήνα πέρασαν οι μεγαλύτερες συμφωνικές ορχήστρες και οι συγκλονιστικότεροι σολίστ της εποχής: από τον Κάραγιαν ως τον Νουρέγιεφ κι απ' τον Χόροβιτς ως τον Ντοράτι ή τον Μενούχιν. Δεν φτάνει ο χώρος για ν' απαριθμηθούν μόνο τα κυριότερα ονόματα. Έπειτα βέβαια ήρθε η χούντα και η ανολοκλήρωτη μεταπολίτευση και το θαύμα σιγά-σιγά μαράζωνε. Άλλες προτεραιότητες δημιούργησαν νέες πολιτιστικές συνθήκες, ενώ ο κυρίαρχος λαϊκισμός από το '80 και μετά υποκατέστησε και το Φεστιβάλ Αθηνών σε κομματικό φέουδο με όλο και χαμηλότερο το επίπεδο διοικήσεών του. Έτσι, κοντά στα χλωρά βλέπαμε και τα ξερά, δηλαδή απολαύσαμε έστω και στις δυσμάς του βίου τους τον γερο Φράνκνυ ή την Ντόνα Σάμερ –summer είν' αυτό και του πάει το light– μόνο που έτσι σταδιακά το Φεστιβάλ απώλεσε και ταυτότητα και αβγά και πασχάλια. Δεν αμφισβητώ τις κάποιες προσπάθειες που κατά καιρούς ανελήφθησαν μπας και αναλάβει κάπως ο χειμαζόμενος θεσμός, αλλά τα δυσβάσταχτα οικονομικά του και οι μετακομίσεις του από τη Γραμματεία Τουρισμού στο ΥΠΠΟ και τούμπαλιν τον γεμίζουν γραφειοκρατία και αθώους εγκάθετους. Θυμόμαστε όλοι το πέρασμα του Μικρούτσικου, ο οποίος διετέλεσε εξάλλου και καλλιτεχνικός διευθυντής του Μεγάρου, ενώ πέρασε κι από τη Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα με Μητροπάνο και Συμφωνική Ορχήστρα, και τώρα κανοναρχεί την Πάτρα για το 2006. Όπως επίσης θυμόμαστε το πείραμα Περικλή Κούκου.

Ο πρωθυπουργός προσωπικά διόρισε πρόσφατα νέο διευθυντή του Φ.Α. τον πολύ έμπειρο και με υψηλές περγαμηνές Γ. Λούκο, ο οποίος έχει θαυματοουργήσει στη Λυών. Μόνο που ήδη το φετινό πρόγραμμα του Φεστιβάλ, και μάλιστα το εορταστικό παρακαλώ, είναι ως εικός διαμορφωμένο από άλλους και εμείς διαβάζουμε περιχαρείς τα ονόματα: Πλέσσας, Ζωή Κουρούκλη, Μίκης, Μαχαιρίτσας, Dj Spooky, Βασίλης Παπακωνσταντίνου, Κάρμεν Ρουγγέρη, Γιώργος Νταλάρας, Στέφανος Κορκολής, Γιάννης Κούτρας (τον διευθύνει ο Αλέξανδρος Μυράτ παρακαλώ, της Καμεράτας και της γνωστής διαφήμισης), Σταμάτης Σπανουδάκης (με το σπαθί του και το σπαθί του Μεγαλέξανδρου), Στ. Ξαρχάκος, Γρηγόρης Βαλτινός, Ρένια Λουιζίδου, Γιώργος Χατζηνάσιος (Ωδή στον Μεγαλέξαντρο κι αυτός!), Μικρούτσικος με Berliner Symphoniker παρακαλώ, Jose Carreras (είδηση: τραγουδάει ακόμη!), Π. Βούλγαρης, Μ. Μητσιάς, πάλι Θεοδωράκης με Canto General, Ξανά Θεοδωράκης με Ζορμπά, Λάκης Λαζόπουλος και Περικλής Κούκος, ο Άρχοντας των Δαχτυλιδιών του Howard Shore, Λεοντής, Μητροπάνος και πάλι Μητσιάς και Κούτρας, Φραγκούλης, επίσης Θεοδωράκης, τον Οκτώβριο, με Νταλάρα και Λογιάδη... ουφ φούσκωσα! Και σας μετέφερα μόνο το 1/3 από το συνολικό πρόγραμμα. Χωρίς περαιτέρω σχόλια από μένα και χωρίς να θέλω να μειώσω το έργο και την προσφορά του οποιουδήποτε, απλώς επιθυμώ να υπογραμμίσω πόση δουλειά περιμένει τον κ. Λούκο. Αρκεί να μην παραιτηθεί κι αυτός στις 46 ημέρες κατά τας γραφάς.

Μάνος Στεφανίδης

ΥΓ: Άμποτε το Φ.Α. να φιλοξενήσει και υψηλού επιπέδου εικαστικές εκδηλώσεις.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

- **Κατασκευές**, γλυπτά, ζωγραφική και σχέδια της **Βάνας Ξένου** εκτίθενται στη γκαλερί Καλφαγιάν στο Κολωνάκι (Καψάλη 6). Επισκεφθείτε την έκθεση έως 25 Ιουνίου.
- **Ξεκίνησαν** την Τετάρτη 1/6 οι εκδηλώσεις της **Ελληνογαλλικής Εβδομάδας Κόμιξ «Χάρτινες Συναντήσεις»**, με τα εγκαίνια της έκθεσης νέων ελλήνων και γάλλων δημιουργών κόμιξ στο φουαγιέ του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών (Σίνα 31)· διαρκεί ως 7 Ιουνίου.
- **Εκδήλωση** προς τιμήν της **Έλλης Παππά** διοργανώνει την επόμενη Δευτέρα (7.30 μ.μ.) στη Στοά του Βιβλίου το τμήμα Πολιτισμού του ΣΥΝ. Θα μιλήσουν οι Ν. Κωνσταντόπουλος, Σ. Κούλογλου, Β. Σακελλαρίου και Ρίτσα Φράγκου-Κικίλια.
- **Η Ελληνική Επιτροπή** Διεθνούς Δημοκρατικής Αλληλεγγύης και η One Earth διοργανώνουν την Τετάρτη 8/6, στις 6 μ.μ., στην αίθουσα της ΓΣΕΕ (Πατησίων 69), εκδήλωση με θέμα: **«Παλαιστίνη: Όχι στο τείχος της ντροπής»**. Ομιλητής ο Osama Nimer από την Παλαιστίνη.
- **Δείτε** την έκθεση κεραμικής των **Χριστίνας Μόραλη** και **Χαράς Μπαχαρίου**, που γίνεται στον χώρο τέχνης «Περιπλάνη-ση» στη Γλυφάδα (Δούσμανη 5). Διάρκεια έως 11/6.
- **Η πρώτη ατομική έκθεση** του **Σωκράτη Φατούρου**, με έργα μικτής τεχνικής που αναφέρονται σε ποικίλες ζωγραφικές παραδόσεις, εγκαινιάστηκε την περασμένη Τρίτη στις «Νέες Μορφές» (Βαλαωρίτου 9α, κέτρο Αθήνας)· διαρκεί ως 25/6.
- **Τριπλά εγκαίνια** στη γκαλερί «Ζυγός» (Νίκης 48), εχθές Πέμπτη 2/6: της έκθεσης ζωγραφικής του **Κώστα Δέδε**, σχεδίου του αμερικανού καλλιτέχνη **Jack White**, και κοσμήματος της Ολλανδής **Catharina van Leewen**. Διάρκεια ως 25/6.
- **Ομαδική** με έργα **Ακριθάκη, Γαίτη, Κεσσανλή, Κανιάρη** και **Στηβ Γιαννάκου** εγκαινιάζεται την επόμενη Δευτέρα στη γκαλερί «Α-Δ» (Παλλάδος 3). Διάρκεια έως 9/7.

4ο Φεστιβάλ Χορού: «Solo» και «In-Sight» από την «KUNST-STOFF»

Την ιστορία της στις, οπτικά θεατρικές, χορευτικές παραστάσεις επαναβεβαίωσε η ομάδα χορού «KUNST-STOFF», το προηγούμενο Σαββατοκύριακο, στην παρουσίαση του «Solo» και του «In-Sight», στο πλαίσιο του 4ου Φεστιβάλ Χορού του Σωματείου Ελλήνων Χορογράφων.

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής, χορογράφος και ιδρυτής της «KUNST-STOFF», Γιάννης Αντωνίου κάθε χρόνο «βρίσκει» χρόνο και έρχεται από το Σαν Φρανσίσκο, που είναι η έδρα της ομάδας, και παρουσιάζει δουλειά του στο πλαίσιο του Φεστιβάλ.

Φέτος τη σκυτάλη από την «κατακερματισμένη» κίνηση, που είδαμε σε προηγούμενες παραγωγές του, πήρε μια πιο πλαστική. Στο «Solo» παρακολουθήσαμε πώς οι χαρακτηριστικές κινήσεις ενός ζειμπέκικου μετατρέπονται με ευφυή τρόπο σε μοντέρνα χορογραφία, αναγνώσιμες από ένα διεθνές κοινό. Η μουσική –φτιαγμένη ειδικά για την παράσταση– του Βενιζέλου Παπαγιαννόπουλου (φοιτητής βιοχημικής, που στο Σαν Φρανσίσκο δημιούργησε με τον Alexi Zubiria το γκρουπ «Veleto Al Sun», με ρεπερτόριο βασισμένο σε αυθεντικές συνθέσεις αλλά και μουσικές από τη Νότια Αμερική και τη Μεσόγειο, χρησιμοποιώντας παραδοσιακά όργανα όπως το μπουζούκι, το ούτι, το duduk και την κιθάρα), έκανε το κοινό να ψάχνει ποιο... παλιό τραγούδι θύμιζε. Στο τέλος της χορογραφίας η Nikol Bonadonna, η χορεύτρια του ζειμπέκικου, μετατρέπεται σε μαριονέτα χωρίς νήματα, η οποία στηρίζεται και «κατευθύνεται» από τον μέχρι εκείνη τη στιγμή παρατηρητή Brett Conway. Χορογραφία που θυμίζει παιδική κούκλα στα χέρια ενός αγοριού.

Στο δεύτερο μέρος της παράστασης, το «In-Sight», περιέ-

νε τους θεατές ένα εφεύρημα, διαφορετικό από εκείνα στα οποία η «KUNST-STOFF» έχει συνηθίσει το κοινό του μοντέρνου χορού. Ένα επιδιασκοπιο (projector) προβάλλει εικόνες και παίζοντας με τις αυξομειώσεις των μεγεθών, τον φωτισμό και φυσικά την κίνηση των χορευτών, τους μετατρέπει σε μέρος της ταπετσαρίας. Εδώ η κίνηση είναι πιο δυναμική και αγωνιώδης, οι ρόλοι εναλλάσσονται και οι μάχες είναι αέναες. Ο χορευτής κυνηγά την ψυχή του για να την «αντίστρέψει» στο σώμα του, ενώ παράλληλα, ερήμην του ο «αντίπαλός» του κερδίζει τις «μάχες». Όταν στο τέλος την βρίσκει και η κατάσταση αρχίζει να ανατρέπεται, ένας διακόπτης με εκκωφαντικό θόρυβο «κατεβαίνει» απότομα, αφηνιάζει και αφήνει μετέωρες τις εξελίξεις, «τονίζοντας» έτσι τη φυσική ασάφεια των μελλόντων.

Οι παραστάσεις δόθηκαν στη σκηνή του θεάτρου «Αργώ» στο Μεταξουργείο –μια όχι και τόσο επιτυχημένη επιλογή των ιθυνόντων του Φεστιβάλ για τις ανάγκες της συγκεκριμένης παράστασης– από την Παρασκευή 27 Μαΐου έως και τη Δευτέρα 30 Μαΐου.

Η πρεμιέρα του «Solo» έγινε στο «San Fransisco International Arts Festival 2005» και η ευθύνη για τα κοστούμια ανήκει στην Αλεξάνδρα Μητροπούλου. Η πρεμιέρα του «In-Sight» έγινε στο «ODC Theatre in San Francisco 2004»: σκηνοθεσία-χορογραφία: Γιάννης Αντωνίου· μουσική: Jethrow DeHart· κοστούμια: Wanda, Media: Suzun Hughes· φωτογραφίες/συνεργασία: Cara Judea Alhadeff· χορευτές: Leslie Scheckel, Nicol Bonadonna, Brett Conway, Γιάννης Αντωνίου.

Ο.φ.

Η απενοχοποίηση του τάπερ! Ζήτω το φαγητό της μαμάς!

Την Παρασκευή 20 Μαΐου 2005, ο Ευτύχης παρουσίασε στη Στοά του βιβλίου *Το παστίτσιο της μαμάς*, ένα βιβλίο με απλές και κατανοητές συνταγές μαγειρικής, συνοδευόμενες από τραγούδια που ανοίγουν την όρεξη!

Ο Ευτύχης έμαθε να μαγειρεύει δίπλα στη μαμά. Πάντα κρατούσε σημειώσεις που, μαζί με το αρχείο συνταγών που του έστελνε όσο σπούδαζε στο εξωτερικό, αποτέλεσαν το βασικό κορμό του βιβλίου, το οποίο απευθύνεται κυρίως σε νέους που δεν έχουν επαφή με την κουζίνα.

Ο Ευτύχης μέσα από το βιβλίο/cd προτρέπει τον κόσμο και κυρίως τα μικρά παιδιά να παίρνουν μαζί τους φαγητό από το σπίτι. Έτσι, το βράδυ της παρουσίασης το βιβλίο/cd κυκλοφόρησε μέσα σε... τάπερ. Κάθε *Παστίτσιο της μαμάς* συνοδεύεται από ένα αυθεντικό δοχείο Tupperware.

Μέσα σε τάπερ –μοτίβο πικνίκ– σεργιανήθηκαν και τα φαγητά του μπουφέ.

Ο οποίος περιελάμβανε φυσικά το αυθεντικό παστίτσιο της μαμάς αλλά και πολλές άλλες σπιτικές λιχουδιές.

Ο Ευτύχης, στο πλαίσιο του προγράμματος «Αγωγή υγείας» του υπουργείου Παιδείας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, έχει ξεκινήσει επισκέψεις σε δημοτικά σχολεία με σκοπό να προτρέψει μικρά παιδιά να φέρνουν το φαγητό από το σπίτι και να εκτιμούν περισσότερο το φαγητό της μαμάς. Το πιλοτικό αυτό πρόγραμμα επισκέψεων έχει σκοπό να περάσει στα παιδιά τις βασικές

αρχές σωστής διατροφής, μέσα από ένα εύθυμο, διασκεδαστικό και μουσικό τρόπο!

Ένας εκ των ομιλητών, ο κύριος Ευσταθίου, μιλώντας για το *Το παστίτσιο της μαμάς* τόνισε πως ο Ευτύχης έχει ένα μοναδικό τρόπο με τον οποίο προτρέπει μικρά παιδιά να ξεπερνούν τη ντροπή που νιώθουν όταν φέρνουν το φαγητό από το σπίτι.

Συνεπώς δεν πρόκειται απλά για ένα βιβλίο μαγειρικής, ούτε απλά για ένα cd, αλλά, όπως φιλοδοξεί και η ομάδα του «παστίτσιου της μαμάς», «είναι μια ολόκληρη ιδέα, ένα κίνημα, μια επανάσταση κατά του junk food και υπέρ του σπιτικού φαγητού. Ζήτω το φαγητό της μαμάς!».

Το συγκρότημα του Ευτύχη, πλαισιώσε μουσικά το πρόγραμμα της βραδιάς με τραγούδια του cd που συνοδεύει το βιβλίο, όπως *Το παστίτσιο της μαμάς*, *το τάπερ* και *το Που Είσαι*, σε ζωντανή εκτέλεση.

Επαναχρησιμοποίηση παλαιών κτηρίων

Την προσεχή Δευτέρα, 6 Ιουνίου, στις 7 το απόγευμα, στο κτήριο της Πρυτανείας του Πολυτεχνείου (στην Πατησίων) εγκαινιάζεται έκθεση του αρχιτεκτονικού έργου του καθηγητή της Αρχιτεκτονικής Σχολής του ΕΜΠ Ντίνου Παπαϊωάννου, που έφυγε πριν ένα χρόνο. Θα παρουσιαστούν επίσης δύο βιβλία του Ντίνου Παπαϊωάννου: οι *Αρχιτεκτονικές Μελέτες* και ένα λεύκωμα με *Σκίτσα* του.

Με την ευκαιρία αυτής της εκδήλωσης, το *Αντί* δημοσιεύει ένα ανέκδοτο κείμενο του Ντίνου Παπαϊωάννου που γράφτηκε το 1993 σαν γενική καθοδηγητική εισήγηση σε σειρά εκπομπών της ΕΡΤ με θέμα την επαναχρησιμοποίηση παλαιών κτηρίων. Χαρακτηριστική η σαφήνεια και η συνολική άποψη για τα θέματα που διέκρινε γενικότερα το λόγο του Ντίνου Παπαϊωάννου.

1 Σήμερα και στον τόπο μας έχει γίνει πια κατανοητή σχεδόν απ' όλους η ανάγκη διάσωσης της αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς. Πιστεύεται μάλιστα ότι η διάσωση αυτή δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο σε επιλεγμένα αρχιτεκτονικά μνημεία, αλλά να επεκτείνεται, όσο είναι δυνατόν, σε σύνολα, δηλαδή σε τμήματα ολόκληρα οικισμών, μικρά ή μεγάλα, που έχουν διαφυλάξει, ως κάποιο βαθμό, το παραδοσιακό ύφος. Ακόμα πιστεύεται ότι η διατήρηση δεν πρέπει να έχει γενικά μουσειακό χαρακτήρα. Και τούτο είναι αυτονόητο. Αφού θέλουμε να διατηρούμε όσο το δυνατόν περισσότερα, δεν μπορούμε να τα μετατρέπουμε όλα σε μουσεία, αλλά ούτε να τα αφήνουμε σαν αδρα-

νείς κτηριακές μάζες, με σκηνογραφικό μόνο ενδιαφέρον, μέσα στους σύγχρονους οικισμούς. Επιβάλλεται να τους δώσουμε τη δυνατότητα να συνεχίσουν να παίζουν το ρόλο τους ενταγμένα στη σύγχρονη ζωή, να συνεχίσουν δηλαδή να έχουν πέρα από την αισθητική και μια χρηστική αξία. Μπαίνει έτσι το θέμα της αξιοποίησής τους.

2 Φυσικά το θέμα δεν είναι καινούργιο. Αλλού αντιμετωπίζεται από χρόνια. Έτσι π.χ. σώθηκαν οι παραδοσιακοί οικισμοί σε πολλά μέρη της Ευρώπης. Στην Ελλάδα βέβαια πρέπει να παραδεχτούμε ότι η επαναχρησιμοποίηση παλαιών κτηρίων στο παρελθόν, στόχευε, κατά το μεγαλύτερο ποσοστό όχι στη διάσωση της καλλιτεχνικής τους αξίας, αλλά είχε κυρίως οικονομικά κίνητρα. Η λύση δηλαδή της αξιοποίησης μιας υπάρχουσας οικοδομής με κάποιες μετατροπές ήταν συνήθως λιγότερο δαπανηρή υπόθεση από το χτίσιμο μιας νέας. Και οι μετατροπές που γίνονταν με οικονομικά και μόνο κριτήρια, αδιαφορώντας για την ποιότητα του αποτελέσματος είναι η κυριότερη αιτία των αλλοιώσεων που παρατηρούνται σήμερα στα λιγότερο σημαντικά παραδοσιακά κτίσματα του τόπου μας.

Πρέπει βέβαια να πούμε ότι και το αντίθετο –δηλαδή η επαναχρησιμοποίηση ενός μνημείου με στόχο τη διάσωση της καλλιτεχνικής αξίας του– δεν είναι και στη δική μας ιστορία κάτι το εντελώς άγνωστο. Χαρακτηριστική είναι εδώ π.χ. η περίπτωση της μετατροπής του Παρθενώνα και του Θησαυρίου σε εκκλησιές κατά τη βυζαντινή περίοδο. Στη νεότερη εποχή κλασικές διεθνώς είναι οι περιπτώσεις μετατροπής των ανακτόρων των έκπτωτων μοναρχιών σε μουσεία, με γνωστότερο το παράδειγμα του Λούβρου. Παρεμφερής και η μετατροπή των παλαιών ανακτόρων

της Αθήνας σε κοινοβούλιο κατά το μεσοπόλεμο.

3 Παρ' ότι όμως το όλο θέμα δεν είναι καθόλου καινούργιο, η αντιμετώπισή του από τους αρχιτέκτονες παλαιότερα ήταν μάλλον περιστασιακή. Δεν τους απασχολούσε ιδιαίτερα το ζωντανό αρχιτεκτονικό πρόβλημα. Και αυτό συνεχίστηκε και στον αιώνα μας, ως την πρώτη περίοδο της σύγχρονης αρχιτεκτονικής, την περίοδο του λεγόμενου μοντέρνου κινήματος, ίσως γιατί η φιλοσοφία της διατήρησης του παρελθόντος δεν είχε θέση στα οράματά του για τη δημιουργία ενός νέου κόσμου. Ήταν ένα θέμα που κατά την τότε αντίληψη δεν άφηνε περιθώρια για ουσιαστική αρχιτεκτονική δημιουργία. Σήμερα φυσικά, μέσα στα πλαίσια κάποιων γενικότερων αλλαγών στις αντιλήψεις γύρω από την αρχιτεκτονική, τα πράγματα έχουν αλλάξει. Οι αρχιτέκτονες το έχουν συνειδητοποιήσει σαν υπαρκτό πρόβλημα και παίρνουν θετική στάση απέναντί του. Κάποτε μάλιστα, σε συνδυασμό με ορισμένες τάσεις της «μεταμοντέρνας» αρχιτεκτονικής, δεν αποφεύγονται στην αντιμετώπισή του και κάποιες υπερβολές.

Παράλληλα αντιμετωπίζεται και στις αρχιτεκτονικές σχολές σαν ένα από τα θέματα της σύγχρονης κτηριολογίας. Στην Αρχιτεκτονική Σχολή του Ε.Μ.Π., για παράδειγμα, πολύ συχνά βλέπει κανείς σπουδαστικές εργασίες με τέτοιο περιεχόμενο.

Σήμερα πια λοιπόν πιστεύεται ότι παρέχει όλες τις προϋποθέσεις για δημιουργική διέξοδο των καλλιτεχνικών ανησυχιών ενός σύγχρονου αρχιτέκτονα.

4 Βέβαια είναι ένα είδος αρχιτεκτονικής δημιουργίας που από τη φύση του έχει κάποιες αντιφάσεις. Κατ' αρ-

χήν, από καθαρά τεχνική άποψη η πρόθεση αξιοποίησης ενός παραδοσιακού κτηρίου βάζει δύο θέματα: 1) της συντήρησής του και 2) της προσαρμογής του στις σύγχρονες απαιτήσεις.

Ως προς το πρώτο πρέπει να πούμε ότι οι παραδοσιακές κατασκευές δεν ήταν πάντα αθάνατες. Σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα ήταν αρκετά ευτελείς, με περιορισμένες δυνατότητες αντοχής στο χρόνο, τόσο που η προβλεπόμενη από τη φύση τους διάρκεια ζωής έχει ξεπεραστεί προ πολλού. Σαν παράδειγμα μπορούμε να αναφέρουμε τα ταπεινά κτίσματα της λεγόμενης «λαϊκής αρχιτεκτονικής» στον τόπο μας. Φυσικά η σύγχρονη τεχνολογία με την ανάλογη δαπάνη είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τη συντήρησή τους σε όλες τις περιπτώσεις. Το πρόβλημα εδώ είναι βασικά οικονομικό.

Ως προς το δεύτερο, είναι γνωστό ότι τα παραδοσιακά κτίσματα είχαν γίνει για να εξυπηρετήσουν ανάγκες λίγο ή πολύ διαφορετικές από τις σημερινές. Δεν ανταποκρίνονται συνεπώς πάντοτε στις σύγχρονες λειτουργικές απαιτήσεις. Έτσι μπαίνει το πρόβλημα της προσαρμογής τους σ' αυτές, δηλαδή το πρόβλημα των σύγχρονων επεμβάσεων επάνω τους. Το πρόβλημα αυτό εμφανίζεται με πάρα πολλές μορφές που εξαρτώνται, κάθε φορά, από δύο βασικούς παράγοντες:

α) Από το είδος του διατηρούμενου κτίσματος και τα ιδιαίτερα γνωρίσματά του, τεχνικά, κτηριολογικά και καλλιτεχνικά και κυρίως από τον δεδομένο κτηριολογικό χαρακτήρα του, που εκφράζεται με μια συγκεκριμένη διάρθωση εσωτερικών χώρων.

β) Από το είδος των σύγχρονων λειτουργιών που προβλέπεται να ενταχθούν σ' αυτό και ακόμα από την ελαστικότητα και την ευελιξία τους.

Είναι φανερό ότι από το συνδυασμό των δύο αυτών παραγόντων το πρόβλημα εμφανίζεται κατά περίπτωση με ποικίλους βαθμούς συνθετότητας. Θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι παίζει ρόλο εδώ και το αν έχουμε διατήρηση ή όχι της αρχικής χρήσης, δηλαδή αν π.χ. ένα παλιό σπίτι πρόκειται να χρησιμοποιηθεί και πάλι σαν σπίτι ή σαν κάτι άλλο. Αλλά και στην περίπτωση της

διατήρησης της αρχικής χρήσης είναι γεγονός ότι οι αντιλήψεις περί λειτουργικότητας έχουν αλλάξει αρκετά. Προκειμένου π.χ. για το σπίτι, είναι τελείως διαφορετικός ο τρόπος ζωής μέσα σ' αυτό σήμερα –και κατά συνέπεια οι απαιτήσεις απ' αυτό– απ' ό,τι ήταν πριν από 80 ή περισσότερα χρόνια. Έτσι μπορούμε να πούμε ότι και στην περίπτωση τούτη το πρόβλημα παραμένει.

5 Αλλά πώς πρέπει να γίνονται οι επεμβάσεις που στοχεύουν στην εξασφάλιση της λειτουργικότητας σε ένα παλιό κτίσμα; Υπάρχουν κανόνες στην πρακτική της εφαρμογής τους ή όχι; Σήμερα πια αφού έχει αναγνωριστεί η ύπαρξη του προβλήματος, έχουν γίνει και απόπειρες διατύπωσης κάποιων αρχών. Ο χάρτης της Βενετίας συγκεκριμένα προσπαθεί να δώσει κατευθύνσεις για τις σύγχρονες επεμβάσεις στα μνημεία. Και όπως είναι φυσικό, τονίζει την ανάγκη σεβασμού των στοιχείων εκείνων που συνθέτουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα τους και καθορίζουν την ποιότητά τους. Αλλά εδώ προϋπάρχει ήδη το ίδιο κάθε φορά πρωταρχικό ερώτημα:

Ποιο είναι με βεβαιότητα μνημείο και ποιο δεν είναι; Ακόμα, ποια από τα στοιχεία του είναι ακριβώς εκείνα που το καταξιώνουν σαν τέτοιο; Η απάντηση δεν είναι πάντα εύκολη, κυρίως εάν πρόκειται για έργα χωρίς έκδηλες καλλιτεχνικές ή άλλες αρετές ή άνισα ποιοτικά. Γιατί χωρίς αμφιβολία τα περισσότερα απ' αυτά δεν παρουσιάζουν το ίδιο ενδιαφέρον στο σύνολό τους. Χαρακτηριστικές και αρκετά συνηθισμένες είναι οι περιπτώσεις κτισμάτων που το ενδιαφέρον τους εντοπίζεται μόνο στην εξωτερική μορφή τους – στις εξωτερικές όψεις. Οι επεμβάσεις τότε σ' αυτά θεωρείται ότι μπορούν να φτάσουν ως την αντικατάσταση όλου του εσωτερικού οργανισμού και τη διατήρηση μόνο του εξωτερικού κελύφους. Άλλοτε πάλι το ενδιαφέρον μπορεί να περιορίζεται ακόμα περισσότερο σε τμήματα του εξωτερικού –πχ. σε μια όψη μόνο– και άλλοτε αντίθετα μπορεί να επεκτείνεται σε μέρος ή και στο σύνολο του εσωτερικού.

Είναι φανερό πάντως ότι οι επεμβά-

σεις με στόχο την επαναχρησιμοποίηση ενός παραδοσιακού κτηρίου έχουν νόημα μόνο όταν δεν θίγουν τα στοιχεία εκείνα ακριβώς που δικαιολογούν τη διατήρησή του. Φτάνουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι ο αρχιτέκτονας ο ίδιος πρέπει να είναι σε θέση να εκτιμήσει σωστά την αξία του –του συνόλου και των μερών του– και να είναι σε θέση να κάνει τη σωστή επιλογή ως προς το βαθμό σεβασμού με τον οποίο θα το αντιμετωπίσει.

6 Ο χάρτης της Βενετίας αναφέρει ακόμη ότι οι νεότερες επεμβάσεις πρέπει να είναι ειλικρινείς και να μην παραπλανούν ως προς την ηλικία τους σε σχέση με το αρχικό κτίσμα. Εδώ ανακύπτει ένα άλλο θέμα, αρκετά μεγάλο, που αγγίζει την ουσία της καλλιτεχνικής δημιουργίας αυτού του είδους. Σε θεωρητική βάση είναι ένα αίτημα σωστό, αλλά η γενίκευσή του σε τελείως διαφορετικές κατηγορίες μνημείων μπορεί να οδηγήσει σε παρερμηνείες, με απρόβλεπτες συνέπειες μακροπρόθεσμα. Στην ουσία θέτει το θέμα της αντιπαράθεσης του καινούργιου με το παλιό στην τέχνη, ή αλλιώς της εναρμόνισης μορφών ετερογενών και διαφορετικού ύφους. Κατ' επέκταση οδηγεί στην αναζήτηση του πνεύματος και των σταθερών καλλιτεχνικών αξιών που βρίσκονται πίσω από τις μορφές.

Στο σημείο αυτό μπορεί ν' ακούσει κανείς πάρα πολλές απόψεις, όπως πάρα πολλές απόψεις ακούγονται για την τέχνη γενικά. Αλλά όσο τεκμηριωμένες κι αν φαίνονται αυτές, δεν είναι ποτέ οδηγίες σύνθεσης. Στο σημείο αυτό, δηλαδή αφού η επέμβαση στα μνημεία έχει αξιώσεις καλλιτεχνικής δημιουργίας, πρέπει να αντιμετωπίζεται καθαρά συνθετικά, σύμφωνα με τους απροσδιόριστους νόμους της τέχνης. Ο αρχιτέκτονας έχει τη δυνατότητα να της δώσει πρωτοτυπία και κατ' επέκταση καλλιτεχνική πνοή. Ο σεβασμός του μνημείου είναι βέβαια μια αρχή που πρέπει πάντα να πρωτανεύει. Αλλά μέσα στις φάσεις της καλλιτεχνικής δημιουργίας μπορεί να πει κανείς ότι όλα είναι θεμιτά. Και δικαιώνονται ή όχι ανάλογα με το αποτέλεσμα.

ΚΩΝ. Σ. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

Τον περασμένο Σεπτέμβριο είχαμε την τύχη να δούμε από τις αθηναϊκές οδόνες το ενδιαφέρον ντοκιμαντέρ του χιλιανού δημιουργού Πατρίτσιο Γκουζμάν *Σαλβαδόρ Αλιέντε*, μια σημαντική στο αποτέλεσμα της προσπάθεια ανασύστασης της πολιτικής βιογραφίας της σπουδαίας όσο και τραγικής προσωπικότητας του μεγάλου χιλιανού πολιτικού αλλά και της μεγαλειώδους τρίχρονης προσπάδειάς του να πάρει υλική υπόσταση το όραμα ενός αντιδογματικού και ανθρωπιστικού σοσιαλισμού. Την ίδια προσπάθεια επιχειρεί και η έξοχη δραματική ταινία *Machuca* του 40χρονου χιλιανού σκηνοθέτη Αντρές Γουντ.

Μάθημα ταξικής μνήμης

Το 1973 ήταν η πλέον κρίσιμη χρονιά στη σύγχρονη ιστορία της Χιλής. Στους δρόμους του Σαντιάγο κορυφώνονται οι διαδηλώσεις της «κατσαρόλας» με πρόσχημα (αφορμή) την τεχνητή έλλειψη τροφίμων, στην πραγματικότητα καθοδηγημένη απόκρυψη από τον δεξιό συνασπισμό του Εθνικού Μετώπου (Partido Nacional - PN) με τελικό σκοπό την ανατροπή του Αλιέντε. Στο Σαντιάγο λειτουργεί το περίφημο, αριστοκρατικό (εκκλησιαστικό) λύκειο «Saint George» που το διευθύνει ο προοδευτικών ιδεών αμερικανός κληρικός Μακενρώ. Εναρμονισμένος με την εκπαιδευτική πολιτική της κυβέρνησης παραχωρεί δωρεάν υποτροφίες σε μικρό αριθμό φτωχών μαθητών από αυτούς που ζουν στις άθλιες παράγκες δίπλα στον ποταμό Μαπότσο, όχι μακριά από το σχολείο. Η απόφαση αυτή, όπως ήταν αναμενόμενο, ξεσηκώνει θύελλα αντιδράσεων από τους μεγαλοαστούς γονείς. Όταν τα ρακένδυτα φτωχόπαιδα φτάνουν για πρώτη φορά στο σχολείο, αμήχανα και καχύποπτα, τα υποδέχονται τα σκωπτικά βλέμματα και τα σχόλια των χορτάτων και με την αστική υπεροψία μαθητών.

«Αυτόν τον ξέρω», λέει ένας, «η μάνα του είναι πλύστρα στο σπίτι μας». Εντούτοις, δυο εντεκάχρονα αγόρια, ο πλού-

Ο αστός Γκονζάλο, ο λούμπεν Ματσούκα και στη μέση η Σιλβάνα, η σύντροφος των πρώιμων ημερών.

σιος Γκονζάλο Ινφάντε που κατοικεί στην πλούσια συνοικία και ο Πέδρο Ματσούκα, παιδί της τενεκεδοούπολης, βρίσκονται, από τα πράγματα, συμμαθητές στο «Saint George». Μέσα από αυτό τον κοινωνικό διαχωρισμό, θα αναπτυχθεί μια θερμή φιλική σχέση. Κουρασμένος από την οικογενειακή πλήξη ο μικρός Γκονζάλο θα ξανοιχτεί στον γεμάτο «θαύματα» και ελευθερία κόσμο του Ματσούκα. Στην παρέα θα προστεθεί και η Σιλβάνα, μια νόστιμη αλλά σκληρή και ατρόμητη κοπέλα, επίσης από την παραγκούπολη. Και οι τρεις βοηθάνε τον πατέρα της Σιλβάνα πουλώντας στους αναστατωμένους δρόμους του Σαντιάγο σημαίες των αντιμαχόμενων παρατάξεων στις αδιάκοπες διαδηλώσεις ταυτόχρονα, η κοπέλα γίνεται η κορυφή ενός τρυφερού τριγώνου ερωτιστικής μύησης, στα πρώτα εφηβικά σκιρτήματα. Η 11η Σεπτεμβρίου του 1973 είναι η τελευταία μέρα που ακούστηκε η φωνή

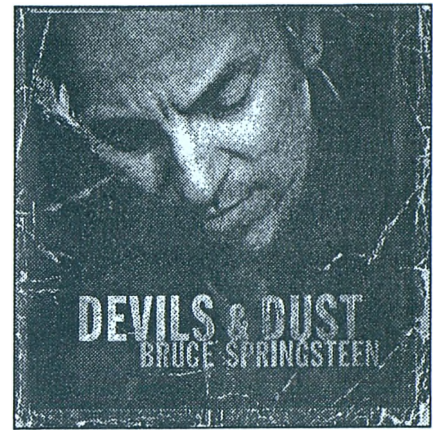
του προέδρου Αλιέντε. Η Χούντα πέφτει σαν ταφική πλάκα στη Χιλή. Ο ιερέας διευθυντής απομακρύνεται και τη διεύθυνση «καταλαμβάνει» ένας ταγματάρχης, πρώτο μέλημα του οποίου είναι το μαθητικό ξεχώρισμα της «ήρας απ' το σάρι». Η ειδυλλιακή και αθώα περίοδος της ζωής του Γκονζάλο τελειώνει. Οι αιματηρές σκηνές στη γειτονιά του Ματσούκα και η αποπομπή του Γκονζάλο από εκεί θα γίνουν η καταλυτική αφορμή αφύπνισης του ταξικού του διαχωρισμού. Αυτός δεν είναι ένας από εκείνους. Αυτός ανήκει στους νικητές και όχι στους παρίες του Αλιέντε. Αυτός ανήκει στους ευνοημένους.

Η ταινία είναι ένα σπουδαίο μάθημα του ιστορικού προτσές της κοινωνικής διεγκυστίνδας. Παρ' όλο που ο σκηνοθέτης είναι με το μέρος του προοδευτικού στρατόπεδου, προσπαθεί να ζωγραφίσει την αντιπαράθεση σαν ένας «ραψωδός» της ιστορίας, τις πυρετικές θερμοκρασίες του γενικού, και παράλληλα να δείξει ιστορίες συγκεκριμένων ανθρώπων όπως είναι η συντροφιά των τριών παιδιών, το σχολείο, το περιβάλλον του Ματσούκα, η οικογένεια του Γκονζάλο. Άλλωστε ο Αντρές Γουντ υπήρξε μαθητής, εκείνα τα χρόνια, του ίδιου σχολείου αλλά και παρέμεινε στη Χιλή όλα τα «πέτρινα χρόνια» που ακολούθησαν.

Είναι ευτύχημα ότι αυτή η κλασικών κινηματογραφικών τρόπων ταινία συνάντησε σπουδαία επιτυχία στη Χιλή αλλά και σε πολλές άλλες χώρες. Η εναλλαγή της σκληρής με την τρυφερή αφήγηση, η απουσία μεγαλοστομίας, ποιητικών συμβολοποιήσεων, κουρασμένων πολιτικάντικων (δήθεν ιδεολογικών) φορτίσεων, η τήρηση ανθρωπίνου μέτρου και η αυθεντική λαϊκή απλότητα την καθιστά ταινία μοντέλο. Άλλωστε οι πιο πάνω αρετές της υπηρετούνται από γερή κινηματογραφική γνώση και χρήση του μέσου. Η αξία της *Machuca* αυξάνει σε τούτους τους καιρούς που ο μη-αμερικανικός κινηματογράφος αδυνατεί να συναντηθεί με το κοινό, εγκαταλείποντάς το εγκλωβισμένο στις αθλιότητες και τον γνωστικό εξανδραποδισμό της τηλεόρασης. Ακόμα μεγαλύτερο μάθημα (και παρότρυνση) για τους έλληνες κινηματογραφιστές της ανάλογης με τον χιλιανό δημιουργό ηλικίας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Η παρομοίωση της Αμερικής με μια τεράστια έρημο δεν είναι κάτι καινούργιο. Από το *Ζαμπίρσκι Πόιντ* του Αντονιόνι μέχρι το *Παρίσι-Τέξας* του Βέντερς, πολλοί είδαν την Αμερική σαν μια έρημη χώρα όπου οι ήρωες περιφέρονται ανεργάτες χωρίς όραμα και χωρίς επιδίωξη. Αυτή η αντίληψη ήταν προσφιλής περισσότερο στην ευρωπαϊκή διάνοηση και λιγότερο στους ίδιους τους Αμερικανούς που ακόμη και στα πιο σκοτεινά τους παραδείγματα, στις εικόνες του Τζιμ Τζάρμους, στις ιστορίες του Ντον ΝτεΛίλλο, στους στίχους του Λου Ρηντ, το υποκείμενο της ιστορίας (δεν τολμώ να μιλήσω για ήρωα) έχει κάποιο υποτυπώδη στόχο που προσπαθεί να επιτύχει.

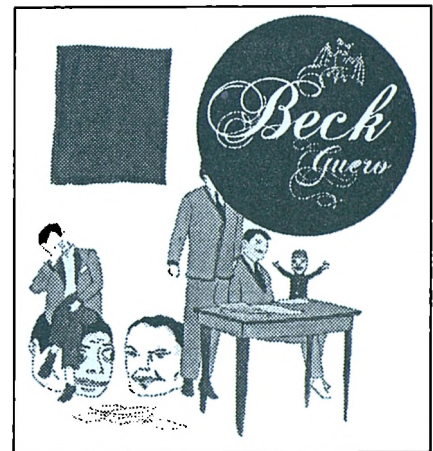
Η έρημη χώρα

Ισως να είναι λοιπόν σημειολογικά αξιοσημείωτο το πνεύμα που αποπνέουν οι δύο πρόσφατες δισκογραφικές δουλειές, από τα δύο άκρα του φάσματος: τον βετεράνο κλασικό της ροκ, τον Μπρους Σπρίνγκστην, και το τρομερό παιδί της Δυτικής Ακτής, τον Μπεκ Χάνσον. Παρά τις μεγάλες φορμαλιστικές, μουσικές και στιχουργικές διαφορές, είναι εμφανής η κοινή εικόνα μιας έρημης χώρας που σκιαγραφούν και οι δύο δουλειές.

Η στροφή αυτή είναι πιο εντυπωσιακή στο *Devils & Dust* του Σπρίνγκστην. Ο καλλιτέχνης υπήρξε ανέκαθεν ο τροβαδούρος των μικροαστικοποιημένων εργατικών στρωμάτων της Αμερικής: Τα χρόνια του Ρέγκαν οι στίχοι του αποτέλεσαν την κραυγή αγωνίας των εξαθλιούμενων εργαζομένων στα διωλιστήρια του New Jersey και στα εργοστάσια της Πενσυλβανίας. Τα χρόνια του Κλίντον, η φωνή του αποτέλεσε ένα οξύ και επίκαιρο εργαλείο κριτικής για την αντιμετώπιση των βετεράνων του Κόλπου και των ασθενών του AIDS. Στην Αμερική του Μπους του νεότερου όμως, τα τραγούδια του Σπρίνγκστην αναφέρονται σε απελπισμένες πράξεις στιγμιαίας λύτρωσης, σε χαμένες ευκαιρίες, και ούτε καν σε

χαμένα όνειρα που τουλάχιστον υπήρχαν στα προηγούμενα χρόνια. Οι πρωταγωνιστές ζούνε και πεθαίνουν σε ένα ερημικό αγροτικό σκηνικό, σε μία ζώνη μεταξύ ΗΠΑ και Μεξικού, μία ζώνη λυκόφωτος, εκτός ξεκάθαρης κρατικής δικαιοδοσίας. Η ίδια του η μουσική είναι αρκετά εσωστρεφής και συντηρητική. Κολλημένη σε παραδοσιακές φόρμες, δεν μοιάζει πια να έχει τη δυναμικότητα και την ενέργεια του παρελθόντος, που είχαν χαρίσει στον Σπρίνγκστην το προσωνύμιο «The Boss» (το αφεντικό).

Αντίθετα με τον Παλιό, ο Νέος είναι «ωραίος». Ο Μπεκ Χάνσον με το *Guero* προσφέρει ένα σύγχρονο ήχο, ένα εκπληκτικό αμάλγαμα ακουσμάτων, φράσεων και εικόνων. Εκφράζοντας την πολιτιστική επιμιξία των ημερών μας, είναι απ' όλα. Ροκ καταρχάς. Ραπ, χωρίς να πέφτει στην παγίδα της μονοτονίας, του σεξισμού και του έγχρωμου ρατσισμού. Κάντρι, χωρίς να γίνεται γλυκερός. Εθνίκ, χωρίς να γίνεται φολκλόρ. Η έρημος όμως του Μπεκ είναι αστική. Οι ήρωες κινούνται στην προαστιακή ζώνη του Λος Άντζελες, μία ζώνη εξίσου απροσδιόριστη και μοναχική με την έρημο του Σπρίνγκστην. Η απελπισία τους κινείται σε σωρούς σκουπιδιών, φτηνών παραστάσεων και

ακουσμάτων, φτηνών πράξεων, junk food και νοσηρών σκέψεων.

Όπως και στον Σπρίνγκστην, έτσι και στον Μπεκ μοιάζουν να επικρατούν οι «λατινογενείς» ήρωες. Ο ίδιος ο τίτλος του δίσκου είναι η προσφώνηση με την οποία οι ισπανόφωνοι αποκαλούν τους λευκούς, σαν τον Μπεκ, στον δρόμο. Και η υιοθέτηση του όρου από τον ίδιο σημαίνει ίσως μία αποδοχή του γεγονότος της φυλετικής επιμιξίας και της νέας πληθυσμιακής κατάστασης (μην ξεχνάμε ότι στην Καλιφόρνια πολύ άμεσα ο «λευκός» αγγλόφωνος πληθυσμός αναμένεται να πέσει κάτω από το σημαδιακό 50%).

Έχουμε και λέμε λοιπόν: συναισθήματα ερημοποίησης, ενδοστροφή, έλλειψη ομαδικού πνεύματος, αποδοχή της φυλετικής και πολιτιστικής πολυσυλλεκτικότητας, συντηρητισμός και νεοτερισμός. Ίσως μια νέα εικόνα παγιώνεται στο αμερικάνικο πολιτιστικό τοπίο.

ΝΙΚΟΣ ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ

Το θέμα της παράστασης *Οδός Μετσάνσκαγια 3* δεν είναι ένα ερωτικό τρίγωνο, όπως αρχικά μπορεί να νομίσει κανείς. Αυτό που μπαίνει στο μικροσκόπιο είναι η μοναξιά. Μια μικρή γρατζουνιά αρχικά, σχεδόν ανεπαίσθητη, που σιγά-σιγά όμως μεγαλώνει, γίνεται πληγή ικανή να αφανίσει το «θύμα» της ακόμα κι αν δίπλα του υπάρχουν άλλοι άνθρωποι. Κι αυτό το είδος μοναξιάς, η μοναξιά ανάμεσα σε άλλους, είναι το πιο δύσκολο και το πιο επικίνδυνο.

Χρυσοθήρες εν δράσει

κοινωνεί πως είναι έγκυος, κανείς από τους δύο δεν αναλαμβάνει την ευθύνη. Της επιβάλλουν την έκτρωση. Και τότε η νεαρή γυναίκα θα πάρει την κατάσταση στα χέρια της. Μαζεύει τα πράγματα της και τους εγκαταλείπει σε αναζήτηση μιας άλλης ζωής.

Η παράσταση έχει βασιστεί στην ταινία του βωβού σοβιετικού κινηματογράφου *Tretia Meschanskaya*. Μια ταινία γυρισμένη το 1927 σε σκηνοθεσία του Αβραάμ Ρουμ (1894-1976) και σε σενάριο του ίδιου και του Victor Shklovsky. Αρκεί να αναλογιστούμε πως η ταινία διαδραματίζεται στη Μόσχα του 1926 για να αντιληφθούμε την τολμηρότητά της. Ένα ερωτικό τρίγωνο στις αρχές του 20ού αιώνα και η απόφαση μιας γυναίκας να αντιμετωπίσει μόνη της τα προβλήματά της και να πάρει στα χέρια της τη ζωή της.

Τη θεατρική διασκευή έκαναν ο Δημήτρης Φραγκιόγλου και η Χριστίνα Παπαδάκη που έχουν και την καλλιτεχνική διεύθυνση της ομάδας Χρυσοθήρες. Ο Φραγκιόγλου (Κόλια), η Παπαδάκη (Λιούντα), ο Δημήτρης Πλειώνης (Βολόντια) και ο Πέτρος Σταθακόπουλος (Αφηγητής) έδωσαν τον καλύτερο τους εαυτό υποστηρίζοντας τη σκηνοθεσία της Ασπασίας Κράλλη. Ο λόγος συμπυκνώνεται στα απολύτως απαραίτητα και οι ηθοποιοί καλούνται κυρίως να ερμηνεύσουν και να αποδώσουν τους χαρακτήρες τους μέσω της έκφρασης σε αντιστοιχία με τον βωβό κινηματογράφο. Η παράσταση καταφέρνει να ισορροπήσει ανάμεσα στην απελπισία της ανθρώπινης ύπαρξης, το χιούμορ, την ιλαρότητα και τον κοινωνικό προβληματισμό. Αυτό που ίσως χρειαζόταν ήταν ένας πιο γρήγορος ρυθμός. Η έκτη δουλειά της ομάδας Χρυσοθήρες τούς έδωσε την ευκαιρία να πειραματιστούν και να δουλέψουν χρησιμοποιώντας στοιχεία του ρωσικού νατουραλισμού, του αμερικάνικου μιούζικαλ, της κωμωδίας και του μελοδράματος άλλοτε με μεγαλύτερη και άλλοτε με μικρότερη αποτελεσματικότητα. Ρεαλιστικά τα σκηνικά και τα κοστούμια της Κέλλυς Βρεττού, ενώ ανεπαρκής υπήρξε σε κάποια σημεία η κινησιολογική επιμέλεια της Τάνια Μιλτένοβα Στούπελ.

ΕΙΡΗΝΗ Μ. ΜΟΥΝΤΡΑΚΗ

Ταυτόχρονα θίγεται η εμπιστοσύνη μεταξύ των ανθρώπων. Ένας άντρας που εμπιστεύεται έναν άλλο άντρα θεωρώντας τον «δικό» του άνθρωπο. Τον παίρνει από το δρόμο, τον βάζει στο σπίτι του, τον φιλοξενεί, τον κάνει να νιώσει ότι ανήκει εκεί. Και αυτός αναπτύσσει σχέσεις με τη γυναίκα του.

Σε ποιον ανήκει όμως η ευθύνη; Ο σύζυγος, ο Κόλια, υποτιμά τη γυναίκα του Λιούντα και τις ανάγκες της. Την αντιμετωπίζει σαν ένα από τα αντικείμενα του σπιτιού του. Τη θεωρεί ένα είδος οργάνου εντεταλμένου στην υπηρεσία του. Υποχρεωμένη να του μαγειρεύει, να του πλένει, να του συγγυρίζει, να τον ικανοποιεί ανάλογα με τις διάθεσες του. Την υποτιμά τόσο πολύ που δεν διανοείται ότι η γυναίκα του μπορεί έστω και να σκεφτεί να κοιτάξει κάποιον άλλον. Όχι γιατί νιώθει σίγουρος για τον εαυτό του, αλλά γιατί δεν υπο-

λογίζει πως έχει κι αυτή αισθήματα και ανάγκες.

Έτσι όταν ο φίλος, ο Βολόντια, και η Λιούντα θα μείνουν μόνοι στο σπίτι, λόγω ενός επαγγελματικού ταξιδιού του Κόλια, θα απελευθερώσουν τις ανάγκες, τα αισθήματα, τον πόθο τους. Θα γίνουν ζευγάρι αδιαφορώντας για τον σύζυγο, που ξαφνικά γίνεται ο «τρίτος». Με την επιστροφή του και την ομολογία τους αυτός είναι που θα βγει στο δρόμο αναζητώντας μια νέα εστία. Αδυνατώντας να την εξασφαλίσει, επιστρέφει στο ασφυκτικά μικρό τους σπίτι και παίρνει τον καναπέ, καθώς ο φίλος του έχει πάρει τη θέση του στο κρεβάτι.

Η καθημερινότητα και η αναγκαστική συμβίωση θα τους πνίξει σταδιακά. Θα τους κάνει να μην μπορούν να πάρουν ανάσα μέσα στο μικρό αυτό δωμάτιο που μεταμορφώνεται σε φυλακή για όλους τους. Όταν η Λιούντα τούς ανα-

Η κριτική πρόσληψη του Ανδρέα Στάικου δεν είναι ασφαλώς εύκολη υπόθεση. Το ιδιαίτερο ύφος του, το γαλλοδρεμένο και αλεξανδρινό, το παράδοξο, λοξό βλέμμα του στην πραγματικότητα, το παιγνιώδες της σκέψης του, μαζί με τη βαθιά του γνώση των όρων του σκηνηκού παιχνιδιού, γεννούν αμηχανία σε όποιον ζητήσει να πλησιάσει απροετοίμαστος αυτή τη δημιουργία.

Το θεατρικό σύμπαν

Δεν έχω βέβαια σκοπό να αναλύσω εδώ τις διάφορες διαδρομές της γραφής του Στάικου. Μονάχα να σημειώσω βιαστικά δυο-τρία σημεία, που μου φέρνει στο νου το ανέβασμα του νέου έργου του *Καπνοκράτωρ* στο θέατρο «Εμπρός». Και πρώτα πρώτα, την ιδιαίτερη διαδικασία συγγραφής και ανεβίσματός του, μια διαδικασία εξελικτική, συντροφική όσο και παρακινδυνευμένη. Ο Στάικος γράφει όχι με το ενδεχόμενο, αλλά με το δεδομένο της παράστασης: Όμοια με τους τεχνίτες της θεατρικής πιάτσας, γράφει πάνω στους συγκεκριμένους κάθε φορά ηθοποιούς της ομάδας του και πάντα σε ανοιχτό διάλογο μαζί τους. Το εξωτερικό περίγραμμα των έργων του, όσο κι αν αυτό εκπλήσσει, είναι απολύτως ρεαλιστικό. Καταστάσεις και υποθέσεις απτές και συγκεκριμένες, που αναλύονται στην πορεία του έργου μ' έναν καθ' όλα διεξοδικό και ολοκληρωμένο τρόπο. Το στοιχείο του «παραλόγου» στα έργα του Στάικου, αν τελικά υπάρχει κάτι τέτοιο, προκύπτει όχι από το ίδιο το θέμα, αλλά από τη διάθλασή του στην επιφάνεια της γλώσσας. Τρίτο βασικό σημείο αναφοράς αποτελεί βέβαια το ύφος του συγγραφέα: ύφος μιας γλώσσας πλούσιας, που «ομιλεί» με τον εαυτό της, που καθρεφτίζεται στον καθρέφτη και χαίρεται με ό,τι αντικρίζει.

Κατά τη γνώμη μου ωστόσο, η γοητεία του έργου του ξεκινά από αλλού: Από τη «μεταθεατρικότητά» του, παναπεί από τον τρόπο με τον οποίο αυτό απορροφά και μετασχηματίζει προηγούμενες θεατρικές φόρμες, δραματουργικά υλικά που ο Στάικος μαζεύει από τον πυθμένα του ποταμιού της σκηνηκής

ιστορίας. Το θέατρό του είναι φτιαγμένο από αναγνωρίσιμα θεατρικά προσωπεύματα του παρελθόντος, που δεν καλύπτουν αλλά αντιθέτως ενδύονται τα ανθρώπινα πρόσωπα των εκάστοτε ηθοποιών. Θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν ο ιδιόμορφος εκπρόσωπος ενός σύγχρονου θεατρικού Μανιερισμού, όπου το κλισέ συνομιλεί με το πασις και η γλώσσα διαγράφει τις δικές της ελικοειδείς γραμμές.

Όλα τα παραπάνω στοιχεία εμφανίζονται, νομίζω, και στο τελευταίο έργο του, τον *Καπνοκράτορα*. Εδώ το πλαίσιο δίνει η «θηλυκή» και ανοργασμική δεκαετία του '50, οι μακριές τουαλέτες των γυναικών και το βαρύ τους άρωμα, το μισοσκοτάδο που κρύβει τα πρόσωπα, το αμαρτωλό παρελθόν και τις αδυναμίες τους· ο διάχυτος ερωτισμός που κρύβεται πίσω από το προπέτασμα καπνού ενός τσιγάρου ή τα αποσιωπητικά μιας μισοτελειωμένης κουβέντας· η διάλυση και ελεύθερη επανασύνθεση, η συνειρμική λογική του εθισμού και της μονομανίας και η φαρισκή παραβολή της πραγματικότητας. Τα πάντα –τόπος, χρόνος, υπόθεση και χαρακτήρες– μοιάζουν να λειτουργούν προσχηματικά και ενδεικτικά, σαν διαδοχικά επίπεδα ενός σκηνηκού παλιμψηφιστού όπου το «στυλ» έχει τελικά βαρύνοντα, αν όχι και τον πρώτο λόγο.

Ο λαθρέμπορος τσιγάρων και «ήρωας» αξιωματικός «Καπνοκράτωρ» θα σηματοδέψει τη ζωή δύο γυναικών σαν ερωτικός σύντροφος αλλά και σαν το σύμβολο της καταπιεσμένης λίμπιντο της ελληνικής μετεμφυλιακής επαρχίας. Οι δύο αυτές γυναίκες, όπως είπαμε, κουβαλούν στη σκηνή εκτός από το στίγμα της «ιστορικής» τους πραγμα-

τικότητας και ένα σημαντικό θεατρικό φορτίο. Οι σκηνηκά «υπερτυπωμένες» μορφές τους κινούνται στον φορτισμένο θεατρικό χώρο του μοιραίου όσο και παρακμιακού ερωτισμού και κουβαλούν μαζί τους μια μυθολογία που ξεκινά από τον Λακλό και καταλήγει στην Γκάρμπο. Δίπλα σ' αυτές τις δύο πρώτες, άλλες δύο γυναικείες φιγούρες ακολουθούν μια παράλληλη, αν και αλλιώςτική ιστορία. Ξεκινώντας από τους τύπους υπηρετών της Αναγέννησης, οι δύο αυτοί ρόλοι μιλούν και δρουν καίρια, σαν αντίβαρο στον εγκεφαλικό λόγο των κυριών τους και σε αντίθεση με την ακινησία εκείνων. Πρόκειται για το αρχέτυπο ζευγάρι του κυρίου και υπηρέτη, του Δον Κιχώτη και του Πάντζα, που τώρα διαλύεται περαιτέρω σε τέσσερα θραύσματα.

Θαυμάσια είναι η παράσταση που έστησε ο ίδιος ο συγγραφέας, πράγμα ως ένα σημείο φυσικό, εφόσον πρόκειται για την παράσταση που τελικά γέννησε και το ίδιο το έργο. Και οι τέσσερις ηθοποιοί, Λεμονιά Γιανναρίδου, Χρύσα Ζαφειριάδου, Μαρίνα Πολυμέρη και Φωτεινή Τιμοθέου, αποδίδουν η καθεμιά ξεχωριστά τη μία θεατρική ύλη που λιώνει μέσα σε πολλά καλούπια και αποκτά πολλές διαφορετικές εκδοχές. Πολύ ωραία τα κοστούμια της Ιουλίας Σταυρίδου, ενώ και η μουσική του Πλάτωνα Ανδριτσάκη συνέβαλε στη δημιουργία του θεατρικού σύμπαντος όπου το έργο ζει και αναπνέει.

Μένει να δούμε αν η επιτυχία αυτή συνεχιστεί και του χρόνου, όπως της αξίζει και όπως της οφείλει το θέατρό μας.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Εκπαίδευση και Αγορά

**Για την εκπαίδευση του μέλλοντος.
Οι προτάσεις του Πιερ Μπουρντιέ,
Πρόλογος, επιστημονική επιμέλεια:
Νίκος Παναγιωτόπουλος,
Επίμετρο: Jean- Claude Passeron,
εκδ. Νήσος, Αθήνα 2004.**

Ο α ήταν ευχής έργον αν το βιβλίο με τις προτάσεις του Πιερ Μπουρντιέ για την εκπαίδευση του μέλλοντος προκαλούσε μια μεγάλη συζήτηση στο χώρο των πανεπιστημιακών δασκάλων, ανάλογη ας πούμε με κείνη που έχει προκαλέσει η μελέτη του Σβορώνου για τη διαμόρφωση του ελληνικού έθνους.

Σε μια περίοδο εθνικού διαλόγου και αδήριτης αναγκαιότητας να χαραχτεί επιτέλους μια εθνική στρατηγική για την παιδεία, διαπιστώνεται από όλες τις πλευρές μια ελαφρότητα στην αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών ζητημάτων. Λες και το εκπαιδευτικό μας μέλλον έχει αφεθεί στον αυτόματο πιλότο της παγκοσμιοποίησης και των νεοφιλελεύθερων πρακτικών. Λες και οι επιλογές για την εκπαίδευση του μέλλοντος είναι πολιτικά ουδέτερες και οι συνέπειες αυτών των επιλογών κοινωνικά αδιάφορες.

Μια θαρραλέα φωνή από τη Γαλλία, ο στρατευμένος στην έρευνα, όσο ζούσε, πυρακτωμένος στοχαστής Πιερ Μπουρντιέ παρουσιάζεται σε ένα πληθωρικό σε ιδέες και προτάσεις βιβλίο από τις εκδόσεις Νήσος. Ο προβληματισμός του συγγραφέα στηρίζεται σε στέρεο κοινωνιολογικό υπόβαθρο και απορρέει από τη βαθιά πίστη του στο δυνατόν και εφικτόν ενός γνήσιου και επίκαιρου μετασχηματισμού της συστηματικής εκπαίδευσης. Η φιλοσοφία του γάλλου διανοούμενου για έναν δημοκρατικό, δίκαιο και ορθολογικό χώ-

ρο εκπαίδευσης διαπερνά ολόκληρο το φάσμα των προτάσεων του, από εκείνες για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση ως εκείνες για τα πανεπιστήμια. «Ρεαλιστικό ουτοπισμό» την ονομάζει προσφύς ο επιμελητής της έκδοσης, κοινωνιολόγος Νίκος Παναγιωτόπουλος.

Το πρώτο τμήμα του βιβλίου (για μια «ορθολογική παιδαγωγική») περιλαμβάνει την Έκθεση του Κολεγίου της Γαλλίας για το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας και αποτελεί την απάντηση αυτού του υψηλού κύρους θεσμού στο ερώτημα του Προέδρου της Γαλλίας Φρανσουά Μιτεράν το 1984 σχετικά με το εκπαιδευτικό σύστημα του μέλλοντος. Ας σημειωθεί ότι πρόκειται για μια έκθεση που αργότερα εντάχθηκε στο προεκλογικό πρόγραμμα του Μιτεράν και εφαρμόστηκε στην πράξη, με τις αντινομίες, βέβαια, που πάντα συνεπάγεται η απόσταση από τη θεωρία στην πράξη.

Αλήθεια, έχουμε αναλογιστεί ποτέ την εξακολουθητική κακοποίηση που υφίσταται η έννοια της «ελευθερίας» από την παραπλανητική και ιδεολογικά κρίσιμη χρήση του όρου «νεοφιλελευθερισμός»; Ο Μπουρντιέ δεν τρέφει αυταπάτες και το δηλώνει απερίφραστα: «*Η ελεύθερη αγορά είναι ένας φαινομενικά άμεμπτος τρόπος να εννοεί τους ευνοημένους*». Και στη συνέχεια δίνει ορισμένες κατευθύνσεις για μια πολιτική εκδημοκρατισμού της εκπαίδευσης, με την αισιοδοξία ότι οι γλωσσικές, πολιτισμικές και κοινωνικές ανισότητες της σχολικής πραγματικότητας αίρονται με γενναίες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις (ολόπλευρη μόρφωση, γνώση πολιτισμών, διδασκαλία μητρικής γλώσσας στο επίκεντρο, υποτροφίες κ.λπ.).

Η Έκθεση του Κολεγίου της Γαλλίας αποφεύγοντας την εσχατολογική «κρισεολογία» μάς καλεί να ξανασκεφτού-

με τις αρχές πάνω στις οποίες θα οικοδομηθεί και στη χώρα μας η νέα εκπαιδευτική πολιτική. Σταχυολογώντας από τον πλούτο των παρεμβάσεων Μπουρντιέ, στέκομαι ιδιαίτερα στη θέση για την ενότητα της επιστήμης και τον πλουραλισμό των πολιτισμών. Διδασκαλία της ιστορίας των επιστημών, αλλά και διδασκαλία της ιστορίας των πολιτισμών είναι δυο ελκυστικές προοπτικές της μελλοντικής εκπαίδευσης, έστω και αν προϋποθέτουν πεφωτισμένους δασκάλους με κατάρτιση και ευαισθησία που σπανίζουν. Δοθέντος ότι δεν υπάρχουν κοινωνικά ουδέτερες χρήσεις της επιστημονικής δραστηριότητας και των προϊόντων της, ούτε πολιτιστικές επιλογές που να μην υποδηλώνουν το ιδεολογικό στίγμα που τις καθορίζει, η παιδαγωγική αυτή κατεύθυνση «*θα καλλιεργήσει έναν άνευ φετιχισμού σεβασμό των κοινωνικών αγαθών των επιστημών και του πολιτισμού*».

Μια άλλη αρχή, ο πολλαπλασιασμός των ευκαιριών, αυτονόητη εκ πρώτης όψεως, δυσεύρετη όμως στην εκπαιδευτική πραγματικότητα, προβάλλεται ως απαραίτητη ώστε «*να τεθεί ένας φραγμός στο να έχουν οι επιτυχίες ένα αποτέλεσμα καθιέρωσης ή οι αποτυχίες ένα αποτέλεσμα καταδίκης εφ' όρου ζωής*». Σηπλιτεύεται ακόμα ο άμετρος ανταγωνισμός της εποχής που δεν επιτρέπει την ανάδειξη συνθηκών πραγματικής αμίλλας, ενώ ταυτόχρονα κρίνεται απαραίτητη η υπέρβαση του ψευδοδιλήμματος κρατισμός-φιλελευθερισμός, στο πλαίσιο μιας εκπαιδευτικής πολιτικής απελευθερωτικής όλων των ζωντανών εκπαιδευτικών δυνάμεων.

Αναφερόμενος στο δύσκολο, επίπονο και συχνά αμφισβητούμενο έργο των εκπαιδευτικών καταλήγει: «*η διδασκαλία δεν είναι μια δραστηριότητα όπως οι*

άλλες. Λίγα επαγγέλματα προϋποθέτουν τόσες αρετές, μεγαλοψυχία, αφοσίωση και, ίσως πάνω απ' όλα, ενθουσιασμό και ανιδιοτέλεια. Μόνο μια πολιτική διαπνεόμενη από τη μέριμνα να προσελκύσει και να προωθήσει τους καλύτερους, θα μπορέσει να αναγάγει το επάγγελμα του εκπαιδευτή της νεότητας σε αυτό που θα έπρεπε να είναι, δηλαδή το πρώτο των επαγγελμάτων». Στη χώρα μας έχουμε «λύσει» αυτά τα προβλήματα με τους αντιπαιδαγωγικούς εκπαιδευτικούς διαγωνισμούς ΑΣΕΠ, που περισσότερο στοχεύουν στο να «κασκώσουν» τον υποψήφιο εκπαιδευτικό παρά να αξιολογήσουν την παιδαγωγική και γνωστική του κατάρτιση.

Στο δεύτερο τμήμα του βιβλίου το ενδιαφέρον συγκεντρώνεται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στις μεταρρυθμίσεις που ετοιμάζονται σε πανευρωπαϊκό επίπεδο εδώ και κάποια χρόνια. Θέτοντας στο επίκεντρο της κριτικής του τις νεοφιλελεύθερες διακηρύξεις της Σορβόνης και κυρίως της Μπολόνια θίγει τους κινδύνους που ελλοχεύουν για την ανώτατη εκπαίδευση από την ασφυκτική επιβολή της νεοφιλελεύθερης φιλοσοφίας της εκπαίδευσης. Αυτή η φιλοσοφία της εκπαίδευσης, κυριαρχούσα σήμερα, στοχεύει στο να προωθήσει τους οικονομικούς στόχους απέναντι σε οποιονδήποτε άλλο στόχο. Αφαιρεί δηλαδή από την εκπαίδευση την κοινωνική της διάσταση, που σημαίνει ότι πολιτισμική κατάρτιση, κριτική διάθεση και προετοιμασία για την πολιτική ζωή περνούν σε υποδεέστερη θέση. Το Πανεπιστήμιο βρίσκεται στο στόχαστρο της Αγοράς. Και τα διακυβεύματα είναι πολλά. Η ΕΕ υιοθετεί συχνά εκθέσεις των ευρωπαϊκών βιομηχάνων και της Παγκόσμιας Οργάνωσης Εμπορίου, με ό,τι συνεπάγονται αυτές οι επιλογές. «Αυτό που προτείνεται σήμερα υπό το όνομα της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης, χάριν αυτού που αποκαλείται ευρω-ανταγωνιστικότητα δεν είναι τίποτε άλλο από το εργοδοτικό όνειρο για μια εκπαίδευση εργαλειώδη, μια εκπαίδευση παροχής υπηρεσιών», είχε δηλώσει ο Μπουρντιέ κατά τη διάρκεια της δημόσιας συζήτησης που είχε διοργανώσει το Πά- ντειο Πανεπιστήμιο πριν 4 χρόνια και

η οποία αναπαράγεται στις σελίδες του βιβλίου.

Το νέο μοντέλο ομογενοποίησης των πανεπιστημίων συνίσταται βασικά σε δυο κλίμακες. Η πρώτη αφορά τον καθορισμό δύο κύκλων σπουδών (3ετούς προπτυχιακού και 2ετούς μεταπτυχιακού). Στον πρώτο κύκλο θα δίνονται τεχνικές και πρακτικές γνώσεις και θα παράγονται στρατιές πτυχιούχων που θα στερούνται θεωρητικής και κριτικής οπτικής για την επιστήμη τους. Στο δεύτερο κύκλο, προφανώς για τους λίγους, την ελίτ των πανεπιστημιακών σπουδών, θα υπάρχει η πρόσβαση στη θεωρία και την κριτική. Υποβάθμιση δηλαδή και ναρκοθέτηση των θεμελίων του ακαδημαϊκού χαρακτήρα της εκπαίδευσης. Η δεύτερη κλίμακα αφορά στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Παρουσιάζόμενη περίπτωση ως πανάκεια, η αξιολόγηση μπορεί να αποτελέσει το μοχλό εξολόθρευσης του εκπαιδευτικού και μετάλλαξής του απλώς σε διευκολυντή και υπηρέτη της μάθησης, εφόσον παραμένει ασαφής η έννοια της αποτελεσματικότητας βάσει της οποίας υποτίθεται θα αξιολογούνται εκπαιδευτικοί και ιδρύματα. Μια κατεύθυνση που, όπως επισημαίνει προφητικά ο Μπουρντιέ, στοχεύει στο να καθυποτάξει τα συστήματα ανώτατης εκπαίδευσης στην παραγωγή εργαζομένων και στελεχών που θα διακρίνονται από ελαστικότητα, απασχολησιμότητα, προσαρμοστικότητα, διαθεσιμότητα και τελικά δουλικότητα.

Εν τέλει, οι παρεμβάσεις του Μπουρντιέ επιβεβαιώνουν την πεποίθηση του Βέμπερ ότι υπάρχει η ηθική της ευθύνης των πνευματικών ανθρώπων. Είναι αλήθεια ότι μας έχει καταβάλει αρκετή μοιρολατρία σχετικά με την επιβολή του νεοφιλελεύθερου οράματος. Σε πείσμα των θιασωτών των νομοτελειών και των μονόδρομων, η σκέψη του Μπουρντιέ έρχεται να ξεκαθαρίσει ότι οι πολιτικές παρεμβάσεις είναι εκείνες που μπορούν να συμβάλουν στη διαμόρφωση αυτού που συχνά ελαφρά τη καρδία αποκαλούμε «πνεύμα της εποχής».

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΑΒΙΔΑΣ

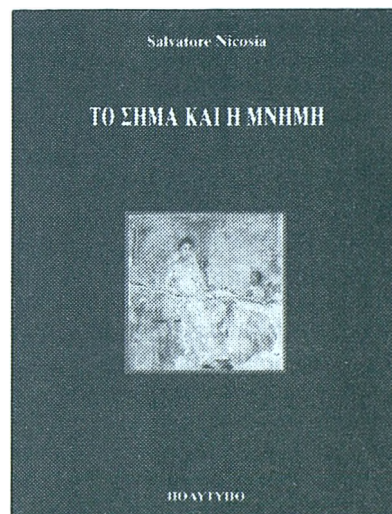
Salvatore Nicosia

ΤΟ ΣΗΜΑ ΚΑΙ Η ΜΝΗΜΗ

Ταφικά επιγράμματα
από την αρχαία Ελλάδα

Μετάφραση:
Ευριπίδης Γαραντούδης

Από τις χιλιάδες επιγραφές που διασώθηκαν παρουσιάζεται μια σημαντική επιλογή που περιέχει κείμενα από τον 7ο π.Χ. αιώνα μέχρι τον 4ο μ.Χ. Αρχαίο κείμενο, μετάφραση, σχόλια. Έκτενης εισαγωγή του έλληνοιστή Σαλβατόρε Νκοζία. Τετράχρωμες άπεικονισεις από τις επιτύμβιες στήλες της Δημητριάδος.

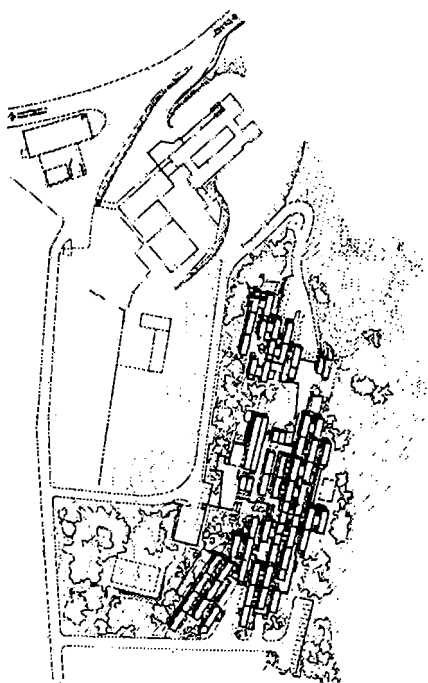
Η επιτύμβια επιγραφή διαωνίζει το όνομα και την ταυτότητα ενός ατόμου, μαρτυρεί τον τρόπο που έζησε και πέθανε, χαράζει την παρουσία του στη μνήμη του κοινωνικού συνόλου, προτείνοντάς τον σαν ήρωικό πολιτικό, ήθικό παράδειγμα και του ξαναδίνει τη μοναδική μορφή ύπαρξης που μπορεί να συνεχίζει ακόμα και μετά το θάνατο.

Έκδόσεις
ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Στην εκπομπή «Η ιστορία των χρόνων μου» του Μαρκ Γκαστίν (ΕΤ1) στις 19 Μάη είδαμε τους Δημήτρη και Σουζάνα Αντωνακάκη να ταξιδεύουν στο χώρο και στο χρόνο, για να επισκεφτούν ένα παλιό τους ουτοπικό έργο στο Δίστομο Βοιωτίας (1969), που είχαν εξανάγκης αφήσει στην τύχη του και αργότερα (1994) εγκαταλείφθηκε από τους χρήστες του.

Τρεις μέρες πριν, στις 16 του μηνός, είχαμε παρακολουθήσει την ετήσια έκδοση πεπραγμένων της ΕΣΜΑ από τον εδώ και 30 χρόνια πρόεδρό της, καθηγητή Χαράλαμπο Μπούρα, στο Κέντρο Μελετών Ακροπόλεως (κτήριο Μακρυγιάννη), που σε μεγάλο ποσοστό αναφέρθηκε στην ανασκευή και αποκατάσταση των μνημείων της Ακρόπολης ύστερα από τις καταστροφικές επεμβάσεις του αυτοσχέδιου αναστηλωτή Μπαλάνου προπολεμικά.

Μπάρλος – Μπαλάνος

Ο Μπαλάνος είχε αποδειχτεί δεινότερος καταστροφέας σε σύγκριση με τον διαβόητο στρατηλάτη Μοροζίνι που τίνανε στον αέρα τον Παρθενώνα με τις μπόμπες του. Αν ο Βενετσιάνος σκόπιμα σημάδευε την μαρτυρημένη των εκεί Τούρκων, αδιαφορώντας για τις συνέπειες, ο Μπαλάνος, δουλεύοντας δυόμιση αιώνες αργότερα, είχε αναλάβει να αναστηλώσει τα μνημεία του Ιερού Βράχου με εξίσου εγκληματική άγνοια και ανυπολόγιστες ζημιές, πολ-

λές από αυτές μη αναστρέψιμες. Δεν θα ήταν ίσως υπερβολή αν λέγαμε πως σήμερα ξοδεύονται περισσότερα ευρώ για να διορθωθούν οι συστηματικές καταστροφές και οι γκάφες του Μπαλάνου παρά για να συμπληρωθούν τα μνημεία μετά τη μοιραία ανατίναξη της μαρτυρημένης.

Έτσι ο Μπαλάνος ανακηρύσσεται πρώτος νικητής και η σκοτεινή του μορφή μένει στην ιστορία παρέα με τύπους όπως ο Ηρόστρατος. Η τραγική ειρωνεία είναι πως ο Μπαλάνος ήθελε το καλό των μνημείων.

Ο Μπάρλος, από την άλλη μεριά, ήταν ο ιδιοκτήτης των μεταλλείων αλουμινίου που ανέθεσε τη μελέτη ενός εργατικού οικισμού στους Δ. και Σ. Αντωνακάκη στο Δίστομο. Αρχική του πρόθεση ήταν να χτίσει απλά τρεις πολυκατοικίες για να στεγαστούν χωριστά εργάτες, υπάλληλοι, και μηχανικοί. Το ταξικό αυτό μοντέλο ήταν ξεκάθαρο και πρακτικό, άμεσα υλοποιήσιμο. Οι αρχιτέκτονες όμως αποφασίζουν να ξεκινήσουν από εντελώς άλλη βάση, ανατρέποντας την «εύκολη» λύση. Με όλη την εμπειρία που έχουν ως τότε αποκτήσει προς πολλές κατευθύνσεις, με μικρότερα και μεγαλύτερα έργα όπου διοχέτευαν ελληνικά και ξένα διδάγματα αρχιτεκτονικής μαζί με ένα συγκροτημένο κοινωνικό όραμα, θα αντιπροτείνουν ένα ουτοπικό «χωριό». Ουτοπικό γιατί εδώ οι «τάξεις» καταργούνται και όλοι συνυπάρχουν ισότιμα, μοιρασμένοι σε διαμερίσματα διαφο-

ρετικών μεγεθών, σε μια σφικτή οργάνωση χτισμένου χώρου σε λειτουργικές «ζώνες» που αγκαλιάζει φιλικά την πλαγιά του βουνού, ενθαρρύνοντας τις κοινωνικές επαφές, και προσφέροντας πολλαπλές θέες προς το εσωτερικό του συγκροτήματος και προς το ύπαιθρο.

Άσχετα αν ο Μπάρλος είναι σε θέση να εκτιμήσει τις συνέπειες με ακρίβεια, θα δεχτεί την τόσο μεθοδικά επεξεργασμένη ριζοσπαστική πρόταση. Είχε άλλωστε προηγηθεί η κατασκευή του συγκριτικά πιο απλοϊκού εργατικού οικισμού «Άσπρα Σπίτια» του Γραφείου Δοξιάδη στην παραλία της Βοιωτίας (Αντίκυρα, 1964). Η κατασκευή του έργου αρχίζει, και μαζί της εμφανίζονται τα προβλήματα: δυσκολίες επίβλεψης, ασυνεννοησία με εργολάβο, υποχωρήσεις εργοδότη. Οι αρχιτέκτονες, απαιδισμένοι, παραιτούνται. Το έργο ολοκληρώνεται με τον τρόπο του, κατοικείται με τον τρόπο του, και όταν κλείνει η εταιρεία του Μπάρλου θα μείνει ένα άδειο κουφάρι, μια πόλη-φάντασμα.

Αυτό θα επισκεφτούν μετά 30 χρόνια οι αρχιτέκτονες. Τους ακούμε να εκφράζουν το φόβο τους μπροστά στο τι θα αντικρίσουν, παρακολουθούμε την προσπάθειά τους αναγνώρισης σημείων του οικισμού, τα συγκινητικά τους επιφωνήματα καθώς ανακαλύπτουν σημάδια καταστροφής και αδιαφορίας στα ρημαγμένα κτίσματα και τα συγκρίνουν με παλιές φωτογραφίες και σχέδια. Φόβος, απόγνωση, απορία – και μαζί με αυτά, μια ακατανίκητη νοσταλγία για μια ουτοπία που εκείνη τη μακρινή εποχή έμοιαζε τόσο παράδοξα προσιτή, κόντρα στο καταθλιπτικό κλίμα της δικτατορίας.

Ο Μπάρλος τελικά λειτούργησε ως εργαλείο προσέγγισης της ουτοπίας. Αθέλητα ίσως αλλά αποφασιστικά. Όπως και ο Μπαλάνος, που με ατελή τρόπο, σχεδόν κωμικά, δοκίμασε αυθαίρετες «επιστημονικές» μεθόδους αναστήλωσης στην Ακρόπολη. Όσο τεχνοκράτης και με παρωπίδες αν ήταν, είναι αδύνατο να μην σκέφτηκε, έστω για μια στιγμή, με τι ερχόταν να αναμετρηθεί έτσι ξυπόλυτος στ' αγκάθια. Είχε λοιπόν κι εκείνη η επιλογή στοιχεία ουτοπίας, μιας έννοιας που άλλωστε πάντα περιέχει το σπέρμα της καταστροφής.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

Το αφήγημα της ιστορίας

Τζίνα Πολίτη,
Δοκίμια για το ιστορικό μυθιστόρημα.
Σταθμοί στην εξέλιξη του είδους,
εκδ. Άγρα, Αθήνα 2004, σελ. 224.

Το βιβλίο αυτό της Τζίνας Πολίτη, ομότιμης καθηγήτριας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, είναι το πέμπτο που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Άγρα», ενώ μελέτες της πάνω στην αγγλική, την ελληνική και τη συγκριτική λογοτεχνία έχουν δημοσιευτεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Ο τόμος συγκεντρώνει δοκίμια που πρωτοδημοσιεύτηκαν μεταξύ των ετών 1988 και 2001 σε αγγλική γλώσσα, και αφορούν την εξέλιξη του ιστορικού μυθιστορήματος, ενώ μεθοδολογικά χρησιμοποιούνται προσεγγίσεις θεωρητικές-κριτικές. Έχοντας λάβει υπόψη τις σπουδαίες αφηγηματολογικές συμβολές διακεκριμένων μελετητών (G. Genette, E. Cassirer, L. Gossman, N. Auerbach, κ.ά.), η συγγραφέας αποπειράται να ανασυνθέσει μια πρώτη ιστορία της αφήγησης επικεντρώνοντας την προσοχή της στη σχέση ιστορίας-μυθιστορίας. Οι σύγχρονοι μετα-ιστορικοί Hayden White και T.B. Macaulay, στους οποίους αναφέρεται η συγγραφέας, προσπάθησαν να αποδομήσουν τις ψευδαισθήσεις της ιστοριογραφίας σε ό,τι αφορά την αντικειμενικότητα και την επισημονικότητά της με το να δείξουν τις αφηγηματικές ρητορικές δομές της που τη συνδέουν με τη μυθιστορία. Η αντίληψη που θεωρούσε τη λογοτεχνικότητα ως τη μεγαλύτερη αξία της ιστοριογραφίας υποβιβάζοντας σε δεύτερη μοίρα την αναφορικότητα, αποτέλεσε την προϋπόθεση για τη διάρθρωση του ιστορικού μυθιστορήματος.

Ορθά η συγγραφέας επιλέγει τις πρώιμες κειμενικές μορφές για τη μετάδοση της ιστορικής γνώσης (που συνδέονται με τις αρχαι-

οδικές έρευνες του 16ου αι.) ως αφετηρία των κατοπινών αφηγήσεων της ρομαντικής ιστοριογραφίας. Η ματιά της είναι καθολική και η θέασή της πανοραμική. Η συγγραφέας επιχειρεί να ανατάμει αφηγηματολογικά το ιστορικό μυθιστόρημα, όπως διαμορφώθηκε από τον Walter Scott, λαμβάνοντας ως γνώμονα την έννοια του μυθιστορηματικού ρεαλισμού, που επέτρεψε τη συνύπαρξη κοινών μυθιστορηματικών χαρακτήρων και σημαντικών ιστορικών προσώπων σε ένα αφηγηματικό σύμπαν ανοιχτό στην προοδευτική πορεία του δυτικού χρόνου.

Μια άλλη σημαντική συμβολή του παρόντος βιβλίου είναι, αναμφίβολα, η ιδιαίτερη έμφαση που προσδίδει στο λόγο, αντικείμενο του οποίου ήταν η ίδια η ιστοριογραφία. Βασιζόμενη σε γνωστά νοητικά μοντέλα, η συγγραφέας υποστηρίζει τη σύνθεση που επιτελείται στο επίπεδο του λόγου ανάμεσα στην παραδοσιακή προφορική παράδοση και την ανατρεπτική, σύγχρονη γραφή. Τόσο οι ρομαντικές προφορικές ιστορίες όσο και οι ρεαλιστικές γραπτές αφηγήσεις που τις αποδομούν, αποτελούν οργανικά μέρη ενός ιστορικού συστήματος εν εξελίξει. Οι θρύλοι του παρελθόντος παραμένουν ως διακείμενο από το οποίο αντλούνται οι αντιρωικοί χαρακτήρες του ιστορικού μυθιστορήματος.

Μέχρι σήμερα το ιστορικό μυθιστόρημα έχει μελετηθεί κυρίως σε σχέση με ολιστικές θεωρίες της ιστορίας π.χ. με εκείνη των Σκώτων φιλοσόφων του 18ου αι. ή με τη μαρξιστική, όπως προτάθηκε από τον Λούκατς. Η σπουδαιότερη συμβολή του βιβλίου, κατά τη γνώμη μου, είναι η αναγνώριση του ιστορικού μυθιστορήματος ως κατεξοχήν αφηγηματικού είδους, που «ικανοποιούσε την επιθυμία των αναγνωστών με το να κάνει την ιστορική επινόηση απολαυστική». Η ρομαντική ιστοριογραφία φέρνοντας στο προσκήνιο τον κοινό άνθρωπο ως τον ήρωα

Φεντερασινόν-Εξέγερση του Μάη του '36: μια συνταρακτική περίοδος για το εργατικό κίνημα της Θεσσαλονίκης από το 1908 έως το 1936, όπως αναδεικνύεται από τη μελέτη του **Κώστα Φουντανόπουλου**. Ο συγγραφέας επιχειρεί την ιστοριογραφική ανασύσταση, μέσα από το πρίσμα της κοινωνικής ιστορίας, μιας περιόδου διαμόρφωσης και ανάδειξης του πρωταγωνιστικού ρόλου του εργατικού κινήματος της Θεσσαλονίκης: *Εργασία και εργατικό κίνημα στη Θεσσαλονίκη 1908-1936. Ηθική οικονομία και συλλογική δράση στο Μεσοπόλεμο* (εκδ. Νεφέλη, 2005).

Χαρισματική μυθιστοριογράφος η **Iris Murdoch**, με το βιβλίο της *Ερρίκος και Κάτωνα* (μετάφραση: **Μαρία Αθανασιάδου**, εκδ. Χατζηνικολή, 2005) διασταυρώνει τη ζωή των ηρώων της με τα μεγάλα υπαρξιακά προβλήματα που ενεδρεύουν σε κάθε κρίσιμη φάση και απόφασή τους. Στοχασμός που απλουστεύει τις μεταφυσικές ανησυχίες, και πλοκή που δημιουργεί τις προϋποθέσεις για ένα ευανάγνωστο μυθιστόρημα συνθέτουν την ιδιαίτερη έλξη του έργου της.

Ψυχανάλекτα: μια συναγωγή κειμένων του **Θανάση Τζαβάρα** (εκδ. Νήσος, 2005) που αναδεικνύει κυρίως τη διαδρομή του σε ποικίλα πεδία με τα οποία διασταυρώθηκε η ψυχαναλυτική του σκέψη και πράξη. Το ιδιαίτερο

ενδιαφέρον που παρουσιάζουν τα κείμενά του είναι ότι συνδέουν ένα ευρύ φάσμα προβληματισμού για ζητήματα ιστορίας και κοινωνίας με την ψυχανάλυση, αλλά και θέτουν στο επίκεντρο της πρόσληψής τους την ψυχαναλυτική προσέγγιση μέσα από το κατεξοχήν αποκαλυπτικό σύστημα που είναι η γλώσσα.

Ως τις μέρες μας ακόμη, ο γάλλος στοχαστής του τέλους του 16ου αιώνα **Μισέλ ντε Μονταίνι** διατηρεί τη φρεσκάδα της σκέψης του, ικανή να δημιουργήσει στον σημερινό αναγνώστη το ενδιαφέρον και να μας προσφέρει την πρώτη ύλη για τις ανάλογες στοχαστικές προσαρμογές στα καθ' ημάς. Τα *Δοκίμια* (Βιβλίο Δεύτερο, μετάφραση-σημειώσεις: **Φίλιππος Δ. Δρακονταειδής**, εκδ. Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», 2005) εγκαινιάζουν το δοκιμαϊκό είδος γραφής, που σήμερα μας φαίνεται αυτονόητο, και αναδεικνύουν τη σημασία της «συνομιλίας» με άλλα κείμενα: στην προκειμένη περίπτωση με κείμενα της αρχαίας ελληνικής και λατινικής γραμματείας.

Από τη σκοπιά της χρησιμότητας το βιβλίο του **A.A. Long, Οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι. Συναγωγή συστατικών μελετημάτων** (μετάφραση: **Θεοδόσης Νικολαΐδης-Τάκης Τυφλόπουλος**, επιμέλεια: **Δανιήλ Ι. Ιακώβ**, εκδ. Παπαδήμα,

της ιστορίας διέθετε ήδη πλούσιο αφηγηματικό πλαίσιο: πλοκή, δρώντα πρόσωπα, τοπική και χρονολογική διάταξη, διηγητικές στρατηγικές και χωροχρονικές επιλογές. Ο Scott ήταν ίσως ο πρώτος μυθιστοριογράφος, ο οποίος αυτονόμησε πλήρως τον λόγο των χαρακτήρων του από τον λόγο του αφηγητή.

Καταλήγοντας θα λέγαμε ότι η συγγραφέας αξιοποιώντας τα διδάγματα της αφηγη-

ματολογίας, καταφέρνει να ανασυνθέσει με υποδειγματική άνεση και εντυπωσιακή εμβρίθεια όχι μόνο το αφήγημα της ιστορίας αλλά και την ίδια την ιστορία της αφήγησης, διερευνώντας τη δομή του κλασικού ιστορικού μυθιστορήματος και τις μεταλλάξεις που ο χρόνος επέφερε στο είδος αυτό.

Σωτηρία Σταυρακοπούλου

Η αναζήτηση ταυτότητας

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Ερευνητικά Δεδομένα και Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός, επιμέλεια: Μαρία Καϊλα, Έλενα Θεοδωροπούλου κ.ά., εκδ. Ατραπός, Αθήνα 2005, σελ. 468.

Η ανησυχία της κοινής γνώμης και το ενδιαφέρον των πολιτών σ' όλα τα γεωγραφικά μήκη και πλάτη του πλανήτη για τα περιβαλλοντικά ζητήματα αναδύεται στις αρχές της δεκαετίας του εβδομήντα, κάτω από την ισχυρή πίεση του οικολογικού κινήματος και της δημοσιοποίησης ερευνών της επιστημονικής κοινότητας για την κρισιμότητα της κατάστασης. Η πίεση αυτή με αποδέκτες τις κυβερνήσεις κυρίως των χωρών της Δύσης και τους διεθνείς οργανισμούς για τη λήψη άμεσων μέτρων, είχε ως αποτέλεσμα τη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον που πραγματοποιήθηκε στη Στοκχόλμη πριν από 33 χρόνια. Ίσως δεν έχει καταγραφεί ως η σημαντικότερη, και στις μνήμες μας αλλά και στη διεθνή βιβλιογραφία να έχει αποτυπωθεί η αντίστοιχη του Ρίο (λόγω της δημοσιότητας που πήρε) και του Κιότο (για το φαινόμενο του θερμοκηπίου, εξαιτίας όσων διαμείφθηκαν μεταξύ διαφορετικών μπλοκ συμφερόντων για την αντιμετώπισή του), αποτέλεσε όμως την αφετηρία για τη συζήτηση μεταξύ των μελών της παγκόσμιας κοινότητας. Πέντε χρόνια μετά τη Στοκχόλμη πραγματοποιείται η Διεθνής Διάσκεψη για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (Π.Ε.) στην Τιφλίδα της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Ο προβληματισμός και η αναγκαιότητα δράσεων για την αντιμετώπιση της οικολογικής κρίσης παραμένει στην πρώτη γραμμή της ατζέντας των συζητήσεων.

Η παιδεία και πιο συγκεκριμένα η τυπική εκπαίδευση δεν μπορούσε απλά να παρακολουθεί τα όσα συνέβαιναν. Από πολλούς,

κι όχι άδικα, θεωρείται ότι είναι αυτή η οποία σηματοδοτεί την πορεία της Π.Ε., με δεδομένο ότι για πρώτη φορά συναποφασίστηκαν οι στόχοι, οι σκοποί, το περιεχόμενο και οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις για την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν. Στο διάστημα που μεσολάβησε πραγματοποιήθηκαν δεκάδες διασκέψεις και συνέδρια, ενώ παράλληλα στο χώρο του σχολείου εκπαιδευτικοί και μαθητές υλοποίησαν και υλοποιούν Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π.Π.Ε.) τα οποία δεν περιορίζονται στην παροχή γνώσης, αλλά η βασική τους στόχευση αποσκοπεί στην αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών και μακροπρόθεσμα στη δημιουργία πολιτών κριτικά σκεπτόμενων, με άμεση εμπλοκή στην υπεράσπιση του περιβάλλοντος και την επίλυση των τοπικών προβλημάτων. Φυσικά όλα αυτά με πολλές δυσκολίες και αδυναμίες που συχνά οδηγούν σε αντίθετα από τα επιθυμητά αποτελέσματα ή την ακύρωση των όποιων προσπάθειών και σε μια διαρκή αναζήτηση ταυτότητας...

Στο χώρο της έρευνας η Π.Ε. γνωρίζει μια πρωτόγνωρη άνθηση και με δεδομένη την αναγκαιότητα της διεπιστημονικής προσέγγισης των εν λόγω ζητημάτων πολλοί επιστήμονες απεκδύονται το μανδύα του «ειδικού» και συνεργάζονται με συναδέλφους τους άλλων ειδικοτήτων, αφού πλέον αποτελεί κοινό τόπο ότι η εμπλοκή των κοινωνικών επιστημών (οικονομία, κοινωνιολογία, ψυχολογία κ.τ.λ.) είναι εξίσου απαραίτητη και αναγκαία με τις θετικές επιστήμες (φυσική, χημεία, βιολογία, οικολογία κ.τ.λ.). Οι παιδαγωγικές επιστήμες καλούνται πλέον να προσανατολιστούν στην καλλιέργεια δεξιοτήτων που να καθιστούν ικανούς τους μαθητές να αντιλαμβάνονται την πολυπλοκότητα των οικολογικών προβλημάτων, να αποκτούν φιλοπεριβαλλοντικές αξίες και πεποιθήσεις, και αποδομώντας τον άκρατο ατομικισμό και την μονομάνη προσκόλληση στην επίτευξη με κάθε μέσο

και τρόπο της προσωπικής επιτυχίας και ανέλιξης να είναι σε θέση να λειτουργούν συλλογικά για το «κοινό καλό», όσο σχετική μπορεί να είναι η έννοια αυτή. Ο διάλογος και ο προβληματισμός γύρω από τα ζητήματα αυτά δεν έχει κλείσει. Θα λέγαμε ότι βρίσκεται στα σπάργανα, αν συνυπολογίσουμε το τοπίο εντός του οποίου εκτυλίσσεται.

Η άκρατη κυριαρχία του νεοφιλελευθερισμού σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία, όπου τα πάντα λειτουργούν υπέρ του κέρδους (και τα πάντα γίνονται θυσία στο κέρδος) δυσκολεύει την πρακτική αποτύπωση των θεωρητικών προσεγγίσεων, ενώ ελλοχεύει ο κίνδυνος της ενσωμάτωσης (και) της Π.Ε. σ' ένα σύστημα οι εκπρόσωποι του οποίου προβάλλουν «επιχειρήματα» του τύπου: περί της αναγκαιότητας των επενδύσεων, της παραγωγικότητας, της ανταγωνιστικότητας με κατακλείδα την απασχόληση, χωρίς φυσικά να «θυμούνται» ότι βασικός παράγοντας της οικολογικής κρίσης είναι τα υπερκέρδη των πολυεθνικών επιχειρήσεων, οι οποίες λεηλατούν το περιβάλλον εδώ και έναν αιώνα τουλάχιστον. Ας μην ξεχνάμε ότι τα φυσικά αγαθά: αέρας-νερό-έδαφος, ακόμα και σήμερα, σε πολλά πανεπιστημιακά εγχειρίδια, καταγράφονται ως «ελεύθερα», με ό,τι μπορεί να σημαίνει αυτό.

Στον ελλαδικό χώρο παρατηρείται μια σχετική «υποχώρηση» της Π.Ε., συγκριτικά με τον ενθουσιώδη τρόπο που πρωτοαγκαλιάστηκε από την εκπαιδευτική κοινότητα στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια βαθμίδα το διάστημα των τελευταίων χρόνων της δεκαετίας του ογδόντα και των αρχών της δεκαετίας του ενενήντα. Οι αιτίες δεν συσχετίζονται με την αδιαφορία ή την κόπωση των εκπαιδευτικών, όπως αφελώς ή εκ του πονηρού διατυπώνεται από ορισμένες πλευρές, αλλά με τα εγγενή προβλήματα του εκπαιδευτικού συστήματος, όπως: τις διπλοβάθριες στα σχολεία πολλών πόλεων, τη θηριώδη γραφειοκρατία, την καχυποψία των διευθυντικών στελεχών (όταν τα Π.Π.Ε. ξεφεύγουν από τα εσκαμμένα), την έλλειψη υποδομών, τη δυσκαμψία του αναλυτικού προγράμματος, την ανεπαρκή οικονομική στήριξη, την παντελή έλλειψη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, την απουσία ελεύθερου χρόνου κ.τ.λ. Παρ' όλα αυτά η Π.Ε. συνεχίζεται και το στοίχημα σε καμία περίπτωση δεν έχει χαθεί. Από αυτή την άποψη κάθε τίτλος για ζητήματα Π.Ε. είναι καλοδεχούμενος, αν σκεφτούμε ότι οι σχετικοί στην ελληνική αγορά δεν ξεπερνούν τους 20, ενώ μια αναζήτηση στο Amazon προτείνει μερικές χιλιάδες...

Πρόσφατα κυκλοφόρησε ένας συλλογικός τόμος που τιτλοφορείται *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Ερευνητικά Δεδομένα και Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός*. Σ' αυτόν καταθέτουν τον προβληματισμό τους 35 πανεπιστημιακοί (διαφορετικών ειδικοτήτων) και 15 μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες. Ο τόμος είναι χωρισμένος σε οχτώ ενότητες. Στην πρώτη συγκαταλέγονται τρία κείμενα που αναδεικνύουν μια σειρά ενδεικτικών προβληματισμών σχετικά με το χαρακτήρα, τις μεθοδολογικές ιδιομορφίες, τους στόχους και τις δυσκολίες που ενέχει το εγχείρημα της Π.Ε. Στη δεύτερη παρουσιάζονται πέντε ανακοινώσεις γύρω από τις στάσεις και τις αναπαραστάσεις μαθητών, εκπαιδευτικών και πολιτών για τα περιβαλλοντικά ζητήματα. Η τρίτη ενότητα περιλαμβάνει κείμενα που αφορούν τη θεματολογία, τη στοχοθεσία και τις παιδαγωγικές μεθόδους που εφαρμόζονται στην Π.Ε. Ακολουθεί η ενότητα γύρω από τη διεπιστημονικότητα στην Π.Ε. Η πέμπτη ενότητα, η οποία έρχεται να συμπληρώσει ένα κενό στο επιστημονικό πεδίο της Π.Ε. που είτε υποτιμάται είτε θεωρείται δεδομένο, αφορά την περιβαλλοντική ηθική και την εξέλιξη των ιδεών στο πεδίο αυτό. Περιβάλλον, οικονομία, βιώσιμη ανάπτυξη και δίκαιο αποτελούν το υλικό της έκτης ενότητας, και ακολουθούν οι ενότητες: για την Π.Ε. και τα οικολογικά κινήματα και για στοιχεία των επιστημών που αξιοποιεί ή μπορεί να αξιοποιήσει η Π.Ε.

Είναι σαφές ότι το εύρος της θεματολογίας είναι τεράστιο. Σε πολλές περιπτώσεις γίνονται απλώς νύξεις και θα χρειαστούν, ίσως σε μια επόμενη έκδοση-συνέχεια, συμπληρώσεις, λ.χ. στην ιστορία του οικολογικού κινήματος και πώς αυτό επηρέασε τη γένεση της Π.Ε., και όπου κρίνεται αναγκαίο, ένας γόνιμος διάλογος, όπως στα ζητήματα της οικονομίας-περιβάλλοντος τα οποία συνδέονται άμεσα με την οικολογική κρίση. Η έννοια της βιωσιμότητας είναι ασαφής, επιδέχεται πολλαπλές ερμηνείες και αν μη τι άλλο στο πλαίσιο του καπιταλιστικού συστήματος οι δυνατότητές της είναι περιορισμένες, αν δεν αυτοακυρώνονται εν τη γενέσει τους. Αν παρόμοιες εργασίες φθάσουν στους εμπλεκόμενους-μάχιμους εκπαιδευτικούς και τους φοιτητές των παιδαγωγικών σχολών, το όφελος θα είναι πολλαπλό. Όχι μόνο από τη γνωστική του πλευρά, αλλά κυρίως με την έναρξη ενός γόνιμου διαλόγου ο οποίος δεν αφορά το μέλλον της Π.Ε., αλλά το μέλλον του πλανήτη...

Νίκος Αναστασάτος, Νίκος Ζούκης

2005) θεωρείται ένα θεμελιακό εγχειρίδιο για τον σπουδαστή ή τον φιλόλογο αλλά και για τον μέσο αναγνώστη, γι' αυτόν που θέλει να προσεγγίσει σε πρώτο επίπεδο τη συναρπαστική σκέψη των προσωκρατικών φιλοσόφων, είτε αναζητώντας τα ειδικά κεφάλαια που αναφέρονται σε μεμονωμένους στοχαστές, είτε τις θεματικές ενότητες. Η καλή οργάνωση της ύλης, η διάρθρωση του σε δεκαέξι χωριστά μελετήματα από αντίστοιχους διαπρεπείς μελετητές, το καθιστούν ένα ευανάγνωστο βιβλίο κάθε κεφάλαιο του οποίου μπορεί να διαβαστεί ως αυτοτελές κείμενο.

Βασανιστική η κατάθεση της προσωπικής μαρτυρίας ενός σημαντικού αρχαιολόγου και στοχαστή, του **Δημήτριου Ι. Πάλλα** (1907-1995), περιλαμβάνεται στα δύο κείμενα που προέρχονται από τα κατάλοιπά του και δεν είχαν δει το φως της δημοσιότητας όσο ζούσε. Καθηγητής της Βυζαντινής Αρχαιολογίας, ο Πάλλας διέγραψε μια σύντομη τροχιά στο πανεπιστήμιο Αθηνών καθώς απολύθηκε από τη χούντα το 1968. Ωστόσο η παρουσία του υπήρξε καθοριστική για μια γενιά μελετητών που θέλησαν να υπηρετήσουν τη βυζαντινή αρχαιολογία, φιλολογία και ιστορία, πέρα από τα επιβεβλημένα σχήματα της ελληνοχριστιανικής

Ανθολογία μελετών για τον Παπαδιαμάντη

παράδοσης. Το βιβλίο *Ορθοδοξία και Παράδοση. Δοκιμή Αυτοβιογραφίας* (επιμέλεια, εισαγωγή και σημειώσεις: Όλγα Γκράτζιου, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2005) συμπληρώνεται και με ένα δοκίμιο για την ελληνοχριστιανική ιδεολογία των δικτατόρων της 21ης Απριλίου, τις πηγές της και το ρόλο που διαδραμάτισε η παραεκκλησιαστική οργάνωση «Ζωή» στη μεταπολεμική Ελλάδα. Το κείμενο αυτό, γραμμένο στις αρχές του 1974, προοριζόταν να δημοσιευθεί στην εφημερίδα *Το Βήμα*, αλλά κόπηκε γιατί δεν θα πέφταγε από τη λογοκρισία της χούντας.

Για το Ισλάμ έχουν υπάρξει τα τελευταία χρόνια αρκετά βιβλία. Ωστόσο η ιδιαιτερότητα του βιβλίου της Susan Buck-Morss, *Πέρα από τον τρόμο. Ισλάμ, Κριτική θεωρία και Αριστερά* (μετάφραση: Φώτης Τερζάκης, εκδ. Αλεξάνδρεια, 2005) έγκειται στον τρόπο με τον οποίο επαναπροσδιορίζει τη σχέση μας με το πολιτικό Ισλάμ, αναζητώντας τις αδυναμίες των δυτικών δημοκρατιών να κατανοήσουν τον διαφορετικό προβληματισμό και τον κριτικό λόγο που αναπτύσσουν διανοούμενοι και παιδαγωγοί του Ισλάμ, συχνά με μεγάλο προσωπικό κίνδυνο.

ο χαρτοκόπτης

Εισαγωγή στην πεζογραφία του Παπαδιαμάντη, επιλογή κριτικών κειμένων, επιμέλεια: Γ. Φαρίνου-Μαλαματάρη, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2005, σελ. 606.

Ο τόμος αυτός, τον οποίο επιμελείται και προλογίζει η Γ. Φαρίνου-Μαλαματάρη, καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας του Α.Π.Θ., αποτελεί εύγλωττη μαρτυρία της ανανέωσης του ενδιαφέροντος για έναν από τους πιο σημαντικούς νεοέλληνες συγγραφείς.

Στην Εισαγωγή, η οποία καταλαμβάνει συνολικά 40 σελίδες (σ. 11-51), η Γ. Φαρίνου προβαίνει σε μια επισκόπηση της πρόσληψης του Παπαδιαμάντη από το 1899 ως τις μέρες μας. Η επισκόπηση αυτή καταλήγει σε μια απαρίθμηση των ζητούμενων της έρευνας, που ισοδυναμεί με υπόδειξη νέων κατευθύνσεων εργασίας. Ακολουθεί ένας σύντομος χρονολογικός δείκτης της ζωής του Παπαδιαμάντη (σ. 53-57). Το κυρίως μέρος αυτής της ανθολογίας μελετών (σ. 58-552) περιλαμβάνει 45 κείμενα (σε πλήρη ή αποσπασματική μορφή) από την πλουσιότατη βιβλιογραφία για τον Παπαδιαμάντη, που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, τα οποία ξεκινούν από την παραδοσιακή φιλολογικο-ιστορική και φθάνουν ως την κριτική προσέγγιση. Ενδεικτικά αναφέρω τα κείμενα των Παλαμά, Νιρβάνα, Ξενόπουλου, Παναγιωτόπουλου, Μουλλά, Ελύτη, Λορεντζάτου, Saunier, Τριανταφυλλόπουλου, Παπαγιώργη, Mackridge, Κεχαγιόγλου, Προγκίδη, κ.ά.

Στη συνέχεια καταγράφονται οι πρώτες δη-

μοσιεύσεις των ανθολογούμενων κειμένων (σ. 553-557). Παρατίθεται κατόπιν ένας Χρονολογικός Κατάλογος των διηγημάτων του Παπαδιαμάντη (σ. 558-579), που περιλαμβάνει την πρώτη δημοσίευση, τον τίτλο και τον υπότιτλο του διηγήματος, το έντυπο και τον χρόνο πρώτης δημοσίευσης, την έκταση σε σελίδες, τον τόπο και τον χρόνο δράσης του διηγήματος, και την υπογραφή του συγγραφέα.

Τον τόμο ολοκληρώνει Αναλυτική Βιβλιογραφία των μελετών του παπαδιαμαντικού έργου (σ. 582-598). Ο αναγνώστης θα πρέπει να έχει υπόψη του πως δεν έχουν συμπεριληφθεί μελέτες οι οποίες έχουν δημοσιευτεί πριν το 1981, πράγμα που αναφέρει η ίδια η επιμελήτρια της ανθολογίας. Ο τόμος κλείνει με Ευρετήριο προσώπων (σ. 599-606).

Οι βιβλιογραφικές επιλογές της Γ. Φαρίνου (με βάση την αντιπροσωπευτικότητα των κειμένων και τη συμπεριληψη θετικών και αρνητικών απόψεων, προκειμένου να αναδειχθεί η διαλογικότητα και η ιστορία της πρόσληψης του παπαδιαμαντικού έργου σε διάφορες εποχές) είναι εντυπωσιακές, ιδιαίτερα μάλιστα αν υπολογιστεί ο τεράστιος όγκος της βιβλιογραφίας για τον Παπαδιαμάντη.

Καταλήγοντας θα λέγαμε ότι η ανθολογία αυτή (απαραίτητο βοήθημα για τους μελλοντικούς μελετητές) θα αποτελέσει ένα σημείο αναφοράς και θα επηρεάσει τις επόμενες μελέτες που θα αφορούν τον Παπαδιαμάντη. Όποιος επιχειρήσει στο μέλλον τη συνθετική προσπάθεια για μια κριτική προσέγγιση του παπαδιαμαντικού έργου, θα αντλήσει από τον τόμο αυτό χρήσιμο υλικό που θα δώσει στο έργο του ένα αποφασιστικό πλεονέκτημα: την ενημερότητα.

Σωτηρία Σταυρακοπούλου

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

❖ *Το ημερολόγιο ενός Έλληνα στρατιώτη στον πόλεμο της Κορέας. Ιανουάριος-Νοέμβριος 1953* (πρόλογος-επιμέλεια-σχόλια: Γιώργος Καζαμίας, εκδ. Μεσόγειος, 2004) είναι μια πολύ ενδιαφέρουσα έκδοση, που παρουσιάζει τους 10 μήνες των ημερολογιακών καταγραφών του Γεωργίου Παγωμένου και δίνει την αφορμή για μια αναλυτική εισαγωγή των Γιώργου Καζαμίας και Γιάννη Στεφανίδη, μέσα από την οποία αναδεικνύονται κυρίως τα ιστορικά της περιόδου και η στρατιωτική σύμπραξη του ελληνικού εκστρατευτικού σώματος. Στο ημερολόγιο ο στρατιώτης Γεώργιος Παγωμένος, με την απλότητα και αμεσότητα του ανθρώπου που παλεύει για την υποστήριξη της θέσης του

και για την επιβίωσή του, θα καταγράψει όσα βίωσε στην Κορέα: το φόβο του θανάτου, τη θλίψη από την τραυματική εμπειρία των πολεμικών συγκρούσεων και των συνεπειών τους πάνω στους ανθρώπους και κατ' αυτόν τον τρόπο θα μας μεταφέρει την ατμόσφαιρα και τις συνθήκες που επικρατούσαν.

❖ Μία μελέτη για τις συνολικές επιπτώσεις του σχεδίου Ανάν φέρνει στο προσκήνιο τις στρατηγικές επιδιώξεις της Ουάσιγκτον στην περιοχή και μεταφέρει την όλη συζήτηση για την Κύπρο από το επίπεδο της διαμάχης των δύο κοινοτήτων στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και των γεωπολιτικών επιδιώξεων των ΗΠΑ: Δημήτρης Κωνσταντακόπουλος, *Η αρπαγή της Κύπρου* (εκδ. Λιβάνη, 2004).

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΛΦΑΣ

Φιλοσοφία και Επιστήμη στην αρχαία Ελλάδα

Ερμηνεύοντας τον πλατωνικό Τίμαιο
~ Ο Πλάτων και οι επιστήμες της
εποχής του ~ Ο μύθος του Ηρόδοτου και η
πλατωνική Πολιτεία ~ Η αριστοτελι-
κή θεωρία του βάρους και οι πλατω-
νικές καταβολές της ~ Η μέθοδος του
φυσικού και η μέθοδος του αστρονό-
μου ~ Η αστρονομική μέθοδος του
Κλαύδιου Πτολεμαίου ~ Η παράδοση
του «σώζειν τα φαινόμενα» στην αρ-
χαία ελληνική επιστήμη ~ Οι ιδεολο-
γικές συνιστώσες της Κοπερνίκειας
επανάστασης ~ Επιστήμη και μυθο-
λογία στην αρχαία αστρολογία ~
Διάγνωση και πρόγνωση: ο Αρτεμί-
δαρος και η ερμηνευτική των ονείρων

•
ΠΟΛΙΣ

extra 5

Με €50.000
κάθε μέρα, πολλοί έχουν αρχίσει να αισθάνονται πλούσιοι!

